

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN
Szerkesztő
ÖÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt sziveskedjenek lehetőleg gyorsan intézkedni, hogy a lap küldése fönnakadást ne szenvedjen.

Visszajáró kísértet.

Budapest, július 6.

Mint kitisztult égboltozatról a száraz menkö váratlan lecsapása, úgy hatott a közvéleményre a házszabályok tervbe vett megbolygatásáról kipattant titok. Most hárult el fejünk felől a horvát obstrukció kísérletének nyári zivatarfelhője, kiderült pár napra a parlamenti láthatár — s a jól eső csendet egyszerre csak riasztó kopácsolás kísérteti lármája zavarja föl: villámhárítót akarnak kovácsolni az esetleg bekövetkező újabb obstrukciós vihar ellen.

A nyári rekkenő hőség csigázza-e föl a rémképektől való rettegést? — önkéntelenül is erre kell gondolnunk, ha visszaemlékezünk, hogy az ugrai levélben bejelentett házszabály-felforgatási kísérlet is ilyen nyári agyrem volt; s az is olyan időszakban, amikor az érczplakkal is megörökített treuga Dei, az abban hagyott obstrukció következtében teljes szélcsend uralkodott; szóval a helyreállott parlamenti rend és béke éppen ellene szólt az elmaradhatatlannak kürtölt revíziós kísérletnek.

Mekkora felháborodás keletkezett

akkor a Tisza ugrai levele nyomán? Aki szelet vet: vihart arat. S ez a vihar, a magyar közvélemény felzudulásának elementárisan kitört zivatara, elsöpörte a harmincz esztendő multu szabadelvűpártot s magát a nagy hatalmu s vas energiájú fiatal vezért is.

Váltig hangoztatta Tisza parlamentben és parlamenten kívül egyaránt, hogy a mostani házszabályokkal a törvényhozás rendes menetét s a nyugodt kormányzást biztosítani merő lehetetlenség. Ki van szolgáltva a legnagyobb többségi párt is a maroknyi kisebbség szélsővének; s egy esetleg kitörő nemzetiségi obstrukció képes megakadályozni minden olyan törvényjavaslat létrejöttét, amely a nemzet legvitalisabb érdekeinek felkarolására lenne hivatva; sőt az obstrukció elfajulása mellett lehetetlenné válik az államháztartás legelemibb feltételeinek törvényszerű biztosítása is. Színezte a revízió szükségét annak kiemelésével is: mennyire sülyed a parlamenti tanácskozások színvonala s ez által magának a törvényhozásnak tekintélye is az elvadult obstrukciók következtében.

Bármily megszivlelendő igazságok foglaltak is ezekben az érvelésekben: a közvéleményt megtéveszténi nem lehetett. A nemzet nem akarta elfogadni okos politikával azt, hogy azért, mert a tükrön homályos foltok vannak olykor-olykor, tehát törjük össze magát a tükröt; azért, mert a lombokon

pusztító hernyók is mutatkoznak: tehát tépjük ki tövestől magát az egész fát.

Mert a házszabályok felforgatása körülbelül ezt jelenti.

Szerencsétlen viszonyaink közepette, a parlament mai alakulata s az illuzóriu-soknak bizonyult többi alkotmánybiztosító alaptörvények mellett csak egy remediumunk, csak egy menedékünk van és ez — a házszabály.

Sokszor kerékkötő ugyan ez a házszabály jó dolgokban is, de mindenkor alkalmas fékezője a hatalmi tulkapásra többnyire hajlandó kormányoknak és ellenmondásokat nem szerető többségi pártoknak.

A kormányok nálunk nemcsak a népakarat végrehajtói s a népbizalom letéteményesei, de ugyanoly mértékben — sőt sajnos! legtöbbször még fokozottabban — a királyi hatalom végrehajtó közegei s annak bizalmasai is.

Ma, midőn a közhatalmak közti egyensúly erősen félrebillent és pedig nem a nép, hanem az uralkodó javára, a tultengő uralkodói hatalom kegyétől függő kormányok számára majdnem mindenható hatalmat nyujtani a házszabályok revíziójával: valóságos öngyilkos politika volna.

Bármily vádakkal illessék a magyar törvényhozást, egy kétségtelen, hogy a jelenlegi házszabályok mellett szinte lehetetlenné van téve minden nemzetellenes kísérlet keresztülvitele. S a parlamenti obstrukciók története azt bizo-

Butter Flórián.

Írta: Nógrádi László.

(Utánnymás filoz.)

I.

Hullott már a virág a bus lombu akácza-fákról. És Butter Flórián az erdő felé sétálva meg-megállt és nézte, hogy hullanak le könnyű pelyhek módjára a hervadt virágszirmok. Nézte, nézte és eszébe jutott egy szép sugaras tavaszi délután, mikor épp így hulltak az akácza-virágok. Így hulltak gyöngye pelyheként kettőjükre. A régi-régi akácza-virág hullásának mása ez a mostani is. Zugnak a lombok és hull-hull az erdei fővény-utra a sok-sok fehér szírom.

Hull a virág, mint a hópihe, de Butter Flórián mellett nem áll senki, kart karba öltve nincs mellette az, akivel együtt volt akkor, régen.

— Régen — sóhajta Butter Flórián s mintha nehéz felhők ereszkednének rá, meg-megroggyadozva megy tovább a fővényen.

Kopottas a ruhája, deres a haja, s fakó az arca. Vékony ránczok szántják keresztül arczát, homlokát, pedig nem öreg még.

— Régen, akkor, sóhajta Butter Flórián s az árnyas iák, bokrok között révedezve tekint el, mintha messze, messze akarna nézni vissza a multba. Oda, ahol kettőjükre úgy hullott a fehér száradt akácza-virág, mint most hull a nedves erdei utra.

Visszanéz a multba Butter Flórián. A multat fedő sűrű ködök meghasadnak és lát

Butter Flórián. Két tiszta muskátli ablak mosolyog be az akáczás kertbe. Kétten járnak ott, csak ketten. Nincs más élő ott, csak egy bohó szereimes ifju, meg az ábrándos kékszemű leány.

Kétten voltak csak és a mint kart karba öltve járkáltak a zsongó bus akáczalombok alatt, hulltak, hulltak rájuk a fehér virágszirmok.

— Te az enyém, sugta ábrándozva Butter Flórián.

— Én a tied, mondta a kék szemű szép leány.

Aranyzóke haja volt a lánynak s karton ruháskájában olyan volt, mint egy királyné.

— Királyném vagy, szólt Butter Flórián.

— A rabszolgád, susogta a jó leány.

Es megszorították egymás kezét és megesküdtek, hogy el nem hagyják soha egymást.

— Soha? kérdezte olvadozva Butter Flórián.

— Soha, mondta a szép leány.

... Akáczlomb hulláskor mégis másé lett a szép leány!

Es azóta sokszor hullatta virágát, lombját az akácza, de hű maradt Butter Flórián. Arca fakó lett, haja dér, de nem felejtette el a szép leányt Butter Flórián. Másnak öröm, neki szomorúság az akácza-virágzás. Arca még fakóbb lesz, őszebb évről-évre a haja, roskadozva, szomoruan jár ilyenkor az akácza-erdőben Butter Flórián. Es fáj a szive nagyon. Nem tudja ezt senki. Ne is tudja senki, hogy mért

szomorú a kopott aglegény, a jó Butter Flórián. Ez övé csak ez a fájdalom, mert kinevetnék, ha tudnák, milyen bohó s mért szomorú így akácza-virághulláskor egy vén gyerek, a deresfejű Butter Flórián.

Mert bohóság az, hogy ő szomorú lesz, ha látja, hogy hull az akácza-virág le csendesen. Bohóság az, hogy nem tudja elfelejteni a kékszemű, aranyhajú szép leányt a szegény, árva szívű Butter Flórián.

II.

Es amint megy csendesen, szomoruan, egyszer csak szétválik a bokor s az erdei utacszkára lép egy leány. Kék a szeme és aranyzóke a haja. Tele virággal a keze. Karton csak rajta a ruha, de sok szépnél szebb így is.

— Olyan, mint az a régi, régi, gondolja Butter Flórián. Szelid a nézése, csengő a hangja.

— Mint az övé, véli Butter Flórián. O egészen, a régi, régi édes lány és vig lesz Butter Flórián. Megáll, még mosolyogni is tud, fakó arca felderül. Hogy tudja a virágok nevét s hogy tud beszélni, akárcsak régen, régen, azzal hajdanán.

Együtt mennek aztán tovább és virágot szedni segít Butter Flórián. Már nem bus, nem öreg, nem roskadoz, fürgén megy, bokor alá se restell bebujni kék szírmu haszontalan szarkalábért. A vizililiomot kihuzza a sülyedő hinárból, árkot ugrik a nagylevelű páfrányért. Es mit meg nem tenne Butter Flórián.

nyitja, hogy még eddig eredménytel járt minden olyan obstrukció, amely mögött az egész magyar nemzet, vagy legalább is túlnyomó részének rokonszenves támogatása állt.

Sok ártó szándék, a nemzet megfontására vagy még nagyobb leigázására alkalmas hatalmi törekvés tört meg az obstrukció kitartó fegyverén. Ezt a fegyvert el nem dobhatjuk kezeinkből, mert ez az egyetlen és utolsó törvényszerű védelmi eszközünk.

Hogy ezt a fegyvert a nemzetiségek, a horvátok is felragadhatják s ellenünk fordíthatják, az is kétségtelen dolog. Már meg is próbálták. És nem érték vele semmit. Ideig-óráig hadonászhatnak vele, de sikert csak akkor érhetnek el, ha mögöttük állna a magyar nemzet rokonszenve s közvéleményének többsége. Enélkül csak árthatnak maguknak, csak önmagukban tehetnek kárt vele, anélkül, hogy remélt céljaikat kicsikarni tudnák.

Átmeneti kormányzat alatt élünk, melynek célja az alkotmányon ütött sebek behegészítése, az alkotmányok újabb biztosítéki törvényekkel való körülbástyázása s az általános választói jog törvénybe iktatása által a magyar népparlament megteremtése.

Ha majd összeül az általános szavazati jog alapján megválasztott új népképviselet: semmi nem állja útját, hogy a házszabályokat revideálja. De míg a parlament összealkítására a mindenkori kormányok jóformán döntő befolyást gyakorolnak s ez a tapasztalat csakis a legutóbbi választások alatt változott meg és pedig éppen az alkotmány utoisó, leghatalmasabb biztosítékának a házszabályok célba vett letiprása miatt, — addig a házszabályoknak jelen alakjukban érintetlenül fenn kell maradniuk. „Ezeknek sem betűjével, sem szellemével ellenkezőt csinálni nem szabad” — amint azt Justh Gyula mondá képviselőházi elnöki beköszöntőjében.

Meg-megdöbben a szive és gyakran tekint lopva a lányra. Nézi szöke arany haját, szelíd arcát és ha meglibben a könnyű kurta ruhácska, belepirul Butter Flórián.

Belepirul és gondolja, mért maradjon mindig szomorú, mért ne örülhetne ő is. Mért temessen csak mindig, ha jön a tavasz s kivirágzik az akáczás. Mért ne lehetne vig akácvirág hulláskor. Mért ne ülhetne ő is lakodalmat egyszer, mint az a másik akkor, akkor, akácz lombja hullásakor.

És szerelmes lett újra, szerelmes lett megint Butter Flórián!

*

A lány szegény volt, csak anyja van. Mindennapos náluk Butter Flórián. Forró vallomások hozzá már nem illenek, bár érzi, hogy lelkében van még tűz. De mégis úgy illik, hogy ne tegyen úgy, mint régen-régen, hajdantán.

Mindennap ott van s bölcs tanácsokban nem fukar Butter Flórián. Napról-napra vár, napról-napra halogatja, hogy így szóljon: én szeretlek, szeretsz-e engem te is, jó leány.

Pedig kellemes embernek tartják s bár a haja dér, megbecsülik, mért szegény leánynak mindig szerencse még Butter Flórián. És várják mikor fog már szólni és tudják, hogy ez a szó komoly lesz, melyre építeni lehet. Nem afféle csapodár lélek beszéde, mely hirtelen pezsdülő vérnek lángja csak, amely elalszik, mihelyt elcsattant az első csók. Butter Flórián már meglett ember, kit bölcsesé tett az élet. Vénnek nem tartja a leány sem, sok fiatalnál jobban tetszik neki Butter Flórián. Az anyja mondja:

A felmerült incidens különben, mely még pár napig nyugtalanítani fogja a közvéleményt, nem volt határozott formában felvetve s csakis, mint odavetett gondolat foglalkoztatta tegnap a függetlenségi párti képviselők legbizalmasabb jellegű értekezletét.

Senki támogatására nem szólt, ellenben megütközéssel utasította vissza mindenki. Az értekezleten is; és meg vagyunk győződve, hogy kinn az országban is.

A visszajáró kisértet csak vonuljon vissza oda, ahonnan felvetődött: a pokolba.

Kiegyezési tréning.

Irta: Mezei Ernő.

Oh, de még milyen tréning! Nincs ehhez fogható tornász, se atlétika, se futballozás, ahogy örökös mozgásban és feszülésben tartja kormányzó uraink minden izmát és porckáliját. De különös dolog, ez a folytonos gyakorlatozás és edzés nem arra szolgál, hogy a magyar álláspont erősödjék. Ellenkezőleg, arra, hogy teljes tehetetlenségé fejlődjék. Miniszterek, tanácsosok, szakemberek, no lám, megint utaznak Bécsbe és ahogy örökösben utaznak, nemcsak fizikailag, hanem még inkább lelkileg, nagy vágyódással, fáradhatlan törekvéssel az áhitott dicső cél felé, szinte szédület és káprázat fog el bennünket. Nem felejt-e ezeknek a magyar minisztereknek sokkal több testi érzékük, mint más közönséges halandóknak, nem támadt-e a sok utazás és a sok tárgyalás közben száz futkosó lábuk, száz hadonázó kezük, száz vizsgáló szemök, száz szimatoló orruk? De akarhány kezök-lábuk és egyéb szervök legyen, nyilván mind arra valók, hogy jobban alkalmazkodhassanak Bécshez. A mi szemünknek már úgy tűnnek fel, mint a legfelsőbb utasítás mágnáynak meglődített és folyton tovauguló gömbök, vagy mint olyan ördögös rotációs szerkezetek, amelyeknek örökkön az udvari akarat tengelye körül kell forogniok.

Talán azt találja valamelyik olvasónk mondani, hogy nem a politikai bírálatot megillető komolyabb hangot használjuk? De úgy érezzük, hogy éppen a téma természetéhez kell már a megfelelő stílus is keresnünk. Régen lehet már az egész magyar közönségnek az a benyomása, hogy ahogyan egy év óta a kiegyezési

— Ez van neked rendelve s szerencsés vagy.

— Szeretem őt, anyám, hisz oly jó, — mondja a lány. De hát még se szól Butter Flórián, pedig már őszre hajlik az idő. Sárga haraszt se ritka már a fák lombja között és az akáczás lombja nemsokára hullni fog.

— Vallomásra késztem, ő maga nem mer, gondolja a szép lány anyja. Es nem tudja, milyen eselt eszeltek ki ellene, Butter Flórián.

III.

Szép holdvilágos este volt, a kis udvar népe elpihent már. Egy árva fa lombja hajlongott az udvaron. Alatta ültek hárman: az anya, a lány s Butter Flórián. Nagy, mélységes érzéssel volt tele Butter Flórián. Ma szólni fog. De szóljon-e, nem nevetik-e ki őt. Régen, régen volt, mikor még ő rózsalánczot kötött mert. Régen volt, mikor még így szólhatott: szeretsz-e?

Régen volt ez, azóta elöppült sok-sok idő. Mégis, hátha. Kétség kétség után szakadt rá. Hátha talán, gondolta s már szólni akart, mikor így szólt az anya:

— Butter ur, szerencséje akadt a leányomnak, egy komoly fiatal, mondja, adjuk-e?

Butter Flóriánban megállt a szivverés s egy pillanat alatt egybeszakadt a mult a jelenel. Lelke megrázódott s mintha a kőd szakadt volna meg, világos lett minden előtte.

— Komoly fiatal, — oda kell adni Erzsikét, mondta Butter Flórián.

Mondta és elment. Elment, a szép leányhoz többet vissza nem tért s bár a szive majd megszakadt, mégse ült nászt akáczlomb-hulláskor jó Butter Flórián.

tárgyalásokat rendezik és folytatják, maga a külső „mise en scène” is a magasabb komédia repertoárjába illik bele. Most pedig már közeledünk ahhoz a megoldáshoz is, amikor a jó magyar közönségnek arról is meg kell győződnie, hogy ezeknek a bonyolult, oly szörnyen fáradságos tárgyalásoknak anyaga, tartalma is a vigjátékírók leghálásabb tárgya lehetne. Oh, közeledünk végül a délibábosan ragyogó célhoz, amely oly régóta csábit bennünket. Meglesz a vámközösség szerződéses formája. Beck ur, mondják, már visszavonhatatlanul belenyugodott ebbe a nagyszerű vívmányunkba és ami differencia az egyes részletek körül még fenmaradt, a következő tárgyalásokban kétségtelenül gyorsan el lesz intézve.

Nos, a magyar ember most fogja csak igazában megtanulni, mi dolog egy „szerződés”. Borzalom is rá gondolni, hogy az emberek minálunk derűre-borúra szerződéseket kötöttek, anélkül, hogy a megfelelő fogalmat ismerték volna. Amilyen tudatlanok voltunk eddig, a tiztiz évre kötött vámszövetségeket soha nem tartottuk, nem is mondtunk egybenek, mint szerződésnek. Hiszen két állam kölcsönös megegyezésén alapultak, határozott lejáratú idővel és fölmondási szabadsággal; ami a nemzetközi jog elvei szerint is a szerződési szabadság ismérve. Most azonban látni fogjuk a nagy különbséget, amikor a régi vámközösség külön hangsúlylyal „szerződésnek” leszen nevezve, a czondra kutya ünnepelesen ebnek leszen elkeresztelve. A szövetségbeli közösség — jegyezzük meg hát magunknak! — abban különbözik a szerződésbelitől, hogy az új „szerződés” még saját kikötött határidején túl is terjed és persze jóval több áldozatot is követel tőlünk. Mert az ilyen szép nevet csak nem adják a bécsi hatalmasok ingyen. Amikor a magyar kormány a szerződési formulával előlépett, Beck ur azonnal visszavonta az osztrák Reichsrath színe előtt a Széll-Körberfele egyezménynek teljesen kész és régebben beterjesztett javaslatát. Azóta is változatlanul fentartotta akkori kijelentését, hogy a magyar kormány formai kívánságát csak határozott ellenengedmények fejében lehet elfogadnia. Ha most tehát kegyesen megadja a szerződés címet és rangot, legyünk biztosak benne, hogy nem történik az előirt „taksák elengedésével.” De nem ez kell-e nekünk magyaroknak, akiktől a közmondás is hirdeti, hogy a szép szóért ingünket is odaadjuk. Egy jobb kiegyezés szerényebb címmel, vagy egy rosszabb kiegyezés hangzatosabb címmel: ha ez a választás, lehet-e kétséges, hogy csak az utóbbi kell nekünk? A parlamentben, már látjuk, mámoros kankánt fognak jární e nagyszerű „szerződés” szó beiktatására.

Persze, aki politikai szemmel nézi ezt a szó-, név-, cím-forma egyezményt, nemhogy részegedhetnék, de elszörnyed tőle. Mert nemhogy előhaladást jelentene önállóságunk irányában: ellenkezőleg az 1867-ben megalkotott és az újabb törvényekben folyton erősített garanciális jognak legnagyobb mérvű veszélyeztetése. Évtizedeken át az 1867-iki törvényből csak azt az alternatívát magyarázták ki kormányaink és összes pártjaink, hogy vagy megkötjük a vámközösséget, vagy az önálló gazdaságra rendezkedünk be. Most készülünk megteremteni a végzetes precedenst arra, hogy lehet teljes vámközösség szerződés címmel, mint az „önálló vámterület jogi állapotának” kifejezése. Az önálló vámterület jogi állapota! Milyen képtelenség ez ebben a vonatkozásban. Tiszta fikció volt eddig is, de eddig legalább mint jogi fikciónak volt értelme. Bánffy és Széll alatt az osztrák obstrukciók miatt nem lehetett az alkotmányos feltételeknek megfelelő kiegyezést kötni. Miután az akkori többség az osztrák fél akaratbénulását nem fojták úgy föl, mint az alkotmányos megegyezés olyan hiányát, amely a szétválás előfeltétele lehetne, tisztán egyoldalú törvényhozással tartottuk fenn a gazdasági közösséget. Ezt nevezhettük keserves fikcióval az önálló vámterület jogi állapotának. De törvényeknek, fogalmaknak, jogelveknek minő hájmeresztő, hihetetlen elcsavarása az, ha az önálló vámterület „jogi állapotának” nevezük az olyan vámközösségi szerződést, amelyet két kormány megegyezésén felül mindkét állam alkotmányos törvényhozásának

kell törvényszerűen becikkelyezniök. Valóban az összes európai törvényhozásokban az első eset lesz ez, hogy a szó büvészetét egy törvényben, sőt a törvény speciális műszavában értékesítik.

Szerződés! Szerződés! Ez a varázsszó nekünk fátyol legyen, mely nyomorúságunkat és tehetetlenségünket elleplezhetné. De a világ előtt épp ez a szójáték tárja fel vergődő szolgátságunkat és Ausztria teljes felsőbbbségét, mely parancsol, kényszerít, lenyűgöz és még a hamis szóért is külön megsarczol. Tulságosan kaczer fátyol ez is, amelylyel legjobban leplezte le a szép magyar odalisk minden gyöngejét — a felséges nagyur előtt.

De szó sincs róla, tréning kell ehhez, sok tréning.

Budapest, július 6.

A képviselőház legközelebbi s egyuttal utolsó érdemleges ülése a nyári szünet előtt kedden, e hó 9-én délelőtt 10 órakor lesz, amelynek napirendjén van a ma elfogadott két törvényjavaslat harmadszori olvasása, újabb bizottsági jelentések és kérvények.

A néppárt értekezlete. Az országgyűlési néppárt hétfőn este 6 órakor klubhelyiségében értekezletet tart.

A parlament nyári szünete. A parlament nyári szünete a jövő hét végén kezdődik. Hétfőn a képviselőház tárgyalásra kész anyag hiánya miatt nem tart ülést s az utolsó érdemleges ülés kedden lesz. Pénteken még egy formális ülést tart a képviselőház, melyen a főrendiház csütörtöki üléséről szóló üzenetet olvassák föl s ezután elnapolja magát október hó elejéig.

A főrendiház bizottságaiból. A főrendiház közgazdasági és közlekedési, valamint pénzügyi bizottsága ma délelőtt 11 órakor ülést tartott. A bizottság a két óra hosszan át tartó tanácskozás folyamán letárgyalta a naprendre kitűzött összes tárgyakat, melyek között szerepelnek a vasutasok fizetésjavításáról és pragmatikájáról szóló javaslatok, több viczinális vasut engedélyezéséről szóló javaslat, a kultuszminiszter jelentése az országos tanári nyugdíj- és gyámintézet matematikai mérlegéről és az országos tanári nyugdíj- és gyámintézet 1903., 1904. és 1905. évi állapotáról, továbbá a m. kir. központi statisztikai hivatal 1907. évi munkatervének kiegészítéséről és a m. kir. iparfelügyelők 1905. évi működéséről szóló jelentések, valamint a pécsi kiállítás állami támogatásáról szóló törvényjavaslat.

A jövő évi költségvetés előkészítése. A jövő évi költségvetési előirányzat összeállítására vonatkozó munkálatok az egyes minisztériumok kebelében serényen folynak. *Wekerle* Sándor miniszterelnöknek az a szándéka, hogy a jövő évi költségvetési előirányzatot mindjárt a képviselőház őszi ülészájának legelején beterjeszse, hogy annak elintézésével az indemnty elkerültessek.

Mozognak a nemzetiségiok. A horvát obstrukció egy időre leszoritotta a nemzetiségi okvetetlenkedőket a politikai porond előteréről és ők már rossz néven veszik, hogy nem foglalokznak velük. Ma tehát már könyvomatatos kommunikációban adnak életjelt magukról és a következőket jelentik be:

A nemzetiségi képviselők közül ez időszerint alig egy-kettő tartózkodik Budapesten, a jövő hét vége felé azonban ismét a fővárosba érkeznek, hogy a nyári hónapokban megindítandó akciójukat megbeszéljék. Különösen a román nemzetiségi párt kebelében észlelhető egy idő óta némi mozgolódás. A párt képviselő tagjai ugyanis az utóbbi hónapokban a parlamenti küzdelmekben való részvételükkel voltak elfoglalva, mely idő alatt a vidéki kerületek pártgyűléseivel alig is foglalkozhattak. A pártvezetés munkája ezen idő alatt annál is inkább szünetelt, mivel a Hieronymi-rendelet értelmében a nemzetiségi alapon való pártszervezkedés úgy azokra nézve, kik a pártvezetést kezdeményezik, mint azokra nézve is, kik az ilyen szervezkedési gyűléseken résztvesznek, büntetéssel jár. Legutóbb gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter egy interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy ő, mint belügyminiszter, a politikai pártok belügyeibe nem avatkozhatik, a román nemzetiségi párt magát pedig politikai pártnak tekinti, és így törvényes alapon hozzáfoglalhat szer-

vezkedéséhez, mely ugyan el fog térni az annak idején feloszlott nemzeti komité szervezetétől, de a párt vidéki szervezeteit mégis közelebb fogja hozni egymáshoz. A párt különösen az általános választói jog érdekében fog nagyobb szabású akciókat indítani.

A házszabályok revíziója kísért.

— Visszautasítás az egész vonalon. —

Budapest, július 6.

A legszigorubb titoktartásnak a legszentebb becsületével való fogadása mellett a függetlenségi és 48-as párt tegnap esti értekezletének végén a kormány részéről fölvetették a házszabályok revíziójának kérdését. *Kossuth* Ferencz hozta szóba. Előbb a nemzetiségiok, utóbb a horvátok határozottan nemzetellenes obstrukciója érlette meg a kormányban a házszabályok módosításának eszméjét annyira, hogy a függetlenségi párt elnöke a legbizalmasabb formában megkezdte a puhatolódzást hívei között abban az irányban, miképen fogadná a legnagyobb többségi párt ezt a tervet.

Nos, a függetlenségi párt nyomban megadta azt a választ, amelyet adnia kellett. Szó sem lehet semmiféle házszabály-revizióról. A mostani körülmények között a házszabályok jelenlegi formája a legbecsesebb alkotmánygaranciák egyike, amelyhez nyulni sem szabad. A kisebb nemzetellenes csoportok obstrukcióját meg lehet törni revízió nélkül is, de az alkotmánynak a házszabályok által alkotott hatalmas védőbástyájának gyöngítése semmi körülmények között sem engedhető meg. A függetlenségi pártnak régi álláspontja az, hogy a választói jog reformja és a házszabályok revíziója között junktimnak kell lennie, oly módon, hogy előbb meg kell valósítani az általános választói jogot és csak azután lehet szó a házszabályoknak megfelelő módosításáról. *Kossuth* Ferencz bizalmas kérdésére most is ezt a választ adta a párt, oly erővel és határozottsággal, hogy a házszabályok revíziójának felvetett kérdését ismét eltemetettnek kell tekinteni.

A határozott visszautasításra *Kossuth* Ferencz még egyszer arra kérte híveit, hogy a beszélgetést tartsák titokban, amit újabb becsületével ígértek meg. Mégis kipattant a dolog, sőt olyan czélzatos formában, hogy ma délelőtt a képviselőház folyosóin valóságos forrongás volt észlelhető. A koalíciónak minden pártja egyértelműen állást foglalt a házszabályrevízióval szemben és a többségnek ez az egyetértése meghozta a megnyugvást is, mert a kormány kénytelen volt a kérdést el ejteni.

A nevezetes eseményről a következőket jelenthetjük:

Kossuth a revízióról.

A függetlenségi- és 48-as párt tegnap este pártértekezletet tartott, amelyen a kormány kívánságára hozzájárult ahhoz a tervhez, hogy az országgyűlés első ülészáját ne most rekeszszék be — amint elcinte szándékoztak — hanem csak az őszszel, a nyári szünet után. Indokolásul általában azt hozták föl, hogy a második ülészak megnyitásával járó megalakulás most nehézségekkel jár, mert a Ház tisztviselőinek és bizottságainak megválasztásánál a képviselőknek teljes számban való megjelenése kívánatos, ezt pedig most, közvetlenül a nyári szünet előtt, nem lehet elérni. Teljesen elfogadhatónak találták ezt az érvelést és a párt tagjai minden ellenkezés nélkül hozzájárultak az eredeti tervnek ilyen módon való megváltoztatásához. Így beszéltek meg ezt már a délelőtti folyamán a képviselőházban, mindenki elfogadta és a délutánra összehívott pártértekezleten éppen ezért csak nagyon kevesen, alig negyvenen jelentek meg.

Amikor aztán a pártértekezlet ilyen értelemben meghozta határozatát és a képviselők már-már tá-

vozni készültek, váratlanul szenzáció történt. *Kossuth* Ferencz pártelnök egészen bizalmasan fölvetette a házszabály-revizió kérdését. Arra való utalással, hogy a nemzet ellenségei ugyanazokat a fegyvereket kívánták alkalmazni a nemzettel szemben, amelyeket a függetlenségi párt eddig csak a nemzet vitális érdekeit fenyegető legnagyobb veszedelmek elhárítására ragadott kezébe: — azt ajánlotta a párt tagjainak, gondolkodjanak a nyári szünet alatt afölött, lehet-e a házszabályokat úgy módosítani, hogy egy nemzetellenes obstrukció lehetetlenné váljék, anélkül, hogy meggyöngítessek az alkotmánynak az a hatalmas biztosítéka és védőbástyája, amelyet a mai házszabály alkot.

A kormány részéről jövő ilyen irányu kezdeményezés egyszerre megmutatta, hogy miért változtatták meg az első ülészak berekesztésére vonatkozó tervet és miért halasztották el az ülészak berekesztését. A házszabályok előírják, hogy minden módosítása a házszabályoknak csak a következő ülészakban lép életbe, a kormány tehát előbb elfogadta az első ülészak megnyitásának tervét, hogy őszszel ideje legyen a házszabály-revizióra.

A függetlenségi pártot teljesen készületlenül találta ez a kérdés. A jelenlevő képviselők az elnök beszéde után egy pillanatig teljes csöndben ültek, azután pedig *Okolicsányi* László, *Nagy* Emil, *Szentiványi* Árpád, *Hentaller* Lajos és mások egymásután szálltak szembe a házszabályok revíziójának még az eszméjével is, amelyet így teljesen eltemettek.

Ennek az érdekes incidensnek lefolyása a következő volt:

Kossuth Ferencz, a párt elnöke, az értekezlet végén előadta, hogy teljes bizalommal s csupán bizalmasan óhajt fölteni egy kérdést. A legutóbbi napok eseményei megmutatták, hogy a nemzet ellenségei ugyanazokat a fegyvereket kívánták alkalmazni a nemzettel szemben, amelyeket a függetlenségi párt eddig csak a nemzet vitális érdekeit fenyegető legnagyobb veszedelmek elhárítására ragadott a kezébe. A horvát obstrukció nagy tanulságot hozott s tudni óhajtáná a párt tagjaitól, nem gondolnak-e arra, hogy az általános választói jog behozatalával nemzetiségi obstrukció támadhatna a magyar nemzeti törekvések ellen. Kijelenti, hogy — bár őt az események mélységes aggodalommal töltik el — semmiféle határozott formában nincsen szó most a házszabály revíziójáról s csupán azért vetette fel a kérdést, hogy a párt vélekedését megismerje. Erősen hangoztatja, hogy olyan revízióról szó sem lehet, amely a nemzet jogos ellentállásának letörésére irányulna, de még csak olyanról sem, amely ilyen ellentállást megbéníthasson. Ellenben gondolkozni kell mégis arról, nem lehetne-e elejét venni annak, hogy az általános választói jog életbelépésével a Házba esetleg több nemzetiségi képviselő jön be, aki egyenesen megakadályozhatja a magyar nemzeti állam parlamentáris működését. Felszólította ezután a párt tagjait, hogy a nyári szünet alatt gondolkodjanak a dolog fölött és őszszel, ha majd ismét összejönnek, leplezetlenül s baráti őszinteséggel szóljanak a kérdéshez.

Okolicsányi László kijelentette, hogy minden házszabályrevízió határozottan ellensége, mert nem hiszi, hogy olyan revíziót csinálni lehetne, amely egy nemzetiségi obstrukció letörésével lehetségessé tenne egy esetleges nemzeti ellentállást.

Kossuth Ferencz miniszter erre azt mondta, hogy mielőtt a vitát folytatják, újra s határozottan ki kell jelentenie, hogy most egyáltalában *nincsen szó a házszabály revíziójáról*. Ő csak a párt nézetét, gondolkodását akarja megismerni, de újra, meg újra hangoztatnia kell, hogy senki sem gondol egy nemzeti ellenállás megnehezítésére sem.

Nagy Emil azt hangoztatta, hogy elvileg nem szabad elzárkózni attól, hogy a nemzeti állam működése ellen tevő nemzetellenes csoportok esetleges obstrukcióját lehetetlenné tegyék. Az általános választói jog megvalósulásával könnyen kialakulhat egy szocialista-nemzetiségi koalíció, amely azt tűzi ki czélul, hogy a magyar nemzeti állam munkálkodását egyenesen lehetetlenné tegye.

De hogy a revízióra egyáltalában gondolni lehessen, szükséges, hogy fölfelé véglegesen eloszlatassanak a fölmerülhető ellentétek s a közvélemény tudja, hogy a király s a koalíció között való függő kérdéseket már elintézték. Ekkor az ország maga fölismeri a nemzeti állam ellen törő nemzetiségi csoportok obstrukciójának veszedelmét s szívesen látja majd e veszedelem elhárítását. Ez az idő azonban ma még nem érkezett el s így most egyáltalában nem tartja aktuálisnak a revízió fölvetését.

Szentiványi Árpád nagy tetszéssel adta elő, hogy a függetlenségi pártnak vezérelve mindig az legyen, hogy a magyar nemzeti eszmének megvalósítását biztosíthassa. Már azért is, mivel éppen nem tudjuk, hogy a közeljövőben nem kell-e magunknak is a mai hárszabályok alapján nemzeti ellenállást kifejteni. Éppen ezért Nagy Emil álláspontjához csatlakozik. (Élénk helyeslés.)

Sümei Vilmos és Zakariás János ugyanilyen értelemben szólottak s csatlakoztak Nagy s Szentiványi fölfogásához.

Hentaller Lajos heves hangon szólott s erősen tiltakozott mindenféle hárszabályrevízió gondolata ellen is.

Kossuth Ferenc most arra kérte a pártot, hogy e dolgot ne tárgyalja ilyen szenvedelemmel s hogy tárgyilagosan foglalkozzék vele, már azért is, mert mindenki előtt első sorban az a szent eszme lebeg, hogy a magyar nemzeti állam győzelmesen haladhasson előre a munka útján. De gondolni kell arra is, hogy nemcsak a hazafias pártok használhatják föl a hárszabályt, hanem a nemzet ellenségei is. Ez mindenestre olyan fontos kérdés, amelyről érdemes gondolkodni, szavaktól pedig nem szabad megijedni. Mivel pedig a párt egyhangulag Nagy s Szentiványi fölfogását vallotta, Kossuth még kijelentette, hogy igen örül, hogy a tárgyat megvitatják, így alkalma volt megtudni, hogy a párt a hárszabály revíziója dolgában semminő akcióba menni nem kíván.

Mielőtt a társaság elszéledt, Kossuth Ferenc még egyszer arra kérte hivat, hogy ezt a beszélgetést tartsák föltétlenül titokban, mert csak puhatolódzás volt, amelynek hatását volt alkalma tapasztalni.

Izgalmak a folyosón.

A képviselőház folyosóján természetesen nagy izgalmat keltett a hárszabály-revízió kérdésének fölvetése. Bár a képviselők legnagyobb része már megkezdte a nyári vakációt, a megjelentek annál nagyobb hévvel vettek részt a vitákban. A tegnapi konferencia résztvevői igen élesen ítélték el azt az indiszkréziót, amelyet a pártnak egy eddig ismeretlen tagja követett el, amikor a becsület-szóval fogadott legszigorúbb titoktartás dacára kipattantotta Kossuth Ferenc puhatolódzását. A függetlenségi párt tagjai ma is teljes egyértelműséggel átlást foglaltak mindenféle revízió-kísérlet ellen és nyomatékosan utaltak a pártnak arra a régi álláspontjára, hogy a hárszabálymódosítás csak a választói jog reformja után történhetik meg. A függetlenségieknek ezt az állásfoglalását magukévá tették az alkotmánypárti és néppárti képviselők is, akik kijelentették, hogy erről a szándékról nekik tudomásuk sem volt. Hangsúlyozták a maguk részéről is, hogy a kérdést egyáltalában nem tartják aktuálisnak és nem is foglalkoznak vele.

Bent az üléssteremben is foglalkoztak a képviselők ezzel az ügygyel. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter elhagyva bársonyszékét, a szélsőbaloldal egyik padjában foglalt helyet, ahol csakhamar sűrű csoport vette körül. Hentaller Lajos a miniszter mellé ült és kijelentette előtte, hogy az a hír, hogy ő konspirációt tervez Kossuth ellen, teljesen valótlán. Sokáig folyt halk hangon az eszmecsere, amely azzal végződött, hogy Kossuth Ferenc elment a főrendiházba, ahol bizottsági ülés volt.

A képviselőket azonban egész délelőtt foglalkoztatta még a hárszabály-revízió kérdése. Élénk fölűnést keltett az a hír, hogy Kossuth nem minden ok és előzmény nélkül vetette föl a kérdést. A minisztertanács határozta el, hogy a revízió

beledobja a vitaközösbe, és az is minisztertanács határozatra történt, hogy a kérdést elsőnek Kossuth Ferenc és a függetlenségi párt beszélte meg. A miniszterek úgy gondolkodtak, hogy a kérdés elsősorban a koalíció többsége, a függetlenségi párt elé való.

Megfelelt erre is nyomban Hédervári Lehel, aki a körülállók élénk tetszése közben mondotta a következőket:

— Akármilyen formában vetik is föl a revíziót, nekem nem kell, sőt nekünk nem is szabad belemennünk. Január huszonhatodikán éppen azzal kaptunk mandátumot, hogy akadályozzuk meg gróf Tisza István szándékát, aki nyilvánosan jelentette ki, hogy a hárszabályok szigorításával áll vagy bukik. És megbukott. Addig, amíg mi az általános választói jogot meg nem valósítottuk s amíg a nemzetet újra meg nem kérdeztük, hogy beleegyeznek-e a hárszabályok szigorításába erről, csak beszélni szabad. De csak beszélni...

Aztán lassan elcsöndesültek az izgalmak. Mindenki egyetértett abban, hogy a hárszabály-revízióról szó sem lehet és ennek a fölfogásnak nem mondott ellent senki. Az ülés után pedig a képviselők elszéledtek az országba, a pártkörökben este már teljes csönd uralkodott. A hárszabály-revíziót véglegesen eltemették.

Barabás riadója.

Nagyon érdekes, hogy éppen ma jelent meg egy aradi újságban Barabás Bélának, a függetlenségi párt egyik alelnökének, nyilatkozata a politikai helyzetről, amelyben a következőket mondta:

— Nemesak törekedni fogunk a bankközösség megszüntetésére, hanem 1910-ben meg is valósítjuk az önálló nemzeti bankot. A függetlenségi pártnak utasítani kell a kormányt az intézkedések megtételére. Természetes, hogy akkor Wekerle, aki a közös bank üdvösségéről van meggyőződve, nem maradhat pénzügyminiszter. Őszre kelve, a kormányban nemesak költségvetési és ujonczmegajánlási törvényekkel kötelessége előállani, hanem az alkotmánybiztosítékokról és az általános választói jogról szóló javaslatokat is a Ház elé kell terjesztenie. Forszírozunk kell e vállalt kötelezettségek teljesítését. Andrássy Gyulának a választói jog dolgában lehetnek aggodalmai, de a reformnak meg kell valósulnia minden aggodalom ellenére. Mert ha ez a mostani lavírozás tovább tart, a negyvennyolcas párt hitelét veszti az országban és szerteüllik. Becsület kérdése, hogy amit ígértünk és aminek alapján mandátumot kaptunk, azt be is váltjuk idejében. Természetes, hogy az ujonczlétszám és a hadügyi költségvetés emeléséről szó sem lehet.

Budapest, július 6.

Beszámoló. Laehne Hugó országos képviselő nejevel hosszabb tartózkodásra Borostyánkőre érkezett. A képviselő egyben beszámolót tartott. A képviselőt lelkesedéssel fogadták a választók és tiszteletére bankettet rendeztek.

Az osztrák nyelvkérdés. A „Grazer Tagblatt“-ban egy kiváló osztrák politikus nyilatkozik a parlamenti nyelvkérdésről s azt mondja, hogy a Beck-féle javaslatok elfogadhatatlanok, mert minden német embernek a parlamenti nyelv értékéről és jelentőségéről legalább is úgy kell gondolkodnia, mint az egykori Reichsrath-elnök, Smolka, aki nem volt német és mégis 26 év előtt visszautasította a cseheknek a maiakhoz hasonló követeléseit.

A Cseski Slovo, Kiofác lapja írja, hogy a csehek ragaszkodnak követelésükhöz és amíg a cseh beszédeket nem foglalják a jegyzőkönyvbe csehül, addig a képviselőházban eredményes tárgyalásról szó sem lehet.

Bülow látogatása. Bécsi tudósítónk jelenti, hogy Bülow herceg szeptemberben Bécsbe érkezik, hogy viszonzza báró Aehrenthal látogatását.

Aehrenthal Ferenc Ferdinándnál. A „Prager Tagblatt“-nak jelentik Beneschauból, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös kihallgatáson fogadta báró Aehrenthal külügyminisztert Konopistban. A külügyminiszter átutazott Prágán.

Clemenceau Aehrenthalnál. Párisból írja tudósítónk, lehetséges hogy Clemenceau miniszterelnök találkozni fog Tittoni és Aehrenthal külügyminiszterekkel. Clemenceau ugyanis július második felében Olaszországba készül.

A kiegyezési tárgyalások folytatása.

Budapest, július 6.

Ujból megindulnak a kiegyezési tárgyalások. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferenc kereskedelemügyi és Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterek, továbbá Popovics Sándor, Sztényi József és Mezőssy Béla államtitkárok, valamint Hallay Ferenc, Koós Jenő, dr. Bárczy István és dr. Moldoványi Sándor titkárok holnap délután az öt óra 15 perczkor induló gyorsvonattal Bécsbe utaznak, ahol hétfőn ismét megkezdik az osztrák kormány tagjaival az alkudozásokat.

As osztrák kormány bécsi jelentések szerint a legutóbbi tárgyalások óta az akkor még fenforgó ellentétek tekintetében kidolgozta a maga javaslatát és ezeket felölőle jegyzékét megküldte a magyar kormánynak. A kiegyezés kérdésében a legutóbbi tárgyalások óta nemcsak az osztrák kormány, hanem minden, a magyar kormány köréből eredő híradás is állhatatosan hangoztatja a megegyezés valószínűségét. A bécsi jelentések a részletekből is elárulnak annyit, hogy a legutóbbi budapesti tárgyalásokon több fontos kérdésben jött létre közeledés a két kormány álláspontja közt. Ilyen kérdések pl. a fogyasztási adók ügye és a magyar blokk-járadék. A vasuti kérdésben változatlan az éles ellentét a két kormány álláspontja közt és nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, hogy a magyar kormány semmiesetre se engedjen ezen a téren a magyar forgalmi érdekek ellen irányuló osztrák elszigetelő törekvéseknek.

Bécsi jelentés szerint a kormányok a hétfőn kezdődő tanácskozások során a kvóta kérdését is belevonják az alkudozások tárgyai közé, hogy megkíséreljék, nem lehetne-e a kvóta ügyében, ugymint az 1867-től 1897-ig terjedő időszakban volt, újra hosszabb időre kiterjedő megegyezést létesíteni s így a korona döntését mellőzhetővé tenni. A kormányok úgy tüntetik föl ezt a kérdést, hogy bár a kvóta-ügy nem tartozik a kiegyezés keretébe, a gazdasági viszony rendezésénél ebben a kérdésben is megállapodást igyekeznek létrehozni.

A kiegyezési tárgyalást a még függőben levő kérdések nagy számánál és jelentőségénél fogva aligha lehet már a legközelebbi tárgyalásokon befejezni, de kormánykörökben a jövő héten kezdődő tárgyalásoktól újabb haladást várnak a megegyezés útján.

Mindenestre nagyon érdekes, hogy a kormány köréből minden újabb tárgyalás megkezdésekor ugyanez a biztatás hangzik, hogy aztán a három napos tanácskozás befejezése után az eredménytelenséget konstatálják. Valóban kíváncsiak vagyunk arra, meddig folyik még ez a kiegyezési komédia?...

AZ EGYETERTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18-25. szám.

Függő kölcsön a láthatáron.

A kormány kincstári utalványok kibocsátására készül.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 6.

A pénzügyi kormány egy nagyjelentőségű lépésre szánta el magát. Arról van szó, hogy az elodázhatalanná váló állami kiadások fedezésére függő kölcsönt vegyenek fel. Közéletünk egy kiváló személyiségétől, aki az állami financiai intézésénél is fontos szerepre van hivatva, vesszük ennek a tervnek a hírét, s informálónk kijelentéseit a következőkben foglaljuk össze:

Ismeretes, hogy a pénzügyi kormányoknak sürgős állami szükségletek, jelesen beruházások fedezésére jókora összegre van szüksége. Már annak idején, mikor a jelenlegi kabinet kormányra lépett, tudomásra hozta azt a szándékát, hogy körülbelül 300 milliónyi államkölcsönt fog kibocsátani. A pénzügyi viszonyok azonban mindeddig hátráltatták a kölcsön felvételét. A kormány épügy, mint az egész világpiac, szüntelen remélte a pénzügyi viszonyok javulását, de ez, amint tudják, nem következett be. Tavasszal megint úgy volt, hogy az új államkölcsön kibocsátása készen áll, mert remélték, hogy valahára alkalmas lesz a helyzet az emisszióra. A várva-várt javulás azonban még mindig késett, közbejötték a tőzsdéken lejátszódott viharos események s ezzel kapcsolatban, valamint a pénz drágasága folytán a befektetési értékek piacának súlyos helyzete, mondhatni állandó válsága. A kormány már a tavasszal érintkezésbe lépett a Rothschild-csoport képviselőivel s puhatolózott, milyen kilátások közepette fordulhatna hitelgényeivel a világpiacra. A válasz nem volt kedvező az államra nézve; csakis igen súlyos feltételek mellett kaphatott volna kölcsönt a magyar állam s ezért a pénzügyi kormány elhatározta, hogy a kölcsön ügyét ismét ad acta teszi. Ismét vártak és egyre bizakodtak a pénzügyi helyzet javulásában, de megint csalódás volt a várakozás eredménye. A szükségletek fedezése azonban nem várhat s bár az állampénztár helyzete — amint azt a legutóbbi kimutatás igazolta — nem kedvezőtlen s az adók is elég jól folynak be; a pénztári készletek a beruházások keresztülvételére nem elegendők. A pénzügyi javulása most már ugyancsak kizárt dolog. Pénzügyi körökben már azt is rebesgetik, hogy a jegybank öszre újlag felemelni kényszerül rátáját $\frac{1}{2}\%$ -kal s akkor $5\frac{1}{2}\%$ -os bankkamatláb mellett még kedvezőtlenebbül alakulnának a kibocsátás esélyei. De ha ez a Kassandra-jóslat alaptalan is, bizonyos, hogy a nyílt piacon őszszel állandóan drága lesz a pénz s ekkor még kedvezőtlenebb auspiciummokkal merészkednénk neki az új kibocsátásnak. A pénzügyi kormány tehát, a viszonyok kényszerítő nyomása alatt, döntő lépésre határozta el magát s ez egy *függő kölcsön* felvétele volna. Függő adósság — ez bizony szokatlan a magyar államháztartás újabb történetében. Függő adósság tulajdonképpen ma csak egy formában van: ezek a m. kir. kamatos pénztárjegyek, de ezek összege aránylag csekély. A múlt kormány alatt történt, hogy konszolidálatlan kölcsönhöz folyamodott az államkincstár, ez, a mint ismeretes, a körülbelül 100 millió koronát kitevő folyószámlakölcsön volt, melyet az állami kamatszolgálat ellátása tett szükségessé. Arról, hogy most is folyószámla-kölcsönre fanyalodjanak, szó sem lehet. Ellenben *kincstári utalványok* formájában akarja tervét realizálni a pénzügyi kormány és pedig lehetőleg az őszszel fellépő

pénzdrágaság előtt. A kincstári utalványok 5 százalékkal kamatoznak, a kibocsátási árfolyam még nincs megállapítva, erre vonatkozólag még folynak a tárgyalások az érdekelt bankcsoporttal. Ugyazintén nem határoztak még a kibocsátandó kölcsön összegéről sem, ez csak a tárgyalások folyamán fog a kibocsátás várható sikeréhez kialakulni. A kincstári utalványok kibocsátása bizony nem a legszerencsésebb mód az államháztartás rendes menetének biztosítására, illetve beruházások fedezésére. Több érv és ok szól ellene. De Németország, mely anyagilag sokkal kedvezőbb helyzetben van, mint mi, szintén ilyen módon kényszerült pénzt szerezni. A folyószámla-kölcsönnel szemben megvan az az előnye a kincstári utalványoknak, hogy a pénzpiac kedvezőbbé alakulása esetén konvertálható, illetve a függő adósság átváltoztatható konszolidált adóssággá.

Akik a jegybank közelmúlt kamatláb-emelését figyelemmel kísérték, azoknak bizonyára feltűnt, hogy a két kormány képviselője hozzájárult a főtanács határozatához. Ennek sokkal mélyebben fekvő oka volt, mint hitték. A hozzájárulás arra vezethető vissza legfőként, hogy a kormány *indokolni akarja a pénzpiac helyzetével, miért kényszerül ilyen drága árt fizetni a függő kölcsönért, minő az 5 százalékos kamatozás.* Hogy a tervezett kincstári jegyek milyen lejáratra szóljanak, efelett még nem döntöttek. Valószínű, hogy 1—2 éven belül visszaváltandók lennének s ha a pénzpiac helyzete kedvezőbbre fordulna a kormány felmondás útján könnyitene terhes föltételi adósságán s a kincstári jegyeket bevonná és helyettük megfelelő mennyiségű koronajáradékot bocsátana ki.

Ezekben számolunk be informálónk kijelentéseiről.

Az elméleti pénzügyi tudomány, nemkülönben a gyakorlati államháztartási politika általánosságban elítéli a függő kölcsönöket. A függő kölcsönöket csakis a rendkívüli körülmények szentesíthetik, ha ilyen eszközökhöz fordul az államkincstár. Háborúk, nagy országos veszedelmek idején menthető, sőt helyesíthető az ilyen kölcsönművelés, amikor az állam olyan helyzetben van, mint a kétségbeesett adós, aki rendesen nem kérdi, hogy a pénz, hanem hol van az a pénz. Azonban ugyancsak ma is rendkívüli helyzet előtt állunk. Ha a pénzpiac eseményei nem keresztettk volna utjainkat, nyilvánvaló, hogy koronajáradék-típus alakjában történt volna az új kibocsátás. De ma ez teljesítéssel lehetetlen, ha egy 4 százalékos papírt akarnánk kibocsátani, drágán megfizetnők azt annál az árfolyamnál, melyet a bankcsoport adna új czimleteinkért. Volna még egy mód arra, hogy állandó államadósságot vegyünk fel. Ha az állam biztosítékul kötne le valamely monopóliumot, vagy állami jövedelmet. Csak-hogy Magyarország állami hitele még nem süllyed a Balkán-államok hitelének nivójára, ilyen elhibázott lépés esztendőnk fáradságos munkáját semmisítené meg. De különben erre amugy sincs szükség, mert nem az állam hitelének bonitása forog kockán, hanem pusztán az, hogy a külföldi piac, melyre — sajnos — rá vagyunk utalva, amint bankári nyelven mondják, nem „felvevőképés”. Ilyeténképpen nincs más mód, mint függő adóssággal fedezni szükségleteinket. A kincstári utalvány mindenesetre szerencsésebb választás, mint a folyószámlakölcsön. Ilyet kereken visszautasítana a piac, vagy pedig igen súlyos feltételeket szabadna. Eltekintve attól a hibájától, hogy nem konvertálható, mit informálónk is megvilágított, megvan az a hátránya a pénzpiacra nézve, hogy a pénz

árát rendkívül megdrágítja. Az ilyen kölcsönt a bankok nem adhatják tovább, míg ha czimletek kibocsátása útján szerez pénzt az állam, elhelyezheti azt a tőkészek között s bár ma a klasszizálás lassabb menetű volna, mint annakelőtte.

Németország is nemrégiben a kincstári utalványok rendszeréhez folyamodott, pedig ott a konzolok elhelyezése még a mai viszonyok között is kedvezőbb kilátásokkal biztatott, mint nálunk. Csakhogy tekintettel kellett lenni egy körülményre. A német, illetve porosz konzol 3% -os, illetve $3\frac{1}{2}\%$ -os. Három és fél százalékos állampapírt kibocsátani ugyancsak lehetetlen volt, három százalékosat még kevésbé. Ha négy százalékosat bocsátottak volna ki, ugy ez az emisszió nyomást gyakorolt volna a kisebb kamatozásnak árfolyamára. Ilyesmit, tekintettel arra, hogy jelenleg amugy is eladók vannak túlsúlyban a befektetési piacon mindenütt, nem lett volna czél szerű megkockázni. Nemcsak a piac helyzetére, hanem a régebbi czimletekre való tekintettel Németország a kincstári utalványok kibocsátása mellett döntött.

Szintazon helyzet előtt állunk mi is, mint a németek annak idején. Sőt a mi helyzetünk még nehezebb. Jó szomszédaink, az osztrákok mindig gondoskodnak arról, hogy a magyar értékek árfolyama a lehető legolcsóbb legyen. Ha azonban jó kamatozást biztosítunk, az osztrák gyomor is beveszi a bécsi elmésséggel „tulipán-érték“-nek nevezett magyar papirokat.

ORSZAGGYÜLÉS.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, július 6.

A restanccziák elintézésével foglalkozott ma is a Ház. A koronaőr választását törvénybe iktató javaslatot vita nélkül fogadták el. Ezt tették azzal a törvényjavaslattal is, amelyben a pécsi országos kiállítás állami támogatásáról van szó. Élénkebb érdeklődés fogadta az igazságügyi bizottság jelentését. Ez a jelentés azt a kártérítési pört tárgyalja, melyet Perczel Dezső és Csávossy Béla ellen indítanak azért, mert a darabontokat felruházták. A Ház elhatározta, hogy először felszólítják Perczelt és Csávossyt, hogy fizessék meg az elherdált summát; ha nem fizetnek meg, bírói utra terelik a dolgot. A kivándorlás megakadályozását sürgető kérvényről Bredicanu Koriolán szólalt föl. Szerinte azért vándorolnak ki az emberek, mert a kormány roszszul bánik a nemzetiségekkel. „Ha ez igaz — válaszolta Andrássy Gyula — hogy van az, hogy épen az oláhok közül vándorolnak ki a legkevésbé? Ez után a frappáns válasz után elmondotta a belügyminiszter, hogy mit tett a hazavándorlás érdekében. Általános megnyugvással fogadták ezeket a kijelentéseket. Több föllirat a negyvennyolczas honvédek érdemeinek törvénybe iktatását szorgalmazza. Illyés Bálint, Madarász József és Szappanos István — valamennyien a nagy idők tanúi — lelkes hangon pártolták a fölliratokat. El is határozta a Ház egyhangulag, hogy a fölliratokat pártolólag utasítja a kormányhoz. Az új választási törvényt sürgető kérvényekkel kapcsolatban az előadó azt javasolta, hogy azokat a kérvényeket pártolólag adják oda a kormánynak. Hodzsa Milán azonban utasíttatni kérte a kormányt, hogy október tizenötödikéig terjessze a Ház elé az új választói törvényt. A Ház az előadó javaslatát fogadta el. Több apró-cseprő ügy elintézése után Andrássy Gyula több interpellációra válaszolt. Kimerítően válaszolt mindegyikre; a Ház tudomásul is vette mind

a négy választást Horváth József a pánszláv tőke visszaéléseiről interpellálta meg a kereskedelemügyi minisztert. Kossuth Ferencz megígérte, hogy a visszaéléseket irgalmatlanul el fogja fojtani. Veresmarthy Miklós a szentendrei vicinális mizériáiról interpellálta ugyancsak a kereskedelemügyi minisztert. Kossuth erre is kielégítő választ adott. Végül Hodzsa Milán is interpellált.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. tíz órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Egry Béla és Hammersberg László.

Elnök: Az ülést megnyitja.

Hammersberg László jegyző olvassa a múlt ülés jegyzőkönyvének még nem hitelesített részét, amelyet észrevétel nélkül hitelesítenek.

Az elnök bemutatja a miniszterelnök átiratát, a melyben több, az országgyűlés által elfogadott javaslatnak a király által történt szentesítéséről tesz jelentést.

A Ház a jelentést tudomásul veszi.

Ifj. Madarász József előadó betérjeszti a közlekedési bizottság jelentését a kereskedelmi miniszternek a határszéli községekben a vasárnapi munkaszünet felfüggesztésére vonatkozó rendelet tárgyában.

Hédervári Lehel előadó betérjeszti a mentelmi bizottság jelentését Keller István mentelmi jogának felfüggesztése tárgyában.

A jelentés napirendre tűzése iránt annakidején intézkedik a Ház.

Az interpellációkra félkét ókor tér át a Ház.

Törvények, jelentések.

Az elnök javasolja, hogy a vasuti javaslatok tárgyalása alatt egyes képviselők részéről bejegyzett indítványok tárgyában csak ősszel döntsön a képviselőház.

A Ház hozzájárul az elnök javaslatához.

A Ház ezután Markhó Aladár előadása után általánosságban és részleteiben is változatlanul elfogadta az ország szent koronája egyik érének megállapításáról szóló törvényjavaslatot.

Harmadszori olvasása a következő ülés napirendjére tűzetik.

Szmrecsányi György előadó ismerteti a magyar királyi központi statisztikai hivatal 1907. évi munkatervének kiegészítése tárgyában beadott miniszteri jelentést, melyet a Ház változatlanul elfogad egyetemben az 1907. évi pécsi mező- és erdőgazdasági, ipari és művészeti országos kiállítás állami támogatásáról szóló törvényjavaslatl.

Itt az első szakasznál Pleininger Ferencz szólott a kiállítás jelentőségéről. Általános az a feltevés, hogy a vidéki kiállítások nem egyebek hiúságvásárnál. A pécsi kiállítás azonban összpontosítja mindazokat a cikkeket, melyeket a magyar ipar állított elő. Megmutatja azokat a forrásokat, ahonnan a magyar ipar terményei beszerezhetők, szembe állítja a magyar termékeket a külföldiekkel s meggyőző bennünket arról, hogy a magyar ipar sok tekintetben nemcsak egyenrangú, de sok esetben felülmúlja a nyugati iparát. Ezért az I. S-t elfogadja.

A Ház a javaslatot részleteiben is változatlanul elfogadja.

Perczel és Csávossy.

Csizmazia Endre előadó ismerteti az igazságügyi bizottság jelentését Perczel Dezső volt képviselőházi elnök és Csávossy Béla volt házelnök ellen az anyagi felelősség mikénti foganatosítása tárgyában. Elmondja, hogy a darabontorkor csatlósainak aktái még mindig nincsenek teljesen lezárva. Mikor a Tisza-kormány alatt újabb teremszolgákat fogadott fel az akkori házelnök, Csávossy Béla a Ház pénztárából 31 ezer koronát vett fel, melyről mindeddig el nem számolt. Ezen okból javasolja az igazságügyi bizottság, hogy

a képviselőház utasítja az elnököt oly irányu intézkedésre, hogy Perczel Dezső 31.826 korona 60 fillérnek rövid, záros határidő alatti megfizetésére, Csávossy Béla pedig a 6590 korona hóvá fordításáról szerkesztendő okmányolt számadások rövid, záros határidő alatti betérjesztésére a kincstári jogügyek igazgatósága által felhívásának s a kitűzendő határidőnek sikertelen lejárta esetén pedig a követelések ellenük szabályszerű bírói eljárás útján érvényesíthessenek. A Ház a jelentést tudomásul veszi.

Apróbb ügyek.

Csizmazia Endre előadó ismerteti az igazságügyi bizottság jelentését Magyarország és Ausztria közötti határnak kiigazítása tárgyában s javasolja, hogy

a képviselőház a kérvényeket a kormánynak azzal az utasítással adja ki, hogy Magyarország és Alsó-Ausztria, illetve Stájerország közötti országos határ kiigazítása s a jogtalanul Ausztriához csatolt területek visszacsatolása iránt szükséges lépéseket haladéktalanul tegye meg s eljárásáról egy év alatt tegyen jelentést.

A Ház a jelentést elfogadja.
Dr. Erdélyi János ügyvéd kérvényét, melyben arra kéri a képviselőházat, hogy 7200 korona perköltséget a petícionálók rovására írjon, a Ház elutasítja. Ugyancsak elutasítja a Ház Csizmazia Endre előadó ismertetése nyomán Damján Vazul képviselő kérvényét, melyben a mandátumát megtámadókat 4500 korona perköltségben elmarasztalni kéri.

Brázy Zoltán előadó ismertetése után a Ház változatlanul elfogadja a számvizsgáló bizottság jelentését a képviselőház pénztárának az 1906. év második felére vonatkozó számadásáról.

A Ház ezután Bedőházy János előadó ismertetése nyomán változatlanul elfogadja az országos tanári nyugdíj- és gyámintézet matematikai mérlegéről, az országos tanári nyugdíj- és gyámintézet állapotáról, továbbá Vizy Ferencz felszólalása után az országos nyugdíj- és gyámalap állapotáról szóló közoktatásügyi miniszteri jelentéseket.

Elfogadták továbbá Ernst Sándor előadó ismertetése után a kereskedelmi miniszternek az iparfelügyelők 1905. évi tevékenységéről szóló jelentését.

Az elnök az ülést tíz percre felfüggeszti.

Szünnet után

Náray Lajos elnököl.

Napirend szerint a kérvények tárgyalása következik.

A kivándorlás.

A kivándorlásra vonatkozó kérvényeknél Brediceanu Koriolán szólal fel. A kivándorlás okozta bajokon csak az általános jólét segít, az általános választói jog behozatala által. Különösen nagy az oláhok kivándorlása, mert ezek vannak a legtűrhetőbb helyzetben.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Nincsen szándékomban ilyen üres padok előtt hosszabb beszédet mondani a kivándorlás nagyfontosságú ügyéről, azonban mégis kötelességem egy rövid nyilatkozatot tenni az e vita kapcsán Hencz Károly képviselő ur által beadott javaslatra.

Nem akarok most a kivándorlás ügyéről beszélni azért sem, mert már a legközelebbi időben abban a helyzetben leszünk, hogy ezt a kérdést ex asse megvitathatjuk. (Helyeslés.) A kivándorlási törvényt ugyanis én már elkészítettem. (Helyeslés.) Elinté az volt a szándékom, hogy csak a meglévő törvény egyes szakaszait módosítsuk, munkaközben azonban arra jöttem rá, hogy az egész törvényt át kell dolgozni (Helyeslés.), úgy, hogy a jövő szesszió legelején az egész új kivándorlási törvényt leszek szerencsés a Ház asztalára helyezni, (Helyeslés és éljenzés.)

Ha már azonban felszólaltam, egyetlen egy megjegyzést teszek az előttem szóló t. képviselő ur beszédére. A t. képviselő ur óriási ellenmondásban szenved, mikor egyrészt azt mondja, hogy a kivándorlás oka az elégedetlenség, a nyomor és az, hogy az illetővel rosszul bántak, másrészt pedig azt mondja, — ez a programjának sarkalatos tétele, — hogy az oláhok és idegen nemzetiségűek azok, akiket üldöz a hatóság, üldöz a magyar állam. Mégis furcsa dolog tehát, hogy mindamellett a legkevésbé oláh vándorol ki. (Igaz! Ugy van!) Tehát a t. képviselő urnak vagy az egyik, vagy a másik állítása hibás (Egy hang halkan: Mind a kettő!) vagy mind a kettő. (Igaz! Ugy van!)

Most áttérek Hencz t. képviselő ur határozati javaslatára. Ő azt mondta, hogy szólíttassék fel a kormány a visszavándorlás előmozdítására, szólíttassék fel arra, hogy alkalmas módon összegyűjtessenek azok, akik vissza akarnak vándorolni és az állam költségén hozassanak vissza hazájukba. Ezt az intencziót én teljesen méltányolom, azonban mégis arra kérem t. képviselőtársamat, hogy vonja vissza ezt a határozati javaslatot, mert Amerikára való tekintetből nem lehet ilyet határozni. A magyar kormány mindazt meg fogja tenni a visszavándorlás előmozdítására, amit Amerika jogos féltékenységének felkeltése nélkül tehet, (Helyeslés) azon túl azonban nem mehet, mert ebből éppen az otlakó több, mint egy millió magyarságnak származnék nagy kára.

Ezért kérem t. barátomat, bizván abban, hogy amit lehet az amerikai jogos érdekek tiszteletben tartása mellett tenni, azt ugyanis meg fogjuk tenni, méltóztatassék visszavonni határozati javaslatát. (Helyeslés.)

Hencz Károly a kivándorlási vonatkozó kérvények tárgyalása alkalmával máskor beadott indítványát visszavonja a miniszter felvilágosításai folytán.

A Ház a kérvényeket figyelembevétel végett kiadja a minisztériumnak és e részben sürgős intézkedést kíván.

Monostor község kérvényénél, amely 300 hold kincstári területnek a község lakóinak kedvezményes áron való eladását kéri.

Hódy Gyula nem tartja kielégítőnek a bizottság erre vonatkozó jelentését.

Moskovitz előadó felvilágosításai után a Ház elfogadja a bizottság jelentését.

A 48-as honvédek.

A 48-as honvédek emlékének törvénybeiktatására vonatkozó kérvényeknél:

Illyés Bálint rövid szavakban kéri a kérvény elfogadását.

Madarász József: A magyar szabadság megtartásáért küzdött honvédek elismeréséről és méltánylásáról van szó ezen kérvényeknél. Lehetetlen, hogy szóló, aki azon időknél egyik szerény alakja, (Élénk helyeslés) ne kérje a maga részéről is a kérvény pártolását.

Szappanos István: Magyarország a negyvennyolczas honvédeknek köszönheti mostani nagyságát. Ezek nélkül az ország talán sohasem került volna abba a helyzetbe, melyben most van. A negyvennyolczas honvédek a legnagyobb elismerésre méltók, s megérdemlik a legnagyobb áldozatokat. (Élénk éljenzés.)

Az elnök: A szokástól eltérőleg indítványozza, hogy a kérvény egyhangú lelkesedéssel adassék ki a kormánynak. (Éljenzés és taps.)

A választási jog.

Becsey Károly előadó ismerteti a 30. sorjegyzéket.

Több vármegye kérvényénél az általános választói jog megalkotása tárgyában:

Hodzsa Milán indítványozza, hogy a kérvény azzal az utasítással adassék ki a kormánynak, hogy 1907. október 15-ig terjeszzen törvényjavaslatot a Ház elé.

A Ház elfogadja a bizottság jelentését, mely szerint a kérvények pártolólág adatnak ki, tekintettel arra, hogy a választói jog amugy is a kormány programjában van.

Glosswein Sándor előadó ismerteti a kérvények 31. sorjegyzékét.

Az elnök: Megállapítja a következő ülés idejét és napirendjét.

Következtek az interpellációk.

Andrássy Gyula válaszal.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter négy képviselőnek hozzája intézett interpellációjára válaszolt, itt közöljük a válaszokat egész terjedelmében:

I.

Brediceanu Koriolán képviselő ur 1906. július 4-én a következő interpellációt intézte hozzám (olvassa): Kinek rendeletéből lett Krassó-Szörénymegye több községében katonaság és csendőrség kirendelve, mi okból és mi célból? Van-e tudomása a miniszter urnak, hogy csendőrök éjjel-nappal sanyargatják a választókat, kérdezve, hogy miért szavaztak a nemzetiségi párt jelöltjeire? Ki tanította őket arra? Van-e tudomásuk arról, hogy ezen vallások és a fősolgabírák üldözései egyrészt azért történnek, hogy a panaszszal megtámadott három krassószörénymegyei mandátum megsemmisítésére a bizonyítékokat teremtsek elő; másrészt, hogy az esetleges új választásokra a választókat megfélemlítsék? Miképp tartják a vizsgálat elfogultatlanságával összeegyeztethetőnek, hogy ugyanazon solgabírák vezessék az állítólagos választási visszaélések miatt a nyomozást, kik a lefolyt választásnál az ellenpárt kortesei voltak? Szándékoznak-e a miniszter urak ezen abnormális állapotot minél előbb megszüntetni és a katonaságot és csendőrséget visszavonni?

Erre az interpellációra válaszom a következő. (Halljuk! Halljuk!)

Már többször volt alkalmam hasonló interpellációra válaszolva kijelenteni, hogy a csendőrség nem azért küldetett oda, hogy befolyásolja a választás eredményét, hanem kizárólag csak azért, hogy a rendet és békét fentartsa és a nemzetiségi képviselő urak terrorizmusát ellensúlyozza. (Hosszszantartó élénk helyeslés.) Igen sok példa van arra, hogy ha nincsen elég csendőr, akkor összeütközések vannak, vérengzések történnek, s a kormánynak kötelessége, hogy megelőzze az ilyen eseteket. (Élénk helyeslés.) Ahol sajnos, ilyen választások folynak, ott azok körülbelül polgárháboru számba mennek. Mind a két fél, a magyar éppen annyira, mint a nemzetiségi, fanatizálva egymás ellen tör és ilyen viszonyok között a kormánynak kötelessége kellő erővel ott lenni, hogy megelőzhesse az összeütközést. (Élénk helyeslés.)

Aszolgabíró erőszakos beavatkozására vonatkozó pontja az interpelláczióknak szintén téves, szintén arra vezethető vissza, hogy a solgabíró, mint a rend őre, igen gyakran kénytelen beleavatkozni, nem azért, hogy korteskedjék X. vagy Y. ellen, hanem azért, hogy a rendet fentartsa. Hogy ez speczialiter ebben a választásban így volt, azt bi-

zonyítják az eredmények. Mert ezen vizsgálat következtében nem a közigazgatási hatóság, hanem a bíróságok elítéltek már régebben, azóta pedig még több ítélet hozott — 15 különböző oláh lelképást, jegyzőt, különböző oláh választót; elítélte őket a független bíróság. Ez is bizonyítja, hogy itt nem részrehajló közigazgatási hatóságok eljárásáról van szó, de a bíróságok eljárása bizonyítja, hogy ez az egész beavatkozás azért volt szükséges, mert az oláh képviselőjelöltek kortesei meg nem engedett módon avatkoztak bele a választásba. (Ugy van!)

Azt kérde a képviselő ur: mit szölok ahhoz, hogy a szolgabíró, annak daczára, hogy kortes volt, később nyomozást folytatott. Hát más, mint szolgabíró, nyomozást nem folytathat a törvény értelmében. Ha kortes lett volna, akkor el kellett volna mozdítani helyéről és új szolgabíróra kellett volna bízni a nyomozást. Tekintettel azonban arra, hogy ilyen adat nem került fel és hogy ellenkezőleg, kiderült az, hogy ő nem avatkozott bele a választási eljárásba, ezt nem tehettem; ő tehát helyén megmaradván, neki kellett a vizsgálatot teljesíteni. (Élénk helyeslés.)

Hasonló természetű a t. képviselő urnak második interpellációja, amelyre azonban már a választ érdemlegesen megadtam. Ő januárban intézte hozzám az interpellációt, februárban ugyanazon ügyben egy másikat, amely tartalmilag teljesen azonos ezzel; ott is csak általánosságban panaszkodott a t. képviselő ur, hogy a csendőrség azért van kirendelve, hogy befolyásolja a választások eredményét. (Felkiáltások: Nem áll!) Én akkor azt a választ adtam, hogy ez nem felel meg az igazságnak és hogy szigorú utasítást adtam a csendőröknek, hogy ne avatkozzanak a politikába. A képviselő ur ezt a választ akkor tudomásul is vette, úgy, hogy most, azt hiszem, nem szükséges új, érdemleges választ adnom. (Helyeslés.)

Kérem a t. képviselőházat, méltóztassék a két interpellációra adott válaszat tudomásul venni. (Élénk helyeslés.)

Brediceanu Coriolán: Hosszabb felszólalásban kifejtette, hogy nem veszi tudomásul a választ. A Ház tudomásul vette a választ.

II.

Lengyel Zoltán t. képviselő ur azt kérdezte tőlem (olvassa): „1. Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy folyó hó 18-án a román határrendőrség egy magyar állampolgárt minden ok nélkül a leggyalázatosabb módon megsértett és tettleg inzultált? 2. Hajlandó-e ezért a megfelelő elégtételt megszerezni? Magától értetődőleg hajlandó lettem volna a megfelelő elégtételt szolgáltatni, azonban megelőzőleg alapos vizsgálatot indítottam és pedig két uton. Egyrészt saját közegemmel vizsgáltattam meg a helyszínen a dolgot, másrészt a követés útján felkértem a bukaresti kormányt, hogy a maga részéről szintén vizsgálta meg a tényállást. A két vizsgálat nem bizonyított semmit. Négy szemközti történt ez az állítólagos inzultus, a román tisztviselő tagadja s a külső körülmények sem látszanak bizonyítani a dolgot, úgy, hogy tekintettel arra, hogy a panasztól esemény hibonyitva nem lett, a további eljárást meg kellett szüntetni.

Kérem a t. Házat, méltóztassék a választ tudomásul venni. (Helyeslés.)

III.

Beniczky Ödön t. képviselő ur interpellációt intézett hozzám az Operaház és a Nemzeti Színház jegyeinek elárúsítása ügyében. Ő kifogásolja azt, hogy egy magánczégre bízott az elárúsítás egy része és a következő kérdéseket intézi hozzám: (Olvassa): „1. A m. kir. Operaház és a Nemzeti Színház legjobb és legkeresettebb jegyei miért kaphatók csakis és kizárólag egy magánczég jegyirodájában?”

E tekintetben rosszul informáltak a képviselő urat, mert tényleg nemcsak ezen magán-jegyirodában kaphatók a jó jegyek, hanem azoknak többsége magának a színháznak pénztáránál is kapható. Például az Operaház jegyei közül csak egy földszinti páholy, két elsőemeleti és három második emeleti páholy adandó át mindig a magán-jegyirodának, holott összesen hatvanöt páholy van és a többi magában a színházban kapható, úgy, hogy ez az adat valószínűleg tévedésen alapul.

Második kérdése: (Olvassa): „Mi az oka annak, hogy a két állami műintézet az elővételből és egyéb perzentekből származó tekintélyes jövedelmét az említett magánczégnek engedi át oly bérösszeg fejében, amelynek csekélyisége a jövedelemmel semmiféle arányban nincs?” Ennek az volt az oka, hogy midőn ezen szerződést megkötötték, — ez Kristóffy idejében történt, (Mozgás balfelől.) de nézetem szerint e szerződés egészen helyes, — azt hitte a belügyminiszter, hogy ez előnyösebb a színházakra nézve, mert többbe kerül az, ha a színházak maguk tartanának fenn a vá-

rosban irodát, mint amennyibe ez a szerződés a színházaknak kerül. Én nem vagyok hivatva ezt a kérdést most érdemlegesen megítélni, mert a színházak már nincsenek az én hatáskörömben, hanem a közoktatásügyi miniszter hatáskörében.

Harmadik kérdése, hogy „mi az akadálya annak, hogy a két állami műintézet önmaga állítson fel jegyeinek árúsítására jegyirodákat és így önmaga részesüljön a jegyelárúsítás jövedelmében, amelyet most illetéktelenül és indokolatlanul egy magánczég élvez?” Ennek oka jelenleg az, hogy a szerződés 1905-ben kötött meg és 1908. közepéig van érvényben, addig tehát ezen az állapoton nem lehet változtatni. Hogy akkor t. barátom, a közoktatásügyi miniszter ur miként fog intézkedni, azt persze ma még nem mondhatom meg. Kérem, méltóztassék válaszat tudomásul venni.

(A Ház a választ tudomásul vette.)

IV.

Pop Cs. István képviselő ur a következő interpellációt intézte hozzám: (Olvassa.) 1. „Van-e tudomása a belügyminiszter urnak arról, hogy Belényesen folyó hónap 11-ére összehívott népgyűlést a hatóság képviselőiben jelen volt Markovics Károly cséffai fősolgabíró beleegyezése és helyeslése mellett egy kisebb csoport hangos énekléssel és kódobálással megzavarta?”

Erről nincs tudomásom. A dolog a hivatalos adatok szerint úgy folyt le, hogy ott egy oláh nemzetiségi népgyűlés tartott, amelynek közelében egy magyar mulatság volt és amidőn az oláhok azt kiabálták, hogy „éljen Oláhország!” akkor ezek azzal válaszoltak, hogy a Kossuthnótát énekeltek.

Ami azt az állítást illeti, hogy ez a magyar társaság megtámadta volna az oláhokat, annak, amint mindjárt rá fogok térni, éppen az ellenkezője történt.

Azt kérde továbbá a képviselő ur: (Olvassa.) 2. Van-e a belügyminiszternek tudomása arról, hogy a rendezők felkérésére a nevezett fősolgabíró a zavargó csoportot nemcsak, hogy el nem távolította, de a zajongást látszólag megengedte és a 3000 főnyi békés tömeget indokolatlanul csendőrökkel szétkergetette, vérontást okozva és az embereket falvaikig üldöztette?

Hát ez nem áll így. A jelentések szerint igaz ugyan, hogy a népgyűlések egyik rendezője felszólította a fősolgabíró, hogy távolítsa el a Kossuthnótát éneklő magyar csoportot és pedig nagyon éles hangon szólította fel; erre azonban a fősolgabíró azt válaszolta: Ismerem kötelességemet, nem szorulok kileckéztetésre. (Helyeslés.) És a fősolgabíró el volt határozva arra, hogy ha ezt az éneklést a magyart csoport tovább folytatja, olyan módon, hogy az zavarja a tárgyalások menetét, akkor igenis el fogja távolítani az éneklőket. A népgyűlés azonban nem várta be, hogy a fősolgabíró intézkedjék. Megtámadta a magyarokat és ki akarta zavarni őket. Az egyik vezető fel is pofozták, nagy dula-kodás támadt és erre igen helyesen, elrendelte a fősolgabíró, hogy a népgyűlés feloszlatassék. Egy további kérdése (olvassa): „Megengedhetőnek tartja-e a belügyminiszter ur azt, hogy habár Belényesen három szolgabíró van, más járásból lett megbízva egy a viszonyokkal nem ismerős szolgabíró a népgyűlésen való jelenléttel?”

Tény az, hogy nem odaváló szolgabíró volt erre a népgyűlésre kirendelve. S minthogy a helybeli szolgabíró a megjelenségben akadályozva volt, kiment helyette a szomszéd járás szolgabírójára, ami azonban nem baj (Igaz! Ugy van!) és nem vezetett vissza arra, mintha ő ott hibát követett volna el azért, mert nem ismerte a helyet és az embereket. Akármilyen szolgabíró lett volna ott, a feloszlátás bekövetkezett volna. Ennélfogva semmi okom sincs a beavatkozásra.

Az utolsó kérdés (olvassa): „Hajlandó-e a belügyminiszter ur szigorú vizsgálatot indítani, a polgári jogaikban és testi épségükben megbántott polgároknak kellő elégtételt adni és a hatalmával visszaélt hatósági közeget megbüntetni?”

Ezek után azt hiszem, felesleges hozzátennem, hogy nem vagyok hajlandó. (Derűtlenség. Élénk helyeslés.)

Kérem a t. Házat, méltóztassék válaszat tudomásul venni.

(A Ház a választ tudomásul vette.)

Az interpellációk.

Horváth József a felvidéki pánszláv gyáralapítasokról interpellálja a kereskedelmi minisztert. Főlegliti, hogy Szkcicsák és társai idegen cseh, morva tüke segítségével ipartelepeket alapítanak a felvidéken, hogy ezzel megöljék a háziipart és hogy legyen helyük hová elhelyezni az érdemeket szerzett pánszláv apostolokat.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter: Szükségesnek tartom, hogy nyomban válaszoljak a hozzámm benyújtott interpellációra. Kijelentem, hogy

eddig a főleglített visszaélésekről tudomásom nem volt, de mondanom sem kell, hogy gondoskodni fogok azok megszüntetéséről, bármekkora legyen is Szkcicsák ur vállalkozó kedve. A házaló kereskedelemről egyébként őszszel törvényjavaslatot fogok a Ház elé terjeszteni. (Helyeslés.)

(A választ úgy az interpelláló képviselő, mint a Ház tudomásul veszik.)

Veresmarthy Miklós a főváros környékén lévő helyiérdekű vasutaknál mutatkozó közlekedési mi-zériák ügyében a következő interpellációt intézi a kereskedelmi miniszterhez:

I. Való-e az, hogy a „Budapesti helyiérdekű vasutak“ r.-t. gőzmozdonyu vonalainak villamos vasuttá leendő átalakítása iránt a vonatkozó tárgyalások már befejeztettek s a megállapodás a kereskedelmi kormány és a társaságok közt már létrejött? Ha való, úgy hajlandó-e a t. kereskedelmiügyi miniszter ur ezeket a szerződéseket az engedélyokirat becikkelyezése végett még az 1907. év őszén a törvényhozás elé terjeszteni?

2. Bir-e tudomással a t. kereskedelmiügyi miniszter ur a B. H. E. V. részvénytársaság tulajdonát képező szentendrei vonalon tapasztalható visszaélésekről s arról, hogy a nevezett társaság az 1895: XXI. t.-cz. rendelkezéseit nem tartja meg?

Hajlandó-e abban az esetben, ha a villamosá leendő átalakítás hosszabb időt venne igénybe, intézkedni, hogy ezek a visszaélések megszüntetessenek s a társaság az 1895: XXI. t.-cz.-ben foglalt kötelezettségének eleget tegyen.

Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter: A felhozott visszaélésekről tudomásom nincs, de vizsgálatot fog indítani. Azt már ma konstatálhatja, hogy téves Veresmarthy azon állítása, hogy a helyi érdekű vasut naponként 2—3 embert gázolna el, mert az egy kissé sok. (Derűtlenség.) A villamos-sággal való átalakításra már folyamatban vannak a tárgyalások s csupán az adó- és illetékmentesség kérdésének elintézése van hátra az egész tárgyalás befejezéséhez.

(A választ Veresmarthy és a Ház tudomásul veszik.)

Hodza Milán a következő interpellációt intézi a belügyminiszterhez:

„Hajlandó-e a belügyminiszter ur a verbói, 1906 május hó 17-én lefolyt képviselőválasztás-kor visszautasított szavazatok számára nézve a hivatalos adatokat újlag beszerezni és hajlandó-e a verbói választókerület választói névjegyzékének tárgyában a vizsgálatot elrendelni?”

Az élők az ülést háromnegyed háromkor be-zárja.

KÜLFÖLD.

A japán-amerikai viszály. Az Egyesült-Államok tengerészeti államtitkára megerősítette azt a hirt, hogy a hadiflottát lassankint átírnyitják a Csöndes-tengerre. Ezt a hirt Roosevelt titkára is megerősíti, de hozzáteszi, hogy csak nagyobb gyakorlatról van szó. Az Atlanti-tengeren levő flotta, a mely a szuezi csatornán át megy a Csöndes-tengerre, utközben magához veszi a Tenesee és Washington páncélos czirkáló hajókat. Egy washingtoni távirat szerint a japán nagykövet kijelentette volna, hogy a japán kormány az amerikai flottának a nyugati partokon való megerősítését nem tekinti barátságatlan cselekedetnek és abban sem látna veszedelmes fenyegetést, ha az Egyesült-Államok keletázsiai hajórajukat szaporítanák. Ez kissé valószínűtlennek hangzik, mert hihetetlen hogy Japán megtűrje az egész amerikai hajóhad összpontosítását a Csöndes-oczeánon.

A marokkói helyzet. A Temps tangeri jelentése szerint **Raisuli** halálos fenyegetéssel arra szólította föl számos hegyi törzs főnökét, hogy csatlakozzanak hozzá. Többen megrémülve, eleget tettek föl-szólításának.

Az angol csatorna-flotta. Beresford Károly lord, aki az utóbbi napokban a csatorna-flottával a keleti partokon sztratégiai gyakorlatokat tett, egészen váratlanul meghívást kapott Londonba. Azt hiszik, hogy ez a meghívás nagyon fontos kérdésekkel van kapcsolatban és a tengerészeti körök lázas érdeklődéssel várják a londoni tanácskozás eredményét, jöllehet egészen világos, hogy a csatorna-flotta mostani összetételében nem alkalmas az angol vizek megvédelmezésére.

A t. Házból.

I. Az öreg Junktim kalandjai.

Az öreg Junktim a politikában nevezetes tényező volt. Valahányszor pörös ügyek keletkeztek Magyarország és Ausztria közt, avagy a nemzet és a király közt és bajosan tudták eligazítani, mindig az öreg Junktimhez fordultak, aki ravasz emberke volt s egy kis ügyességgel, okoskodással és fifikával mindent eligazított. Az öreg Junktimnak a mestersége leginkább abból állott, hogy zavaros időkben összekötő kapcsokat szerzett s ezekkel egymáshoz nem tartozó kérdéseket összekapcsolt. Ugyanezen szerszámok alkalmasak voltak villámhárítóknak, különösen, ha igen nagyon veszedek életbevágó ügyek felett, megjelent az öreg Junktim, kikapcsolt, bekapcsolt s addig mesterkedett, a míg kitalált valami furcsaságot, ezt feleresztette és vissza egyszerre mind utána szaladtak, akik imént a nagyfontosságú ügyek miatt jajgattak és most mindannyian az öreg Junktim csodabogarát hajszolták. Így volt ez mindig régebben, a mikor quotát kellett emelni, így van valahányszor kiegyezést kell csinálni. Ha sérelem érte a nemzetet, csak úgy kaphattunk némi orvoslást, ha egyuttal Junktim bácsitól megvásároltunk valamit az ő drága apróságai közül, a mivel egyuttal esetleg nagyobb veszedelembe is juthattunk, mint a minőtől megszabadultunk. Ki ne emlékezne a legutóbbi időkből az öreg Junktim szereplésére. A darabont-kormányt elvitték tőlünk, de csak átmeneti időre kaptunk nemzeti kormányt s ehhez bekapcsolta az öreg Junktim azt a feltételt, hogy katonai kérdésekről és egyáltalán nemzeti köveiményekről az átmeneti idő alatt nem lehet szó. (Persze, hogy ha majd megint bécsi kormányunk lesz, akkor csicseregetünk.) Aztán kapunk alkotmánybiztosítékot, de fizetnünk kell a darabont hadjárat költségeit és rehabilitálnunk kell őket, akiket a nemzet megbélyegzett. Az öreg Junktim bekapcsolta még az általános választói jogot is, minden eshetőségre készenlébe tartva, akkor csinálni vele zavart, amikor nehéz védekezni.

Idők multával mind többen és többen vehették észre és kísérhették figyelemmel az öreg Junktim mesterkedéseit. Most itt tűnt fel, majd amott. Bekopogtatott a politika otthonába, ha a vizály elült, rányitotta az ajtót a gyanutlanokra, hogy elhelyezzen kis kapcsai segítségével egy-egy bombát s ha nem sikerült, tetetett jámborsággal visszakerült s azt mondta:

— Bocsánat, csak jó reggelt akarom kívánni.

Már mostanság gyanakodtak rá. Az öreg Junktim utoljára akkor jelent volt meg, amikor tapogatódzás történt, hogy nem lehetne-e valjon daczára az átmeneti tilalomnak, megcsinálni a katonai létszámemelést. Junktim bácsi azzal jött:

— Adok érte egy kis nemzeti vívmányt!

Az öreg ekkor már gyanú külsője volt, a bafyja nagyon lapos volt, bizalmat nem tudott ébreszteni, kitessékelték.

Azért hosszú ideig nem mutatkozott. A politikusok már-már azt hitték, hogy végleg elmarad s a régiebb emberek már konstatálhatták:

— Ime, milyen nyugodtan meg tudunk élni az öreg Junktim nélkül is.

Válságos időkben azonban az aggodalmaskodók mindig körülnéztek. Nincs itt valahol elrejtőzködve az öreg Junktim. Hasonlóképpen,

ha valami terv sikerült, gyanakodva kérdezték: nem kíván-e érte valamit az öreg Junktim.

Igy esett, amikor Wekerle hazajött Bécsből s magával hozott minden felhatalmazást, hogy az egységes magyar állameszmének megfelelően rendet csináljon a horvát ügyekben, amikor elcsaphatta a horvát bánt és amikor a parlament megfélemezte a horvátok obstrukcióját; a skeptikusok szinte, hogy kifordították a Wekerle zsebeit, nincs-e bennük valami kötelezvény az öreg Junktim részére?

Báró Kaas Ivor jósolgatta is a folyosón:

— Meglátjátok, hogy a felhatalmazásért junktimot kellett csinálni, hogy megadjuk érte a katonai létszámemelést és megcsináljuk a kiegyezést.

Wekerle akkor erélyesen tiltakozott:

— Határozottan kijelentem — mondotta — hogy a horvátok elleni intézkedések és a katonai létszámemelést, meg a kiegyezés között semiféle junktim nincs.

Akkor az aggódók elhallgattak. Pedig csak ezt mondta, de nem, hogy egyáltalában nincs junktim. Csendesen evezett a t. Ház hajója a vakáció felé. Már ki is hirdették, hogy nevezetes ügyek nem lesznek, akinek tetszik, elmehet haza.

Mára aztán a nagy békeességben egyszerre csak kitudódott, hogy megint itt járt az öreg Junktim. Kitudódott, hogy vizitelt tett a függetlenségi pártkörben. Minthogy pedig a csalafinta öreg iránt már mindenki bizalmatlan, hát most egy igen nagy, a pártban első befolyású protektorral jelent meg, éppen magával Kossuth Ferenczel. Az öreg Junktim a házszabályrevízió kapcsát hozta. Tessék ezzel bekapcsolni az ügyeket. Visszautasították. Am Kossuth Ferenc azt mondta, hogy csak vigyék magukkal a képviselő urak a vakációra az öreg Junktim találmányát és igyekezzenek megbarátkozni vele a vakáció alatt.

A képviselők megfogadták, hogy elrejtik, takargatják, eltitkolják az öreg Junktimot, hogy avatatlan szemek meg ne lássák és mesterkedéseit el ne ronthassák, amíg a szünet alatt megbarátkoznak vele és testvérüknek fogadják.

Valahogyan kitudódott mégis a megjelensége. Mindegy. Az öreg mégis magukhoz vették és magukkal viszik.

Ha békeességre nem alkalmas, hát arra használják, hogy a vakáció unalmában lesz mivel veszedekniük.

* * *

II. Kegyelet és éhhalál.

A t. Házban gyorsan peregnek az elintézendő ügyek. Ma is letárgyaltak egy harmincz pontból álló napirendet. Volt ebben sok minden: a fényes méltóságú koronaőr megválasztásának törvényétől kezdve, statisztikai jelentés határkiigazítás, kiállítás pártfogása, darabont költségek perlése, foglalkoztak még azzal is, hogy az előkelő színházak kitünő helyeire hol válthassuk a belépti jegyeket, tárgyalták újból a kivándorlást, a bevándorlást, az eltiltott népgyűléseket, a tanári és tanítói ügyeket, minden öt percben más és más ügy kerül sorra . . . míg egyszer csak azt halljuk, hogy a függetlenségi párt első padsorában egy öreg ur reszkető hangon beszél.

A gyéren elfoglalt padokban csend keletkezik. Az elnöklő Návay Lajos a szónok felé fordul s a karzatok is odaügyelnek. Az idegenek szemükhöz szorítják a gukkert és úgy nézik a szónokot és kérdezősködnek: ki az?

Hát, aki oly reszkető hangon beszél,

Illyés Bálint az, függetlenségi képviselő, de egyuttal poéta is. Amint penget, egy régi hárfas a dal régi dal, régi dal, régi dicsőségről . . . Valahonnan kérvények érkeztek a képviselőházhoz, kérve, hogy a negyvennyolczas világban a szabadságért harcoló honvédeket, akik most aggastyánok, segítse meg és tegye lehetővé, hogy hátralévő napjaikban kevesebb panaszuk legyen a nemzet hálátlansága miatt. Ezekről beszél Illyés Bálint s reszkető hangja siróvá változik, az ősz költő könyezik. És a hallgatók, amikor ő említi, hogy maga is honvéd volt negyvennyolczban, hálából megéleljének és megtapsolják.

Igen . . . igen . . . De Illyés Bálint nem egyedül van itt a régiek közül. Ime most feláll az öreg Madarász József, a kemény kurucz, kinek most is harsogó a hangja, éles a beszéde és aki szintén hirdeti, hogy 1848-ban és 1849-ben jelen volt.

— Én azon nagy idők részese vagyok — mondja.

Neki is kijár az éljenzés és a taps.

Viszonzásul fohászodással végzi a szónoklatot:

— Adja az ég áldását mindazokra, akik negyvennyolcz és negyvenkilencben karddal a kezükben és vérükkel védtek meg Magyarországot alkotmányos szabadságát.

Ujból éljenzés és taps.

De még van, aki beszéljen. A lengő fehér haju és nagy fehér szakálu Szappanos István, a ki Kecskemétre való. Ő is jelenti, hogy közéjük tartozik. Szintén tapsolják és éljenzik. Kecskemétiessen szól:

— Mint egyike azoknak a dicső emböröknek, akik olyan egyszerűséggel voltak, akik közé tartoztam és vezöttem is (Éljen) kívánom: adjon Magyarország elismörést a félisteneknek, kik életüket és véreket áldozták.

Kezeit áldólag emelte fel.

És az elnöklő Návay Lajos beleilleszkedvén a hangulatba, a kérvények pártolására vonatkozó határozatot, az ünnepesség kiemelésére azzal toldta meg, hogy a képviselőház kegyeletes érzésének ad kifejezést.

Oh, igen. Szép beszédeken elérzékenyülni, képviselőházi nevezetességeket éljenzeni és tapsolni, azt tudunk. Ünnepies kijelentésekre telik nálunk. Kegyeletet is jegyzőkönyvbe foglalunk bármikor, ha alkalom kínálkozik. Pártolunk is, igérünk is parlamenti határozatokban.

. . . De amíg így el vagyunk ragadtatva a magunk jelességei által, amíg keressük a megható jelenet leírására kellően festő kifejezéseket, megakad a szemünk egy újsághíren, ami éppen a mai napon jelent meg. Azt olvassuk a krónikában, hogy Sipos Bálint, negyvennyolczas honvéd nem tudott megélni a havi nyolcz korona nyugdíjból és elöregedvén, nem tudott eleget koldulni, hát — éhen halt.

Bizonyára a többi sem él meg a tisztelt Ház tapsaiból.

Budapest, július 6.

Igazolt elmaradás. A képviselőház állandó öszszeférhetlenségi bizottsága ma délben ülést tartott, hogy Lengyel Zoltán és Barta Ödön orsz. képviselőket kérdőre vonja, amiért június 28-án az ítélőbizottság kisorsolásáról hiányoztak. Lengyel bejelentette, hogy a kérdéses időben a vizsgálóbírónál kellett lennie. Barta pedig halaszthatatlan törvényszéki tárgyalást hozott fel elmaradása okául. A bizottság a képviselők elmaradását indokoltak tekinti.

Jellasich támadj föl!

1848—1907.

Ilyenmü fölírat diszelgett ma a horvát színekkel ékített Jellasich-szobron Zágrábban. S ennek a fölíratnak jegyében ünnepelte ma a horvát főváros és vidék a hazavonuló horvát képviselőket. Ez a szemérmetlen, fenyegető felírat nekünk szóló arczulsapás és fenyegetés. Ami éretlen pökhendiség, meggondolatlan politikai analfabétaság jellemzi Horvátország közéletének mai irányítóit, az ríktó színekkel mind benne ordít ebben a felíratban.

Vrnjetől Zágrábig zászlólengetés, zsviózás kísérte minden állomáson a horvát urakat. Mintha nem is vészett csata, hanem tökéletes diadal után mennének haza. És mintha a hazáért vérezve golyózápor közt töltötték volna az elmúlt négy hetet, nem pedig a magyar képviselőházban pojácza-hecczeket rendezve s a „Continentál“-szállóban poharazva. A jó népek úgy adták be a történeteket, hogy ők küzdöttek, győztek, hogy meghátrált előlük a kormány s csak durva csalással játszhatták ki a horvát jogokat a magyarok. S a jó horvát nép hisz a maszlaghíntő békerontóknak és amikor jönnek a bizalmi férfiak, hogy a még Budapestről megrendelt ünneplésre nyájszámra hajtsák ki az állomásokra a tömeget, a tömeg meg zsviózik, átkozza a joglopó magyarokat.

Nem szabad lekicsinyelni annak a ténynek a jelentőségét, hogy ma gyűlölködő láz mozgósítja ellenünk Horvátországot. De nem szabad tulságosan sokra taksálni sem. Mert a lázat mesterségesen csinálták ellenünk azok a bohócok, akik előbb barátainknak hazudták magukat, azután semlegességet ígértek, végül pedig ellenünk törtek; akik idefönn Budapesten csörgősipkában jártak, hogy azután otthon hősi vértet öltve meghordozzák a véres kardot. Az ő perfid gaszágukból született meg az egész izgalom, mely az évtizedes, józan békés állapotok után olyan, mint egy heveny alkoholemérgezés. Ma egész Horvátország részeg a Supiló ur hangzatos frázisaitól, Tuskán ur beszédétől, aki a fenyegető fölírassal ellátott Jellasich-szobor előtt azt szavalta, hogy ő Jellasich kardját a szívében viseli. (Neki és czinkostársainak legyen mondva!) Ha elmúlik a mesterséges alkoholemérgezés, elmúlik a láz, az izgalom. Ha gyors és tapintatos beavatkozás lehetetlenné teszi ezeket a politikai kalandorokat, lecsendesül a tömeg.

De sietni kell a beavatkozással, mert a Budapestről eltszult diszes társaság veszedelmes eszközökkel dolgozik. Immár szemérmetlenül tűzik a nagy délszláv propagandát nemcsak azzal, hogy önálló állami létet hazudnak Horvátországnak, hanem egyéb módon is. Vendégül hívták az osztrák Reichsrath horvát képviselőit, akik azért jöttek, hogy a délszláv népek összetartását dokumentálják s a különböző államokban lakó horvátok, szerbek és dalmátok nemzeti egységéről szónokoljanak. Szigorú erély, bölcs tapintat hasznos lehet most a kezdet kezdetén, s ne késlekedjék a kormány, hanem legyen máris tisztában azzal, hogy a horvát kérdés jelentőségben ma már messze tullepte a nyelvkérdés határait. Amivel most szemben állunk, az kiinduló pontja egy nagy szeparatistikus mozgalomnak, melynek célja a magyar korona területének megcsonkítása s Zwoinimir birodalmának föltámasztása. A magyar országgyűlés negyven csörgősipkás bohóca otthon egész komolyan forgatja agyában ezt az örületes hőbortot s következetes konoksággal tör cél felé. Sikerük eddig, hogy hazug aspirációikkal

izgalomba tudták hozni Horvátország lakosságának egy részét, ha nem is a legintelligensebbet és a legkiválóbbat. Zágrábban tegnap a a csöcselék megtiporta és meggyalázta a magyar czimert, az egységes magyar állam szimbólumát. Vigyázzanak azok, akiknek kötelességük a vigyázat, a csöcselék féktelenkedéséből nehogy komoly mozgalommá növekedjék a czimer-tördelés. Ha sokáig türik, hogy magyar országgyűlési képviselők Jellasich kardjával fenyegetessék meg Magyarországot, idáig is eljuthatunk.

Melesleg megjegyezzük, hogy ami ezt a kardot illeti, nem nagyon tartunk tőle. Egyszer már volt szerencsénk hozzá, de akkor tulajdon gazdája hátán törtük össze.

A vert sereg diadalmas utjáról tudósításaink itt következnek:

Czimertörés Zágrábban.

A hősokeket váró Zágrábban tegnap éjjel a tüntetések és zavargások hajnalig tartottak. A mob és a fiatal gyermekek lármázva járták végig az utcákat. A rendőrség tehetetlen a tüntetőkkel szemben, s a csendőrség is hiába próbálta megakadályozni a zavargásokat. A lovasrendőrök mozogni sem tudtak az utcákon, mivel a várost most csatornázzák s a köveket mindenütt fel van bontva. A tüntetők fel is használták az alkalmat s a kezük ügyében levő kövekkel folyton dobálták a rendőrséget. A zavargók a pénzügyigazgatóság palotájáról leszedték a magyar czimert és fölíratot. A lámpákat mindenfelé kioltották, az üzletek redőnyeit kövekkel összetörték. A magyar dohánnyágar előtt különösen nagy volt a tüntetés; az összes ablakokat beverték. A tüntetők kivonultak külső városrészekbe, megtámadták az államvasutak és a zágráb-samobori helyiérdekű vasut állomását s összetörték még a sineken álló vasuti kocsik ablakait is.

A diadalt.

Mialatt méltó barátai így készültek fogadtatásukra, a horvát képviselők elérték a horvát hárt. Az első horvát állomás Vrnje volt, ahova a Budapestről érkező személyvonat reggel 5 órakor érkezett. A pályaudvarra közel 50 főnyi csoport vonult ki, mely a berobogó vonatot lelkes zsviókiáltásokkal üdvözölte. A horvát képviselők az ablakból köszönték meg a szíves fogadtatást. Miután itt a vonat csak egy percig áll, beszédek nem váltattak.

Kaproncán a város reggel óta talpon volt, hogy az odaérkező és ott átutazó képviselőket lelkes fogadtatásban részesítse. A városnak képviselője, Zagorac István, aki tudvalevőleg a horvát vita alatt több ízben szót emelt. A kora reggeli órák daczára nagy embertömeg várta az érkező vonatot. Egyesületek, tüzoltóság zászló alatt vonultak ki. A hölgyek ünneplő ruhában jelentek meg. A berobogó vonatot hosszantartó, lármás zsvió-kiáltásokkal fogadták. A képviselők kiszálltak a vonatból; hozzájuk Runyák István plébános intézett üdvözlő beszédet, megköszönve nekik azt a kitarító buzgalmat, melyet a horvát nyelv érdekében a közös országgyűlésen kifejtettek. Tuskán képviselő felelt a horvát delegátusok nevében. Kijelentette, hogy a horvát képviselők továbbra is ismerni fogják kötelességüket. Soha semmi körülmények között le nem mondanak a horvát nyelv jogáról és semmi körülmények között sem fogják megengedni, hogy Horvátország területén idegen nyelv, idegen hatalom diadalmaskodhassék. E szavak szerfölvött nagy lelkesedéssel fogadtattak. A zenekar a horvát himnuszot játszotta el. Zagorac képviselő itt maradt. Hosszu kocsisor követte őt a plébánia-lakra. Utközben mindenütt lelkes ovációkat rendeztek neki. Délben népgyűlés volt, amelyen Zagorac a választók helyeslése között fejtette ki a képviselőházban történetet. Dugosellón is nagy embertömeg várta az érkező vonatot. A kiszálló képviselőket Mance Miroslav képviselő üdvözölte, beszédében kifejtve, hogy a horvát nép örökös hálájára számíthatnak a horvát nyelv jogáért oly „hősiesen“ küzdő képviselők

A magyarok elárultak bennünket, ugymond szónok és ezen árulásért nekünk felelnünk kell késhegyig menő harcczal. A horvát képviselők nevében Tuskán képviselő felelt. A küzdelem csak most folytatódik. Meg kell mutatnunk, hogy nem igaz az, amit ellenfeleink rólunk állítanak, hogy mi küzdelmünkkel egyedül állunk. Hátunk mögött az egész horvát nép áll. Ily horvát nép támogatásával küzdelmünknek csak egy sikere lehet és ez a diadal. A képviselők ismerni fogják kötelességüket, nem fognak semmit sem elmulasztani, ami a teljes győzelem teljes kivívásához szükséges. Ha a horvát nép e küzdelemben tovább is méltóságteljesen és kitartással velünk tart, a horvát nép minden óhajása teljesedésbe fog menni. E szavak lelkes zsvió-kiáltásokkal fogadtattak. A hölgyek virágot szórtak a képviselők felé, akik ismét felszálltak a vonatra.

Zágrábban.

A komédia ügyes rendezői természetesen Zágrábban szcenizálták a leglármásabb ünneplést.

A horvát főváros lobogódíszit öltött. A polgári bizottmány felszólítására az üzletek a budapesti személyvonat beérkezéséig, illetve a horvát képviselők bevonulásáig zárva maradtak, hogy a kereskedelmi alkalmazottak is résztvehessenek a hazaérkező képviselők fogadtatására rendezett ünnepeken. Reggel nyolcz óra óta óriási tömegek vonultak a pályaudvar felé. A városban a házakról nemzeti színű lobogók lengenek, még oly épületekről is, akiknek tulajdonosai a Starcevic-párt-hoz tartoznak. A pályaudvar előtti óriási térséget 20.000 főnyi tömeg lepte el, mely türelmesen várta a nagy késéssel érkező vonatot. A peronra csak a polgári bizottság tagjait, hölgyeket és egy diákkiöltötséget bocsátottak be, továbbá a Szokoly-egyesület és a hadastyán-egyesületnek zenekarait. A hölgyek kezében nemzeti színű szalagokkal díszített bokrétaik voltak láthatók.

Tíz óra után érkezett meg a vonat. Tomboló lelkesedés, perczekig tartó zsviózás reszketi meg a levegőt. A zenekarok rázendítenek a nemzeti himnusra. A vonatból kiszálló képviselőket zsviókiáltásokkal üdvözlik. A hölgyek virágot szórnak lábaik elé.

Nagy lelkesedés fogja el a jelenlevőket, mikor arról értesülnek, hogy a horvát képviselőkkel együtt érkezett meg az osztrák Reichsrath délszláv klubjának két tagja is: Ivánisevic Ferencz elnök és Jelidanovics képviselő.

A polgári bizottság nevében báró Ozigovics Mettel intézett üdvözlő beszédet a hazaérkezett képviselőkhöz. A horvát nép nevében mondott köszönetet nekik hazafias küzdelmükért. Ozigovics szavaira először Ivánisevic, a délszláv klub elnöke felel. Az egész világ — ugymond — meleg érdeklődéssel kísérté a magyar képviselőházban történeteket, csak a csodálkozás hangja hallatszik mindenütt azon elismerésben, melyet a művelt Európa a horvát képviselők nemes kitartásával szemben hangoztat. A horvát képviselők a magyar képviselőházban vívott küzdelmükben nem állanak egyedül, amit a horvátok és szerbek Budapesten műveltek, az hangos visszhangra talált a mi szívéinkben. Mialdmatok a közös nyelvért ugyanolyan kitartással fogunk harcolni az osztrák Reichsrathban. Megmutatjuk, hogy a nemzet összeforr.

Perczekig tartó tomboló lelkesedés követte e szavakat, midőn a nyugalom némiképen helyreállott, a horvát egyetemi diákja üdvözölte a nép vezéreit. Az ifjuságot, ugymond, ugyanazon szent eszmék lelkesítik. Őket sem fogja eltántorítani a horvát nyelv jogáért folytatandó küzdelemben semmi, de semmi sem.

Most jutott szóhoz Medakovics Bogdán, a horvát tartománygyűlés elnöke.

— Csataférről jövőnk — mondta. Küzdelmet vívunk és ebben csak egy fegyverünk volt, a jog és a törvény, az velünk volt, a mi oldalunkon van, ezt fölünk senki el nem vitathatja. Hatalom, csel legyűrhetett bennünket ott, de itt, ahol a törvény és jogunknak alapján állunk, szilárdan ragaszkodunk tovább is elvitázhatatlan szent ügyünkhöz. Mennél méltóságteljesebb magatartást tanusítunk, mennél imponálóbb nyugalomunk. annál biztosabb

sikerünk. Felemelő reánk nézve az a tudat, hogy magunktartásunkkal kivittuk az egész nemzet elismerését. Ezt mutatja fogadtatásunk, melyért nem tudunk eléggé hálásak lenni. Köszöni a dalmát testvérek biztató szavait. Ez új lelkesedést önt szívünkbe.

Amikor Medákovics befejezte szavait, leirhatatlan lelkesedés támadt. Előkelő polgárok és diákok vállalkra emelték és kivitték a pályaudvar előtti térre. Amikor itt feltűnt alakja, a nép perczeleg tartó zsvió-kiáltásokba tört ki. Medákovics és vele együtt a többi képviselők gyalog tettek meg az utat a városba. Az egész uton virágot szórtak lábaik elé, olykor horvát nemzeti dalok hallatszóttak. Az ablakokból kendőket lobogtattak feljüket a hölgyek.

Mindenütt, amerre a menet elhaladt, ünnepi képet mutatott az utca. Az üzletek mind be voltak zárva s fehér ruhás lányok állottak sorfalat. Egyre virágot dobáltak a képviselők felé. Közel félórát tartott, míg a menet a Jellasi-térre érkezett.

Jellasi kardja.

Itt játszódtott le a bevonulás legkimagaslóbb mozzanata. Az óriási térséget beláthatatlan tömeg lepte el. A körülfekvő kávéházak asztalaikat, székeit tribünökké változtatták át. Maga a szobor horvát zászlókkal van díszítve. A talapzatán ez az alkalmi fölírás látható:

Jellasi bán támadj föl!

1848 — 1907.

A szobor körül virág-pázsit halmozódott fel, a képviselők a szobor körül álltak föl. Tuskán fölállt a lépcsőzetre.

Tuskán kalapjával intett, hogy beszélni akar. Egyszerre mélységes csönd állt be. Szavai messze hallhatók.

— Jellasi kardot ragadott a horvát nép jogaiért — mondta. *Mi ezt a kardot szívünkben, lelkünkben megőriztük. Most mi harcolunk.* Csak egy fegyver van velünk, a jog. De ezt lelkünknek minden erejével és tüzével megvédjük. A hatalommal szemben megmaradunk a törvényesség mellett. Ezzel fogjuk kivívni elvitázhatatlan jogunkat. (Tomboló lelkesedés.)

A zenekarok rázendítettek a nemzeti himnuszra, amelyet tízezer főnyi tömeg kísért.

A menet ismét megindult. A fellobogózott llicán és Frankopán-utcán végig a Hrvatsky dómig a horvát képviselők gyülekeztek. Itt a tömeg elénekelte a horvát himnuszot. Majd hangosan követelte, hogy valamely képviselő beszédet intézzen hozzá. A felszólításnak engedett dr. Lorkovac, aki ezúttal zavartalanul mondhatta el, hogy a horvát képviselők Budapesten nyílt küzdelmet folytattak a horvát nyelv jogáért.

Utána Supitó beszélt. Őt is nagy figyelemmel hallgatták meg. Zágráb népe, ugymond, megmutatta, hogy mily lelkesedéssel honorálja a horvát képviselők törvényes harcát. Ez buzdítani fogja őket a további küzdelemben is.

Lassankint széjjel indult az óriási tömeg. A bevonulást mi sem zavarta meg. Délben teljes csend uralkodott, a város ismét visszanyerte régi képét, az utcákon sürgés-forgás, az üzletek ismét megnyílnak.

Ennek dacára a rendőrség attól félt, hogy a tüntetések estére megújulnak s ezért rendeletet bocsátott ki, mely szerint 16 évnél fiatalabb ifjak és tanoncok este 6 óra után nem járhatnak ki. Az összes kapukat este 8 órakor be kell zárni. Ezen intézkedés nagy megnyugtatót szolgált, mert a tegnap esti tüntetések a lakosság minden részében határozott rosszalással találkoztak.

A vidék.

Dr. Pinterovics tegnap este érkezett vissza Budapestre Eszékre. A pályaudvaron a képviselőt senki sem fogadta. A képviselő még az országgyűlés összeülése előtt beszámolót fog mondani. Mihalovics Antal eszéki főispán visszatért Zágrábról. A bán elfogadta a főispán lemondását. Mihalovics a napokban bucsuzik a vármegye tisztikarától, a municziumoktól, valamint az eszéki községtagtársától. Az új eszéki főispán kinevezéséről még mit

sem tudni. A főispáni teendőket ideiglenesen Hoecker Gyula alispánt bízták meg.

Mi lesz?

Horvátországban tehát meglehetősen izzó a helyzet s éppen ezért Zágrábrban a legközelebbi napokban várható cseményekre való tekintettel nem tartják kizártnak, hogy Rakodczay Sándor bán a horvát országgyűlés mostani összeülését nem fogja megengedni és hogy e végből a hivatalos lap szerdai számában közzé fogja tenni az országgyűlés elnapolását elrendelő királyi leiratot.

Budapesten pedig, ugy lehet, hogy ha nem is a képviselőházi bohózat, obstrukciós formában, most már a főrendiházban fog folytatódni a horvát okvetetlenkedés, ahol még csak ezután tárgyalják a vasutas-törvényeket. A főrendiház ülése e hó 11-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor lesz. Az ülésen a vasutasjavaslatok tárgyalásra kerülnek, melyekhez a horvát delegátusok, báró Kulmer és Tomicsics tábornok szólnak fel. A horvát viszonyokkal ismerős politikai körökben az a hír, hogy ez alkaiommal Nikolics Vladimir, a volt bányahelyettes is Budapestre érkezik s horvát nyelvű felszólalásban foglal állást a javaslat ellen.

Itt említjük meg, hogy a horvát diadalutban Drohobeczky püspök teljesen kivonta magát s ma megjelent a képviselőházban, ahol lelkes ovációkkal fogadták.

A megtorlás.

Zágrábról jelentik félhivatalosan, hogy a horvát képviselők bevonulása minden rendezettség nélkül történt. A múlt éjjel leszakított magyar czimer ügyében megtétnak a megtorló intézkedések, valamint a czimer visszahelyezésére vonatkozó is.

A magyar gazda helyzete.

Mikor már semmi sem segít: előveszik a statisztikai kimutatásokat.

Statisztikai kerületekre osztják az országot és beleállítanak ebbe a kerületbe gazdasági tudósítókat, akiknek az a hivatása, hogy taksalják meg a termést métermázsza számra, azt, ami még lábón van; külön a búzából, rozsából, árpából és zabból és külön a kukoriczából, burgonyából, répából meg a hüvelyes veteményekből.

A magyar gazda az ilyen mondva csinált statisztikára csak a fejét csóválja és — összehunzfutozi a némelet, aki minden hamis tudománynak a kitalálója.

Mert a legnagyobb dologban az, hogy ezek az ugynevezett gazdasági tudósítók, akiknek az a feladata, hogy mértföldekre kiterjedő szántóföldek hozamáról métermázsára kiterjedő preczizitással tegyenek jelentést a földmivelésügyi miniszternek — nagyobbára magyar gazdák.

Jólélekkel állíthatom, hogy nincs a világnak egyetlen egy olyan gazdája sem, aki a saját, évszázadok óta családja birtokában levő gazdaságának, csak egyetlen egy, saját maga által vetett táblájának terméshozamát — métermázsára meg tudná állapítani, különösen akkor, ha még lábón van a termés.

Hát még mikor millió és millió idegen gazdának termésbecsléséről van szó!

Német hunczutság biz az egész statisztikai eljárás, ami semmi egyéből nem jó, mint arról, hogy papiroson, számadások alapján, tegyük szemléltetővé a „ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes” tantételeit.

Ha én a magam gazdaságának termésbecslését sem tudom ott a lábón több métermázsányi különbözet föntartása nélkül megállapítani: hogy az ördögben volnék képes arra, hogy ezer és ezer idegen gazdának termését akkor, amikor azokat a vetéseket csak távolról szemlélhetem — megállapítani tudám!

A millió és millió magyar gazdának termésbecslésében a hivatalos statisztikai termésbecslések alapján — millió és millió métermázsza termésbecslési különbözet lehet.

Ennyit ér a német hunczutság, — a statisztika!

Ha ma egy tapasztalt szemű magyar gazda végigutazik az országon, nem kell neki semmiféle megtévesztő statisztikai szerszám, hogy a saját veleszületett becslési képességénél fogva megállapítani tudja, hogy ebben az esztendőben kevés buza- és rozs-fölöslege van a magyar gazdának.

Ahol a kalász nagy és kifejlődött, ott átlátszó, ritka a vetés — ahol pedig sűrű, tömött a vetés szalmája, ott felényi a kalász.

Ez a legbiztosabb termésbecslése a magyar gazdának!

És amikor így megbecsülte a termését: azonnal tisztában is van a saját helyzetével. Nagy kivitelre nem számíthat. Nem azért, mert nem vennék a buzáját meg rozsát, hanem azért, mert nincsen feleslege, amit eladhatna.

De menten ott terem ezen vigasztalan helyzet megállapítása mellett a statisztikának megtévesztő sátánja, aki így szól a kétségbe esett gazdának:

— Az igaz, hogy alig van eladásra kerülő búzád, vagy talán nincsen is, de ugyanakkor ne feledd, hogy az a búzád, ami megvan, ma még egyszer annyit ér mint máskor., A mennyiség hiányát kárpótolni fogja annak ára.

Igy beszél a sátán, mely a tudomány köpenyegébe beburkolózva csak úgy fujja magából a nagyképu bölcseséget.

Az élet mást beszél; mert az életnek más a számítása, mint a statisztikai tudománynak, mely azt állítja, hogyha valakinek feletermése van, de annak ára még egyszer akkora, ugy ez éppen annyit jelent, mint ha még egyszer akkora termése volna valakinek fele árban.

Ennek a felállított tételnek a hamisságában rejlik a szegény magyar gazda helyzetének egész nyomorúsága akkor, amikor a megszkott jó termés helyett csak fele termékkel kell számolnia.

Vegyünk fel egy tetszés szerinti gazdát, akinek rendes, jó termés mellett száz métermázsza búzája terem, amelyből ha visszatart a cselédek konvencziójára, saját házanépének szükségletére és a rendes vetőmagra összesen ötven métermázsát, ugy eladóra marad még neki, hét-nyolcz forintos normális viszonyok mellett kialakult árnál, ötven métermázsza búzája eladásra.

Az idei fél-termésnél mi a helyzete ennek a gazdának?

Száz métermázsza buza helyett az idén csak ötven terem.

De vajjon e mellett a félhozam mellett a saját szükséglete, a cselédei és napszamosainak konvencziója és a vetőmag-szükséglet alkalmazkodni fog-e a félterméshez, vagy megmarad változatlanul éppen ugy ötven métermázsának, aminthogy megmarad akármilyen jó vagy rossz a termés?

Mi haszna van tehát a dupla értékűből a fele termékkel rendelkező gazdának akkor, amikor annak a búzának az ára még egyszer annyi csupán, — ami neki nem termett meg?!

Nem ismerem olyan gazdát, akire lélekemelő hatással lenne, hogy az a rendes évi konvenczió, amit cselédeknek és munkásainak kimér, nem hat vagy hét forintot ér meg métermázsánként, hanem tizenkettőt, tizennégyet vagy annál többet is, és mi haszna van ebből annak a cselédnek is, aki ezáltal még egyszer olyan értékű kenyeret eszik — ugyanolyan mennyiségben?

Mi haszna van a gazdának abból, hogy az a buza, amit a családja felhasznál, úgy mint más esztendőben, ez évben több mint még egyszer annyi értéket képvisel — hiszen ha százszor annyi volna is az értéke, csak azt a mennyiséget kellene elfogyasztania, mint élet-szükségletet.

Vagy talán abban fog találni rekompenzációt a magyar gazda rossz terméseért, hogy az a visszatartott tekintélyes vetőmagszükséglete, amely más évben hat vagy hét forintot szokott megérni métermázsánként, ez évben tizenkét vagy tizennégy forintot fog megérni.

Hát van abban valami lélekemelő, hogy az évnek őszén talán tizennégy forintot buzát fog elvetni a gazda, hogy a jövő nyáron öt, vagy hat forintot buzát arasson belőle?

Hiszen ebben az esetben a háromszoros hozam mellett még csak a vetőmag ez évi értékét kapja vissza a gazda a jövő nyáron minden szántási, vetési és aratási rezszi nélkül!

Hát hányszoros hozamnak kell lenni jövő évre, hogy rentabilis legyen a gazdálkodás tizennégy forintos vetőmag mellett.

A kis- és középbirtokos helyzete kétségbeejtő fog lenni az idej rossz termés mellett, mert a legtöbb ilyen gazdának nem lesz egy szem eladó buzája és rozsa sem, amiből, mint ahogy eddig szokva volt — pénzt tudna csinálni.

A statisztika előbb felállított tétele inkább a nagybirtokra vonatkozik, ahol minden körülmények között van annyi termés, hogy eladóra is marad belőle. Itt a fele termés mellett tényleg tud érvényesülni a dupla ár; itt tényleg mindegy, ha száz vaggon helyett csak ötvenet adnak el dupla áron.

Ez az egyik hasonlíthatatlan nagy előnye a lalifundiumoknak a kis- és középbirtokokkal szemben.

Hogy az átlagos magyar gazdának mi lesz a teendője a most körvonalozott adott helyzettel szemben, hogy védekezni tudjon ennek az évnek mostoha terméseredményéből rá hátráló nyomasztó aránytalansága ellen, hogy ezt az aránytalanságot hol kell megkísérlnie a lehetőség szerint kiegyenlíteni: arról majd alkalommal meg fogunk emlékezni, — de előre jelezzük, nem a statisztika segítségével!

EGYETÉRTÉS.

Julius 1-én új előfizetést nyitottunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése most lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díj-talanul kapja a magyar család számára kiváló gonddal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Egész évre	28 kor. — fill.

A fürdő- és nyaraló-évszak alatt a lapot előfizetőinknek bárhova pontosan elküldjük, ha a címváltozást kiadóhivatallunkban idejekorán bejelentik.

Tilsit.

— 1807. július 7. —

A Charlottenburgi mauzoleum bronzkapui tárva nyitva várják ma Vilmos császár látogatását. Frigyes Vilmos király és Lujza királyné márványszarkofagja előtt imádkozni fog ma a *Tilsiti béke* századik évfordulóján a dédunoka és el fogja mondani a porladó ősöknek, hogy a kis porosz királyság, amelyet száz évvel ezelőtt az orosz cári szövetséges mentett meg Napoleon boszujától, a teljes megsemmisítéstől, ma egyik legnagyobb hatalmassága a földkerekségnek és császárnak barátságát, kormányának szövetségét ma úgy keresik Európa hatalmasságai, mint amennyire kevésre becsülték Frigyes Vilmos szövetségét és barátságát száz évvel ezelőtt.

Ma 100 esztendeje 1807. július 7-én kötötték meg a tilsiti békét. Napoleon császár, I. Sándor orosz cár és Frigyes Vilmos porosz király között véget ért a békekötéssel az ellenségeskedés, amely hét éven át fegyverben tartotta egész Európát.

Ulm, Austerlitz, Auerstadt, Jena, Eylau, Danzig, Friedland a nevezetesebb csapatai ennek a a hadjáratnak, amely Napoleont Nyugat császárává tette. Anglia féltékenykedése idézte fel a háborút, az ő milliárdjai tették lehetővé az elke-seredett makacs küzdelmet, amelyet a hadviselő államok kifejtettek és végeredményben Anglia izolálva, egyedül maradt és egész Európa egyesült a császár jogára alatt a szigetállam megtörésére. És ha Sándor cár hűségesen betartja a tilsiti békekötés titkos pontjait és Napoleon családja iránt való túlzott gyengédségből nem fosztja meg trónjától a spanyol Bourbonokat, Európa térképe ma más képet mutatna.

A jeni szerencsétlen csata után Poroszország végleg elvesztett. Hadseregének vezetői közül Lajos Ferdinánd és a Braunschweig herceg halálos sebet kaptak, Blücher meghódolt a francia seregek előtt és csupán Kalchrenth marsall küzdött a megmaradt csapatokkal, folytonosan hátrálva a diadalmasan előnyomuló francia csapatok előtt. Berlin meghódolt a császári csapatok előtt, Magdeburg megnyitotta a kaput a győzőknek és Frigyes Vilmos király és Lujza királyné viszontagságok között menekültek Königsbergbe, majd Mes-selbe, ahol egy angol fregatte állandóan készen állott utra, hogy a sorstűdözött királyi családot svéd földre szállítsa.

A friedlandi csata után ellenállásról nem lehetett szó. Napoleon lángesze egyetlen csatában sem diadalmaskodott annyira, mint Friedland előtt, a hol egész erejével döntő csapást mért az orosz csapatokra és kényszerítette Bennigsen-t az orosz csapatok főparancsnokát, hogy vert seregével visszavonuljon Oroszország belsejébe, magára hagyva ezzel a Königsbergben körülzárólt porosz csapatokat.

Friedland után lehetetlen volt az ellenállás. 1806. június 19-ikén Bagration herceg megjelent Murat-nál, a bergi nagyhercegnél, Napoleon sógoránál, Bennigsen levelével, amelyben az orosz generálisimusz fegyverszünetet kér a császártól. Napoleon maga is szükségét érezte annak, hogy a hadjárat véget érjen. Láta, hogy elérkezett ahhoz a határhoz, amelyen túllépve, csak balsikereket érhet el. Poroszország leigázva feküdt előtte, az orosz sereg pedig szétszéledve, kisebb csapatokra oszolva menekült Oroszország belsejébe, ahová Napoleon és a hét éves hadjárat viszontagságaitól megzűdelt és megviselt seregei nem követhették. Szívesen fogadta tehát az orosz küldöttet és beleegyezett a fegyverszünetbe, amelyet orosz részről Lobanov herceg, porosz részről Kalchrenth marsall és francia részről Bethier kötöttek meg Tilsitben, a császári főhadiszálláson, ahová Napolen parancsára csakhamar megérkezett Talleyrand is, hogy a béketárgyalásokat vezesse.

Lobanov herceg Sándor cár megbízásából kihallgatásra jelentkezett Napoleon előtt és el-mondta neki, hogy ura és fejedelme él a vágtyól, hogy Napoleont megismerje és egyetlen vágya, hogy a háboru borzalmainak véget vethessen, ezért

kéri a császárt, hogy adjon alkalmat egy találko-zásra.

Napoleon örömmel fogadta a közeledést és másnapra tűzte ki a találkozást. Miután a béke-tárgyalások még hivatalosan nem kezdődtek meg és e célból a hadviselő felek által elfoglalt terü-lefnek egyetlen része sem volt semlegesnek nyil-vánítva, egyetlen neutrális hely a Niemen folyó volt, ezért Napoleon rendelkezése Lariboissiere tá-bornok, a francia műszaki csapatok főnöke ka-tonáival a folyó közepén egy hatalmas tutajon sátor emeltetett és minden lehető komforttal be-rendeztelt.

Június 25-ikén délben Napoleon csónakba szállt, ugyanakkor a folyó másik partjáról elindult Sándor cár is és a két csónak egyidejűleg ért a tutajhoz. A két császár kiszállva a csónakokból, egymáshoz sietett és megölelték egymást. A Nie-men két partjáról a lelkesedés üdvkiáltásai hatot-tak át az uralkodókhoz. A két ellenséges hadsereg csapatai, amelyek a folyó partjain voltak felállítva üdvözölték a két császárt, ösztönszerűleg érezve, hogy a barátságos ölekezés, amelynek szemtanui voltak, véget vet a véres csatának, amelyeknek eddig hősieis résztvevői voltak.

A két császár azalatt visszavonult a sátorba, a kíséret a tutajon maradt és ismerkedtek egy-mással azok, akik eddig csak ágyukkal és lovas-rohamokkal adtak magokról életjelt egymás előtt. Napoleon kíséretében volt Murat, Bethier a neuf-chateli herceg, Duroc és Bessieres marsallok és Caclancourt főlovászmester; az orosz cár kísé-re-tét Constantin nagyherceg, Bennigsen és Suwa-row tábornokok, herceg Lobanow és gróf Lieven képezték.

A sátor belsejében azalatt megbarátkozott a két császár, Napoleon meghívta Sándor cárt Til-sitbe saját főhadiszállására, indokolván ezt azzal, hogy „jobban megértjük egymást, ha közvetlenül tárgyalunk miniszterek nélkül, a kik vagy nem ér-tenek meg bennünket, vagy megcsalnak.” Sándor cár ezután szövetségese Frigyes Vilmos király érdekében szót a császárnak és kérte, hogy en-gedje meg neki, hogy a másnap találkozon a po-rozsról a császár kérésére és a legközelebbi napon, az előzőhöz hasonló ceremóniák között találkoztak újra a tutajon az uralkodók. A porosz király a cárral jött. A találkozás és a beszélgetés igen rövid volt. Fri-gyes Vilmos király Napoleon előtt szímet adott azok-ról a körülményekről, amelyek őt kényszerítették arra, hogy háborút indítson. A császár igen nemeslelkű volt a legyőzött ellenféllel szemben és kijelentette neki, hogy a berlini udvart és a porosz kabinetet félrevezették az angol ármánykodások, ezek idé-zték fel az ellentéteket. Mindamellett a győzedel-mes Franciaország nem fogja kihasználni győzel-meit, amint az módjában állana és igyekezni fog egy tartós békekötéssel állandó békét teremteni.

Napoleon, a kit tüneményes szerencséje ed-dig egy pillanatra sem hagyott el, a szerencsétlen Poroszországgal szemben nem volt nagylelkű. És ez volt egyik, talán legvégzetesebb cselekedete. Thiers is azt mondja hatalma művében, hogy „Napo-leonnak nemes ellenfélnek kellett volna lenni Porosz-orzággal szemben. Azt kellett volna mondanía: Te igaztalan voltál velem szemben, ezért megbün-tettelek. Feledd el vereségeidet, amint én is elfe-lejtem győzelmeimet. Nem erőltentelek el, ellen-kezőleg erősebbé, hatalmasabbá teszek, hogy örökké hű szövetségesem légy.” Ha Napoleon így járt volna el Poroszországgal szemben, akkor 1813-ban Anglia, Oroszország és Ausztria koalí-ciójához nem csatlakozott volna Poroszország és akkor nem következett volna el Lipcse . . . Fon-tainebleau . . . és Waterloo, ahol a porosz Blu-cher csapatai mentették meg Wellingtont a teljes elpusztulástól.

De ki gondolta volna akkor, hogy a császár Tilsitben elérkezett dicsőségének zenithjére és szerencsecsillaga innen kezdve lassanként elhomá-lyosodik, míg végre teljesen kialszik.

Tilsitben még az egész Európát uraló Napo-leon volt, aki magához láncozta az orosz cárt is, megnyitván előtte egy perspektívát, amely álom-képe minden orosz cárnak. A tilsiti főhadiszállá-

son, ahol vendégül látta csári barátját, a térképekkel borított dolgozószobában feltárta előtte jövődó terveit. Odavezette a csárt a térképhez és rámutatva Törökországra, így szólt hozzá: Egy véletlen esemény felmentett engem Törökország iránt vállalt kötelességeim alól. Barátomat és szövetségeseimet, Szelim szultánt egy palotaforrádalom megfosztotta trónjától. Azt hittem, hogy Törökországban lehet valamit kezdeni. Csalódtam. Ezzel az országgal végezni kell és meg kell akadályozni, hogy romjaival Anglia gyarapítsa a maga birtokait." Majd feltárta előtte terveit Törökország felosztására nézve és megmagyarázta neki, hogy Oroszországot mennyi érdek kényszeríti arra, hogy hű szövetségese legyen a francia császárnak.

A csár egészen elkábula a szédületes perspektívától, amelyet Napoleon előtte feltárt. Kisérete előtt rajongó lelkesedéssel beszélt Napoleonról és esküdjött, hogy haláláig hű szövetségese leendő.

Frigyes Vilmos, aki azalatt szintén Pilsitbe érkezett, megadással várta sorsát. Napoleon igen barátságosan bánt vele, de nem azzal a tüntető rokonszenvvel, amelylyel a csárt kezelte. Mindkét uralkodó Napoleon vendége volt, de a közös étkezések után a porosz király rendszerint hazatért saját szállására, míg a csár, aki egy épületben lakott Napoleonnal, még sokáig ott maradt a császárnál bizalmas beszélgetést folytatva.

E beszélgetés folyamán megállapodtak abban, hogy véd- és dacszövetséget kötnek egymással. Oroszország megkísérli a békeközvetítést Anglia és Franciaország között és ha ez a közvetítés nem sikerül, hadat üzen neki. Ha Portugália és Svédország nem akar csatlakozni az angolok ellen irányuló akcióhoz, Franciaország megszállja Portugáliát és Oroszország Finnországot. Viszont Franciaország fellép közvetítőnek Oroszország és a porta között, amely ha eredménytelen lenne, Franciaország hadat üzen Törökországnak.

Poroszországot illetően Napoleon igen mostohán járt el. Eleinte az egész Poroszországot fel akarta osztani, de a csár kérésére enyhébb feltételeket szabott. Követelte, hogy Poroszország mondjon le az Elbén tuli birtokairól és a lengyel provinciákról. Westfáliából, Braunschweighból, Magdeburgból, Thüringiából és Hessentől egy német királyságot akart Napoleon alkotni, Westfáliát, amelynek királyául fivérét, Jeromeot szemelte ki. Lengyelországot Svédországnak akarta adni.

Frigyes Vilmosnak Sándor csár adta tudtára Napoleon elhatározását. Megmondta neki azt is, hogy a császárnak csak a csár iránt való barátságból nem sujtja erősebben Poroszországot. A király erre felkereste Napoleont és kérte a szigorú feltételek enyhítését. A császárnak a főkérdésekben hajthatatlan volt, de a részleteknél engedékenynek mutatkozott. Így beleegyezett abba, hogy Lengyelország határai úgy állapíttassanak meg, hogy Pomeránia, Szilézia és Brandenburg egymással összeköttetésben legyenek. A király még arra kérte a császárt, hogy Magdeburgot hagyja Poroszország birtokában. Ez az erősség a kulcs az Elbe birtokához és támasza volt az egész országnak. Ezért nem akarta Napoleon a kezéből kiadni ezt a fontos pozíciót.

A király tanácsosai ekkor arra az elhatározásra jutottak, hogy Lujza királyné útján próbálják megingatni a császárnak hajthatatlanságát. Frigyes Vilmos megfogadta a tanácsot és meghívta a ragyogó szépségű királynét Tilsitbe. Lujza királyné meg is érkezett, de eredményt ő sem tudott elérni, Napoleon császárnak rendkívül udvarias volt Európa legerősebb asszonyával szemben, de szigorú feltételeiből a királyné kérésére sem engedett semmit. Egy ebéd után, amelyen a királyné a császárnak vendége volt, a császárnak egy szép rózsát ajánlott fel a királynénak, Lujza királyné egy pillanatig tétozva, majd mosolyogva így szólt Napoleonhoz:

Elfogadom, de csak Magdeburggal együtt.

A császárnak erre nagyon ötletesen így felelt:

— Bocsánat Felség, de a kérelmező én vagyok.

És nem adta oda Magdeburgot. A szép királyné könyvtelt szeméssel mondta Napoleonnak,

amikor a császárnak az ebéd után kocsijárához kísérte és sajnálatát fejezte ki, hogy kérésének nem tehetett eleget.

„Sire vous m'avez cruellement trompé.”

Másnap elutazott a királyné és a békekötvetek másnap, 1806. július 7-én a békeszerződést megkötötték a következő alapon:

Franciaország és Oroszország, ugyazint Franciaország és Poroszország szövetségre lépnek. Az e tárgyban kötött szerződéseken kívül vannak titkos pontok is, amelyek mindkét szerződéshez csatolva lesznek.

A békeszerződés szerint a porosz király az orosz csár iránt való figyelemből visszakapja Pomerániát, Ó-Poroszországot, Sziléziát, Brandenburgot, az Elbén tuli birtokairól Poroszország lemond és Napoleon ezekből, ugyazint Hessentől Jerome részére megalkotja Westfália királyságot. Lemond Poroszország Pozenről és Warsóról, amelyekből egy lengyel állam alakíttatik a szász király fennhatósága alatt. Oroszország és Poroszország elismerik Bonaparte Lajost Hollandia és Bonaparte Józsefet Nápoly, Bonaparte Jeromeot Westfalia királyának, elismerik a Rajnai szövetséget, ugyazint az összes Napoleon által alkotott államok alkotmányát. A mecklenburgi és oldenburgi hercegek birtokait visszakapják, de a terület a szárazföldi zár végrehajtása céljából francia csapatokkal lesz megszállva. Oroszország közvetíteni próbálja a békét Franciaország és Anglia között, Franciaország pedig Oroszország és a porta között.

A titkos szerződésekben pedig Franciaország a cattaroi öblöt kapja, Bonaparte Józsefet elismerik mindkét Szicília királyának, mihelyt a nápolyi Bourbonok a Baleárokra, vagy Kréta szigetével kárpótolva lesznek és végül, ha Westfalia Hannoverrel egyesítve lesz, ez esetben Poroszország az Elbe balpartján egy 3-400.000 lakossal bíró területet kap.

A Franciaország és Oroszország között kötött külön szerződés szövege még eddig ismeretlen, de annyi ismeretes, hogy főbb pontjai az angolok ellen teendő együttes intézkedéseket tartalmazzák, ugyazint szabályozzák Törökország esetleges felosztását.

Nagy ünnepek között publikálták a békeszerződést. A két császárnak szemlélt tartott a kivonult csapatok fölött és Napoleon, a legvittebb orosz katonáknak személyesen tüzte fel mellére a becsületrendet. Majd kicserélték az aláírt békeszerződést és azután elbucszuk egymástól. A csár hazatért Szentpétervárra, Napoleon pedig miután előbb Drezdába a szász királylyal a Lengyelországnak adandó alkotmány ügyében tanácskozott, visszatért Párisba, ahol kimondhatatlan lelkesedéssel fogadtatott.

A csár megígérte Napoleonnak, hogy felkeresi őt Párisban, ámde ezt az ígéretet nem úgy váltotta be, amint az kontemplálva volt. Seregek élén, mint győztes vonult be a francia fővárosba Sándor csár és az ő távolléte alatt foglalta el Napoleon helyét, aki azalatt Fontainebleauban készült elbái száműzetésébe, a visszatért Bourbon XVIII. Lajos. Milyen csodálatos. Ma száz év után egy Bonaparte ott él az orosz udvarnál, a csár környezetében és gárdájának élén, talán éppen ama gárdákat vezényli, amelyeknek csapatai valamikor résztvettek az empire eltiprásában és talán ő is egyike azoknak, akik ki vannak szemelve arra, hogy az egykori hű szövetségese, a porosz király ellen hadat vezessenek.

Száz év alatt az eltiport kis porosz királyból hatalmas imperátor lett és a nagy német birodalomtól éppen úgy retteg Európa, mint száz évvel ezelőtt a grand empiretől. Elfelejtve azt, hogy Hohenzollern Vilmos nem Bonaparte Napoleon.

Meneval.

AZ EGYETÉRTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18-25. szám.

Mozgó képek.

Két jelenet.

Alfonz király ingujjban jár, a királyné kalap nélkül tesz látogatást.

I. jelenet.

Személyek: a király,
a királyné,
(Történik Madridban.)

Alfonz: Mit csinálsz, Helénkám?

Helena: Átnézek egy kicsit a francia követhöz.

Alfonz: Ebben a melegben?

Helena: Nem baj! majd könnyebben fogok felöltözni.

Alfonz: Jól teszed, fiam. Így, mint én! Látod, ingujjban vagyok.

Helena (nevetve): No nem valami királyi viselet.

Alfonz: De okos! Hol van az megírva, hogy nekem, mert király vagyok, izzadnom kell?! A kabát türehtelen, — tehát ingujjban járok. Tetszem én neked így is, ugy-e?

Helena: Hogyne, fiam! Sőt! boldog vagyok, ha holmi ősdi ceremóniakon tulteszed magad. De mit fog szólni a főudvarmester? és az udvari dámák?

Alfonz: Prűszkölni fognak, mert ők arisztokratikusabbak, mint én, vagy te, de nem baj. Majd hozzá szoknak! No, de megyek.

Helena: Várj meg, már készen vagyok.

Alfonz: Oho! Csak így? Kalap nélkül?

Helena: Ne tegyem? De mikor olyan rettenetes az a kalap ebben a hőségben...

Alfonz: Helyes, fiam! Menj kalap nélkül. Szép vagy te így is és királyné vagy te kalap nélkül is...

Helena: Így már szeretem az uracsámát.

Alfonz: Szólok az inasnak, fogasson be...

Helena: Minek? Érdemes ezért a néhány száz lépésért? Majd inkább szépen megkérlek és elköszersz, jó lesz egy kis gyalogséta. Igen?

Alfonz: Ezer örömmel. — Hadd lássalak? Helyre kis menyecske vagy édesem. Azt hiszem, a madridi nép még jobban fog szeretni, ha így lát...

Helena: Mutasd magad! Hogy áll ez a nyakkendő? Jöjj közelebb... majd megkötöm. Így ni! Mehetünk! (Karöltve el.)

II. jelenet.

Személyek: a férj: (— bankár),
a feleség,
a szobalány.

(Történik Stófkokon.)

A férj: Juli, hozza ide a sötétkék ruhámat...

A feleség: Kérlek, már mondtam, hogy a Juli nem Juli, hanem Julienne... Mindig elfelejtjed, hogy hol vagyunk és kik vagyunk.

A férj: Igazad van; Julienne adja ide a kék ruhámat, tudja, amelyik a legdrágább recept szerint készült...

Juli: Igen, nagyságos ur...

A férj: Azután adja ide a 160 koronás panamapalapot és attól a cs. és kir. udvari szállítótól strandcipőmet...

Juli: Igen, nagyságos ur...

A férj: Jól van, Juli... Julienne... Hol vannak a brilliant gyűrűim... és a pénztárcám... néhány ezer koronát kell betelennem...

A feleség: Készen vagy már? Talán a Juliennel nekem is átengednéd...

A férj: Igen, Róza...

A feleség: Ah, mon Dieu! Róza! Hát cseléd vagyok én, mi? Nem mondtam már, hogy légy egy kissé finom, gyengéd hozzám...

A férj: Igen, drágám... De hát az én fejem tele van búzával meg árpával...

A feleség: Az mindegy! A vagyoned megengedi, hogy goromba légy másokkal, de finom légy a feleségeddel.

A férj: Na, jól van Rosalie, drágám.

A feleség: Mond Rosalie, ma chérie... Ez oly finom... Ma chérie... Ah!

A férj: Öltözz már, ma chérie és ne nyögjél, mintha a gyomrod fájna.

A feleség: Igen, Julienne, adja ide a barna selyemruhát... a tollskalapot, azt a párisi modellt... Hol vannak a smukjaim?

Juli: Itt, a kazettában.

A feleség: Nem azért hoztam, hogy a kazettában legyen; azért van, hogy lássák mások is.

Juli: A brillant fejéket is?

A feleség: Természetes. Mind a tizenhatsz gyűrűt, láncot, melltűt, fülbevalót, órát, nyakéket, fejéket, karpereczet, mind a hatot, szükségem van rájuk...

Júli: Igenis, nagyságos aszonymom. Bizonyára látogatóba méltóztatik menni?

A feleség: Miért látogatóba? Megyünk a fürdőbe, a Balatonba kicsit lubiczkázni.

Júli: Így felöltözve?

A feleség: Ugy-e bámulsz? Látod fiam, ma chère domestique Rosalie, így tesz egy comme il faut ur, aki teheti! És mi tehetjük.

A férj: Igen! És aztán gyalog átmegyünk a fürdőbe... alig van ötven lépés...

A feleség: Miért mennénk gyalog? Azért van nekünk kocsi és lovunk? Fogass be...

A férj: Júli... Julie, a János vegye fel az új ruháját és fogjon be...

A feleség: Oh, mon Dieu! János! De férjcském! Jean és nem János! Livré és nem ruha! Hogy te mindig elfelejted, hogy nem az vagy, aki voltál és nem az akarsz lenni, aki vagy!

A férj: Jó... jó... azért nem leszek szegényebb!... Hát kocsi megyünk?

A feleség: Nem bánom... menjünk gyalog, hadd lássák az itteni vendégek a smukjaimat... de a kocsi mellettünk jön... Így előkelő...

(és így történt.)

Box.

TÁVIRATOK.

A hágai békekonferencia.

Hága, július 6. A konferencia negyedik bizottsága Martens orosz államtanácsos elnöksével tartott mai ülésén Amerikának a tengeren szállított magánvagyonnak háboru esetén való sértetlenségére vonatkozó javaslatát tárgyalta. Beaufort németalföldi delegátus csatlakozik a javaslathoz. — Az elnök azután az argentinai delegáció jelentését olvastatja föl, amelyben Argentína csatlakozik a kereskedelmi hajóknak hadihajókká való átváltoztatására vonatkozó olasz indítványhoz. Argentína a kobzási jog főtartása mellett foglal állást. Satov angol delegátus kijelenti, hogy nem csatlakozhatik az amerikai javaslatához, báró Marsall német delegátus kijelenti, hogy Németország hajlandó a tengeren szállított magánvagyonon bizosságra vonatkozó javaslatok mellett állást foglalni és hogy a zsákmány, valamint az ostromzár megtörésére vonatkozó kérdéseket tisztázni kell. Usarikov orosz delegátus sem jogi szempontból, sem pedig az egyezményre való tekintettel a kérdést nem tartja eléggé világosnak. Hagerup norvég delegátus a magántulajdon sértetlenségének elvét elfogadja és kijelenti, hogy az amerikai javaslat mellett fog szavazni, de csak azzal a feltétellel, ha a hadizsákmány kérdését vizsgálát tárgyává tesszik. A portugál delegátus csatlakozik báró Marsall nézetéhez. Triana kolumbiai delegátus azt mondja, hogy kincsekben bővelkedő hazája könnyen fölkelhetné egy másik állam vagyát, éppen ezért védelmi eszközökkel kell bírnia. Ennek következtében nem csatlakozhatik Amerika javaslatához. Renault francia delegátus kijelenti, hogy Franciaország fogékony az amerikai javaslat iránt, azonban zavart lát a javaslatl összefüggő kérdésekben. A zsákmányolás jogát nem tartja kegyetlenebbnek, mint a földterület megszállását. Szükséges, hogy a zsákmányolás jogának alapja ne az önzés legyen és hogy állam állammal szemben, ne pedig magános magánossal szemben gyakorolja. Rose (Amerika) a javaslatot megokolja. Fry (Angolország) kiemeli, hogy a zsákmányolás joga a hárc egyik legkevésbé inhumánus oldala. Rangabe kijelenti, hogy Görögország csatlakozik Németalföld nézetéhez, Bernaert indíványára az ülés elhatározza, hogy a tárgyalást elnapoítatja.

Minisztertanács az Elysée-ben.

Páris, július 6. Az Elysée-palotában tartott minisztertanács a két kamara munkaprogramjával foglalkozott. A kormány mindenáron keresztül fogja vinni, hogy a borhamisításra vonatkozó törvény még a parlamenti vakációk előtt megvalósuljon. Caillaux pénzügyminiszter a jövedelmi adóáronatkozó törvényjavaslat tárgyalását, amennyire tőle telik, siettetni fogja. Clemenceau miniszterelnök kijelentette, hogy valótlán az a hír, mely arról szól, hogy ő a parlamenti vakációk folyamán Tittoni olasz külügyminiszterrel találkozik.

Közgazdasági távirat.

Csikagó, július 6. *Gabonaiózsae.* Zárlat. Buza irányzata bányadi, júliusra 93 $\frac{1}{4}$ K., szeptemberre 96 $\frac{1}{4}$ K., — Tengeri szilárd, júliusra 55 $\frac{1}{2}$ K.
Csikagó, július 6. *Terménytozsde.* Zsir jul-ra 8.80, tegnap 8.75, szeptemberre 9.00, tegnap 8.95. Szalonna short clear 8.93 tegnap, 8.93. Sertésus szep-temberre 16.30, tegnap 15.90.
New-York, július 6. *Terménytozsde.* Gyapot. New-Yorkban 13.50, jul-ra 12.33, okt-re 12.10. New-Orleansban 13.1 $\frac{1}{2}$. *Petroleum* stand withe. New-Yorkban 8.45. Filadelfiában 8.40, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 178. Zsir, Vestern Steam 9.20. Rohe festvérek 9.25. — *On* 42.50—43. — *Réz* 24.25—24.00

Csehov Antal.

— Halálának harmadik évfordulóján. —

Írta: **Mereskovszkij Dimitrij.***

Ha az orosz értelmiség abban az időben, amikor majd a történelem végtélelenség napjai érkeztek Oroszország számára, tudni szeretné, milyen állapotban kerül a végtéleltség elé, erre Csehov és Gorkij írásaiban találhatna megbízható feleletet. Bárminő vélemény is uralkodhatik az ő aránylagos nagyságokról, az bizonyos, hogy eltakarják az orosz irodalom két utolsó óriását, Tolsztojt és Dosztojevskit. Mert szegényünk nem tagadható: e két óriás hidegen hagy minket. Csehov és Gorkij ellenben kitűnően illik a mai orosz értelmiséghez. Ők nemzedékünkben a „gondolat uralkodói.”

Tolsztoj és Dosztojevskij kevés felvilágosítást ad a korról; nem lehet belőlük megtudni, mi van, csak azt, hogy mi lesz (és esetleg nagyon későn lesz). Ők képviselik Oroszország legmélyebb nemzeti őselemét és legmagasabb kulturális öntudatát. Csehov és Gorkij az orosz középosztályt, nem annyira a népet, mint annak egy részét írja le, azt a részt, amely a legszámosabb tagból áll, mely a legtevékenyebb, melyre ma az a feladat hárul, hogy a „történelmet csinálja.”

Kérdezzük meg az átlagos orosz értelmi embert: miért szereti Csehovot és Gorkijt? Nem azért-e, mert a haladás, az ész, a tudás diadalában való hitet hirdetik? Azt felelné, úgy van. Ha azt az ellenvetést tesszük: Tanítják a hitet ugyan, maguk is szeretnének hinni, de mégis alig hisznek és voltaképp a hit lehetetlenségét tanítják és oly embereket irnak le, akik nem tudnak hinni. Az orosz azt tartaná, hogy ez esztelenység, sérti az élő író dicsőségét, az elhunyt emlékét, de őt magát is, mert éppen ez a hit, a „humánus eszmék”-ben való hit az ő legfőbb szentsége. Aki nemcsak azt hallja, amit a költő elmond, de azt is, amit elhallgat, az belátja, hogy Csehov és Gorkij talán akaratlanul, talán öntudatlanul szétzuzza az orosz értelmiség hitét, ideáljait, bálványait.

— Egy könyvecskét fogok írni, a címe „Halotti Ima” lesz. Halottak fölött kell elmondani. És ez a társadalom, melyen rajta van a belső gyengeség átka, utána fog nyulni, mielőtt elvész, mint nyul mosusz után.

Szinte úgy tetszik, hogy Gorkij egyik hősenek e szavát maga Gorkij mondja és vele Csehov; mindketten halotti imát mondtak nem Oroszország legmélyebb őselemei és legmagasabb kulturális öntudata fölött, hanem a közepszerűség fölött, mely bennük prófétákat és tanítókat látott. Hisz amit a haldokló feltámadásnak vélt, csak pillanatnyi felébredés volt a morusz hatása alatt, a halál előtt.

Csehov, a nagy orosz irodalom törvényes örököse. Az orosz költészet kiváló bélyegei, az egyszerűség, a természetesség, minden konvencionális patosz és erőlködés hiánya, az „orosz természet folytonossága”, ahogy Gogol mondta, mondta, Csehovnál oly fokon áll, hogy ennél tovább menni már nem lehet. Itt egyesül az orosz nyelv utolsó nagy művésze az elsővel, Csehov Puskinnal.

Csehov egyszerűbb, mint Turgenev, aki gyakran feláldozza az egyszerűséget a szépségnek, egyszerűbb, mint Dosztojevskij, aki nagy szövevényekben megy át, hogy egyszerű legyen, egyszerűbb mint Tolsztoj, akinek gyakran nagy megerőltetésbe kerül az egyszerűség. Oly egyszerű, hogy úgy látszik, mintha semmi sem volna ott és jól oda kell nézni, hogy ebben a majdnem semmiben mindent felismerjen az ember.

Csehov sohasem beszél hangosan. A legnagyobb és legszentebből ép oly egyszerűen beszél, mint a legközönségesebből. Mindig nyugodt, vagy annak látszik. Végtelenül tartózkodó, végtelenül szemérmes; „a szenvedésnek az a végtelen

* A legjelesebb orosz essayista Csehov Antal halálának mai harmadik évfordulójára küldte ezt a fölötté érdekes és becses cikket lapunk olvasóinak.

szemérmessége”, melyet Tyucev az orosz természetben felfedezett.

Csehov a legbonyodalmasabb érzésnél is vissza bír vezetni egyszerű, igaz és legfőbb tartalmára: így van ez Puskinnál is és általában a mindent egyszerűsítő orosz irodalomban.

Hány pompás hasonlatot használtak Homérotól kezdve a vihar leírására! Csehov így írja le:

Balról egy halvány foszforeszkáló fény csillant fel és ismét kialudt, mintha valaki gyufát gyújtott volna az égen. Ugy hangzott, mintha valaki vastetón lépdelt. Valószínűleg meztláb ment, azért döngött a vas oly tompán.

Mi lehet — úgy tetszik — a villámra bántóbb, mint a gyufával való összehasonlítás, mi sértőbb a menyörgésre, mint a meztláb vastetón való járkálás? És mégis a fenségest az alacsony nem alacsonyítja le, hanem fölemeli.

„Az esti pusztá elbukik, mint a zsidógyerek a takaró alá”. A hold „vidékiek”-nek látszik, a csillagok olyanok, mintha „ujtizenötkepekesek” volnának; a felhő „olló”-nak tetszik. Juliusi est csendjében egy madár egyedül énekel, mindig ugyanazt a pár hangot ismételve, mintha kérdené: „Látod, Nikitka?” És rögtön felel is önmagának: „Láttam, láttam, láttam!” Ez egyszerű hangutánzás az otthonias orosz faluba visz, mely oly kedves, oly meleg, oly kéjelmes, mint a gyermekszoba. Csehov nagy szokásleíró, tán legnagyobbja az orosz irodalomnak. Ha a mai orosz társadalom eltűnnék a föld színéről, Csehov műveiből meg lehetne alkotni az orosz szokások képét a tizenkilencedik század végéről.

Ebben van azonban nemcsak ereje, de gyengesége is. Ugy ismeri a mai orosz életet, mint senki más. De ezenkívül egyebet nem ismer, nem akar ismerni. Nagy fokban korszerű, de nem történeti. Csehov a jelen szokásait rajzolja, figyelembe nem véve multat és jövőt. A mostani Oroszország jelenik meg nála Európával, a világgal való összefüggés nélkül. Se korszak, se népek, mintha a végtelenségben csak a tizenkilencedik századbeli Oroszország léteznék. Tisztában látott, mint bárki más; de nem látta Európát, nem a világot.

Unalom, csüggedés az egyedüli érzelmé Csehov hőseinek. A postakocsi, aki a kocsihoz fázik, a kerületi kórház orvosa, a miniszter fia és a forradalmár, aki a minisztert meg akarja ölni, a már felnőtt gimnazista, aki megszökött az iskolából és golyót röpített agyába, a vén professzor, a Szibériába deportált fegyenc, a vidéki művész, a jók és rosszak, buták és okosak, szerencsések és szerencsétlenek, nála minden rend, minden kor csüggedőben van. Szinte metafizikus unalom, a végtelen üresség érzése, minden létező czéltalanságának és semmiségének tudata. „Az orosz ember nem él szívesen”, ez Csehov különös felfedezése. De nemcsak az orosz ember, úgy látszik, az orosz természet sem él szívesen.

Az általános pusztulás, a világ végének előérzete Csehov zenéjének az alaphangja. Ha csend van vihar előtt és a madár sóvárogva, bus panaszszal énekel, mintha Csehov volna. Már tul vagyunk a csenden, a Csehov-féle unalmon, benne vagyunk a viharban, melyet megjósolt: „Fergeg jó mindnyájunk ellen, erős, egészséges vihar készül, már közeleg, majd elfogja seperi társadalmunkról a restséget, a közönyt, a henye uralmat.” („Három nővér”).

De bármily erős lesz is a vihar, mely Csehov életformáját el fogja seperi, soha sem fognak megfedkezni róla, a fehér sírályról, mely panasz és ígéret-tele sikolyát hallatta a vihar feibőjének homályában. Bármily rémséges lesz a vég: Csehov Antal átható-bus fuvoláját, mely a véget megjósolta, el nem felejtiük.

Hogyan volt Csehov a vallással, kíván a keresztényiséggel? Feltehető, hogy mint hősei, a „humanus tudományok egyikét” látta benne, eszméte emberi alapját, a többi, mint babonát elvetette; de a tisztult formában is kétségesnek látta a keresztényiséget. Figyelemre méltó tény, hogy a keresztényiség Csehov műveiben ugyszólván sohasem jut szóhoz.

Többet nem mondhatnék erről, ha a sors nem juttatott volna két értékes okmányt kezembe, Csehov belső vallásos élete felől. Két magánlevél

ez Gyagilev P. J. szerkesztőhöz, akinek a sziveségéből láttam őket. Az egyikben 1903. július 12-én írja Csehov: „Rég elvesztettem hitemet és csak kétkedve nézhetek minden értelmes hívőre.“

A másik levélben (1902. december) így ír: „Azt írja, hogy mi komolyan veendő vallásmozgalomról beszélünk, mely Oroszországban jelenleg folyik. De mi nem Oroszországban, hanem az értelmiségben folyó mozgalomról szólottunk. Oroszországra nem akarok szót vesztegetni az értelmiség azonban csakjártzik a vallással, főképp unalomból. Társadalmunk művelt részéről bátran mondhatom, hogy eltávolodott a vallástól és mindegyre távolodik tőle, akármit mondanak, akár milyen vallás-filozófiai társaságba gyűlnek. Jó-e vagy rossz ez, nem akarom eldönteni; annyi bizonyos, hogy a vallásos mozgalom egy különálló dolog és a modern kultúra szintén különálló dolog, az utóbbi nem függ az előbbtől. A mai kultúra a nagy jövő jegyében folyó munka elején van, oly munka ez, mely esetleg még évezredekig tart, míg végre az emberiség meg nem ismeri az igazságot a valódi Istenről. Azaz nem fogja többé ezt az igazságot kitalálni, nem Dosztojevszkinél keresni, hanem megismeri tisztán, ahogy megismeri, hogy kétszer-kettő négy. A mai kultúra a munkának kezdete, a vallásos mozgalom pedig, amelyről szó volt, maradék, a vége annak, ami már kiszolgált és elhal.“

Dosztojevszki hitt Krisztus tanának igazságában; másképp, mint abban, hogy kétszer kettő négy, de az a hit még nagyobb volt. Csehov Dosztojevszki hitét homályos „kitalálásnak“ mondja; tán mert Csehov alig ismeri a belső misztikus tapasztalat világát, melyhez Dosztojevszki oly közel áll. Ez a belső tapasztalat objective tán csalékony, de nem kevésbé világos és pontos, mint a legvilágosabb számtani igazság, melyet ugyan nem Dosztojevszki, hanem Krisztus nyilatkozott ki és vele szembeállítja a másik, még nem ismert igazságot a „valódi Istenről“, akit tán csak évezredek múlva fognak megismerni. Ezzel Csehov halálos ítéletet mond nemcsak a mai oroszországi vallásos mozgalomra, hanem az egész kereszténységre is, mely csak haladó „maradék“, régi, senkinek sem használó, babona romja. Ha igaza van, akkor nemcsak a mai vallásos mozgalom, de az egész kereszténység „magában különálló dolog“, a kultúra is „külön dolog.“ Ellenségek életre-halálra. Csehov ugyan nem vonta le ezt a következtetést, de nyilvánvaló, hogy ki nem kerülhetne volna.

„Meghalok“, mondotta Csehov halála előtt; nem tett hozzá semmit. Nem is tehetett; a halál, halál, ahogy „kétszer kettő négy“, a halál a semmi, az élet halál, minden halál, minden semmi. És Csehov holttestét „a friss osztrigák szállítására szánt vagonba“ rakják: az elhunyt mester koporsójánál élő tanítók fognak beszélni a haladásról, az itteni örök életről, a jövő földi paradicsomáról a nagy emberi szellemről, mely „egykor fel fogja találni a halhatatlanságot“ . . .

Csehov két utolsó és tán leghatalmasabb művében, a „Három nővér“-ben és a „Cseresnyéskert“-ben mintha minden szereplő rég halott volna; az állapot, amelyben vannak, olyan mint az élet, mely csak restségből folytatódik, mint az „utolsó kegyelem“. Maguk is úgy érzik, mintha nem léteznének, mintha rég meghaltak volna. „Nem vagyunk, nem létezzünk, csak úgy látszik, mintha léteznénk“. Beszélnek, tesznek, vesznek, maguk sem tudják, mit. Tévelyegnek, mint az álmódó vagy haldokló. Néha akarnak látni, eszmélni, aggódva suttogják: „Ha csak tudnék, csak tudnék!“ De ismét elalussznak és tévelyegnek az álomban, a halálban az életről, a boldogságról, az erényről, az égen kóválygó darvakról, senki sem tudja, honnan jönnek és miért, a viruló cseresznyés-kertről, a jövő földi paradicsomról: Milyen élet lesz két-háromszáz év múlva — milyen élet!

— És az egész orosz értelmiség tapsolt az új élet e diadalának! Senki sem érezte a hullaszagot, senki sem fogta fel, hogy ez nem új élet. Felfogta Csehov maga? Ha igen, nem szóló róla senkinek. Hallgatott.

Csehov hallgatott. Mibe került hallgatása,

mutatja főseinek némely vigyázatlan kijelentése. „Ha író vagyok, mondja Csigorin az író, akkor kötelességem, hogy a népről, szenvedéseiről, jövőjéről, a tudományról, az emberi jogokról, s más ilyenekről beszéljek. És én sietek mindenről beszélni, mindentinnen uszitanak, haragusznak, én ide-oda futok, mind a róka, ha kutyák üzik“.

Az orosz értelmiség Csehovhoz ugyanazt a kétségbeesett kérdést intézte, amelyet a „szegény jószág“, az öreg professor tanítványa az „Unalmas történet“-ben tanítójához intéz: Mit tegyek? — Csehov bizony szerette volna azt felelni, amit a professor a „szegény jószág“-nak: „Becsületemre, magam sem tudom!“ De Csehov elővigyázó volt, nem mondott ilyet. Magáról mondhatta, amit a vén professor egy barátja mond, aki a tudományban már nem hisz: „Óvatosabb vagyok, mint gondolja és ilyesmit nem mondok nyíltan. Isten mentse!“ És Csehov azt felelte a „szegény jószág“-nak: „Két-háromszáz év múlva a földön lesz a paradicsom“.

UJDONSÁGOK.

Csak temetni tudunk.

* * *

Ha figyelemmel kísérjük az egyes államok újabb intézményeit, amelyeknek az a főcélja és a hivatása, hogy az általános nyomort enyhítsék, akkor könnyen belátjuk, hogy a legtöbb államban már jókora utat tettek meg ennek a célnak megvalósítása felé. Törvényeket hoznak, intézményeket létesítenek, hogy sikeresen megküzdhessenek ezzel a százfejú hidrával, mely hol itt, hol ott üti fel szörnycéjét:

Sajnos, nálunk Magyarországon a kezdeményezésnek csak abban a stádiumában vagyunk, melyet még kezdetnek sem igen lehet elnevezni. A tervezettséghez — ahhoz már jobban értünk, de ha valamely tervnek kivitelezői van szó, akkor legfeljebb megindulnak azok a bizonyos szóadatok, melyek az üres szalma eszéplésénél többet nem érnek. Ha aztán jól kiszókoljuk magunkat, akkor abba az édes hitbe ringatózunk, hogy alkottunk nagyot és üdvöset. Pedig valójában úgy tettünk, mint az az ember, ki folyton saját tengelye körül forog s mégis azt hiszi, hogy ezzel nagy utat tett meg. Ebből a rögeszméből aztán csak akkor jőzanodunk ki egy-egy pillanatra, ha hébe-hóba olyan eset adja elő magát, mely arczunkba kergeti a szegényen, mint annak a szegény abai negyvennyolczas honvédnek az éhenhalása.

Ha ennek a szegény abai honvédnek díszes temetést rendeznek, koporsóját elhalmozná virággal és nyitott sirja előtt megható beszédek tartanak, melyek mind arról tanuskodnak, hogy az elhunyt mily nagy fia volt a hazának, mert hiszen nehéz időkben fegyverrel kezében szolgálta nemzetét, akkor mi azon semmiképp sem lepődnénk meg. Mert ez is nemzeti sajátságunk. Az élt, különösen ha egy kis tehetséget fedezünk fel benne, mely felemeli a tucatzemberek sorából, hagyjuk küzdelem, nyomorogni. Ha aztán a létért való keserves küzdelemben letörik, akkor a ravatal előtt egyszerre felfedezzük benne a nagy, a tökéletes embert. Ilyenkor arczunk elborul és szemünkben a részvét könyve csillan meg. Tulteszünk egymáson az elhunyt érdemeinek felsorolásában s alig akad valaki, ki a halott életéből egy-egy meghatóan gyönyörű történetet ne tudna elmesélni. Ha az életről ebből a szeretetből csak egy parányi részt juttatunk volna, boldog emberré tesszük egész életére. De éppen ebben van a mi különködésünk, mit előbb nemzeti sajátságunk jellemeztünk. Nálunk, ha valaki hírnévhez akar jutni, nagyon kevésnek kivételével, előbb meg kell, hogy haljon, mert mi csak temetni tudunk, de ezt aztán alaposan és szépen tudjuk. Ha már vastag földréteg takarja emberünket, akkor aztán csapunk neki oly dicsőhimnuszt, melynek visszhangja a Kárpátoktól az Adriáig hangzik.

Azzal persze keveset törődünk, hogy mit gondol a világ, ha az abai honvéd csetét olvassa.

Bizonyára azt gondolja: Minő állapotok uralkodhatnak országban olyan, ahol már a nemzeti hőseket is éhenveszni hagyják? Milyen élete lehet ott egy szegény elaggott embernek, kinek még az az érdeme sincs, hogy valaha fegyverrel védte hazáját?

És ebben a gondolatban az a legszomorubb hogy sajnós, nagyon sok benne a valóság.

S—u.

Napirend. Naptár: Vasárnap, július 7. — Romai katólikus: I. 7. Jézus sz. v. — Protestáns: F. 6. Vilmos — Görög-ortodox: június 24. G. 2. Kor. Ján. — Zsidó: Tham. 25. — A nap két reggel 4 óra 10 perczkor, nyugszik este 7 óra 57 perczkor. — A hold két éjjel 2 óra 3 perczkor, nyugszik d. u. 5 óra 10 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. — Orsz. athlétikai verseny B. E. T. E. szénateri pályán. — A Fővárosi Kerékpáros Egyesület verseny d. u. 4 órkor a millenáris versenypályán. — A Nemzeti Szalon nyári kiállítása nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Az Országos Kivételű szalonja nyitva 9-8-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Magyar Intézet kiállítása a Könyves Kálmán műintézetében. (Nagyvár-útea 37-39-sz.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum összes tárnai nyitva 9-2-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Földtani Int. Múzeuma nyitva 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Közlekedési Múzeum nyitva 9-12-ig. — Az arminiumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai iparmúzeum és könyvtára nyitva 9-12-ig. — A Törv. múzeum és nyilvános könyvtár zárva.

Naptár. Hét, július 8. — Róm. kath.: Kárlán pöl. — Prot.: Kere. — Görög-ort.: június 25. Febronia. — Zsidó: Tham. 26. — A nap két reggel 4 óra 11 perczkor, nyugszik este 7 óra 57 perczkor. — A hold két éjjel 2 óra 36 perczkor, nyugszik d. u. 5 óra 10 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. — A pénzügyi Államtitkár fogad 12-2-ig. — A belügyi Államtitkár fogad d. u. 2 órkor.

— **Személyi hírek.** Báró Tucher Ernő bécsi bajor nagykövét Lajos bajor királyi herceg látogatására Sárovarra érkezett. — Pranger udvari tanácsos, az Osztrák-Magyar Bank főtitkára nyári szabadságra ment. Távoilte alatt Schmidt főtitkár-helyettes intézi az ügyeket. — Gróf Lützow római osztrák-magyar nagykövét Rómába érkezett.

— **Csaladományozás.** A hivatalos lap legújabb száma jelenti, hogy a király Haracek László pénzügyi főtanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és Wlaszlovits Béla pénzügyi tanácsosnak a pénzügyi főtanácsosi címet és jelleget adományozta.

— **A német császári pár utja.** Vilmos császár Kopenhágában szives bucsut vett a dán királyi pártól és a „Hohenzollern“ hajón az Északi tengerre rándul. Ezalatt a császárné az „Iduna“ nevű vitorlásan bekalandozza Dánia és Schleswig-Holstein partjait.

— **Ferdinánd fejedelem Gömörben.** A bolgárok fejedelme most gömörmegyei birtokán vadászik. A pohorellai kastélyból a fejedelem többször kirándul, így vasárnap résztvett a király-hegyaljai harangszentelésen. A földszített fejedelmi sátor előtt Zapotoczky Endre esperes üdvözölte a fejedelmi családot, különösen a harang keresztzülőit, Cyrill herceget és Eudvaia hercegnőt. A beszédre Cyrill herceg magyarul válaszolt, amiért megéltették. A harangszentelési aktust a fejedelem és családja nagy érdeklődéssel állva nézte és hallgatta végig s ennek bevégezte után a nemzeti színű szalagokkal és koszorúkkal díszített harangot elhelyezték a toronyban. Ezután Ferdinánd bolgár fejedelem intézett rövid tót beszédet a királyhegyaljai (sumjáczi) néphez s végül így szólt: „Kedves garamvölgyi nép, ezzel zárom szavaimat: Éljen a király! Éljen Magyarország!“ Az ünnepély után a család bevonult a templomba, kísérve a környék intelligenciája által, kik közül többel barátságosan társalgott a fejedelem. Mire után a fejedelem a templom és a szegények javára pénzt adományozott, az ünnepély után családjával automobilon a nép lelkes éljenzéseközött a pohorellai kastélyba száguldozott.

— **Joachim nagybeteg.** Joachim József, a német fővárosi zenekonzervatóriumának világhírű hegedűtanára már hosszabb idő óta betegeskedik. Állapota most válságosra fordult. Az orvosi diagnózis szerint tüdőrákban szenved az agg mester és a kritikus pillanat bekövetkezése már csak napok kérdése. Lesújtó e hír ránk magyarokra. A „hegedűkirály“ hazánkfia, mindig szívesen vállalta magát a mieink közül valónak. Ismeretes volt arról, hogy mennyi szeretettel csüngött a tanfolyamát látogató fiatal magyar művészen. Legutóbb is Vecsey Feri járt nála és ő határtalan buzgósággal és kedvvel foglalkozott kis honfitársa játékának végső simitásával. Mint zeneszerző két hegedűversenyt írt, közülük az egyiket magyaros stílusban. A nevével elnevezett vonósnégyes társasággal, amelynek primariusza, az idén hozzánk is el akart jönni, de betegsége miatt le kellett mondania a hangversenyt. A nagybeteg művész állapota iránt nemcsak Berlin városa, de az egész zenéi világ érdeklődik.

— **Lipót király üdül.** Londoni lapok közlik, hogy Lipót belga király legközelebb nőül fogja venni Vaughan bárónőt, hogy tőle született fiát törvényesítse és a trón örökösévé tegye. Brüsszelben nyílt titok, hogy a király már régen megesküdött Vaughan bárónővel, de a házasságot csak a templomban kötötték meg, polgári esküvő nem volt és így belga törvények értelmében a király házassága nem törvényes. Az udvari kamarilla támogatja a király tervét, mert ily módon nagyobb befolyást remél. Vaughan bárónő egy szegény munkásnak özvegye és felnőtt fia van, aki belgiumi szocialista képviselő. E házasság révén Vaughan bárónő Belgium királynéja lenne, mert a belga törvények nem ismernek morganatikus házasságot.

— **Aranykönyv Vilmos császárnak.** A st.-louisi világiállításon összegyűjtötték a látogató németek aláírását s színarany fődélbe kötve átnyújtották a német császárnak. Vilmos császár ezt a világ legnagyobb autogramgyűjteményének a montbijoui kastély Hohenzollern-muzeumának ajándékozta.

— **Nemesség-átruházás.** A király, mint a hivatalos lap tegnapi száma jelenti, Gyurgyovánszky György földbirtokos és Heiszler Ferencz gyógyszerész, zentai lakosok között az utóbbinak örökbe-fogadás tényére vonatkozó részét jóváhagyván, az örökbe-fogadó Gyurgyovánszky György nemességét és címerét az örökbe-fogadott Heiszler Ferenczre és törvényes utódaira átruházta és megengedte, hogy nevezett Heiszler Ferencz és törvényes utódai a Heiszler-Gyurgyovánszky kettős családnevet használhassák.

— **Aradi fiúk Königractzénél.** Julius harmadikán, a königractzi csata napján, husz hadviselt ember tülte körül egy aradi korcsma asztalát, hogy emlékezzenek a nevezetes ütközetre, amelyben résztvettek. A husz bajtárs nyugalmas poharazás közben gondolt vissza arra a gyönyörű futásra, amely páratlanul áll a maga nemében. Rég feledve a kftartó laufschrift, de annyira még él, hogy ütgye legyen egy szolid kis ivásnak, amit öreg urak rendeznek a maguk mulatságára.

— **Egy osztrák gróf öngyilkossága.** Langenloisi kastélyában agyonlőtte magát gróf Hardegg Jenő, akit a kremsi járásbírószak nemrégiben három hónapi börtönre ítél, mert erkölestelen merényletet követett el egy tizenhárom éves iskolás leány ellen. A grófot Magyarországon is jól ismerték, mert a debreczeni huszároknál szolgált és magyar leányt, rudnai Nikolics Erzsébet bárónőt vette nőül. A grófnak sok kellemetlensége volt a bíróságokkal, mert sok ipari vállalkozásba bocsátkozott, amelyek nagy veszteségekkel végződtek. A grófot a sok könnyelmű üzletért már régebben gondnokság alá helyezték.

— **Vidéki kulturházak.** Az új vidéki kulturházakról, amelyeknek föllállítását a koronázás negyvenedik évfordulója alkalmával hozott törvény mondja ki, Szalay Imre miniszteri tanácsos, a Nemzeti Múzeum igazgatója a következőket beszélte egy ujságíróknak.

— **A vallás- és közoktatásügyi miniszterium** ártirt hozzánk, hogy jelöljük ki a városokat, amelyekben a kulturházak fölláttandók volnának. Ez meg is történt. Nem szabad cifrázkodó dologra gondolni. Háromfoku tanterme lesz minden kulturpalotának. Az egyikben a legkezdetlegesebb művelődés szerzhetheti meg az elemi ismereteket. A másodikban már a fejlettebb osztályt fogják tanítani, a harmadikban a honortitrok számára tartanak előadást. A magyar történelem és a magyar irodalom lesz a fő-tárgy. Lesz a kulturházban egy terem, amelyben az oktatás mulattató formában, hangversenyvel, vetített képekkel fog történni. Új dolog lesz az árusító helyiség, amelyben az illető vidék népi-áruinak termékeit fogják összegyűjteni. A kormány 500.000 koronával állította be a költségvetésbe az új kulturházak tételét. Összesen nyolcvetiz kulturházra telik ebből az összegből, természetesen csak mint segély, mert a házakat első sorban az adófizetők filléreiből fogják fölláttani.

— **A sárospataki főiskola.** Az akadémia tanári kara a jövő iskolai évre Zoványi Imre theologiai tanárt választotta meg igazgatónak. — A jogi kar dékánja dr. Szabó Sándor lett.

— **Új vidéki lap.** Hajduböszörményben az ősz folyamán új lap indul meg „Hajduböszörményi Függelék Újság” czim alatt, mely eleinte hetenként egyszer, később hetenként kétszer jelenik meg. Szerkesztője Porcsalmy Gyula lesz.

— **A hercegprímás a katolikus tanítókhöz.** A magyarországi katolikus tanítók országos bizottságának Pécsen tartott közgyűlése üdvözölte Vaszary Kolos bibornok-hercegprímást. A tanítók ez üdvözlésére gróf Zichy Gyula védőelnökhöz a következő választ érkezett:

— A magyar katolikus tanítók nevében méltóságod által kegyesen tolmácsolt üdvözlésed hálás köszönettel vettem és Isten áldását kérve munkájukra, kívánom, hogy az mindenkor egyházunk és hazánk javára szolgáljon.

Vaszary Kolos
bibornok, hercegprímás

— **Morgan kalandja.** Velenczében kellemetlen kalandja akadt Morgannak, a híres amerikai milliárdosnak. Ugo Ojetti, az ismert nevű olasz műkritikus egy cikkben azt írta, hogy Strozzi herceg híres gyűjteményének sok nagyon értékes darabját eladta Morgannak, aki azokat saját hajóján viszi haza. Miután Olaszországban a Paccaféle törvény tiltja a műkincsek kivitelét, a velencei rendőrség átkutatta a nábob yachtját, anélkül, hogy műkincsekre akadt volna. Morgant rendkívül felháborította az olasz kormány eljárása és kijelentette, hogy éppenséggel nem szolgált reá az ilyen eljárásra, mert ő volt az, aki az ellopott és neki eladott ascoli-i pluvialet ingyen visszaadta, úgy, hogy Ascoliban még utcát is neveztek el az ő tiszteletére.

— **A gazdagság útja.** Hogy kell meggazdagodni, Jan Jancektól, a Liptó-rózsahegy gyufagyárostól kell megtanulni. Jan Jancek tót ember, szereti a tótokat, a tót nemzetiségi törekvéseknek buzgó pártolója. Amit tesz, meg is tesz érte. Az ő gyárában készült gyufák — védjegyük a nyílal átszurt rózsza — bizonyos jövedelmét szívesen átengedi a nemzetiségi agitáció javára. A skatulyákon rajta van ez a felirat:

„Slovenske Zapalky. 5% na muscatnu slovensku spolocnost Jan Jancek a syn, Ruzomberok.”

Nos hát ez magyarul annyit jelent, hogy: 5% a nemzetiségi agitációk kasszája javára.

A tótok persze szívesen veszik az átlott rózsás gyufákat, már csak azért is, hogy ne kelljen nekik — magyar gyártmányt venni, esetleg Enkét, vagy Femkét. És Jan Jancek vidáman dörgöli a kezét.

Amde Jan Jancek nemcsak tót érzelmű, hanem igen jó üzietember is. Így gondolkodik:

— A tótok veszik a gyufát, mert azt hiszik, hogy nekik, az ő egyleteiknek van haszna belőle. De nekem több gyufám van, mint amennyit a tótok el tudnak fogyasztani. Ezen segíteni kell.

És Jan Jancek egyet gondol, fölcsap Jancek Jánosnak, és csináltat olyan gyufaskatulyákat, amelyeknek felírta ez:

„A Hozzárti
Pártoljuk a hazai ipart
Rózsahegy gyármány.”

Es Jancek János ismét elégedetten dörszöli a kezét és azt mondja magában:

— Így már jól van. Vagyok jó tót hazafi, csinállok tótoknak gyufát, veszik a tótok; azután vagyok magyar iparos, csinállok gyufát magyaroknak és veszik magyarok. — Ez már beszéd! Így ma csak megéltünk. Bolonditjuk mind a kettőt — és gyűn a pénz!

A leleplezés talán kellemetlen lesz Jancek urnak, mert most aztán a magyarok nem veszik a gyufát a tót, — a tótok a magyar felírású skatulyákért. A rózsák helyett Jancek Jan lesz meglové!

— **Terjed a rákbetegség.** Hiába küldtek ki tudományos expedíciókat, hasztalan áldoztak egységek és kormányok a rák tanulmányozására, a retentív betegség egyre terjed s a tudományos kutatások azt sem tudták eredményezni, hogy legalább lokalizáltassék a baj. Hogy pedig terjed és folyton pusztít, azt sir Church William angol professzor jelentette a rákbetegség leküzdésére alakult bizottság ülésén, amelyen a walesi herceg elnökölt. A tudós kifejtette, hogy eddig még mindig csak hozzávetőleg lehet megállapítani a százalékokat, amelyet a halálozások között a rákbetegség idézett elő. Harminezöt éven felüli férfiaknál 8 százalékokat, ugyanilyen időseknél pedig 12 százalékokat tesz ki sir Church William szerint a halálozás. Ezek a számok már magukban elég okot szolgáltatnak az aggodalomra, és ha valaha, úgy ma kell minden lehető eszközzel odatörekedni az orvosi tudománynak, hogy valami módot találjanak ez ellen a borzasztó betegség ellen, amelyért az egész világ hálás lesz. Kijelenti még sir Church William azt is, hogy a Trypsinnel való eddigi kísérletezés nem sok eredményt járt, mert gyenge ahhoz, hogy a rákdaganat kifejlődését megakadályozza.

— **A telephon-hálózat rekonstruálása.** A legutóbbi időben általános volt a panasz, hogy a telephon-szolgálatban nagy hibák mutatkoznak. A központ jelentkezése sokszor egyenesen kivárthatlan, a téves kapcsolások pedig egyenesen napirenden vannak. Ezeknek a mizériáknak a nyomán aztán az a fő-tevés kelt szárnyra nemcsak a közönség körében, hanem szakkörökben is, hogy a hibáknak maga a hálózat az oka és nem a kezelés. Napok óta konkrét formában is olyan hírek kerengnek, hogy a főváros telephonhálózatában a földalatti vezeték nem vált be. A talajvíz mindenütt megtámadta a kábelvezetékeket és az elszigetelések dacára is úgy megrongálta a hálózatot, hogy az üzemet csaknem lehetlenné tette.

Ezeknek a híresztéseknek ellenőrzésére fölkerestük ma egyik munkatársunk utján Vater József műszaki tanácsost, a telephon-központ műszaki főnökét és megkértük, hogy informálja lapunkat a tényállás felől. Vater tanácsos szíves volt a kérdésben kimerítő felvilágosításokat adni, de mindenek előtt kijelentette, hogy a híresztelések nem felelnek meg a valóságnak. Éppen ellenkezőleg áll ugyanis a dolog. Nem csak hogy tökéletesen bevált a gyakorlatban a földalatti kábelvezeték, de csakis az tekinthető használható és gyakorlatilag kitűnő rendszernek telephon-hálózatok létesítésénél. Azok a hibák, amelyek a multban tapasztalhatók voltak a telephonnál, éppen a magas vezeték miatt állottak elő. A tetővezetékek minden kis szélviharnál, minden havazásnál zavarokat okoztak, úgy hogy naponta tömegesen érkeztek a panaszok a központba, hogy az állomások használhatatlanná váltak. A rövidzárlatok révén minden lépten-nyomon kiétek az ólombiztosítékok és jött a panasz. Ez pedig olyan hibája a magas vezetéknek, ami kikérülhetetlen. A magasvezetésű hálózatokat el kell látni ólombiztosítékokkal, mert különben minden kis viharnál belescaphat a villám a mikrofon állomásba is. Ez pedig szerencsétlenségeket jelent.

A főváros telephonhálózatának vezetősége el is határozta, hogy teljesen rekonstruálja a hálózatot földalatti vezetékekre és a tetővezetékeket kiküszöbölje. A Szabadság-tér tájékán már így is történik a vezetékek lerakása. A teljes rekonstrukció terve pedig már a kereskedelmi miniszter előtt van, aki a tervezetet jóvá is hagyta és nem sokára megkezdődnek ennek alapján az átalakító munkálatok. Ez a tény; — mondotta a műszaki tanácsos. Aztán így folytatta:

— Már most az is való, hogy a legutóbbi időben a szolgálat és a kezelés terén is észlelhető egy bizonyos látszólagos hanyatlás. Ennek azonban szintén nem a vezeték az oka, hanem az előfizetők száma úgy megsokasodott a város föllendülésével, hogy a jelenlegi központ most már nem felel meg. A központot ki kell bővíteni, mert eddig csak egy fél váltórendszerrel volt fölszerelve s most meg kell építeni a másik váltórendszert is. A kibővítési munkák már folynak is a központban, ahol ez idő szerint száz szerelő munkás dolgozik. Dolgozik pedig nemcsak éjjel, de tekintettel a munka sürgösségére, nappal is. És ez okozza a mostani zavarokat, amelyek azonban természetszerűleg csak átmeneti, időleges jellegűek. Ha rendben lesz minden, a szolgálat ismét olyan kifogástalan pontos lesz, sőt pontosabb, mint volt.

Megkérdeztük még Vater műszaki tanácsost, hogy elégséges lesz-e a hálózat további fejlesztésére a jelenlegi központ épülete és nem válik e új központi épület építése szükségessé, miként azt a forgalomban levő hírek mondják.

Kérdésünkre kijelentette a tanácsos, hogy a mbstani épület tökéletesen megfelel a célnak és egyelőre szöba se jöhet a kitelepítés szükségessége.

— **Szerencsétlenség egy gyakorlaton.** Nagyobb tűzvérségi gyakorlatok ritkán esnek meg szerencsétlenségek nélkül. Verdunben most a 42-ik tűzérhadosztály gyakorlatozása közben egyszerre három tűzér is szerencsétlenül járt. Ezek közül az egyik belehalt sebébe, a másik kettőt sebesülten szállították a kórházba.

— **Sztrájkoló díjnokok.** Az eszéki törvényszék díjnokokat ma délután sztrájkba léptek, mivel napi-díjfelemlés iránti követelésüket nem teljesítették.

— **Sztrájk-világ!** A sztrájk, a sztrájk a sztrájk! Ha összegeznők azokat a sztrájkokat, amelyek az utóbbi három-négy esztendőben nálunk és a külföldön lefolytak, akkora számot kapnánk, hogy elállna a szivverése annak, aki szeretné csak némiképen is kiegyenlíteni a tőke és a munka közt lévő áthidalhatlannak látszó ellentéteket. Munkamegtagadások voltak már az ó-korban is, ha nem is „sztrájk” volt a nevük. A középkorban ismétlen fordultak elő rebelliók a munka ellen. Az újkorban, különösen a szociáldemokráciának születése óta napirendre kerültek a munkamegtagadások. De az utolsó években a sztrájk olyannyira elfajult, mint a párbajmánia. Gazdasági sztrájk, politikai sztrájk, sztrájk valamely ügyért, sztrájk valamely emberért, sztrájk nagy kérdésekért, sztrájk kis kérdésekért. Örökös, mindig ismétlődő sztrájk, mely végignyargal az egész társadalmi rendszeren és intézményeken. Van-e még valaki, aki örvideni tud valamely újabb nagyobb sztrájknak a sztrájkrendezőkön kívül? Legújabbán két sztrájk az, amely a figyelmet nagy mértékben lebilincseli. Az egyik külföldi és már kitört; a másik belföldi és már kitörőfélben van. A külföldi a rotterdami kikötőben dúl. Sajátságos, külső képében is megfélemlítő, iszonyú sztrájk ez. A kikötőben kezdődött és a tengeren folytatódott. Munkáspártok különböztek össze és a visszavonás nem szóbeli volt; nem is maradt az, hanem a munkások ökökre mentek. Egymást ütötték-verték, tépték, márták. A rotterdami elevátor nemcsak hangos, de véres is volt. A verekedés a különböző hajókra is elharapózott. Rendőrök nem tudták a békét helyreállítani a szárazföldön; a tengerre már nem juthattak el, pedig drótnélküli táviratok vitték szerteszét a jelentéseket a rettenetes harcokról. Száz meg száz ember megsebesült: igen sokan meg is haltak. A szörnyű verekedésben asszonyok is résztvettek. Mintha a gyűlölet és harag furiái szabadultak volna föl. Most a kikötőbe ágyunaszádokat küldtek, hogy legalább a kikötőben, az elevátorokban ne ismétlődhessenek a szörnyűségek, amelyeknek az éj sötétsége vetett véget. Így fajul el a sztrájk üldözőjévé és végzetévé válván maguknak a munkásoknak is, akiknek érdekében szokták inszcenálni és proklamálni a sztrájkokat. A belföldi sztrájk, mely most van készülében, a maga nemében szintén páratlanul áll a sztrájkok történetében. Bizonyára ámulattal veszi majd tudomásul mindenki, hogy akik általános sztrájkra készülnek, nem mások, mint a hitoktatók. Ugyanazok, akik hirdetik és tanítják, hogy a szegényeké a mennyország, nem akarnak legalább ezen a földön szegények maradni. Szegénység és gazdagság amúgy is relatív fogalmak. Morgan és Rockefeller szegénynek tartják azokat, akiknek csak öt-hat milliójuk van, ezek viszont azokat sajnálják le, akiknek csak százezreik vannak. Szegények maradnának e szerint a hitoktatók akkor is, ha teljesíteniék azt, amit kívánnak a követelneik s a mennyország akkor is az övék maradna, ha nem kellene inségben élniük. Mert javadalmaik valóban kicsinyek. Fizetésökből alig tudnak tengődni. Husz esztendő óta nem javították a fizetésüket s miután semmi más mód nem segít, isten neki, ők is a sztrájkhoz folyamodnak. Hogy pedig a sztrájknak jogosultsága van, hogy leheteti joggal a munkaeszközt az, aki munkájának értékét többre becsüli, mint amennyit kap érte, az kétségtelen. Csak az a kérdés, hogy mire fog vezetni végre ez a sok, ez a kifogyhatatlan sztrájk? A drágaságot máris előmozdította és kifejtette. Ennek pedig a középcsoport és maguk a munkások iszszák meg a levét.

— **A Múzeum gyűjteményeinek elhelyezése.** Szalay Imre, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója 1906-ik évi működéséről szóló jelentésében foglalkozik a Múzeum gyűjteményeinek kellő elhelyezéséről. A jelentés szerint a gyűjtemények elhelyezése, ugyyszólván, provinciális szinten áll, minélfogva állami és művelődési fejlődésünkkel sértő diszharmóniát tüntet fel. A múzeumi könyvtár nagymérvű helyhiányban szenved, hasonló szorult helyzetben van a levéltár is. Nagyön szűk helyen szorong a régiségtári osztály is. Az állattárnak alig marad helye a nagyobb emlősök és csontvázak felállítására. A növénytár, annak daczára, hogy az Akadémia másodemeleti termeinek tulnyomón legnagyobb részét lefoglalja, még ma sem rendelkezik a megkívántató helyiséggel. A Magyar Nemzeti Múzeum helyszüke következtében folytonosan újabb és újabb alakban merül fel a kérdés, mi módon lehetne ezen az állapoton gyökeresen segíteni? Sok szó esett a Nemzeti Múzeum épületének bejűl való kibővítéséről, nevezetesen a múzeumépület udvarainak befedése és a földszinten levő lakások kiürítése után. Gyökeresen azonban csak egy második nemzeti múzeumi palota építésével segíthetünk a bajon. Összegezve az összes javaslatokat, három emelkedik ki: 1. A Magyar Nemzeti Múzeum épületének szárnyakkal való kitöltése. 2. A Természettudományi Múzeumnak az állatkertben tervezett létesítése. 3. A Lovarda telkének és az Eszterházy-palotának megvásárlása és egy második Nemzeti Múzeum emelése.

— **Az utcán.** Nekifeszült inakkal, izzadtan huzza a két ló a tulrakott kocsi. A kocsis biztatja, ösztökéli őket, hol cifra káromkodással, hol pedig hatalmas ostorcsapásokkal. A két ló szakadásig erőlködik, de hiába. Az egyik kerék kátyuba kerül, a kocsi nagyot zökken, a rud felszapódik és a lovak egész testükben reszketve, megállanak.

— Tyű, aki poncziusa van a beste lelketeknek, — kiált a kocsis és elkéserevésében mi telhetett tőle, még egyszer egy jót luzott a megfordított ostornyéllal a lovakra. Aztán leugrott a kocsirol és vizsgálgatni kezdte a kereket. Az bizony benn volt majd a kerécsapig.

Ahogy a kocsi megakadt, abban a perczben — jó budapesti szokás szerint — hámsz tömeg vette körül. Tagbaszakadt mészároslegények, lovácsok, lakatosok, hordárok, zsákhordók, uri emberek és lányok, asszonyok.

— Szegény lovak, hogy izzadnak!
— Ah, elbirták volna, de lusta gebék!
— Hogy volnának lusták! A csontjukat meg lehet olvasni! Fel kellene akasztani, aki így telerakta a kocsit.

— A kocsis volt a számár, mért nem vigyázott! Most aztán itt rekedhet reggelig!

— Hogy is ne! A lovakat gyöplön kell vezetni és egy rántással kiemelik a kocsit.

— Ördögöt emelik! A rudat fére kell rántani, akkor maj megy a dolog.

— Az is jó! Hanem már csak jobb az, amit én mondok!

— Jobb, az ördögöt! Mit ért ahhoz maga!

— No annyit értek, mint maga, lepcsés száju! Aztán a ló lába elé pokróczot kell tenni, hogy belkaphasson...

— Hát az sem árt, de jobb lenne a gödröt lélező körüljárni, hogy a kerék mozoghaason...

— A' bizony jó volna! Akkor aztán nekijáhtani a lovakat és hátul meglökni a kocsit...

— A ménküt a kocsit! A kerékküllőkbe kell kapaszkodni...

— Az még jobb! Helyes!

..... És szakadatlanul folyik tovább a vitakozás, veszekedés, hallatszik száz tanács, ezer vélemény, mindenki tud valamit, de egyiket sem csinálják. A mamlasz tömeg áll, bámul és nézi, hogy hajszolja kurjongatva a kocsi a lovakat. Legföljebb ők is kurjongatnak.

— **A rotterdami sztrájk.** A hajók teherhordó munkásai között az izgatottság egyre tart. A rendre 80 tengerészkatona és 30 rendőr ügyel. A sztrájkolók ismétlen megtámadták azokat a munkásokat, kik a mozgalomhoz nem csatlakoztak.

— **Sulyos vádak egy táblabíró ellen.** Szinte képtelen vádakot emeltek a napokban, hivatalos formában, a rendőrség előtt egy királyi táblai bíró ellen. A vádló egy *Bignió* Károly nevű ujbpesti ujságelárusító, aki ügyvédje dr. *Boros* Mór útján följelentést tett a rendőrségen *Cserba* Ferenc királyi táblabíró, az ujbpesti járásbírószág vezetője ellen, hogy fiával, dr. *Cserba* Dezsó ügyvéddel összejátszva, apai örökségéből bűnös módon kiforgatták és családjával együtt koldusbotra juttatták. *Bignió* följelentése, melyben a vele történt jogtalanságokat elmondja, valóságos rémregénybe illene cselekményül. Hamis okmányok, kényszerítés, fenyegetések és más ilyen dolgok szerepelnek a *Bignió* Károly történetében, amelynek végeredménye, hogy a szerencsétlen ember harminczhétezer korona apai örökségéből egy fillért se kapott és ma ujságelárusításból tengeti az életét Ujbpesten. A följelentés szerint bűnös ebben az apa, *Cserba* Ferenc táblabíró, aki bírói hatalmát a fia, dr. *Cserba* Dezsó jogtalan anyagi gyarapítására használta föl és bűnös az ügyvéd fia, aki klienseit kifosztotta.

A följelentést pedig az teszi megdöbbenítővé, hogy *Cserbák* ellen több hasznló esetet hoz fel. A rendőrségen a szenczációs bűntügyet *Czövek* Sándor fogalmazónak osztották ki.

A panaszos több ivre terjedő jegyzőkönyvben mondja el, hogy miként juttatták koldusbotra. Azt állítja, hogy vakon aláirt minden okiratot, amit elibe tettek, anélkül, hogy tudta volna, mit ir alá. Az okiratokon — egynek kivételével — dr. *Cserba* Elemér ügyvéd, dr. *Cserba* Dezsó öcsse és *Einwag* Lipót, *Cserba* Dezsó ügyvédi irodájának vezetője szerepelnek tanuként. Egyik okiraton más két aláírás szerepel. Ezek közül az egyik tanut már kihallgatták a rendőrségen, ahol kereken tagadta, hogy az illető okiratot aláírta volna.

Tegnap hallgatták ki *Cserba* Ferencz járásbíró és mára idézte meg *Czövek* fogalmazó dr. *Cserba* Dezsót. Az ügyvéd kihallgatása reggel kilencz órától délután három óráig tartott és valomlásában a boszu művének mondja a följelentést.

— **Vázasság.** Szabó Mihály kecskeméti birtokos eljegyezte *Törtely* Margit kisasszonyt, *Törtely* Kornél kiskunmajsai földbirtokos és neje: *Hildenszab* Ilona leányát.

Csiky Gyöngyikét eljegyezte dr. *Barabás* Ábel Kolozsvárott.

Lehoczky László eljegyezte iványosi *Szabó* Ferencznek, a földművelési miniszterium tisztviselőjének leányát, *Sárikát* Budapesten.

Ili *Oszétky* Béla, a szolnoki kir. törvényszék joggyakornoka, eljegyezte *Szadétky* Sárikát, *Pozmanitz* Lajos gázgyári föltisztviselő fiavelt leányát.

Csasznék Károly és neje, szül. *Lázár* Erzsébet, szép családi ünnepet tartanak e hó 7-én déli 12 órakor a terézvárosi plébánia-templomban, ahol 25 esztendői boldog házasságuk után másodizben részesülnek az egyház áldásában.

Gergely Zsigmond máv. üzletvezetőségi tisztviselő eljegyezte *Unghár* Iluskát Veszprémből.

— **A pécsi zenész-kongresszus.** A második országos zenészeti kongresszus ma folytatta tanácskozásait. Délelőtt a zenei szakosztály ülésezett, amely dr. *Vajda* előadásában állást foglalt amellett, hogy a középiskolákban hozzák be a kötelező zenei oktatást, amely elengedhetetlen feltétele zenei életünk kifejlődésének. Ezután *Sághy* József indítványára megalapították a zenészek nyugdíjgyulettét. Végül *Mattyasovich* Viktor indítványára elhatározták, hogy megteszik a kormánynál a lépést egy országos zeneműtár és zenemuzeum felállítására tárgyában. A délután folyamán a hangszerkészítők üléseztek s állást foglaltak a külföldről behozott hangszerek ellen. Elhatározták, hogy országos bizottságot szerveznek. Este fényes hangverseny volt a kiállítás ünnepélyek csarnokában.

— **Letartóztatott szülésznő.** A rendőrség ma letartóztatta öz. *Volszky* Andrásné született *Stipess* Mária egrí születésű 54 éves szülésznőt, aki a Nagymező-utca 57-ik számú házában lakott. Ez az asszony közreműködött bűnbe esett leányok szegényének eltüntetésében. Legutóbb egy özvegy asszony megis halt a keze alatt.

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, kőszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombit) üvegekben 1 korona 90 fillérért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulhatatlan hánszer mindama gyomorbaajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keltekezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

— **A Ferencz József-intézet évi eredménye.** Dr. Demeczky Mihály, a Ferencz József-intézet teljhatalmu parancsnoka hihetetlenül grasszál a most kiadott intézeti értesítőben. Ez az ur, aki a régi kormányok maradéka az intézet élén, sokszorosan rászolgált a nyugalomra, de a burkolt és világos célzásokat éppenséggel nem akarja megérteni és még mindig görcsösen kapaszkodik állásába. Egy olvasónk igen érdekes dolgokra hívta fel figyelmünket, amelyeket a Ferencz József-intézet ez idei értesítőjéből böngészett ki.

Az intézett összes növendékeinek 27% megbukott. A VIII. osztályban elégtelen osztályzatot nyert 30.5%, az érettségire ment növendékek közül megbukott 21%. A IV. osztályban bukott 29.4%. A VIII. osztály kalkulusai közül a következő furcsaságok tapasztalhatók. Az egyik tanulóknak osztálybizonyítványa (sorrendben a 37-ik növendék) csupa jeles, ennek érettségije: *jól értett*, a másíknak a bizonyítványa (sorrendben a 49-ik) két egyes, két kettes és négy hármás, ez szintén: *jól értet*, viszont a sorrendben a 38-iknak van egy egese, öt kettese és három hármasa, az megbukott, vagyis *nem értett*. A sorrendben a második növendéknek van: négy kettese, öt hármasa és *ez jól értett*, ellenben a sorrendben a harmadiknak van egy egese, két kettese és egy hármasa, ez meg *csak értett*. Vajon mik az okai ezeknek a tüneteknek? Különösen mik az okai az előbbi évekhez viszonyítva ezeknek a visszaeséseknek. Ezt kérdezi a levélíró és ezt kérdezzük az udvari tanácsos urtól mi is.

— **Koreaiak Hágában.** Hágában nagyban ülésezik a békekonferencia és ezen a konferencián résztvesz három koreai ur is, akikről kiszült, hogy senkisémet küldte őket. Pedig irásuk is van, amelyik így szól:

„**Ji-Sang-Sul**, előbb miniszterelnök-helyettes, Ji-Tjun, előbb a koreai a legfelsőbb bíróság ítélőbírája és Ji-Ui-Tjong, előbb Korea pétervári követségének titkára, mint a koreai császár öfelségének a hágai békekonferenciára delegált megbízottjainak van szerencsénk nagyméltóságoknak tudomására hozni, hogy hazánk függetlenségét 1884-ben az összes hatalmak elismerték, ezért garanciáit vállaltak.

1. A japániak a császár ő felsége beleegyezése nélkül cselekedtek.

2. A japániak, hogy céljukat elérjék, a császári kormány ellen fegyveres erővel léptek fel.

3. A japániak semmi törvényt, semmi nemzeti szokást tiszteletben nem tartottak. Nagyméltóságoknak pártatlansága meg fogja tudni ítélni, hogy a három felsorolt pont egyenes megsértése a nemzetközi egyezményeknek. Mi, független állam, megengedhetjük-e vajjon, hogy a japániak ravasz-sága, a baráti és diplomáciai kapcsolatot, amelyet az idegen nemzetekkel eddig fentartottunk, szétbontja és mesze Keleten, a békét állandóan fenyegetse?

Végtelenül sajnáljuk, habár a császár ő felsége által a béke érdekében küldettünk is ki, hogy eme sérelmek miatt a konferencián részt nem vehetünk. A diplomáciai viszonyt Korea és a külföld között nem Koreának a hibája szakította meg, miért a japániak által megsértett jogainkat védve, van szerencsénk nagyméltóságokhoz kérelemmel fordulni, miszerint jóakaratu közreműködésükkel odahassanak, hogy sérelmeinkért elégtételt kapjunk és így a tanácskozásban mi is résztvehessünk. Fogadják nagyméltóságok előre is hálás köszönetünket és legmagasabb tiszteletünk őszinte kifejezést. Ji-Sang-Sul s. k., Ji-Tjun s. k., Ji-Ui-Tjong s. k.”

A három urnak a hire elkerült Koreába és így derült ki, hogy a császár senkit sem küldött a konferenciára és a koreaiak — szélhámosok.

— **A pozsonyi királyi jogakadémia évrőléjárása.** A pozsonyi királyi jogakadémián az 1906—1907. iskolaévben, az első félévben 299 joghallgató volt beírva és pedig az első évi tanfolyamban 82, a második évben 80, a harmadik évben 72, a negyedik évben 65. A második félévben az első évi tanfolyamban 87, a második évben 80, a harmadik évben 63 és a negyedik évben 44, összesen 274 hallgató. Az iskolában tartottak 129 első alapvizsgálatot, 117 második alapvizsgálatot, 28 jogtudományi államvizsgálatot és 39 államtudományi államvizsgálatot. Az akadémián fennálló jogász segélyező-egylet alapítójaként az iskolaév végén 52.400 korona névértékű 4 százalékos földterhementesítési kötvényből, egy darab pozsonyi II-od

kerületi takarékpénztári részvényből és egy Bazilika-sorsjegyből állott. A jövő iskolaév 1907. szeptember 1-én veszi kezdetét.

— **A guruló leány.** Kufsteinban történt. Egy fiatal leányka sokat járt-kelt a hegyek között és így nem csoda, ha estére nagyon éhes lett. Minthogy pedig éhes volt, sokat evett a hegyi juhturóból és aztán lefeküdt. Mikor pedig elaludt, azt álmodta, hogy ő fenn van a Kufstein melletti császárhegyen, egy hordót mos, aztán mikor már kívülről tiszta volt a hordó, belebujt és ott mosta. Ámde a hordó valahogy megbillent és a lejtős hegyen lefelé gurult. Ugrott egyik szikláról a másikra, esett egyik kiálló kőről a másikra — és benne a leány kuporgott. Végre a hordó megunt a dolgot, még egy utolsó és nagyot ugrott, aztán — szétpattant és a leány sértetlenül szaladt tovább; nem történt semmi baja. Szaladasközben meghotlott, elesett, megütötte a fejét, felsikoltott és — felébredt. Az ágy előtt feküdt a földön; a feje sajgott; — ahogy kiesett az ágyból, megütötte. A leány visszamászott az ágyba és tovább aludt. Másnap aztán elmondotta a faluban mit álmodott; a negyedik ember már megesküdött reá, hogy ez nem álom, hanem — igaz volt. Be is került az újságokba és így lett a pástorleányból — szent Gellért vetélytársa.

De lehet, hogy a dolog másként történt. Valamilyik nap az osztrák lap szerkesztője komor-mogorva arcczal járt és körülbelül ezeket mondta:

A lap üres! nem ér semmit! Semmi különös, jobb hír! Semmi szenzáció! Riporter! Holnapra szenzációt akarok! Lesz vagy nem lesz?!

— Lesz — mondá a riporter és leült az íróasztalhoz. Egy negyed óráig gondolkodott és aztán megírta a leánynak kalandját a hordóval, hordóban és hordón kívül.

Ez a második lehetőség.

Volna még egy harmadik: — hogy t. i. csakugyan megtörtént a dolog. Ezt azonban nem igen hiszi el senki még nyáron se.

Ez az ily nyári hírek és a szenzációk végzete.

— **Elfogták a székesfehérvári rablógyilkost.** Több-ször megemlékeztünk arról a rablógyilkosságról, amelynek május 12-én Gullner Gyula főispán kocsisa, Magyar János esett áldozatul. A gyilkos Mannlicher-fegyverből hatszor lőtt áldozatára és elrabolta a kocsisnál lévő 1320 koronát. A nyomozás sokáig sikertelenül folyt, amíg tegnap végre eredményre vezetett. **Babcsák** János csendőrőrmester régóta figyelte a fővényesi csárdában szolgáló mindeneslegényt, aki a gyilkosság után való héten eltűnt a csárdából. Keresték-kutatták mindenfelé, amíg most Seregélyesen elfogta a csendőrség. A megéjtett kihallgatás során megállapították, hogy a gyilkost **Doleschalek** Károlynak hívják, harminczhat éves és többször büntetve volt. A gyilkost a székesfehérvári ügyészség börtönébe szállították.

— **A tátra-lomniczi nagyszálló süllyed.** Ilyen című tegnapi híreinkre vonatkozólag a Nemzetközi Hálóköcsi Társaságtól ma a következő sorokat kaptuk: Becses lapjuk f. é. július 5-iki számában kétségtelenül csupán téves információ folytán „A tátra-lomniczi nagyszálló süllyed” cím alatt közlemény jelent meg. Erre vonatkozólag tisztelettel kérjük, hogy ugyancsak az „Ujdonságok” rovatban következő helyreigazító sorainkat közzétenni méltóztassék:

„Tátra-lomniczi nagyszállodánk nem az idén készült el, mert előzőleg 1905. nyári idényben is és azóta szakadatlanul üzemben van. A szálloda nem is süllyed, mert az sziklára van alapozva és így nem is süllyedhet. A szálloda menyezete sem omladozott és a szálloda f. é. június 30-tól kezdve az idény megnyitásától fogva a nyaraló közönség által el is van foglalva. Minden egyéb híresztelés valótlan.

Azon reményben, hogy méltányos kérelmünknek helyt adni méltóztatik, maradunk kiváló tisztelettel *Compagnie Internationale des Wagons Lits.*”

— **Akvinkumi ásatások.** Az óbudai hatáiban elterülő európai nevezetességű Akvinkum római telepen dr. **Kuzsinszky** Bálint egyetemi tanár vezetése alatt az idén is folytatódna az ásatási és rendezési munkálatok. A legutóbb fölfedezett nagyértékű római leleteket az akvinkumi múzeumban helyezték el, amelyet minsürübben tanulmányoznak hazai és külföldi szakemberek. Az érdekes romokat és főleg a nagy arénát az érdeklődők nagy számban keresik föl. A tavaszi hónapok óta pedig nem volt hét, hogy egy-két iskola tanul-

mányi kirándulást ne tett volna a történeti nevezetességű régi római telepre.

— **Doby Jenő temetése.** Doby Jenőt, a magyar rézmetsző-művészet kiváló művelőjét, ma délután négy órakor temették el nagy részvét mellett az Iparművészeti Iskola előcsarnokából. A gyászszertartáson a kultuszminisztériumot **Fittler** Kamil min. tanácsos, az Iparművészeti Iskola igazgatója képviselte. A főváros notabilitásai közül jelen voltak: **Popovics** Sándor államtitkár, **Zsák** Hugó min. osztálytan., **Kasics** Péter nyug. min. tanácsos, dr. **Kerntler** Kálmán, **Megay** Oszkár főhadbíztos, **Megay** Adolf, a kassai múzeum képviselőjében dr. **Kosztka** József, az Iparművészeti Iskola tanári kara, ezenkívül a **Doby**, **Megay**, **Székelly-Doby**, **Zsák**, **Antalfy**-család tagjai teljes számmal. A gyászszertartást **Denák** Sándor ág. evangélikus lelkész végezte. Ezután **Fittler** Kamil, az Iparművészeti Iskola tanári kara nevében melegen elbucszuttatta a halottat. **Doby** Jenő emlékezetét — ugymond — hűen ápolni fogja az Iparművészeti Iskola, amelynek jóságos és lelkes tanára volt. A bucsuztató beszé után a koporsót kivitték a farkasréti temetőbe, ahol örök nyugalomra helyezték.

— **A munkásbetegsegélyző pénztár háza.** A Budapesti Általános Munkásbetegsegélyző Pénztár f. é. április hó 27-én szűkebb körű pályázatot írt ki új székházának tervére. A pályázatou nyolcz építész vett részt és pedig **Bálint** és **Jámbor**, **Hege-düs** és **Böhm**, **Höng** Dezső, **Komor** és **Jakab**, **Sebestyén** Arthur, **Szombathi** László, **Vágó** László és **Vágó** József, **Ybl** Lajos. A bíráló bizottság, melynek az igazgatóság kebeléből kiküldött tagokon kívül **Lechner** Ödön, **Hauszmann** Alajos és **Pecz** Samu építőművészek is tagjai voltak, a napokban döntött a pályatervek felett s az első pjjat és a kivitelést való megbízatást **Vágó** László és **Vágó** József építőművészeknek ítélte oda. Második díjat, 1000 koronát nyertek **Bálint** és **Jámbor** műépítészek. Az új székház, melynek építési költségei másfél millió koronában lettek előirányozva, a Dob-utczában, **Hársfa-utca** és **Csengeri-utczák** közötti óriási telektömbön fog épülni és egyike lesz a főváros legérdekesebb középületeinek. Az építést még az ősz folyamán megkezdik. A betegsegélyző az építkezés folyamán illetve ideje alatt ideiglenesen a régi helyiségében, **Damjanich-utca** 26. szám alatt vonul meg, melyet e célra kitaroztattak és kibővítettek. Az érdekes tervek közzeszerelésre vannak állítva s vasárnaptól kezdve egy héti naponta reggel 8-tól este 8-ig láthatók a Magyar Építőművészek Szövetségében, (Ferenciek-tere 7., 1/7.) **Ferenciek** bazára.

— **Kórházi orvosok mozgalma.** A duna-balparti közkórházak al- és segédorvosi karának küldöttségét tegnap vezette **Müller** Kálmán főrend, igazgató dr. **Bárczy** István székesfővárosi polgármester elé. A küldöttség vezetője újlag átnyújtotta a polgármesternek azt az általánosan ismert memorandumot, melyben helyzetük javítását kérték az orvosok s amelyet a főváros pénzügyi bizottsága legutóbbi ülésén visszautasított. **Bárczy** a küldöttséget nagyon szívélyesen fogadta s az orvosok ügyét magáévá tette azzal az ígérettel, hogy rajta lesz, miszerint jogos kérelmük mielőbb megvalósuljon. Délután az al- és segédorvosi kar testületileg jelent meg **Müller** Kálmán igazgató előtt abból az alkalomból, hogy ügyüket a legmesszebbmenőleg felkarolta s hogy a küldöttség vezetésével személyesen is közbenjárt annak mielőbbi méltányos elintézéséhez és szeretetteljes óvációban részesítette. Ezzel a kórházi orvosok mozgalma egyelőre a várakozás stádiumába jutott.

— **Huszonöt éves találkozó.** A kolozsvári kegyesrendiek főgimnáziumában huszonöt évvel ezelőtt érettségit tettek tegnap ünnepelték meg negyedszázados fordulóját a vizsgának. A huszonegy vizsgázott közül tizenegyen jelentek meg a találkozóon, köztük dr. **Gopcsa** László kultuszminiszteri osztálytanácsos. Az egybegyűlteket **Emberi** János székellyudvarhelyi főgimnáziumi tanár üdvözölte; akinek szavaira dr. Erdélyi Károly kegyesrendi igazgató válaszolt. A disztrakomán **Gopcsa** tanácsos Erdélyi igazgatót köszöntötte s táviratban üdvözölte az egyetlen életben levő tanárt **Cserey** Józsefet.

— **Sorsjáték a Rákóczi-szobor javára.** Abauj-Tornamegye legutolsó gyűlésén elhatározta, hogy mozgalmat indít a Rákóczi Ferenc lovasszobrára egybegyűlt tőkének sorsjáték útján való szaporítására. Amint Kassáról jelentik, a miniszter megadta az engedélyt sorsjáték rendezésére s így a legközelebb már megindulnak a munkálatok a terv megvalósítása iránt.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle rádio activ Igmándi keserűvíz az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
 Használata valódi áldás gyomorbalosoknak és az érzékenyebbekben szenvedőknek. Kapható mindenütt kis és nagy áruokban. Kalkuláció Kamrámba

Felsőbb leányiskola internátussal. Szeptember havában a vallás- és közoktatásügyi miniszterium engedélye alapján internátussal egybekötött felsőbb leányiskola és nevelő-intézet nyílik meg Budapesten, az V. kerület, Váci-körút 78. szám alatt, a Légrady-palota I. emeletén dr. Lázár Pirocska igazgatása alatt. A beírás augusztus 21-től szeptember 8-ig tart, a tanítás szeptember 9-én kezdődik. A beírási díj 20 korona, évi tanítási díj 240 korona. Akik benn lakni óhajtanak és az internátus növendékei teljes ellátásért egy évre 1600 koronát, a félbenlakók havonta 100 koronát fizetnek. Az intézetben a tanítás gerinczét azok a tárgyak képezik, amelyekből a növendékek *házákat*, a *magyarságot* ismerik meg, különös figyelemmel lesz a tanári kar a *természettudományok* (természetrajz, fizika, kémia, számtan, mértan) helyes, a modern tudományos igényeknek megfelelő tanítására s kiváló gondot fognak fordítani a *modern nyelvek elsajátítására*. Ebben a modern intézetben a tanítás és nevelés mindenben megfelel a legújabb pedagógiai és tudományos kutatások kívánalmainak. Az iskola tanterve híven követi a magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium által minden felsőbb leányiskolára nézve kötelező tantervet, a tanítás pedig oly egyének kezében van, kiknek pedagógiai és tudományos képzettségük elsőrangú. A forrongásban lévő különböző nevelési áramlatokból ez az iskola munkájában irányadónak mindig azt tekintti, hogy *helyes erkölcsi felfogásu, mely gondolkodásu művelt magyar leányokat neveljen*. Etikai felfogásra, mely felelősségérzetre akarja a leányokat nevelni, hogy az életől ne csak élvezeteket várnak, hanem ők maguk adjanak erkölcsi értéket létüknek. A tudás iránti vágy, a műveltség becsének megismerése, minden kötelességüknek örömmel való teljesítése töltse be lelküket; minden életmozzanatot helyesen, komolyan ítéljenek meg, emberszerzetet, önzetlenség, nemes altruizmus hassa át őket, mert ez képezi az igazi kapcsolatot saját személyük és a nagy társadalom között. A reá bízott gyermekeket egységes, nemes jellemű, önálló nőkké akarja nevelni, kiknek gondolkodása a modern elméleti tudás magaslátán álljon és szemmel tartsa a gyakorlati élet követelményeit.

Rendőrből szerzetes. Érdekes körülmények közt vetette le rendőr-uniformisát a nápolyi rendőrség helyettes parancsnoka, *Capuzzo*, hogy helyébe barátcsuhát öltödjön. A rendőrpáncsnok a kamoristák boszúja elől menekült és a legtávolabb országoknál biztosabbnak tartja a kolostort. Capuzzo utra ugyanis a kamorra vértörvényszéke kimondta a halálos ítéletet, mert csökönyös és kártartó házja után elfogta Cuocols házaspár gyilkosát. A házaspárt a kamorra rendeletére öllék meg néhány hónap előtt és Capuzzo elhatározta, hogy bármily eszközök árán, de befurakszik a kamorrába. Áruhát öltött tehát és elgyalogolt a szomszéd városkába, ahol elment a kamorra legveszedelmesebb emberéhez. Lassan megnyerte a vezetőemberek bizalmát, de a gyilkosnak nem tudott nyomára jutni. Hosszas nyomozás után egy suhanczot vett megfigyelés alá és a suhancz, akinek megnyerte bizalmát, bevallotta, hogy ő ölte meg a házaspárt. Capuzzo az egész társaságot elfogatta, mire a kamorra összeült és kimondta Capuzzóra a halálos ítéletet. Ez elől menekült most a rendőrpáncsnok.

Egy művész kalandja. *Novák* Lajos festőművész az Országos Iparművészeti Társulat megbízásából étnografiai érdekességeket gyűjtött Szolnokmegyében. A művész először a Tiszazugban dolgozott, ahol érdekes fejákról készített rajzokat. Innen Kécskére ment, ahol azonban megelégedkezett arról, hogy a hatóságok jelentkezzék. A lakosság fölhitte a rendőrség figyelmét a temetőben dolgozó ismeretlenre, akit erre letartóztattak. A kellemetlen helyzetbe került festő hiába mutatta föl az alispán irását, mert azt egyszerűen hamisnak nyilvánították. A csendőrök kikutatták a művész zsebeit is és megfigyelés alá vették a festőnél talált bankókat, mert azzal gyanúsították, hogy bankóhamisító, aki a Kécskén tartózkodó, föltételes szabadságon lévő Takács Zoltánnal áll összeköttetésben. Egy fél napi fogság után kiderült a művész ártatlansága, mire bocsánatkérések közt elbocsájtották.

Lelkészképzítő vizsgálat. A budapesti református teológiai akadémián most folyt le az első rendkívüli lelkészképzítő vizsgálat. A vizsgálaton a most végzett teológusok közül azok állottak, akik azonnal segédlelkézi szolgálatra való kirendeltetésüket óhajtották. Összesen csak öt végzett növendék vizsgázott, akik közül egy jeles, kető jó, kető elégséges osztályzatot nyert.

Öngyilkos temetkezési vállalkozó. *Ackerl* János hatvannyolcz esztendő temetkezési vállalkozó az éjjel Polgár-tér 2. számú házában lévő lakásán agyonlőtte magát. *Ackerl* tegnap reggel 7 órakor ment el lakásáról s csak este nyolczkor tért ismét haza. Mogorva volt, de az egyáltalán nem tűnt fel családjának, mert *Ackerl* négy-öt esztendeje állandóan rosszkedvű volt. Az öreg embert köszvény gyötörte s többször mondotta:

— Ez ellen csak egy orvosság van: a revolvergolyó.

Családjá azonban nem vette komolyan *Ackerl* kijelentését. Az este, mikor vacsora után a ház kertjében üldögéltek, *Ackerl* szobájából revolverlövést hallottak. Rémulten rohantak fel a házba. *Ackerl* a diványon feküdt, véresen, átlőtt fejfel. Gyorsan orvosért küldtek, aki azonban már csak a beállott halált konstatálhatta. Az öngyilkos öreg ember semmi irást nem hagyott hátra. Valószínű, hogy betegsége miatt való elkeseredésében kereste a halált. Özvegye és két fia maradt.

Magyar ember repülőgépe. Akármilyen nagyot haladt is a modern technika, a repülőgépek problémáját még mindig nem oldották meg. Kitűnő mind; konstrukciójuk kifogástalan, csak egy hibájuk van: nem tudnak röpködni. S a földre esik vissza mindjárt, mielőtt néhány tempót sikerült csinálniuk a levegőben. Így járt tegnap egy *Vuja* nevű magyar ember is, aki Párisban szállt föl aeroplan szerkezetű repülőgéppel, amelyet egy 24 lóerejű Antoinette-motor hajt. *Vuja* először mérsékelt sebességgel rövid lüktető szállásban mintegy 40-50 centiméternyi magasságban átröpült a rétföltre. A hajtóerő fokozásakor a gép a legnagyobb könnyűséggel öt méter magasságra szállt fel. 25-30 méternyi ut megtétele után azonban a kísérlet éppen úgy végződött, mint *Vuja* elődeié. A repülőgép hirtelen irányt változtatott és nagy erővel a földre vágódott. *Vujának* szerencsére nem történt baja, csupán a gépezet csavarkészüléke és néhány acélfogó sérült meg.

Halálozások. Idős *Prém* József tegnap délelőtt életének 93-ik évében Budapesten meghalt. Az elhunyt *Prém* József íróársunk, fővárosi tanár édesatyját gyászolja. Az elhunyt agastyán temetése vasárnap, e hó 7-ikén délután fél négy órakor lesz a kerepesi-úti halottas házból. Ott fogják a halottat az ág. evang. egyház szertartása szerint megáldani. Onnan a központi új temetőben fogják örök nyugalomra tenni.

Engel Ignác, a Lujza-malom utazója június 5-én meghalt 54 éves korában hosszas szenvedés után. Az elhunyt kora fiatalsága óta volt a budapesti malmoknál és köztisztviselnek örvendett. Halálát egyetlen leánya: *Lenke* és nagy család siratja. Vasárnap, e hó 7-én délután 4 órakor temetik az *István-tér* 9b. számú gyászházból.

Tóh József, Esztergom-vízivárosnak harmincz éven át volt bírása, az arany érdemkereszt tulajdonosa, július 4-én nyolczvannyolczéves korában Esztergomban meghalt.

Özvegy *Spuller* Ferenczné született *Prix* Erzsébet, július 3-án nyolczvanötéves korában Budapesten meghalt.

Megkerült zsákmány. Berlinből jelentik, hogy a bécsi ékszerlopás tárgyában a rendőrség ma a 96,000 márka értékű gyöngyörű két gyöngy-sort megtalálta és lefoglalta egy itteni zálogházban, e szerint néhány csekély értékű apróság kivételével az összes, *Lütte* által ellopott tárgyak megkerültek.

Anarchista tüntetések. A milánói anarchisták tegnap újra nagy tüntetéseket rendeztek a klerikálisok ellen. Az utca népe botokkal fölfegyverkezve körülfogott egy templomot és be akart nyomulni a szentélybe. Két szerzetes puszta kézzel utját állta a csöcselőknek, de a felbőszült tömeg a két embert *halálra gázolta*. A tüntetők ellen a karabélyosok vonultak ki, akik szétverték a tömeget és sok embert letartóztattak.

Kirabolt tehervonat. Little-Fall közelében (New-Yersey-állam) *Patterson*tól 9 kilométernyire egy tehervonatot kiraboltak. Hogy ilyesmi egy keleti tartományban előfordulhasson, azt kizártnak hitték. A rablók piros lámpásokkal tévedésbe ejtették a mozdonyvezetőt, aki erre megállította a vonatot, aztán pisztolyokat szegtek a vasuti alkalmazottak mellé és kifosztották a vonatot. A rablókknak, akik csalódottan mondták a vasuti személyzetnek, hogy személyvonatot akartak megállítani, semmi nyomuk.

Gyilkos villám. Koniewben nagy zivatar volt ma és egy villám megölt hat embert. A záporos mezőn érte *Ehrenfels* Izsák földmivest, a feleségét, felnőtt fiát és unokáját. Valamennyien egy nagy esernyő alá kuporodtak és a villám az esernyőbe csapott le.

A Közbiztonság című rendőri hetilap vasárnap számában a vezércikket *Székeley* Vladimir rendőrfogalmazó írta a hatóság becsületéről. A tárczában *Gegus* Dániel rendőrkapitány a zsebtolvaj természetrajzáról értekezik igen kellemesen. Ez a szám *Segesvár* rendőrségét ismerteti. Az újság tele van cikkel és elénken szerkesztett, változatos rovattal.

Lómészárszék Kassán. A kassai városi hatóság egy budapesti vállalkozónak engedélyt adott egy lóhúsmezárszéknek Kassán való felállítására.

Vonatok összeütközése. Óriási amerikai vasuti szerencsétlenségről érkezik hír. A Daily Telegraph egy távirata szerint *Buffalo* közelében egy gyorsvonat belerohant egy tehervonatba. A szerencsétlenség, amely úgy történt, hogy a váltóór hibás váltóállítással a gyorsvonatot rábocsátotta arra a sinre, amelyen a tehervonat haladt, sok emberáldozatot követelt.

Rendőri hírek. Betörések: *Nagy* Zsigmond József-utca 38. szám alatti lakásába ismeretlen tettesek betörték s onnét 40 korona készpénzt s több ruhaneműt elloptak. — *Ugyancsak* betörtök jártak *Berán* Józsefné Tompa-utca 37. sz. alatti lakásában is, ahonnét 30 korona értékű fehérneműt loptak el. — *Nemes* Sándor József-körút 68. sz. alatti lakásából szintén fehérneműket loptak el. — Zsebtolvajlás: *Vavrosk* Miksa zsebtolvaj az utcán kilopták kettősfedelű ezüstóráját s láncczát. — Eltűntek: A rendőrségnek a következők eltűnését jelentették be: *Hollstein* Vilmos 21 éves ifvegesség, *Orjicsk* Györgyné 42 éves asszonyi, *Aczél* Ede 16 éves tanoncz, *Sütő* Erzsé 14 éves tanuló, *Jukál* Ferencz 17 éves tanoncz és *Kiss* Mózes 31 éves viceházmester.

A budai Szt.-Lukácsfürdőben június hóban igen élénk és látogatott volt az idény. A vendégek névsorából felemlítjük a következőket: *Ridaud* Olivier mérnök Páris, *Czaczkis* Herz kereskedő Lemberg, *Beschik* Jaque Manchester, *Alkalay* Miksáné Belgrád, *Leicht* Róbert és fia kereskedelmi tanácsos Waihingen, *Aymes* Jean mérnök Páris, *Nicolesano* Györgyné és kísérete *Jassy*, *Löbl* Hermann Berlin, dr. *Kakusz* Béla ügyvéd Eperjes, *Gruz* Albert államtitkár Budapest, dr. *Josipovich* Istvánné Győr, *Jeney* István főmérnök és neje *Nagykároly*, dr. *Littmann* Zsigmond gyárigazgató Szabadka, *Weisz* Ede Csurgó, *Hüttner* Henrik papirgyáros Besztercebánya, *Reinitz* Márk közjegyző Zenta, dr. *Rothmann* Árpád ügyvéd és neje *Zenta*, *Vogel* Sándorné Kispeszt és még számos külföldi és belföldi vendég, kik e kiváló budai hévívízi gyógyfürdőben gyógyulást és szórakozást találtak.

A csunguzok. A japán-orosz háboru alatt nagy szerep jutott a csunguzoknak, egy kínai kisebb néptörzseknek, melyről addig európai ember ritkán hallott. A csunguzok valamikor hatalmasok voltak, később hatalmuk és befolyásuk egy részét úgy tartózták meg, hogy papok lettek, külön szerzett alakultak, gyógyítottak, bűvészkedtek, ördögös mesterségeket űztek, csakugy mint a fakirok Indiában, végül is a „szent csunguzok” lettek. Az oroszok őket is elnyomták, az orosz-japán háboruban a fajszolgálatában a japánok mellé állottak, kémiszolgálatokat teljesítettek. A csunguzok egy csoportja európai körutra indult, ezek láthatók most néhány napig a *Beketow*-cirkuszban. *Tschin-Maa* főpap a vezetőjük, roppant ügyes, fürgé emberek, akik mutatványaikkal feltűnést és bámulatot keltenek.

Tarcsa-fürdő (Vas megye) ezidei látogatottsága oly jó, mint még soha és mivel naponta minden vonattal számosan érkeznek oda, ezenfelül a lakások iránti kérdézősködés is igen sürű, jól cselekszenek mindazok, kik e jeles és ország-szerete ismeretes női gyógyfürdőt, kies vidékét és mintaszerűen berendezett hidegvízgyógyintézetét felkeresni óhajtják, hogy odajövetelüket legalább egy héttel előbb a fürdőigazgatósággal tudatják és a kényelmesen berendezett lakásokat maguknak biztosítják. — Mint értesülünk, *Poosch* és *Heinrich* jelenlegi vendégülköző törekvése is oda irányul, hogy konyhájuk pontos kiszolgálás mellett minden tekintetben izléses és kifogástalan, de a mellett olcsó legyen, hogy e tekintetben is a fürdővendégek tarcsai tartózkodását kellemessé tegyék.

WIKUS
CSOKOLÁDEGYÁR
 BUDAPEST
 IV. DEAK FERENCZ UTOZA 17

WIKUS TÁTRA
TEJCSOKOLÁDE
WIKUS
CACAOBOR

— Tár...
 farsas utaz...
 ségi kör re...
 már csak...
 ekkor Sch...
 Olaszorszá...
 utra a jel...
 Julius hó...
 Erzsébet v...
 diulója alk...
 prépost, e...
 zéseket e...
 szolgá a...
 Vállalat r...

x Oco...
 lernél, Bu...
 tér sarkán...
 x Zás...
 tók Linha...
 pest, VIII...
 x Nás...
 x Ing...
 vannak j...
 Gabelsber...
 iskolában...
 I. em. 30...

x Bob...
 x Ha...
 duljon Va...
 22. szám...

x A...
 szomjuság...
 mellek, le...
 csokoládé...
 cikkek ne...
 vetlen a...
 Erzsébet-...
 x Cs...
 hasonló l...
 dial-Elixir...
 szeszbent...
 gyógyhatá...
 r.-i. készi...

Tava...
 egyszerre...
 zett a Ne...
 többé ne...
 egyetem...
 a kedves...
 tudomány...
 amelyet l...
 tosnak, e...
 igen baj...
 annak, ah...
 éves roko...

Most...
 kell köze...
 egy okve...
 heidelberg...
 valami k...
 már nem...
 egy évne...
 ki a köz...
 mából, a...
 generáczi...

Alt-H...
 stituczió...
 átérezni...
 Exellenz...
 az élő id...
 nél: aki...
 Az a kis...
 szeretete...
 ur egyet...
 moru he...

És a...
 emléket...
 sebb k...
 Vil...
 100 da...
 kal oss...
 garetta...
 vagy a...
 144 dara...

vatar volt
záporosó
feleségét,
gy nagy
esernyőbe

ap vásár-
Vladimir
téről. A
zsebtol-
dalmesen.
rteti. Az
telett, vál-

osi ható-
tyt adott
állítására.
ai vasuti
telegraph
y gyors-
erencsét-
r hibás
arra a
emberál-

hóban
endégek
Ridaud
ereskedő
lay Mik-
skedelmi
k Páris,
öbl Her-
Eperjes,
sipovich
és neje
igazgató
Henrik
rk köz-
véd és
ég szá-
e kiváló
s szóra-

oru alatt
y kínai
i ember
almasok
y részét
n szer-
ördön-
fakirok
tek. Az
n hábo-
állottak,
ok egy
láthatók
Tschin-
p, fúrge
bámu-

ogatótt-
naponta
ezen-
en sűrű,
ország-
két és
ntézetét
egalább
udatják
guknak
leinrich
írányul,
minden
mellett
övendé-

— Társas utazások. A július hó 15-ki párisi társas utazásunkra mely a VII. kerületi függetlenség kör részvételével okvetlen indul, jelentkezők már csak korlátozott számban vehetők fel. Ugyanakkor Schweiz legszebb helyei érintésével Észak-Olaszországba is indul kisebb társaság. Mindkét utra a jelentkezések végső terminusa folyó hó 12. Julius hó 20-án Marburg és Wartburgba, Szent Erzsébet volt lakóhelyére, ennek 700 éves évfordulója alkalmából, dr. Komlossy Ferencz pozsonyi prépost, pápai prelátus vezetése mellett. Jelentkezéseket elfogad és felvilágosítással készséggel szolgál a technikai rendezőség a „Magyar Utazási Vállalat r. t.“ (Budapest, IV., Eskü-ut 3. szám).

x **Occasio** matröz ingek- és sockingban Röslernél. Budapest, V., Harminczad-utca és József-tér sarkán.

x **Zászlók**, czimerek, minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Arjegyzék ingyen.

x **Nászajándékok** Rothauser, Deák-tér 6. sz.

x **Ingyenes gyorsírás és gépirás** tanfolyamok vannak július havában a „Stenografia“ országos *Gabelberger* magyar-német gyorsíró és gépiróiskolában, Budapest, VII., Kazinczy-utca 8. sz. I. em. 30. sz.

x **Bob-hashajtó a legkellemesebb**, 10 f.

x **Ha jó és olcsó** divatru cikket akar, forduljon Vass Jenő cézhez Budapest, Erzsébet-körút 22. szám.

x **A nagy hőségben** kellemes üdítő, legjobb szomjúságoldók a *Schmidl-féle györi Udító-caramellek*, legkittünőbb tápsózt a *Schmidl-féle Tejszincskoldé*. Ha a szokott bevásárlási helyen e cikkek nem volnának kaphatók, úgy azok közvetlen a gyárból és budapesti főraktárban: VII., Erzsébet-körút 4. is beszerezhetők.

x **Csak napkelet** bűbajos meséjében fordul elő hasonló bűverő és csodatétel, mint amely a „Radial-Elixirben“, az „Alföldi fehér kereszt-sósor-szeszben“ és a „Rákóczi-cseppekben“ rejlik. E gyógyhatású szereket az Első Alföldi Cognagyár r.-t. készíti.

Kuno Fischer.

— Visszaemlékezés. —

Budapest, július 6.

Tavaly ilyen időtájtban úgy éreztem, mintha egyszerre nagyon megöregedtem volna. Hir érkezett a Neckar-menti városkából, hogy Kuno Fischer többé nem fog filozófiát magyarázni a heidelbergi egyetem aulájában. Nyugalomba vonul. És mindaz a kedves, tradíciós fogalom, továbbá a német tudományos foglalkozásnak az a jellegzetessége, amelyet Kuno Fischer nevével éreztem kapcsolatosnak, ezennel a multnak adódik át. Mert igen bajos volt ezeket a dolgokat elképzelnie annak, aki a kis pirosképi, nagyon fiatal nyolczvanéves rokokó-ember ajkáról Leibnitz tanait hallgatta.

Most, hogy egy még szomorubb gondolattal kell közelednünk Kunó Fischerhez, aki tegnapelőtt egy okvetlenül nagyon idillikus, csillagosan nyájas heidelbergi éjszakán elköltözött a Neckar partjáról valami bölcsebb világba, most tulajdonképpen már nem gyászolunk akkora jelentőséget, mint egy évnek előtte. Mert Kunó Fischer akkor vonult ki a köztudatból és diákemlékek sugaras birodalmából, amikor lelépett a katedrálról, melyet ez a generáció nem tudott nélküle valónak elképzelni.

Alt-Heidelberg, du feine, — meghitt, finom konstitúció, azt hiszem, nagyon fájdalmasan fogja átérzeni, hogy ime, nincs többé az „Alte Herr Exzellenz“... A büszkeséged, az eleven relikviád, az élő idegenvonzó nevezetességed. Sőt több ennél: akit igen megszoktál és igen megszerettél. Az a kis emléktábla ott a hegytetőn, melylyel nagy szeretettedben megjelölted a helyet, ahol az öreg ur egyetlen beszédét mondott, néhány évig a szomorú helyek közé fog tartozni.

És az egész kis város, melynek minden köve emléket hordoz tőle. Az aula, melyet a legérdekesebb közönség töltött meg, amikor Kuno

Fischer tartotta előadását. — Heidelbergnek nem volt bármely foglalkozásu örege-fiatalja, aki néhány óráig nem hallgatta volna a város órákumulát. A német nászutasok, akik a német Velen-czét járván, legmézesebb óráikból is okvetlenül juttattak egyet neki. Végül a sok furcsa Engländer — így hívnak Németországban minden nemzeti-ségü idegent — akiknek Baedekerjétől piroslott az Aula a Fischer-órák idejében. Kunó Fischert meg nem hallgatni nem lehetvén Heidelbergben.

És az egyetemet környező könyvkiadások, melyek állandóan telvék a roppant munkásságu tudós legújabb könyveivel. Mert igazi polihisztor volt Kuno Fischer, a humanisták fajtájából, abból a fajtából, melyet az elspeciálizálódó német tudomány Goethe óta nem tud felmutatni. Filozofia-történetiről működéséről világhíres, de esztétikai és természettudományi működése is első-rangu tudóssá avatta volna. Az ujjbkkori filozofia történetének írója írta például Schillerről is a a legkiválóbb monografiát.

Egy hangos tudományos háborúság szökken-tette magásra Kunó Fischer hírnevét, de az elveiért szenvedő, tüzes fiatal doczensre alig lehetett volna ráismerni abban a végtelenül választékos, borotvált képü öreg urban, aki a heidelbergi egyetemen az ujjbkkori nevezetességet képviselte. Afféle csöppet sem lázadó tudományos arisztokratává gyalulódott, aki mindenben az artisztikus, az előkelően szépet kutatta. A legvehemens tanok is csodálatos szelidekké finomodtak az ő rokokó-egyéniiségén keresztül. A reformerből tudományos kapacitász lett.

Gyönyörűen odaillett a tradíciók mohával futtatott, bájos, finom kis Heidelberg középpontjába. És Heidelberg most középpont nélkül maradt. És mi, egykor lelkes diákok, nagyon-nagyon sokan, emlékező öreg urakká tőpörödtünk.

Bárdos Artur.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **János Vitéz a Budai Színkörben.** Ismét szaporodott egygyel a János vitézek száma, amennyiben a Budai Színkörben ma játszotta el először ezt a szerepet *Főtí* Frida. A művésznőnek alakítása nem a legszerencsésebbek közül való. Sem egyénisége, sem temperamentuma nem való ennek a szerepnek a keretébe. Különösen az hatott zavarólag előadására, hogy népies beszédjéből gyakran kiesett és kezével tulsókat hadonászott. Iluskát *Peierdi* Etel játszotta elég kedvesen. A királykisasszony szerepében, mint rendesen igen jó volt *Bárdos* Irma. Jók voltak *Falussy*, *Tábori* és *Ujváry*.

(*) **A színészi ügyek átadása.** A színészi ügyeknek a belügyminisztériumból a vallás- és közoktatásügyi minisztérium hatáskörébe törvényhozással elrendelt átadása, mely már három hónapja foglalkoztatta az erre delegált bizottságot, ma nyert végleges befejezést. Az átadás formai befejezése czéljából délelőtt tizenegy órakor megjelentek a m. kir. operaház igazgatójának hivatalos helyiségében a belügyminisztérium részéről dr. *Bezerédj* Viktor államtitkár, dr. *Frits* Kálmán miniszteri segédtitkár, *Dessauer* Lipót számvizsgáló; a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részéről *Molnár* Viktor államtitkár, dr. *Majovszky* Pál min. titkár, dr. *Csathó* Kálmán segédfogalmazó, *Bauer* Ernő számvizsgáló, *Herzli* József segédhivatali igazgató; a vidéki színészet képviselőjében gróf *Festetics* Andor felügyelő, a Nemzeti Színház részéről *Somló* Sándor igazgató távollétében *Tóth* Imre főrendező, *Péchy* Gyula titkár; a M. Kir. Operaház részéről pedig *Mészáros* Imre igazgató, *Nebenführer* József számtanácsos, gazdasági főnök, *Hets* Odön jogtanácsos, *Keller* Ottó műszaki felügyelő, *Benkő* Henrik karmester, *Noseda* Károly karigazgató, *Freund* Jenő főkönyvvezető és a tisztviselői kar több tagja. *Bezerédj* Viktor államtitkár konstatálván, hogy

a színházak ingó és ingatlan vagyonának leltárszerinti átadása már befejezetett, köszönetét és elismerését fejezi ki a színházak vezetőinek és összes tagjainak azon buzgó tevékenységért, melylyel neki és a minisztériumnak a színügyek vezetését megkönnyítették, köszönetet mond az átadást fogantató bizottságnak is fáradozásáért s a színházi ügyeket a kultuszminisztérium képviselőjében jelenlevő *Molnár* Viktor államtitkárnak adja át.

Molnár államtitkár válaszában említett tesz arról, hogy a színházak ügyeknek annak idején a belügyi tárca hatáskörébe történt utalása az akkori állapotoknak teljesen megfelelő és czélszerű volt. A viszonyok azóta lényegesen megváltoztak és örömet fejezi ki arról, hogy azon közóhaj, mely a színügyeknek a kultuszminiszteri tárca ügykörébe való áthelyezését sürgette, bár a színügyeket a belügyminisztériumban is mindenkor a legnagyobb szeretettel gondozták, végre most valóra válhatott. Nagy elismeréssel emlékszik meg dr. *Bezerédj* Viktor államtitkárnak a színügyek körül szerzett kiváló érdemeiről és kéri, hogy érdeklődését továbbra is tartsa fenn s tanácsaival támogassa a színházi ügyek új kezelőjét, a kultuszminisztériumot; kéri továbbá az intézetek vezetőinek is határozott és fokozatos működését és támogatását, ami annál is fontosabb most, mert a közvélemény a színház ügyek kezelése és felvirágoztatása tekintetében nagyobb igényeket támaszt a kultuszminisztériummal szemben. A kultuszminiszter nevében átveszi a színügyek vezetését.

Utána a Nemzeti Színház képviselőjében *Tóth* Imre főrendező, a m. kir. Operaház nevében *Mészáros* Imre igazgató és a vidéki színészet képviselőjében gróf *Festetics* Andor felügyelő szólt fel, meleg szavakkal bucsuztak el dr. *Bezerédj* Viktor államtitkártól és üdvözölték *Molnár* Viktor államtitkárt, gondjaiba ajánlván a színházakat és személyezetet.

Ezzel az átadás véget ért.

(*) **A Beöthy-féle színmű pályázat eredménye.** *Beöthy* László színműpályázatán tudvalevőleg három munka kapott dícséretet, azzal a hozzáadással, hogy amennyiben azok szerzői jelentkeznek és darabjuk színrehozatalára engedelmet adnak: elérendő sikerükhöz képest s a bíráló-bizottság ujjb itélete alapján a legkiválóbb hatásu mű 2000 korona jutalmat nyer. A megdícsért munkák szerzői már jelentkeztek: az Uj földesurat *Hevesi* Sándor írta, a Sziriuszt *Földes* Imre, a Szent Péter esernyőjének szerzője szintén engedelmet adott a darabja színrehozatalára, de nevé egyelőre még titokban óhajtja tartani. A Szent Péter esernyőjével szándékozik egyébként *Beöthy* László a Magyar Színház uj évadját októberben megnyitni.

(*) **Uj zenemű.** Az elmúlt évadban osztatlan tetszést aratott a Nemzeti Zenede egyik zenekari hangversenyén *Merkler* Andor bájos, elegáns és pikánsan hangszerelt „Intermezzo-keringő“-je, amelyet utóbb *Hubay* Jenő hegedűre is átírt *Vecsey* Ferencz számára. Most ezt a keringőt *Stefániai* Imre, a Berlinben élő jeles magyar zongoraművész a modern zongoravirtuozítás minden vivmányának felhasználásával ragyogó zongoradarabbá dolgozta át, amely hangversenyben való előadásra nagyon ajánlatos. Az ép oly érdekes, mint értékes zenemű a Rózsavölgyi és társa czég kiadásában jelent meg. Ára három korona.

(*) **Budai Színkör.** A budai nyári színházban holnap, vasárnap és csütörtökön a János vitéz daljáték kerül színre. Hétfőn a Rip van Winkle operettet ismétlik meg. Kedden *Borosyán* Sarolta vendégfelléptével „A dolovai nábob leánya“ színmű kerül előadásra. Pénteken, szombaton és vasárnap *Madách* Imre „Az ember tragédiája“ című örökbecsű drámai költeményét adják feljelen uj, stilszerű kiállításban. Adámot *Thury*, Évát *Zöldi* Elza, Lucifert pedig *Réthey* fogja játszani, ki október elsejétől a Magyar Színház szerződött tagja. Előkészületben: „A vígadó özvegy“ című mulatságos operette paródia.

(*) **A Bus özvegy huszonötödik.** A „Bus özvegy“ keddi, huszonötödik előadása igen fényesnek ígérkezik. A jubiláris előadás keretében fel fognak lépni: *Komlóssi* Emma, *Megyaszy* Vilma, *Kornai* Berta, *Feld* Irén, *Harmath* Ilona, *Turcsányi* Olga, *Fehér* Olga, *Zöldi* Vilma, *Sziklay* Kornél, *Papir* Sándor, *Ferenczy* Károly és 36-ik *Rácz* Laci, teljes zenekarával. A művészek pompás kabaretszámokkal fogják mulattatni a közön-

Kapható, míg a készlet tart, egyedül:

ÖRÖM SÁNDOR

levélpapír-áruházában,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám.

441 darab III. osztályu alumínium-fóli 90 fillér

Világ-rekord!!

100 darab egész finom csontlevélpapír, 100 darab szines bélesű borítékkal összesen 200 darab. Egy korona 20 fillér, 1000 drb. Kohinoor cigarettahüvely **ragasztás nélkül** 2.10 K. Vidékre csak utánvétel, vagy a pénz beküldése mellett.

144 darab I. osztályu alumínium-fóli 1.80 kor.

Világ-csoda!!

144 darab II. osztályu alumínium-fóli 1.20 kor.

seget. Az est beköszöntőjeként *Feld* Irén elmondja *Faragó* Jenőnek ez alkalomra írt prólogját. Az igazgatóság e művészi szenzációkban bővelkedő előadásra csak mérsékelten emelte fel a helyarákat. Vasárnap délután a „Svihákok“-at, este a „Bus özvegy“-et adják.

IRODALOM.

* **Uj Idők.** (Szerkeszti Herczeg Ferencz.) Az e heti számba *Ambrus* Zoltán, *Farkas* Pál, *Szomaházy* István, *Erdős* Renée és mások írtak. Az illusztratív részben találni Csók István egy eredeti rajzát, Mühlbeck Károly humoros fejlécz-rajzait, az új horvát bán arczképét, Horti Pál, a Bombayban elhalt tervező-művész interieurjét, Békefi Antalt stb. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévenként négy korona.

* **Az Uttörő** legújabb száma a következő tartalommal jelent meg: Bohózatragicum (Dr. Fényes Samu). — A klerikusok és az igazgatók (Láder Pál). — Kaczagva temetők, vers (Nagy Imre). — Szabadgondolkodás és erkölcs (Timár László). — Az elmés ölet. — A hét. — A nagy megvetés (Fényes Samu). — A szép művészeti vásárról (a. m.). — Kongresszusi tanulmányok (Léta). — Vallásos lólabák (Kósa Miklós). — Zenepedagógia. — Regény. — Az élénk folyóiratot, mely a szabadgondok egyetlen organuma, Fényes Samu és Zádor Pál szerkesztik.

* **Fényképezési Objektívismertet.** *Urban* Vilmos német szakíró kitűnő munkájának jó magyar fordítása ez. A fordító *Iró* Péter hasznos munkát végzett s a mű, melyet egy a szakemberek, mint a laikusok számára írtak, felöleli az összes objektív-típusokat. A könyv író és Piller fotóirodalmi kiadó cég Budapest, I. Attila-utca 23. kiadásában jelent meg. Bolti ára 3 korona és minden könyvkereskedőnél, valamint a kiadónál is, megszerezhető.

* **Megfigyeléseim az iskolai élet köréből.** Mindenképen érdekes és értékes munka jelent meg ezen a címen. Héber Bernát főgimnáziumi tanár írja meg benne az iskolai élet köréből vett megfigyeléseit. Nagyjelentőségűek és értékesek ezek a megfigyelések, mert kiváló szakember, kitűnő pedagógus látta meg és érdekesek, mert az írás feltűnő készségével írta meg azokat. Az érdekes könyv, mint a budapesti Barcsay-utcai főgimnázium értesítőjének külön lenyomata jelent meg.

FŐVÁROS.

(A M. Á. V. gázgyárának kitélepitése. A Magyar Államvasutaknak a városliget közelében, a Hajtsárut mellett, a saját üzemi és pályaházai használatára olajgázgyára van. Most, hogy a forgalom egyre nagyobbodik, a gázszükséglet is folytonosan emelkedik. A főváros hatósága, amely ennek a gyárnak fentartására vonatkozó engedélyt már két ízben meghosszabbította, nem akarja tovább tűrni, hogy ugyanott maradjon. Gondoskodni kell tehát az új elhelyezésről. A székeslőváros mérnöki hivatala, amelynek az ügyet a tanács véleményezés végett kiadta, javasolja, járuljon hozzá a főváros hatósága ahhoz, hogy a gázgyárat a főváros határára, a M. Á. V. újpesti Szent István főműhely telepén helyezték el. A gáz minőségére való tekintettel azonban javasolja a mérnöki hivatal, hogy — mivel a nyugati pályaudvar is el kell látni ezzel a világító-anyaggal — az eddigi telep is maradjon meg közbeeső állomásnak, de mivel a területszabályozás ott módosult, másrészt a pályaudvarok kihelyezésekor ez a telep is kihatott területté válik, javasolja a mérnöki hivatal, hogy kössék ki az ott levő épületeknek minden kártérítés nélkül való átadását. Együttal ki kell kötni azt is, hogy mivel a gázvezető csövek közterületen vannak elhelyezve, a M. Á. V. köteles tűrni azoknak bármikor való áthelyezését, vagy azt, hogy az utvonali szabályozások, vagy feltöltések kötelesek megengedni a vezeték megbolgatását. Az utterület használatáért nemcsak a szó-kásos egy aranyat köteles fizetni a MAV, a földes-ur jog elismeréséül, hanem a majdan megsza-bott használati díjat is. Meg kell hallgatni a VI. kerület előjáróságát is, hogy milyen további helyhatósági feltételek köthessenek ki. Végre ki kell kötni még azt is, hogy amennyiben a forgalom megnagyobbodásával, vagy a pályaudvarok kihelyezésével szükség lenne a közvetítő-állomás eltávolítására, ez milyen feltételek mellett követelhető a főváros hatósága részéről.

(Fürdők költségvetése. A fürdők kezelésére felügyelő-bizottság ma délelőtt ülést tartott *Bódy* Tivadar tanácsos elnöklésével, amely alkalommal megállapították a Rudas- és Artézi-fürdők kezelés-beli költség-előirányzatát. Az erre vonatkozó elő-terjesztést a tanács közelebb fogja tárgyalni.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Józsefvárosi Függetlenségi Kör** e hó 4-én *id. Barthos* Tivadar kir. táblabíró elnöklelte alatt választmányi ülést tartott. Jövőhagyólag tudomásul vették dr. *Baján* Ferencz titkár előterjesztését a kör legközelebbi programjáról, valamint *Dubonyi* Károly közgazda jelentését a kör anyagi viszonyainak sikerült rendezéséről. *Simkó* József orsz. képviselő örömmel konstatálja, hogy a tagok a „holt idény“ dacára nagy számban résztvesznek a kör társasestélyein. Indítványára a választmány elhatározta, hogy őszig ezen társasestélyeket minden szerdán a József-utca 9. sz. vendéglő kerthelyiségében fogja megtartani és reméli, hogy azokon ugy a kör tagjai, mint a kerület többi függetlenségi pol-gárai külön meghívók nélkül is minél gyakrabban megjelennek.

(—) **A Magyarországi Munkások Rokkant- és Kyn-dij-Egyletének** központi választmánya *Kölber* Alajos kocsigyáros elnöklelte alatt tegnap tartotta meg rendes havi ülését. *Katits* Antal igazgató jelenté-séből örömmel vették tudomásul, hogy egy a munkások, mint az önálló iparosok, kereskedők, tisztviselők, tanítók stb. mind nagyobb számmal csatlakoznak ezen legjelentékenyebb munkásjóléti intézményünkhöz, ami kitűnik abból, hogy a folyó év első felében tízezerkétszáz új tag iratkozott be, akikkel a rendes fizető tagok száma az *öveneztet* fölülhaladta. Az egylet vagyona a mai napon 2.675.000 korona, mely vagyon folyvást emelkedik. Az egy-let kiváló jótékonyágának bizonyítására fölemlít-jük, hogy jelenleg 210 rokkant- és elaggott mun-kást lát el az egylet heti 8.40-től 12.58 kor-ig terjedő állandó segítséggel, ezenkívül 57 árvát részesít neveltetési járulékból. A segélyezésre kifizetett ösz-szeg a 145 ezer koronát meghaladja. Az egylet öt-ezer korona évi állami támogatást kap. Legköze-lebb *Köbányán*, *Baglyasalaka-bányatelepen*, *Rácz-militáción* és *Adonyban* alakulnak új fiókpénztárak s ezek száma 166-ra emelkedett. Az egylet köz-ponti irodája Budapesten, VIII. József-utca 23. számú saját házában van.

IDEGENEK UTMUTATOJA.

Ajánlható beszerzési források
BUDAPESTEN.

Angol férfi- és női-szabó.

Pohner Ferenc értesíti a n. é. közönséget és igen tisztelt vevőit, hogy műtermét ez évi augusztus 1-től *Vázei-utca* és *Párisi-utca* 2. sz. alá helyezi át.

Biztosítás.

Első Leánykihazasítási Egylet m. sz. Gyermekek és élet-biztosító intézet Budapest, VI., *Terezh-körút* 40-42. Alapítatott 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyer-mek és mindennemű életbiztosításokra, havi befize-sek mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Ed-dig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

**Asszurációs Generali (Triestl ált. biztosító-társaság-
Alakul!** 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 208 millió korona. Budapest, *Dorottya-utca* 10. sz. az in-tézet saját házában. **Életbiztosítás** minden módozat szerint, valamint **finellátási és leánykihazasítási bizto-sítások.** — Tűz-, szállomány-, befőzéses lopás elleni és üvegbiztosítások. — **Jégbiztosítás** a Magyar jég- és vízszállításító részvénytársaság (Budapest, *Nádor-utca* 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 6 mil-lió korona. Egyenkénti és csoportos **balesetbiztosítások** (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az **Első o. ált. baleset elleni biztosító társ.** által (Bu-dapest, *Dorottya-utca* 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 117 millió korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: *Tolnay* Lajos, vezérigazgató: *Benke Gyula*. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorszátek főcélrúszító helye: VI., *Andrássy-ut* 5. Kézi zálogüle-tek: IV., *Károly-körút* 18; IV., *Ferenciak-tere* 4. *Irányi-utca* sarkán. VII., *Király-utca* 57; VIII. ker., *József-körút* 2., VIII., *Illó-ut* 6. sz.
Bélvárosi takarékpénztár r.-t. Budapest, IV., *Kigyó-tér* 1. sz. Alaptőke: 10 millió korona. Alapítatott 1892.

Víz- és légszuszvételék és csatornázás.

Pizzurnyi L. utóda *Janisich* János és fia Budapest, VII., *Josika-utca* 12. sz. csatornázási vállalata, építelőhadogó műhelye és horgany díszítvények gyára. Légszusz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszekerek, vízellék, minden-nemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvíz-gyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtő-fűzhely összeköttetéssel vagy saját tüzhelylyel. Am-bergi légszuszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és mű-szaki célokra. Saját légszusz-készülék minden ház-ban. Telefon 20-83.

SPORT.

Siófoki versenyek.

— Második nap. —

Ma folyt le az *Urfavasok Szövetkezte* által rendezett siófoki meeting második napja a buda-pesti kiránduló sportsmanek és az ott időző fürdő-vendégek élénk részvétele mellett. Ma ugyancsak folytatta sorozatos győzelmeit kiváló urfavasunk, *Czárán* János, aki három szép győzelmet aratott. Rossz napjuk volt ma a favoritjátékosoknak, mert, amint már urfavas-versenyekben különben meg-szokhattuk, ugyszólván minden futamban veresé-gt szenvedett a favorit és ennél fogva a hatalmas quóták napirenden voltak. Így a Siófoki-díjban a 2 és fél reás *Loredánt* megverte az általunk első helyen jelölt *Miután*, a második futamban *Veni* vídi víci győzelmére 16-szoros osztalékot fizettek és majd 10-szeres quóta került fizetésre az utolsó futamban is az általunk szintén első helyen jelölt *Excellence* győzelmére.

Részletes eredmény a következő:

I. **Siófoki díj.** Díj 1200 korona. Táv 1600 m. 1. *Jankovich* Gy. 3é. *Miután*. 72 és fél kg. (*Czárán* J.). 2. *Supp* H. 5é. *Loredán*. 78 és fél kg. (*Czárán* Z.). 3. *Schey* P. 3é. *Ajándék*. 69 és fél kg. (*Pálffy*). Futott még: *Szobor* (*Baich*). Könnyen négy hosszal nyerve, rossz harmadik. Tot.: 10:34, 20:22, 21.

II. **Óraglaci gátverseny.** Díj 1500 korona. 2400 méter. 1. *Schey* P. 3é *Veni vídi víci* 67 és fél kg. (*Pálffy*). 2. *Geist* S. 3é *Tüstént* 67 és fél kg. (*Eltz*). 3. *Markovits* 3é *Tiny-Tim* 67 és fél kg. (*Krause*). Futottak még: *Expresse* (*Vay*), *Patina* (*Czárán* Z.). Biztosan másfél hosszal nyerve, más-fél hosszal harmadik. Tot.: 10:162, 20:105, 30.

III. **Somogy megye akad. versenye.** Díj 1200 ko-rona. Táv. 4000 méter. 1. *Jankovich* 5é *Atarich* 80 kg. (*Czárán* J.). 2. *Geist* G. 5é *Taps* 80 kg. (*Elza*). Feltartva 10 hosszal nyerve. Tot.: 10:13.

IV. **Eladók handicapja.** Díj 1000 K. Táv 2000 m. 1. *Gróf* *Pejacsevich* 3é *Trutschert* 70 kg. (*Czárán* J.). 2. *Jankovich* 3é *Suhogó* 74 és fél kg. (*Czárán* Z.). 3. *Liptay* 3é *Grandiflora* 66 kg. (*Vay*). Futottak még: *Morbiran* (*Baich*), *Regardless* (*Sibrik*) *Hajnalcsillag* (*Trun*), *Maradék* (*Nádaskay*), *Zweyfuss* (*Pálffy*). Könnyen ötnegyed-hosszal nyerve, 3 hosszal harmadik. Tot.: 10:59, 20:46, 28, 92.

V. **Boglári handicap.** Díj 1200 K. Táv. 1200 m. 1. *Liptay* B. 3é *Excellence* 65 kg. (*Vay*). 2. *Eper-jesy* 3é *Bagó* 68½ kg. (*Czárán* Z.). 3. *Geist* G. 3é *Remete* 67 kg. (*Eltz*). Futottak még: *Aversa* (*Wodianer*), *Peia* (*Baich*), *Adáz* (*Pálffy*), *Gorkij* (*Krause*). Biztosan 3 hosszal nyerve, 1 és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:90, 20:55, 35, 60.

Harmadik nap.

Holnax lesz a siófoki meeting utolsó napja, mely a program után itélve, érdekesebbnek ígér-kezik az első két napnál. Csaknem minden futam-ban nagyszámu nevezéseket találunk s minthogy a program legnagyobb részét jól sikerült handi-capekból áll, így érdekfeszítő és izgalmas finishekre van kilátás és minden jel oda mutat, hogy látoga-toottság tekintetében a holnapi nap felül fogja mulni az eddigieket. Jelöltjeink a következők:

I. *Miután*—*Loredán*
II. *Tüstént*
III. *Baich* ist.—*Toncsi*
IV. *Idille*—*Toncsi*
V. *Bagó*—*Juventa*.

A szövetségek békeje.

Irta. *Béthy* Pál.

Két legnagyobb sportszövetségünk között már egy év óta dúló harcznak minden eddigi békétár-gyálása sikertelen volt.

A szövetségek által legutóbb, mondhatni uli-mátumszerűleg közreadott feltételek oly élesen egy-mással szemben álló pontokat tartalmaznak, hogy ezek alapján kár egy percet is pazarolni újabb tárgyalásokra.

Az ósdi tornaszellem megnyilvánulása az a nézete a Testedzők képviselőinek, hogy a két test-gyakorlati ág egymás nélkül nem fejlődhet.

Tudtommal az a tornászás, melyet most üz-nek, az évezredes multu athletikával nem egyidős. Az ó-görögök athletikájának főrészei éppen azok voltak, mint a maiak. Önmagáért volt a gő-

rög nemzet sportja, nem keverték nyújtó, korlát, vagy ugrószámoly-gyakorlatokkal.

A mai rendszerű torna nagyon rövid multu, talán alig egy évszázados.

Azt elismerem, hogy a torna élénkítésére és az ünnepélyek programjának változatosabbá tételére az atletika igen alkalmas, de hogy ez a kettő ikertestvérekként elválaszthatlan egymástól, azt csak elfogult emberek mondhatják.

Az igazi torna a tömegképzésre törekszik, az atletika az egyéni kiválóságra helyezi a fősúlyt.

Annak eszközei a szabadgyakorlat és szertornázás; amannak pedig a versenyek.

Ez a két testgyakorlati ág oly sok részből áll, hogy lehetetlen egy zászló alatt mindkettőt a kötelezettség felé vezetni.

Óriási hanyatlás lenne minden vonalon, ha az összes emberi sportokat egy szövetség fennhatósága alá vennék. De hát erről szó se lehet, az ilyen eszmékkel a testedzők az egész világon egyedül állottak volna, ha idejekorán el nem hallgatnának vele.

Anglia és Amerika hatalmas atletikája, továbbá a német, francia és svéd torna kiválósága bizonyítja leginkább, hogy külön kell irányítani az atletikát és tornát is.

Helyes tehát a MASz. azon álláspontja, hogy az ország területén és a kifelé való képviselőben az atletika minden kérdésében a kizárólagos fennhatóság a MASz-t, míg a torna minden kérdésében a Testedzőket illeti meg.

A Testedzők azonban az atletikát is magukhoz szeretnék kaparintani.

Ezt nem tartják más hatáskörbe való illetékelen, erőszakos beavatkozásnak. De ha a MASz. a tornára vetné magát, vajon ahhoz mit szólának.

Ez az ütköző pontja a béke feltételeinek, ebből kell engedniük a Testedzőknek és akkor vélt, vagy tényleges sérelmeikért a MASz-től bizonyára teljes elégtételt kapnak.

A szeptemberre tervezett béketárgyalások előkészítésére vonatkozólag azt tanácslom a szövetségeknek, hogy az általuk megszerkesztett békefeltételeket adják át véleményadás végett egyesületeiknek, mert én úgy látom, és többfelől hallom is, hogy a Testedzők feltételeit nem mindenben helyeslik tagegyleteik, főleg pedig az általam felemlített főrészeiben. Azután meg nem is tétélezhetem fel az igazi atlétákról, pedig vannak az ellentáborban is bőven, hogy néhány erőszakosan előzibált ellenérv alapján, eltérnének attól az egyedül helyes és az egész világon elfogadott elvtől, hogy az országon belül, valamely sportágra, csak egy szövetség állhat fenn.

Lépjének előtérbe a Testedzők atlétái is, ne vezetessék magukat orruknál fogva tornász- vagy egyéb klubtársaiktól.

Ha ők nem avatkoznak együletükben a tornászok, vívók, labdarúgók és lawntenniszezők dolgaiba, ne tőrjék azt, hogy atlétikai életükben, hozzá nem értők, vagy pedig ennek a sportágnak ellenségei legyenek az irányadók.

Elvtagadók és hálátlanok lennének a Testedzők atlétái, ha megelégednének arról, hogy a multban elért sikereiknek főindoka a MASz-ben rejlett, melynek elveit maguk is egy szívvel és lélekkel vallották. Ha férfiasan lépnek fel, nem fenyegetőzve, az együleti zászló cserbe hagyásával, hanem csupán jogaikat követelve, akkor a Testedzők békefeltételeire megadott vélemények meggyőzők vagy pedig elsöprik az erőszakoskodókat és felkel majd a béke várvárt napja, melynek fényénél és melegénél ismét együtt küzd az atlétáknak most kettéválasztott hatalmas tábora a magyar atletika jövő dicsőségéért.

() A pécsi atletikai club első országos lawntennis versenye felülmut minden várakozást úgy sportsiker, mint társadalmi szempontból s méltó volt ahhoz, hogy a Magyar Országos Lawn-Tennis Szövetség kissé elkésett megalakulása miatt, az idén tavaszról ősre halasztott bajnoki versenyt pótolja. A verseny nivóját Madarász Margit, Cséry Katicza, Segner Pál, Schmid Ödön, Fabinyi István, Zsigmondy Jenő, Lauber Dezső részvétele biztosította, kik mellett főképp a vidék képviselői tették országos jellegűvé a versenyt. Nagy feltűnést keltett Koczkar Jenny (Zombor) szép játéka, akit Cséry Katicza a női egyes handicap döntőjében csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudott 3 esetben legyőzni. Szép szerep vár reá a nemzetközi versenyeken is. A pécsi lawn-tennis sportot is a hölgyek képviselték legszöbben. Perczell Clarisse-Lauber Dezső pár győzelme Madarász Margit-Fabinyi István felett a vegyes páros handicapben nyilvánult ez meg legjobban. Sikorsky Juliska és Stokovszky Bruna is erős ellenfeleknek bizonyultak. A férfiak közül Márffy biztat nagy fejlődéssel. A vidék tennis-sportját kivülöz Ipolyás, Zombor, Szabadka, Nagybecskerek, Tolna kiküldöttjei képviselték. A verseny főeseményét a Segner-Schmid mérkőzés képezte a Dunántul férfi egyes bajnokságának döntőjében. Schmid most áll formája tetőpontján. Utéseinek biztonsága most Segner fölé emeli őt. A győzelmet óriási küzdelem után Segner javára elsősorban a tropikus hőség döntötte el, amelylyel Segner mozgékonyasága dacolni tudott. Madarász Margit játéka egy csapásra meghódított mindenkit, Cséry Katicza a páros versenyben produkált kiváló keresztben plasztirozott erős labdái révén. Zsigmondy gyenge fizikuma az erős küzdelmeket nem bírja. Eppen Segnerrel szemben játszott leggyengébben. A verseny rendezése, gyors és sportszerű lebonyolítása az összes versenyzők legnagyobb elismerését vívta ki. A PAC immár országszerte ismertté vált rendezői gárdája élén Lauber Dezső buzgólkodott, míg a sportrész szakszerű vezetésével ifj. Kertész János kötelezte hálára a P. A. C.-ot. A versenyek teljes három napon át nagyszámu s előkelő közönség előtt folytak le s nagy sikerükkel Pécs városát a most megalakult Magyar Országos Lawn-Tennis Szövetségnek erős bástyájává tették.

A szebbnél-szebb díjakat Zsolnay Miklós elnök osztotta ki, szép beszéd kíséretében üdvözölve a győzteseket. Részletes eredmények a következők: Férfi egyes (Dunántul bajnoksága). Hölgyek díja. (Szamovolszky szobor-csoport). I. Segner Pál, II. Schmid Ödön 7 : 5, 6 : 3 w. o. III. Fabinyi és Zsigmondy. II. Női egyes (Dunántul bajnoksága). P. A. C. Old-Boys díja. I. Madarász Margit, II. Cséry Katicza 6 : 4 w. o. III. Cséry Ida és Sikorsky Juliska. III. Férfi egyes handicap: I. oszt. dr. Szuly Aladár díja: I. Schmid Ödön 0.30 3 : 6, 6 : 2 w. o. 3. Segner 0.40 és Lukáts Etruk 3 : 6. IV. Férfi egyes handicap, II. oszt.: Grosz Sándor díja. I. Ifj. Cséry Lajos (0), Löwy N. (OTE) 0.15 2 : 6. II. 6 : 2 w. o. 3. Márkus (PAC) 0.15 1 : 6 és dr. Pertich (Szabadka) 0.4 : 6. V. Hölgy egyes handicap. Littke Ernő díja: I. Cséry Katicza 0.15 3 : 6. 2. Koczkar Jenny 15 (Zombor), 8 : 6, 5 : 7, 6 : 3. Madarász Margit 0.40 és Mészáros Czicza 3 : 6. VI. Férfi páros. Zsolnay Miklós díja: I. Segner-Schmid 0.40. 2. Lukáts-Félegyházy 3 : 6. 3. Riepl-Bentia (PAC) 4 : 6 és Thilag-Murkovits (PAC) 4 : 6.

() Meghíusult béketárgyalások. Az egymással mintegy év óta harcban álló Magyar Athletikai Szövetség és a Magyarországi Testedző-Egysületek Szövetsége békeközvetítésre kérte föl a Magyar Labdarúgók Szövetségét. Most összeült a két szövetség hat-hat tagja, hogy a béketárgyalások már egyszer elejtett fonálát újra fölvegyék. Sajnos, a tárgyalás most sem járt pozitív eredménnyel, leginkább azért, mert a MOTESz. vonakodik elismerni a MASz.-nak az atletika terén való kizárólagos fennhatóságát. Az értekezleten a MASz. részéről megjelentek: dr. Bárczy István, dr. Gerenday György, Sztankovics Szilárd, dr. Nagy Béla, Virava János és Vida Henrik. A MOTESz. képviselőiben: gróf Teleky Sándor, Czölder János, Demény Károly, Duda Győző, Galambos Dezső, Wein Dezső.

A MOTESz feltételei: 1. A két szövetség szabályainak kölcsönös egyeztetése. 2. Kölcsönös képviselőlet egymás ünnepén. 3. Eredmények kölcsönös elismerése. 4. A versenyzők korlátozása nélkül részvétele a két szövetség versenyein. 5. Az elégtétel-kérdés a szenvedett sérelmekért. 6. A kirott büntetések elengedése.

A MOSz. feltételei: 1. Magyarország területén és a kifelé való képviselőben az atletika minden kérdésében a teljes és kizárólagos fennhatóság a MASz.-et, míg a torna minden kérdésében a MOTESz.-et illeti meg. 2. Olyan versenyeken, amelyeken ugy atlétikai, mint tornaversenyek rendeztetnek, az atlétikai versenyszámok a MASz., a tornaszámok a MOTESz. fennhatósága alatt és szabályai szerint rendeztetnek. 3. A MOTESz. tornaünnepélyein rendezendő atlétikai versenyeken a MASz. szabályai alkalmaztatnak.

A meghíusult béketárgyalásokat szeptemberben fogják folytatni.

() Athletikai viadal Budán. A budai tornaegyesület holnap délután országos atletikai viadalt rendez saját versenypályáján. Atlétáink közül a viadalon csupán a testedző szövetség atlétái vesznek részt, köztük Kovács, Dánér, Somogy, Strausz és Lunczer.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Letartóztatott gróf. A fővárosi államrendőrség napok óta nyomoz egy sötét háttérű bűntényben, melyet több szülő panaszára indítottak meg gróf Nyáry Rezső, a főrendiház egyik terembiztosa ellen. A szülők vádja az, hogy a gróf bűnös hajlamból apró ajándékokkal magához édesgette a Bajnok-utcai iskolából hazafelé igyekező leánygyermeküket. A rendőrség a nyomozást befejezte s az ügyet áttette a büntetőtörvénykezhez. A gróf az egész nyomozás alatt erélyesen tiltakozott a szörnyű vád ellen, de a kis leányok, akiket tegnap és ma hallgatott ki Szlavek vizsgálóbíró, ugy látszik, terhelően vallottak, mert Szlavek vizsgálóbíró ma délben a kis leányok kihallgatásának befejezése után elrendelt a gróf előzetes letartóztatását. A gróf védője dr. Dési Géza ügyvéd, a vizsgálóbíró határozata ellen felfolyamodást jelentett be.

§ A zirczi mandátum. A mult hónap ötödikén Zirczen megtartott időközi választáson tudvalevőleg Ivánka Pál függetlenségi pártit választották meg képviselőnek Kállay Frigyessel szemben. A törvényszabta harmincznapos határidő ma elmúlt s azonban sem panasz, sem petíció a Kuriához nem érkezett, ezért Ivánka Pál végleg igazolt képviselőnek tekinthető.

§ Főri válópör. Abban a házasságbontó pörben, amelyet Sulkovszky Ida hercegnő ügyvédje, dr. Pollacek Alfréd utján férje, dr. Tagányi Sándor ellen, ma hozta meg az aradi törvényszék ítéletét. A törvényszék helyt adott a hercegnő keresetének s a házaseleket a házassági törvény 99. §-a értelmében hat havi időtartamra ágytól és asztaltól elkülönítette. Ebből most már az követezik, hogy 6 hó eltelte után a bíróság a végleges választ is kimondja a házaselekek között.

§ A reménytelen szerelmesek. A mult év őszén Elek István fiatal rendőrtisztviselő megismerkedett a városligeti Plasztikon tulajdonosnőjének, özv. Fényes Mártonnénak Paula nevű 19 éves leányával. Az ismeretséget csakhamar szerelem követte s Elek István egy szép napon kérésként állított a vagyonos mama elé. Fényes Mártonné azonban hallani sem akart a kötéendő házasságról s röviden kiadta az utat a kérének. A szerelmeseket azonban nem lehetett egymástól elválasztani. A leány elhagyta a szülői házat s vőlegényéhez költözött. A család most mindent elkövetett, hogy visszatérésre bírja a leányt. A sok zaklatás végre annyira elkeserítette a fiatalokat, hogy halálra szánták magukat. Tervüket ez év január 13-án akarták végrehajtani akként, hogy 11 adag morfiumot vettek be, ebből 6 adagot Elek, ötöt pedig a menyasszonya. A kívánt halál azonban nem következett be, mert a mérég oly csekély volt, hogy nemcsak halált nem okozott, de még életveszélyes sérülést sem idézett elő. Az öngyilkosjelöltek egyszerű gyomormosás után másnap már teljesen gyógyultan távoztak a Rókus-kórházból, ahová őket a mentők vitték be. Mivel alapos gyanu merült fel arra, hogy Elek István bírta rá menyaszonnyát az öngyilkosságra, a kir. ügyészség a Btkv. 283. §-ába ütköző emberi élet elkövetett vétség miatt vádat emelt Elek István ellen. Ma tárgyalta ezt a bűntényet a büntetőtörvényszék dr. Sárkány bíró elnökelete alatt. A tárgyaláson a vádlott tagadta, hogy ő bűntudta volna fel kedvesét. A leány maga is kijelentette, hogy önként akart vőlegényével együtt meghalni. A törvényszék az orvosszakértő véleményének meghallgatása és dr. Süsz Manó ügyvéd védelme után felmentő ítéletet hozott.

Nyilt-tér.

(E rovalban közléteket nem vállal felelőséget a szerkesztőség.)

A Felső Margitszigeti Vendéglőben
Balogh Károly
zenekara
naponta hangversenyt tart
déli 12—2 óráig és este 5—10 óráig.

Vérgyógyítás.

Hemopatia

Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható **köszvény, asztma, görvolykór, szív-
idült gyomor-, bél- és idegbajokban** (neurasthenia) és némely fontosabb **bőrbajban** (pl. Lupus). Biztos védelem **szélhűdés és elmezavar** ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most száz meg száz teljes gyógyulással számol be.
E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének **Dr. Kovács J.** egyet. orvosnak (Hemopatia) rendelésintézte van.
Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.
Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

MATTONI FELE
GISSHÜBLER
legfinomabb ásványvíz
SÁVANYUVÍZ

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Budán.
Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forrómeleg, kénes források, iszapfürdők, iszapborogatások, massage, vizgyógyintézet, gőzfürdők, kő- és kádfürdők, gyógyvizusodák. Olcsó és gondos penzió. Csuz, köszvény, ideg-bőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő Igazgatósága, Budán.

Ház-lebontás miatt
rendkívül olcsó árak.

Háztartási cikkek. Nászajándékok. Játékszerek. Chinaezüst tárgyak. Dísztárlak. Övek. Kézitáskák. Sétabotok. Legyezők stb.

ROTHAUSER cégnél
Budapest, Deák-tér 6. sz.
(Anker udvar.) Király-utca sarkán.

Ifj MECHLOVITS TIVADAR

mű- és czimfestő
kizárólag Budapest, VI., Váci-körút 55.
TELEFON 66-72

Ferdénnöttek! Kérjenek képes árajegyeket az állítalm közölt műfűokról és egyenestartókról, járó és nyújtó készülékekről.
KELETI J. testgyógyászati műintézete, Budapest IV., Koronaherceg-utca 17.

Legelegánsabb őr ruhákat, ugyszintén eredeti korhű **díszmagyar ruhákat**

KALIPTAS

a legújabb és már is a legkedveltebb fogpép
Kapható: **MÜLLER J. L.** os. és kir. adv. száll.
Budapest, IV., Koronaherceg-utca, 2.
yógyszerész, drogeria és finomabb üzletekben,
Kis tubus 60 fillér. **Fogpép**
Nagy tubus 1 korona.

Eltvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz

KRISTALY -forrás

szénsavval telített ásványvíze. Legtisztább és legelőszegesebb asztali és borvíz. Vidékre és külföldre kérjen fuvardíjmentes szállítástól árjegyzést és cizmezzet.

Szt. Lukácsfürdő Kuliállalat, Budapest-Budán

Hazai termék!

A Mohai

ÁGNES

forrás.

Elsőrendű természetes szénsavas natrontartalmú ásványvíz.

Ideges gyomorhaj, légső, tüdő-, gyomor- és bélhurut, csontlágulás, vese- és hólyagbántalmak eseteiben, kitűnő eredménytel használják, kellemes borvíz. **10/10 literes üvegekben 36 fillér.** — Üres üveget 8 fillér térül vissza. Hogy bárki által olcsón beszerezhető legyen, már a vidéki nagyobb városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét **ingyen kapható.**

25048 **A forrásközelőség.**
Főraktár **Édeskuty L.** os. és kir. adv. száll. náj
Budapest: **Erzsébet-tér 3.** Telefon 18-93
Telefon 16-82

Kedvezmény az

EGYETÉRTÉS

előfizetőinek.

Eleg az utalvány szelvényén arra hivatkozni, hogy ön az „EGYETÉRTÉS” előfizetője, s ez alapon megrendelheti az

„ÜSTÖKÖS”

czimű legjobb, legtartalmasabb politikai és társadalmi képes élelzlapot.

Kedvezményes áron:

1/2 évre (jul.—decz.) 4 kor. ért (6 K helyett.)
1/4 „ (jul.—okt.) 2 „ (3 K „ „)

— Az utalvány így czimzendő: —

„ÜSTÖKÖS”

kiadóhivatata: Budapest.

KÖZGAZDASÁG.

Nincs pénz.

Az osztrák kormány és a magyar pénzügyi helyzete.

Budapest, július 6.

Az Egyetértés mai számában megemlékezünk már az Osztrák Magyar Bank pénzügyi kájáról, melylyel a bankkamatlábát most aratás idején emelte föl azzal az indokolással, hogy a kamatlábemeléssel a valutaérték védelmét célozza. A banknak ez a semmivel sem indokolható politikája lehetetlen helyzetet teremtett a magyar közgazdasági életben; emellett azonban reá kell, hogy süssük a bankra a következtetés kain-bélyegét. Midőn a télen ugyszólván az összes külföldi birodalmi bankok emelték a kamatlábát, az Osztrák Magyar Bank fölslegesnek tartotta a rátaemelést s a banktanács ezirányu tárgyalásairól kiadott kümmünkéiben fennen hangoztatta a magyar és osztrák pénzügyi szilárd helyzetét. Mindenekelőtt azt a kérdést intézzük a banktanácshoz, vajjon mennyiben változott a magyar és osztrák pénzügyi helyzet a legutóbbi félév alatt? Tud-e erre elfogadható feleletet adni? Törőntek-e a két állam közgazdasági életében olyan megrázkódtatások, melyekkel a rátafölemelést indokolhatná? Mind eme föltett kérdésre a banktanács feleletet adni nem tud s ha tudna sem — mer. Nem pedig azért, mert egyszerű eszközévé sülyedt Ausztria mindent kiaknázó és kizsákmányoló pénzügyi politikájának.

A homloktérben ugyanis nem maga a bank áll, hanem Beck urék és társai, akik fáznak a magyar országgyűlési függetlenségi párt azon szilárdan elkölt szándékának a keresztülviteltől, hogy az önálló magyar jegybank föllállításának immár késedelmet szenvedni többé nem szabad. Beck urék tehát belekergették a banktanácsot a kamatláb emelésbe azért, hogy az osztrákokra nézve minél előnyösebb kiegyezési föltételeket csikarhasson ki a magyar kormánytól.

Erre az újabb osztrák perfid komiszkodásra és gaz eljárásra — megvalljuk őszintén — a magyar közgazdasági életet már jó idő óta előkészítették. — Ugyszólván napról-napra hird adunk arról, hogy újabb és újabb nehézségeket gördítenek a magyar termény kivitele elé Ausztriában. A köztünk és Ausztria között fönnállott kiegyezéssel biztosított tarifális kedvezményeket sorra megszüntetik, az osztrák vasuti tarifa-politika oly helyzet elé állította a magyar közgazdaságot, hogy nem is nagyon messzi áll a csőd-bejutástól.

Hogy Beckék állanak a kamatláb fölemelés manövere megett, az nyilvánvaló és hogy ezt a manövert tervszerűen készítették elő, az kitűnik abból a le nem czáfolható tényből, hogy az osztrákok az utóbbi időben nem kevesebb, mint **hatszázötven millió koronát vontak el a magyar pénzügyi államtól** és ezzel együtt természetesen a magyar közgazdaságtól.

A legújabb osztrák gázságról egy magyar bank vezető férfja, aki bennünket felkeresett, odanyilatkozott, hogy az osztrák pénzügyi körök folytonosan sakkban tartják a magyar pénzügyi intézeteket, a magyar kereskedelmet és gyáripart, az ezekre gyakorolt befolyásukkal egyenesen kizsarolják, kiszipolyozzák őket; nehézkesen nyújtanak hitelt s ha nyújtanak is, azt oly horrond kamat mellett adják, hogy azt a magyar kereskedelem és ipar használni nem bírja s oly szigoru fizetési kötelezettséget kell vállalnia a magyar hitellezőnek, amely őt irtalom nélkül a válság örvényébe sodorja. Az osztrák pénzügyi körök egyenesen arra rendezkedtek be, hogy Magyarországot kizsákmányolják és minél jobban megsarcolják. Az osztrák pénzt igénybevevő magyar üzleti vállalkozás egy-két százalékkal magasabb kamat mellett kapja a hitelt, mint az ugyanazon szakmában szintén hitellel

Szegfü és Mártha BUDAPEST
IV., Váci-utca 20

Vasárnap
dolgozó
hogy há
közönak
Az
káját —
körökben
tatni fog
zalékkal
Min
banktanács
kormány
bele a k
lyozzák
amelynek
elveszti
a nemze
felemel
existen
az önáll
akadályo
nye
kamatláb
helyzet
rihatja
nak ked
Béc
hogy bá
s amidő
zések ny
kiegyez
játékok
kamat f
piaczn
még reá
váratlan
nélkül e
szembe
mert a
is — bi
hónap f
látat.
A r
kormány
kodást r
az osztr
nalával,
látva, B
addig sz
föllállítás
kapja. K
gyar köz
többé ev
egyelőre
osztrák-
fidia köz
tehát a
nemzeti

dolgozó osztrák vállalkozás. Kétségtelen tehát, hogy háttérbe kell szorulnia a magyar vállalkozónak a versenyben.

Az Osztrák Magyar Bank pénzügyi politikáját — mint erről ma már magyar pénzügyi körökben nyíltan beszélnek — az ősszel folytatni fogja, mert szeptemberre még egy fél százalékkal 5 1/2%-ra emelni készül a kamatlábat.

Mindebből eklatánsul kitűnik az, hogy a banktanács pusztá báb Beck és az osztrák kormány kezében és egyenesen azzal vitték bele a kamatláb emelésbe, hogy megakadályozzák az önálló magyar jegybank felállítását, amelynek létrejöttével többé az Osztrákbank elveszíti minden eddigi szerepét és befolyását a nemzetközi pénzpiacra. Nyer tehát a rátafelemeléssel az Osztrák-Magyar bank, mert egzisztenciáját az osztrák kormány biztosítja az önálló magyar jegybank létrejöttének megakadályozásával; —

nyer az osztrák kormány, mert a drága kamatlábbal a magyar közgazdasági élet súlyos helyzetét és válságát növelte, ekként beleszoríthatja a magyar kormányt egy az osztrákoknak kedvező kiegyezés megkötésébe.

Bécsi üzleti körökben nyíltan beszélnek, hogy bár Beck Wekerlét egyenesen felültette s amidőn látszólag semmit sem érő kedvezések nyújtásával akarja a magyar kormányt a kiegyezés megkötésére bírni, egyúttal csufos játékot űz a magyar közgazdasággal, a bankkamattal szemben, mely a nemzetközi pénzpiacra paritászámba megy, hiszen alig volt még reá eset, hogy valamely birodalmi bank váratlanul s az üzleti világ kellő előkészítése nélkül emelte volna a bankrátát. Annál is szembeötlőbb az osztrák-magyar bank eljárása, mert a német birodalmi bank és az angolbank is — biztos értesülésünk szerint — még július hónap folyamán le fogják szállítani a kamatlábat.

A magyar közvélemény joggal elvárja a kormánytól, hogy ezt az osztrák pimaszkodást megtorlás nélkül nem fogja hagyni s az osztrák pénzügyi körök által cselszövés fonalával, hazugsággal szőtt szitán keresztül látva, Beck bárókkal a kiegyezés dolgában addig szóba sem áll, míg a magyar jegybank felállítására a kellő biztosítékokat meg nem kapja. Különben olyan kátyuba kerül a magyar közgazdaság, amelyből többé ki nem fog többé evickézni. A bankkamatláb emeléséből egyelőre levonhatjuk azt a tanulságot, hogy az osztrák-magyar bank immár az osztrák perfidia közönséges eszközevé süllyedt, elérkezett tehát a tizenkettedik óra az önálló magyar nemzeti bank megvalósításához!

A tőzsdékről.

— Heti beszámoló. —

Az értéktőzsdéről.

Egy kis jóakarattal szilárdnak lehetne mondani az értéktőzsdén e héten szemléltető irányzatot. A politikai viharfelhők elsimultak, a horvát ágaskodást letörték, s ezzel a politika iránt táplált aggodalmak megszűntek a tőzsdére. Külföldről eléggé kedvező jelentések érkeztek, a párisi és berlini börzék jobb irányzatot jeleztek, sőt Amerikában is erőre kapott a hausse-mozgalom. Azonban a gabonatőzsde újabb rendkívül szilárd irányzata aggasztotta a spekulációt úgy, hogy erőteljesebb emelkedés nem következhetett be. A holt saison teljes mértékben érezteti hatását s az üzletkötés nélkül teljesen megakad. A nemzetközi piacra alig van üzlet, a helyi piac értékei közül csak keveset méltat figyelemre a spekuláció. A bankrészvények piacán stagnáció van, noha pénzintézeteink a fölemelt hivatalos kamatláb révén jó üzleteket csinálnak. A rimamurányi részvény ama kevés érték közé tartozik, melyet a tőzsde figyelembe részesített, mi az osztrák vaspiazz kedvezőbb helyzetének, valamint a jobb külföldi jelentéseknek tulajdonítható. A villamos vasutak részvényei olcsóbban kerültek forgalomba, bár forgalmi kimutatásaik kedvezők. Egy-két ipari papíron kívül még az Adria és a Brassói cellulozé részvény mutat fel némi árfeljavulást, a járadékpiac egy kissé javult, az irányzat tartott. A sorsjegypiacon alig van üz-

let, a Hazai sorsjegy vagy egy koronával olcsóbbodott.

A pénzpiacra még mindig nem simultak el rátaemelés hatásai. A hét derekán azonban valamivel jobbra fordult az irányzat, a magánkamatláb engedett feszességéből, egy nálunk, mint Bécsben. Ez a helyzet nem annyira a belföldi viszonyok javulásának, mint inkább a külföldi piacokról érkező kedvezőbb jelentéseknek köszönhető. A devizák árfolyama hanyatlott, az angol, német és francia fizető eszközök olcsóbb áron zároltak.

A berlini tőzsdén e héten kedvezőbben alakultak a viszonyok, az eddigi tespedést némi élénkség váltotta fel. A spekulációs értékekben élénkebb forgalom fejlődött ki, mely átterjedt a többi értékekre is. A pénzpiacra beállott megkönnyebbülés jelentékenyen hozzájárult az irányzat javulásához, továbbá az a barátságos viszony, amely Németország és Franciaország között kialakulóban van. Fokozták a piac kedvezőbb diszpozícióját azok a hírek, melyek arról szóltak, hogy a Reichsbank kamatlábat még e hó első felében leszállítja. Párisban is kielégítőbben alakult az értékpiazz helyzete, mire ugyancsak a pénzviszonyok javulása szolgált indokul. A tőkésék most sürűbben keresik fel a tőzsdét megbízásaikkal, a forgalom helyenkint megélénkült. Csak midőn a hét végén a czár elleni merényletről tudomást vett a tőzsde, gátolták realizálások a további árfeljavulást, úgy hogy a tőzsdén a hét végén lanyhuló irányzat vált uralkodóvá. Londonban is jobb felfogás kerekedett felül, a forgalomban a vételi megbízások voltak túlsúlyban. A hausse-mozgalom legfőként az amerikai értékek piacán jutott kifejezésre. Konzolok, valamint a befektetési piac egyéb értékei iránt is érdeklődéssel viseltetett a tőzsde, csak később, midőn a bankkimutatás nyomán a helyzetet kedvezőtlenül ítélte meg a spekuláció, töredezték le az árfolyamok.

A budapesti értéktőzsdén az egyes papírok árfolyamait a múlt hetéhez viszonyítva, következő táblázat mutatja:

	június 28-iki	július 6-iki	Különb. +több. -keves.
Magyar 4 százalékos aranyjár.	111.20	111.—	—0.20
" 4 " koronajár.	93.25	92.95	—0.30
Orosz 5 százalékos államk.	87.50	83.30	—4.20
Magyar hitelrészvény	749.20	748.50	—0.70
Osztrák "	649.50	649.—	—0.50
Hazai bank "	281.50	280.—	—1.50
Leszámitoló bank	494.50	492.—	—2.50
Magyar jelzáloghitelbank	486.50	482.—	—4.50
Pesti magyar keresked. bank	3432.—	3408.—	—24.—
Kereskedelmi r. t.	619.50	616.—	—3.50
Salgótarjáni kőszénbánya	585.—	572.—	—13.—
Rimamurányi vasmű	538.50	537.50	—1.00
Közuti vaspálya	547.50	542.50	—5.—
Városi villamos	292.50	287.—	—5.50
Déli vasut	135.50	138.50	+3.—
Osztr. magyar államvasut	665.50	653.—	—12.—
Adria tengerhajózási r. t.	412.—	415.—	+3.—
Drasche-féle téglagyár	531.—	528.—	—3.—

A gabonatőzsdéről.

Az időjárás az elmúlt hét folyamán nem alakult egyöntetűen, de nagyjából száraz, meleg és napos volt. A kezdetbeni rendkívüli hőség a hét közepe felé csökkent, mert jégesőkkel kapcsolatos zivatarok állottak be, melyek a hőmérséklet tetemes csökkenését hozták magukkal; utóbb az időjárás azonban ismét meleg. A vetések érését az időjárás igen elősegítette és az aratás több vidéken már megindult. A megjelent hivatalos jelentés a termés mérsékelt javulását konstatálja, ennek ellenében az utóbb beérkező magánjelentések azonban kedvezőtlenebb képet nyújtanak. A vizállás apadt. A külföldön nagyobbára száraz, meleg idő uralkodik. A külföldi piacokon szilárd irányzat érvényesült, a forgalom is javult és az árak fölfelé törekvők. Amerikában az üzlet ugyan nyugodt hangulatban indult; a déli államokból beérkezett kedvezőtlenebb terméshírekre azonban, ahol az aratás már megindult, tartósan emelkedő lett és ca 2 c.-es árfeljavulás állott be. A látható készletek apadtak. Angliában az üzlet szintén csendesen indult, uszó rakományok iránt alig volt érdeklődés és a detailüzlet forgalma is gyenge maradt. Az amerikai impulzusok azonban nem maradtak hatástalanok és az irányzat élénkebb forgalom mellett utóbb szilárdra fordult. Franciaországban

ugyancsak szilárd hangulat érvényesült és fedezési kereslet a jegyzések gyorsabb emelkedését hozták magukkal. Berlin állandóan szilárd maradt a vetések állása felől táplált aggodalmakra és a tengerentuli ösztönzésekre, éppúgy Hollandia és Belgium is gyengébb kínálatot és jobb fogyasztási keresletet jelent. A többi kontinentális piacokon is élénkebb volt a forgalom, a fogyasztás is nagyobb keresletet tanúsított és az irányzat szilárd. Nálunk kedvezőtlenebb terméshírekre rohamosan emelkedő irányzat érvényesült és a fogyasztási viszonyok, különösen a főcikk buza tekintetében kedvezően alakultak. Takarmánycikkek is drágultak. Buza az elmúlt héten rendkívüli áremelkedéseket tüntet fel. A kínálat aránylag csekély maradt és kezdetben a vételkedv sem volt általános. A malmoknak csak egyes vagonokra szorítókozó bevásárlásaitól eltekintve, nagyobb tételű vételtek csak szórványosan fordultak elő. Később a kereslet azonban intenzíven emelkedett, a kínálat javult és a rohamosan dráguló határidőjegyzések által befolyásolva a készáru jegyzése is gyorsan emelkedett. A forgalom állandóan nagyobbodott és a tulajdonosok tetemesen felemelt árköveteléseit is készsége adattak meg. Egyenlegként ca 90 fillérsnyi áremelkedés mutatkozik, melynél a forgalom összesen ca 220.000 mm.-t tesz ki. Rozs kezdetben úgy az elvitel, mint a helyifogyasztás céljaira jobb érdeklődéssel találkozott, ez azonban később gyengült, jóllehet a kínálat csak szórványosan maradt. A forgalom így csak kismérvű volt, az árak azonban a hausseirozó buzaüzlet hatása alatt ca 30 fillérral emelkedtek és a budapesti paritásra 7.90—8.10 kor.-ig jegyzünk. Új rozs augusztusi szállításra 35—40 fillérral a határidőjegyzésén alul budapesti paritásra csak nehezen talál vevőt. Árpa (takarmány és hántolási célokra) elég jó volt kínálva, a vevők azonban tartózkodók maradtak és változatlan áron csak csekély beszerzéseket eszközöltek. A 6.80—7.00 kor. között budapesti paritásra történt eladások így csak kismérvűek maradtak. Új szokvány árpa júliusi szállításra 7.— kor.-ért eredménytelenül van kínálva, új bácskai árpa minta szerint jövő heti szállításra a 6.80 K kelt el budapesti paritásra. Zab e héten is csak gyengén volt forgalomban, az árak azonban jól tartottak, sőt utóbb 5—10 fillérral emelkedtek. Állomási áru bővebben volt kínálva és az árak 7.80—8.10 korona között mozognak helyben átvéve. Tengeri kezdetben még csendes és a vidéki kereslet gyenge maradt, hajóáruban csak jó minőségek voltak a határidőjegyzésén ab hajó Budapest eladhatók. Az üzleti későbbi folyamán azonban szilárdabb irányzat érvényesült; a kereslet a vidéki elszállítás céljaira megélénkült, a kínálat úgy helyben, mint állomásokon gyengült és az emelkedett határidőpiac által is támogatva, fokozatosan ca 20 fillérral emelkedtek. Budapesti paritásra 5.95 kor. fizettek, míg helyben hajóból átvéve 6.10 K-ig érhető el.

Az egyes gabonafajok heti esti 50 kilós esti záróárfolyamait az alábbi táblázat mutatja:

	július 1-én	2-án	3-án	4-én	5-én	6-án	Különb. +több. -keves.
októberi buza	10.39	10.46	10.77	10.78	10.97	11.18	+0.79
októberi rozs	8.37	8.39	8.53	8.52	8.66	8.75	+0.38
októberi zab	7.30	7.53	7.57	7.82	7.89	7.89	+0.59
máj. tengeri 1008.	5.94	5.94	5.94	6.05	6.31	6.27	+0.34
júliusi tengeri	5.93	6.74	6.74	6.82	6.88	6.96	+1.03

A nemzetközi pénzpiacról. A kamatlábemelés okozta helyzet a belföldi pénzpiacra nem járt olyan következményekkel, mint várták. A pénzpiac kilátásai ugyan nem rózsásak, de a javulásnak előjelei máris mutatkoznak s így remény van arra, hogy legalább a nyári hónapok alatt a belföldön normális lesz a pénz ára. Nálunk alább hagyott a feszültség a tételek egy árnyalattal olcsóbbodtak, részben a kedvező hírek hatása alatt, melyek külföldről érkeztek. A magánkamatláb nálunk 4 1/2—4 3/8%, a kereslet az egész vonalon megcsappant. Bécsben is elnyhult a piac helyzete, a magánkamatláb a hét végén 4 7/16—4 1/2% között mozgott. Berlinben határozott javulás észlelhető s a hét végén olyan hírek fogalomba kerültek, melyek a kamatláb várható leszállításáról számol-

tak be. Napi pénzt 4³/₁₀₀-on kínálnak, a magánkamatláb 4¹/₁₀₀. Aggodalmat keltett, hogy a Reichsbank legutóbbi kimutatásában az értékpapírok összege növekedett, mit azzal hoznak összefüggésbe, hogy az állam ismét kincstári utalványokat helyezett el a jegybanknál.

Párisban is alábbhagyott a feszültség, bár a kamattételeknél a javulás alig jut kifejezésre. Londonban is javult a pénzpiac helyzete, bár a tőzsde a legutóbbi bankkimutatást nem a legkedvezőbbben ítélte meg, a további javulásban biznak. Szó van arról is, hogy a Bank of England még e hónapban leszállítja rátáját. A napi pénz ára 2%, a magánkamatláb 3³/₁₀₀ körül mozgott. Az utóbbi időkben sok arany özönlött a bankba, további aranyszállítások remélhetők.

A csavargózós kifüzetése. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter egy leiratával elismerését fejezte ki a Budapesti Csavargózós Részvénytársaságnak. A társaság ugyanis az ez év május havában lefolyt árvíz alkalmával a felmerült nehézségek dacára s áldozatok árán oly intézkedéseket tett, melyek miatt a közlekedés az utasközönség legkisebb veszélyeztetése nélkül is fenttartható volt és ezen eljárásával a fővárosi közönségnek kétségkívül jó szolgálatot tett.

Igazgató változás egy magyar bányavállalatnál. A witkowitzi bánya- és vaskohóü társulat szepesmegyei ötösbányai vállalatának igazgatója: Krause Tivadar pár héttel ezelőtt elhunyt. Az igazgatói állást a vállalatnál most töltötték be s igazgatóul Hönsch Árpád berzaskai kőszénbánya igazgatót választották meg.

Uj részvénytársaság Temesvárt. A temesvári Hinterseer-féle kezytűgyár közelebb 360 ezer korona alapítókével részvénytársasággá alakul át. Az új részvénytársaság megvásárolta a Coppony-féle papírgyárt 170 ezer koronáért. A papírgyár területének nagy részét parcellázni fogják és ezen a czímen száztízezer korona visszatérül a vételárból, úgy hogy a tulajdonképeni gyárépület csak hatvan ezer koronába kerül. A kezytűgyár már eleinte is 200 munkást fog alkalmazni és naponta 400 darab báránnyöbrből 1200 pár kezytűt fog készíteni. Az alakítandó részvénytársaság alapítói a városhoz fordultak már most a következő kérelemmel: 1. Kérik a várost, hogy jegyezzen 60 darab 300 korona névértékű részvényt (18.000 korona); 2. biztosítsanak a gyár részére tíz évre adó- és illetékmentességet; 3. adják a szükséges villamos áramot kedvezményes áron; és 4. azon naptól kezdve, amikor az alkalmazott munkások száma a 200-at túllépi, adjanak minden egyes munkás után tíz évre évi 10-10 K pénzsegélyt. A városi gazdasági bizottság a minap tárgyalta a kérelmet és egyhangulag elhatározta, hogy a kérelem teljesítését fogják a legközelebbi közgyűlésnek javaslatba hozni. A bizottság csak azt a megszorítást hozza javaslatba, hogy a pénzsegély nem lehet több, mint évi 3000 K és hogy a fölhasznált villamos erő után, öt évre 30 százalékos kedvezményt biztosítsanak.

A báttaszék-mohácsi h. é. vasút közgazgatási bejárása. Pallós Ignác építési vállalkozó az ugyancsak általa tervezett mohács-pálmónostori h. é. vasúti vonal kiegészítéseképpen Mohácstól-Báttaszékig vezetett h. é. vasút tervezésével is foglalkozik, miáltal Szlavonia felé új összekötő vonal létesülne. Az említett vonal közgazgatási bejárását — mint értesülünk — Képesy Árpád miniszteri osztálytanácsos vezetése alatt tegnap és a mai napon tartották meg.

Munkáshitel. A hatvani ezukorgyár igazgatósága elhatározta, hogy Munkáshitel-Részvénytársaság czim alatt pénztárt szervez, amely a gyár munkásainak fizetésük és vagyonuk arányában kölcsönt ad. Az igazgatóság a kamatlábat 4 százalékban állapította meg és egyben elhatározta, hogy a részvénytársasági pénztár vezetésében a munkások is résztvesznek. A munkások az igazgatóságnak e humánus intézkedését nagy örömmel fogadták.

Kanapé-pörök a tőzsdén. Röviddel ezelőtt a tőzsdetanács elhatározta, hogy az értéktőzsdéi terem közepén lévő sorompót — hol a bankok képviselői állanak — ujjal cseréli ki. A régi, jobb napokat látott faalkotmány immár tüzelőfávé degradált s helyette már ott pompázik a pénzvilágot jelentő deszkák az új, mely felvehetné a ver-

senyt a világ bármely tőzsdéjének sorompójával. A keményfából készült és disznóbőrrel bevont díszes alkotmány azonban egy kis kavargást okozott a bankképviselők között. A régivel, ahogy ez a tőzsdéken szokásos, minden intézetnek, vagy cégnek megvolt a maga helye, melyet kis táblácska jelzett. Az új sorompónál azonban nem tartották be a régi rendet, ugylátszik protekció is érvényesült és a befolyások oda tették helyüket, ahol a tulajdonképeni vásár folyik, míg mások onnan kiszorultak oda, ahol nincs is üzlet. A szerzett jogok tulajdonosai megrökönyödve tapasztalták a tervezett új rendet és — hogy egy rossz tréfát alkalmazzunk — sorompóba léptek, megkezdvén a küzdelmet a jövővények ellen. Csakhamar élénk vitakozás keletkezett, melynek nagy közönsége akadt, egyik-másik bankdirektor kapacitálni igyekezett a szemfüles hódítókat, mások meg azt hangoztatták, hogy tiltakozást fognak betervezni a tőzsdetanácshoz s a régi rend visszaállítását követelik. Még mások azért ágaskodtak, mivel egyes magán bankcégek jobb helyeket kaptak, mint a bankok. Mivel üzlet ma alig volt, a bankok megbízottjai ráérték és parázs kis vitát rögtönöztek. A rencontre-oknak komolyabb következménye nem volt, sőt a kiapadhatatlan humor tőzsdelátogatók tréfára fogták a dolgot, egy jókedvű tőzsdéügynök elrikkantotta magát, hogy: sorompó-helyekben kinek van üzlete? mi jókora derűtséget okozott. Az érdekeltek előreláthatólag kiegyeznek, amint ez már szokásos a tőzsdén.

Uj személyszállító vonatok forgalomba helyezése. A m. kir. államvasutak igazgatósága e hó 15-től kezdve Felső-Gallától Komáromig egy új személyszállító tehervonatot állít be, amely II. és III. osztályu kocsikkal fog közlekedni. E vonat Felső-Galláról estli 6 óra 36 perczkor indul és Komáromba este 8 órakor érkezik.

A zombor-öbetséi vasút. A zombor-öbetséi vonal turja-öbetséi vonalrészének műtanrendőri bejárása július 8-án lesz, amely naptól fogva ezt a vonalrészét valószínűleg szintén forgalomba fogják helyezni. A megnyitás napjától a zombor-öbetséi vonalon új menetrend szerint fognak a vonatok közlekedni és pedig oly módon, hogy azontul nem két, hanem három vonatpár fogja a forgalmat lebonyolítani. Az új menetrend a következő lesz: Zomborból indul reggel 3 óra 14 perczkor, Öbetsére érkezik reggel 7 óra 14 perczkor. Zomborból indul délután 12 óra 35 perczkor, Öbetsére érkezik délután 4 óra 48 perczkor. Zomborból indul reggel 7 óra 51 perczkor, Öbetsére érkezik délután 2 óra 9 perczkor. Öbetsérel indul reggel 3 óra 46 perczkor, Zomborba érkezik reggel 7 óra 59 perczkor. Öbetsérel indul délután 2 óra 36 perczkor, Zomborba érkezik délután 6 óra 36 perczkor. Öbetsérel indul délelőtt 9 óra 10 perczkor, Zomborba érkezik délután 3 óra 15 perczkor.

Kecskemét város földvásárlásai. Amint értesülünk, Kecskemét város megvásárolta koburg-góthai herczegnő tulajdonát képező 65.000 kat. hold kiterjedésű uradalmakat 3 millió koronáért. Az uradalmak Derencsénben, Füleken és Balogváron vannak, Pest, Gömör és Nógrád vármegyék területén.

A londoni magyar kiállítás. A jövő évben Londonban rendezendő magyar kiállítás eszméje iránt — amelyről az Egyetértés adott először hírt — a monarchia londoni nagykövete is állandó érdeklődéssel viseltetik és szerinte Londonban a magyar kiállítás terve a legmesszebbmenő támogatásra számíthat és a kiállítással kapcsolatban alkalmas feltételek mellett sok mindenféle árunak, például a magyar borknak igen kitűnő piacot lehetne Angliában teremteni. Gróf Svizzo Morris alkonzul erre nézve már részletes tervet is dolgozott ki, amelyet a magyar kiállítás tervezőinek rendelkezésére bocsátott.

Tőzsdéi sztrájk Milanóban. A Genuában nemrég lefolyt tőzsdéi sztrájknak most párja akadt és pedig Milanóban. A sztrájkra a tőzsdekamara az a határozata szolgáltatott okot, hogy a kamara

csak az ügynököknek engedte meg a hangos szóval való üzletkötést, amit a tőzsdén megtiltani üzlet-technikai okokból lehetetlen. A tőzsdelátogatók az a része, melyre a tilalom vonatkozott, nevezetesen a pénzintézetek, magánbankok és váltóüzletek elhatározták, hogy nem mennek addig a tőzsdére, míg a sérelmes rendelkezést vissza nem vonják. A milanoi börzén — amint lapunknak jelentik — tegnap ugyaszólván teljesen pangott a forgalom, mivel a bankok és bankárok, kik az ügynököket megbízásokkal ellátták, hiányoztak. A sztrájkoló tőzsdelátogatók egy magántőzsdét nyitottak, ahol üzleteiket lebonyolítják és teljesen távol maradnak a hivatalos forgalomtól.

Közgazgatási pótbejárás a karánsebes-hátszegi h. é. vasúton. Az engedélyezés alatt álló karánsebes-hátszegi h. é. vasútra vonatkozó építési terveket az építési vállalkozók beterveztették a kereskedelemügyi miniszterhez. Minthogy a tervek a bejárásirtervektől eltérnek, a miniszter — mint értesülünk — a karánsebes-alsóbanczári vonalrészre közgazgatási pótbejárást rendelt el. A pótbejárást Lázár Lajos főtanácsos vezetésével e hó 16. és 17. napjain tartják meg.

Gyümölcstermelési kilátások. A gyümölcstermelési kilátások általában nem valami kedvezők. Még legjobb kilátások vannak a csemegezőlő és dió tekintetében. A nevezetesebb gyümölcstermelő vidékekről a földmiveltésügyi miniszterium állandó gazdasági tudósítótól beérkezett jelentések alapján a következőket közöljük a gyümölcstermés kilátásairól. *Abaujban* a cseresznyéről híres Gönczön csemegezőlőből középtermés lesz, a cseresznye nem sikerült. Általában alma, körte, csemegezőlő és dióban az egész megyében középtermés lesz. Középtermés várható *Alsófehértó* alvinczi, nagyenyedi, verespataki járásában, *Aradmegye* hegyháti járásában, *Arvában*, *Baranyában*, *Brassóban*, *Gömörben*, *Győrben*, *Háromszékben*, *Szebenben*, *Almából* nagytermést jelentenek *Kecskemétről*, *Csongrádmegye* tiszamenti járásából, *Marostordamegyéből*; ellenben a híres alma és körtetermő *Szatmárban* mindentől csak középtermés várható. Nagy szilvatermést jelentenek *Bácsmegye* bácsalmási járásából, de általában a nagy szilvatermő vidéken csak középtermésről szólnak a tudósítások. A békési járásban öszibarack és csemegezőlőből várnak nagy termést. *Hunyadmegyéből* nagy diótermés hírt jelentik, általában azonban a számbavehető nagyobb gyümölcstermelő helyekről csak középtermésről, itt-ott még azon alul maradó terméskilátásokról szólnak a jelentések.

Uj vasútvonalak. Több ízben megemlékezünk már arról, hogy *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi miniszter a vasúti beruházási kölcsön egy részét a vasúti hálózat kiegészítésére kívánja fordítani. A miniszter megkereste a vidéki gazdasági egyesületeket, kereskedelmi és iparkamarákat és az összes törvényhatóságokat, hogy véleményét adjanak a működésük területén kiépítendő új vasúti vonalakra nézve. Huszonnégy vármegyei gazdasági egyesület terjesztette föl ezideig véleményét a miniszteriumhoz és nem kevesebb, mint száznyolcvan új vasútvonal építését hozzák javaslatba. Ha még mosi tekintetbe vesszük, hogy a törvényhatóságok, kereskedelmi és iparkamarák, valamint egyéb megkerdezett szervezetek is javaslatba hoznak majd új vasútvonalakat, el lehet képzelni azt, hogy mily nehéz helyzetbe kerül a pénzügyi kormány, míg a javaslatok tömkelegéből ki bírja majd bogozni a föltétlenül megépítést igénylő új vasúti vonalakat, vagy pedig az erre a célra szánt vasúti beruházási kölcsön kevésnek fog bizonyulni. Újból hangsúlyoznunk kell, hogy az új vasútvonalak kiépítésénél a kereskedelmi kormány és törvényhozás előtt az a szempont kell, hogy irányadó legyen, miszerint a meglevő kiviteli vasúti fővonalakkal hozassanak összeköttetésbe a megépítendő vasúti vonalak s ezekkel oly vidékek hálóztassanak be, amelyek kereskedelme, ipara és mezőgazdasága igényli azt, hogy a kiviteli fővasútvonalakkal szerves kapcsolatba kerüljön.

Nagyszombati cacao és csokoládégyár Nagyszombat.

Kérjünk: földrajzi, történelmi és természetrajzi csokoládét.

A Genera
életbiztosítási
ajánlat 10,0
crejég nyujt
93 fillér h
január 1-je
biztosítási
kötvény 77.
állított ki
kárak összeg
biztosítási
cember hó
K 52 fill. 10
fett ki, ami
van tartalék
biztosítási
K 23 fill.
társulat alap
tások szerin
tesznek ki.
vényben ma
fosított népf
be. A bet
ugyanzen
7181 K ö
káreset 116
lentésre.

A mezőg
érvényben l
ból kifolyó
mint ez köz
szeszgyárok
vényhatóság
ból kifolyó
megkereste
ipari szesz
lem kapcsár
hoz, melybe
felszabadítá
nak teljes
kontingens
ahhoz a kis
kezelési uton.
hatóság ér
iratot intéze
dasági szes

Kiszagad
Egytel már
megyei kisg
szász kisa
ismerés cz
mogatásáva
sület közre
tartják meg
Keresztényf
gekre, Bras
Héjasfalva
fog kiterjed
technikáját,
mezőgazdas
megyei gaz
Cséser Lajo

Vámkez
Azokban az
további i
végrehajtás
gyarazatok
hozatala
tíletek bi
ily bizony
korona k
delemügyi
összes várr
gazdasági
felügyelőkn
ványt kapo
Országos M
Gazdasági
Egyesület,
Gazdasági
Gazdasági
nál a gazd
el a vámt
kötelesek a
igazolva va
ses árut m
zatja a vár
Beszűntel
gerhajózás
a menetren
között e h
ség ideigh

Töb

ajánl k
tokra

A „Ha
intéze

10

angos szó-
megtiltani
őzsdeláto-
matkozott,
ankok és
mennek
rendel-
börzén
gyszólván
bankok és
akkal ellát-
gatók egy
ebonyolít-
os forga-

átzsegi h. é.
ánsebes—
erveket az
skedelem-
a bejárás
értésülünk
szre köz-
ótbejárást
16. és 17.

lcsterme-
kedvezők.
eszőlő és
lcstermelő
állandó
k alapján
és kilátá-
Gönczön
cseszesznye
megeszőlő
més lesz.
zi, nagy-
hegyháti
n, Gömör-
Almából
rádmegyé
l; ellen-
ban min-
szilvater-
járásából,
ken csak
A békési
l várnak
diótermés
bavehető
közép-
termés-

lékeztünk
delemügyi
gy részét
rdítani. A
egyesüle-
az összes
ak a mű-
vonalakra
egyesület
iszterium-
j vasutvo-
ost tekin-
eskedelmi
ezett szer-
vonalakat,
helyzetbe
ok tömke-
nül meg-
pedig az
lcsön ke-
munk kell,
kereske-
a szem-
nt a meg-
ak össze-
s ezekkel
kereske-
zt, hogy a
latba ke-

A Generali forgalma. Az Assicurazioni Generali életbiztosítási osztályánál június havában 1392 ajánlat 10,053,373 K 61 fill., biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 1255 kötvény 8,801,530 K 93 fillér biztosítási összegre állított ki. Ez évi január 1-je óta 9947 ajánlat 85,917,031 K 92 fill. biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 8687 kötvény 77,491,560 K 32 fill. biztosítási összegre állított ki. Az 1907 január elseje óta bejelentett károk összege 4,451,143 K 15 fill.-re rug. Az életbiztosítási osztály kimutatott állománya 1906 december hó 31-én 117600 kötvény után 849,570.242 K 52 fill. tőkét és 1,666,993 K 87 fill. járadékot tett ki, amire készpénzben 234,205,259 K 55 fill. van tartalékba helyezve. Az 1906. évben az életbiztosítási osztály által kifizetett károk 13,523,622 K 23 fill.-t tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapítása óta (1831.) az évenkénti kimutatók szerint fizetett károk 861,570,345 K 95 fill.-t tesznek ki. A biztosítás minden pótdíj nélkül érvényben marad a teljes összeg erejéig, ha a biztosított népfelkelési kötelezettségénél fogva hivatott be. A betöréssel szembeni biztosítási osztálynál ugyanezen hónapban 29 káreset jelentetett be 7181 K összeggel, ez évi január 1-je óta 286 káreset 116,264 K 71 fill. összeggel került bejelentésre.

A mezőgazdasági szeszgyárak támogatása. A most érvényben levő szeszgyárak törvénybe vett revíziójából kifolyólag a kereskedelmi és iparkamarák — mint ez köztudomású — állást foglaltak az ipari szeszgyárak érdekei mellett és e tekintetben a törvényhatóságok támogatását kikérték. E mozgalomból kifolyólag a nagyváradi kereskedelmi kamara megkereste Bihar vármegyét, kérvén, hogy az az ipari szeszgyárak mellett foglaljon állást. E kérelem kapcsán a megye feliratot intézett a kormányhoz, melyben kéri az egész ipari szeszkontingens felszabadítását az ipari szeszgyárak tulajdonosainak teljes kárpótlása mellett és a felszabadult kontingens átadását a mezőgazdaságnak, úgy hogy ahhoz a kisbirtokosok is hozzáférhessenek szövetkezeti úton. Erről az állásfoglalásról a törvényhatóság értesítette a megkereső kamarát és köriratot intézett a törvényhatóságokhoz a mezőgazdasági szeszgyárak érdekében.

Kisgazdák tanulmányútja. Az Erdélyi Gazdasági Egylet már régebben elhatározta, hogy kolozs megyei kisgazdákat tanulmányútra viszi az erdélyi szász kisgazdák fejlettebb mezőgazdaságának megismerése céljából. A földmívelésügyi miniszter támogatásával és az Erdélyi szász Gazdasági Egyesület közreműködésével ezt a tanulmányutat most tartják meg. A tanulmányút Földvár, Hóltővény, Keresztényfalva, Prázmár és Szászhermány községekre, Brassó városára, továbbá Fehéregyháza és Héjasfalva községekre, végül Segesvár városára fog kiterjedni és ezeken a helyeken a termelés technikáját, a szövetkezeti értékesítést és egyéb mezőgazdasági intézményeket fogják a kolozs megyei gazdák tanulmányozni, kiket ez utjon Cséser Lajos gazdasági szaktanár vezet.

Vámkezeléshez szükséges bizonyítványok kiállítása. Azokban az esetekben, melyekben a törvénnyel további intézkedésig életbeléptetett vámtarifa végrehajtási utasítása alapján kiadott magyarázatok szerint bizonyos árucikkeknek behozatala mező-illetőleg erdőgazdasági tevékenység bizonyítványainak bemutatásától függ, ily bizonyítványok kiállítására a magyar szent korona országában a pénzügyi, kereskedelemügyi és földmívelésügyi miniszterek az összes vármegyei gazdasági egyesületeknek, mezőgazdasági bizottságoknak és a kir. erdőfelügyelőknek adtak jogosítványt. Ily jogosítványt kapott a vármegyei egyesületeken kívül az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, az Erdélyi Gazdasági Egylet, az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület, a Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete, a Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesülete. A bizonyítványok kiadásánál a gazdasági egyesületek mint szakértők járnak el a vámtarifa utasításai szerint és nem tagoknak kötelesek a szükségelt bizonyítványt kiállítani, ha igazolva van az illető fél részéről, hogy a kérdéses árut mező, illetőleg erdőgazdasági célra hozta a vámkülföldről.

Beszűntöltött hajózás. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Rt. közhírré teszi, hogy géptörés miatt a menetrendszerű járatokat *Bosna-Ráca* és *Sabac* között e hó 5-étől kezdve kiegészítő gőzös érkezéséig ideiglenesen néhány napra megszünteti.

Több millió koronát

ajánl kedvező kamatozás mellett földbirtokra első és II. helyi bekebelezés mellett!

A „Hazai és Külföldi Pénzintézetek Közvetítő-Vállalata

DEBRECZEN, Piacz-utca 83. szám.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTEKTŐZSDE

Gabonátözsde.

Az aratómunkák az egész országban folyamatban vannak és csak most lehet látni az óriási hőség által okozott kár nagyságát. Intenzívebb véleményvásárlásokra és kényszerfedezések folytán a hangulat ma délután roppant szilárd volt és októberi buza 11 koronáról egész 11.19 koronáig emelkedett, mely áron hivatalosan zárul is. Míg dél előtt inkább nyugodtabb volt a hangulat és azon látszatot viselte magán a helyzet, mintha a hétfői hasznonyolítások folytán gyengülne el az irányzat és olcsóbbak volnának az árak. De délfelé és főleg délután a hasznonyolításokból kényszerfedezések lettek és az irányzat nekünk adott igazat és az árak vigán haladtak felfelé. Több előkelő cég főnökével folytatott beszélgetésünk folytán azt kell tapasztalunk, hogy a szilárdságnak még nincs vége, amit magunk is hiszünk, mert a helyzet tényleg vigasztalan és a kilátások egyáltalán nem kecsegtetők.

Készbuza mérsékelt kínálat és gyengébb véltelkdv mellett inkább csendes irányzatú volt. Elkelt mintegy 20,000 q változatlan árakon. Rozs, árpa, zab és tengeri szintén nem változtak. Határidős fedezési és véleményvásárlásokra folytatólagosan szilárdak voltak és októberi buza a tegnapi zárathoz viszonyítva 44 fillérrel drágább.

Eladottak

Buza. Tiszavidéki: 1700 mm. 80 kg. 22.50 K, 850 mm. 79.3 kg. 22.50 K, 800 mm. 80.5 kg. 22.50 K, 1200 mm. 80.5 kg. 22.40 K, 100 mm. 80 kg. 22.35 K, 100 mm. 80 kg. 22.25 K, 210 mm. 78 kg. 22 K, 190 mm. 80 kg. 22 K, 50 mm. 77.5 kg. 22 K, 200 mm. 78 kg. 21.40 K.

Bihari: 1100 mm. 77 kg. 21.35 K.
Pestmegyevidéki: 250 mm. 70 kg. 22.80 K, 200 mm. 79 kg. 21.80 K, 200 mm. 79 kg. 21.80 K, 200 mm. 79 kg. 21.60 K, 100 mm. 77 kg. 21.30 K.

Beeskereki: 5000 mm. 76.6 kg. 21.60 K.
Raktárúri: 2000 mm. 77 kg. 21.50 K, 2100 mm. 76.5 kg. 21.40 K.

Zab: 150 mm. 16.20 K, 150 mm. 15.60 K, 200 mm. 15.50 K mind kpf. mellett.

Káposztarepcze: 300 mm. 33.30 K, kpf. mellett, paritás.

Az árak 100 kg.-kint koronaértékben értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. július 3-tól július 4-ig.

Érkezett: Elszállítottat:

Buza	12047	—
Rozs	268	1301
Arpa	463	—
Zab	7229	2035
Tengeri	20998	4870
Liszt	—	23588
Korpa	—	—

A határidőpiacra köttetett:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza októberre 11.02, 10.90, 10.99.
Rozs októberre 8.70, 8.72, 8.65, 8.72.
Zab októberre 7.92, 7.83, 7.89.
Tengeri júliusra 6.02, 6.11, 6.—.
Tengeri augusztusra 6.16, 6.17, 6.13.
Tengeri 1908. májusra 6.37, 6.21, 6.30.

Déli 1 órakor zárulnak:

Buza októberre	—	—	10.98—10.99
Rozs októberre	—	—	8.72—8.73
Zab októberre	—	—	7.88—7.89
Tengeri júliusra	—	—	5.96—5.97
Tengeri augusztusra	—	—	6.10—6.11
Tengeri 1908. májusra	—	—	6.26—6.27

Déliutáni forgalom.

Déliután az irányzat még élénkebb lett, mire az árak megerősödtek.

4 óra 30 perczkor záródnak:

októberi buza	11.18	11.19
októberi rozs	8.75	8.76
októberi zab	7.89	7.90
júliusi tengeri	5.96	5.97
májusi tengeri	6.27	6.28
augusztusi tengeri	0.—	0.—

Értéktőzsde.

Drágább newyorki jegyzések kapcsán a mai tőzsde barátságosabb hangulattal nyílt meg. Kötések azonban csupán osztrák hitelrészvényekben fordultak elő, míg más téren az árfolyamok csak névlegesek. A déli tőzsdén nagy üzletlenség uralkodott, mely nyomasztólag hatott és az árfolyamok az egész vonalon lemorzsolódtak. A helyi értékek piacza kedvetlen maradt, az árfolyamok gyengültek. Olcsóbban jegyeznek: Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 3.—, Magyar keramiai gyár 6.—, Salgótarjáni kőszénbánya 2.—, Danubius hajógyár 2.—, Weitzer-féle vaggongyár 2.—, Fiumei rizshántoló 20.— koronával. Kivételt képeztek az Első Hazai Takarékpénztár és az Első Magyar Általános Biztosító-Intézet részvényei, melyek 50—50 koronával jobb árfolyamon kerestettek. Befektetési értékekben némi kínálat mutatkozott, magyar koronajáradék 92-90-ig, 20 fillérrel csökkent.

Előtőzsde.

Az előtőzsde nagyon csendes volt.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 650.25—651.— Magyar hitelbank —, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank —, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. —, Osztrák-magyar államvasut 654.25 —, Déli vasut —, Rimamurányi vasút —, Magyar koronajáradék —, Közuti vasut —, Városi villamos vasut —, Orosz járadék —, 3 százalékos jelzálogsorsiegy —, Hazai bank —.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 650.— 650.50, Magyar hitelbank 748.50—749.—, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 493.— 493.50, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 482.— 482.50, Osztrák-magyar államvasut 652.50—653.—, Déli vasut 137.50—138.—, Rimamurányi vasút 537.— 537.50, Magyar koronajáradék 93.— 93.05, Magyar aranyjáradék 111.— 111.25, Közuti vasut 542.— 542.50, Városi villamos vasut 288.— 289.—.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde kedvetlen volt.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 649.75—649.50, Magyar hitelbank 748.50—749.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank —, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 481.50—, Osztrák-magyar államvasut 653.25—653.50, Déli vasut —, Rimamurányi vasút 537.75—538.—, Magyar koronajáradék 93.05—, Magyar aranyjáradék —, Közuti vasut 543.—, Városi villamos vasut 287.50—, Orosz járadék —, Hazai bank —.

Helyi értékekben köttetett: Salgótarjáni kőszénbánya 573.— 574.—, Konvertált sorsiegy —, Kereskedelmi bank —, Magyar agrárbank —, Danubius 218.— 219.—, Drasche —, Keramiai gyár —, Ujlaki téglagyár —, Budapesti takarékpénztár —, Ganz vasgyár —, Felten kábelgyár —, Hazai sorsiegy 107.—, Magyar kereskedelmi r.t. —, Weitzer vagon —, Magyar osztrák részv. —, Fővárosi Takarékpénztár —, Adria —, Kobergyár —, Erzsébet szanatórium sorsiegy —, Iparbank —, Franklin —, Erzsébet-gőzmalom —, István-tégla —.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 649.50—649.75, Magyar hitelbank 748.50—749.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 492.— 493.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 482.— 482.50, Osztrák-magyar államvasut 654.— 654.50, Déli vasut 137.50—138.—, Rimamurányi vasút 537.50—538.—, Magyar koronajáradék 92.95—93.—, Közuti vasut 542.— 542.50, Városi villamos vasut 288.— 288.50.

Prémium-üzlet: Díjbiztosítások osztrák hitelben holnapra 3 4, nyolcz napra 6—8 K, Julius végére 12—14 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde üzletlenn maradt.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 649.50—649.75 Magyar hitelbank 748.50—748, Magyar leszámítoló

és pénzváltóbank Magyar jelzőlog hitelbank II kib. Osztr.-m. államvasut 653.50, Déli vasut Rimamur. vasmű Magy. koronajáradékúti magy. aranyjár. Közúti vasut Városi villamos vill.

3 óra 30 percig záródnak: Osztrák hitelrészvény 649.50-649.75, Magyar hitelbank 748.-, 748.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 492.-, 492.50, Magyar jelzőloghitelbank II. kib. 482.-, 482.50, Osztrák-magyar államvasut 654.-, 654.50, Déli vasut 137.50-138.-, Rimamurányi vasmű 537.50-538.-, Magyar koronajáradék 92.95-93.-, Magyar aranyjáradék 110.75-111.-, Közúti vasut 542.-, 542.50, Városi villamos vasut 287.-, 287.50.

BÉCSI GABONATÖZSDE:

Bécs, július 6. (Az Egyetértés távirata.) Buza: Tiszavidéki 11.30-11.80, bánáti 10.85-11.30, mosoni és győrvidéki 10.30-10.65. K. töffelvidéki, marchfeldi és alsó-ausztriai

Rozs: Töffelvidéki 8.50-8.75 K, csepel-szigeti 8.45-8.65, pestmezei 8.65-8.95, különféle magyar és ausztriai K.

Arpa: Tiszavidéki, déli vasúti, mosoni és győrvidéki K. Magyar tengeri: 6.45-6.70 K. cinquantin K.

Magyar közepes zab: 8.45-8.70 K. elsőrendű 8.60-8.80, válogatott 8.75-9.10 K.

Liszt 50 fillérrel drágult, de a követelést nem adták meg. Korpa valamivel szilárdult.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE.

Bécs, július 6. Jóllehet a külföldi tőzsdéről kedvező hírek érkeztek, mégis tartózkodó hangulat mellett üzletlenség uralkodik. A kedveltség azonban nem hatott nyomasztólag a vezető játékpapirokra, csupán vásértékek vettek lanyhuló irányzatot. Nagyobb

érdeklődés mutatkozott az Unio bank papirjaiban. Az általános rezerváció változatlanul megmaradt az előtőzsdé végéig.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitelr. 650.-, Magyar hitelr. 749.-, Allamvasut 654.-, Déli vasut 139.-, Alpesi bányafársulat 587.50, Rimamurányi 539.-, Májusi járadék 92.95, Magyar koronajár. Orosz érték 83.30, Török sorsjegy 184.75, Német márka 117.73, Prágai vasmű Unio-bank 543.50 Laenderbank, Bankverein, Elbavölgyi, Angol bank

A déli tőzsde változatlan árfolyamokkal nyílt meg.

Jegyzetek:

Osztrák hitel 649.75, Magyar hitel 749.-, Landerbank 434.50, Unio-bank 544.-, Allamvasut 654.-, Anglo-bank 302.-, Bankverein 534.50, Déli vasut 139.-, Gőzhajó, Alpesi bányarészvény 587.50, Májusi járadék 97.50, Magyar koronajáradék 92.95, Török sorsjegy 184.57, Német márka 117.73, Elbavölgyi vasut, Rimamurányi 538.-, Orosz érték 83.30, Keleti vasutak Skoda

Bécs, július 6. (Osztrák értékek zárulata.) 4-2 százalékos papír-járadék 97.50, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.50, 1860-as sorsjegy 149.25, Osztrák hitelsorsjegy 422.-, Angol osztrák bankrészvény 301.-, Bécsi Bankverein 534.50, Osztrák-magyar bank 181.-, Déli vasut 138.50, Dunagőzhajózási társaság 995.-, Dohány részvény 426.-, Cs. kir. arany (vert.) 11.34, Német bankváltók 117.78, Osztrák Lloyd 452.-, 4.2 százal. ezüst járadék 97.45-97.75, Osztrák koronajáradék 97.50, 1864-es sorsjegy 249.50, Osztrák hitelintézeti részvény 649.25, Union-Bank 543.-, Osztrák Landerbank 434.50, Osztrák-magyar államvasut 652.75, Elbavölgyi vasut 421.-, Alpesi részvény 588.50, 20 frankos 19.15, Londoni váltóár 240.70, Lipótkohó 436.-, Töröksorsjegy 183.90, gyengült.

Bécs, július 6. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos arany-járadék 111.15, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 141.25, Magyar hitelbank részvény 748.-, Magyar leszámítoló és váltó részvény 492.-, Rimamurányi 538.25, Magyar cukoripar, Adria hajózási részvénytársaság 413.-, Magyar koronajáradék 92.85, 4 százalékos magyar földteherm.

kötv. 92.45, Magyar nyer.-k. sorsjegy 189.-, Kassa-Oderberg vasutársaság, Magyar jelzőlogbank 482.-, M. keresk. bank 34.10.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE.

Berlin, július 6. (Tőzsdejelentés.) A mai tőzsde alapirányzata szilárd volt, azonban az üzleti vállalkozási kedv teljeseen szünetelt. Bankok és kohó-részvények magasabban indultak, ellenben vasmű-értékek a gyöngülés felé hajlottak. Vasutak közül déli vasut bécsi jelentésekre emelkedett, ellenben amerikaiak szilárd alapirányzat daczára is, mely New-Yorkban mutatkozott, nem egységes irányzatban mozogtak. A járadékok forgalma csöndes. Hajózási részvények a kiviteli árak nagy mennyiségére és a kivándorlás emelkedésére szilárdultak. Későbbben az irányzat valamennyi értékekben a magánleszámítolási kamatláb emelkedése következtében elgyöngült. A készpénzpiac ipari értékei iránt nem volt egységes az érdeklődés. Magánleszámítolási kamatláb 4 1/2%, napi pénz 5 1/2%.

Zárlatok jegyzetetik: 4-2 százalékos papírjádék 98.60, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.60, Osztrák hitelrészvény 203.50 Déli vasut 27.70, Orosz bankjegyek 214.45, 4 százalékos orosz kölcsön Disconto Commandit 170.20, Dinamit-truszt 156.70, Harpeni 197.90, Unifikált török járadék 95.-, 4-2 százalékos ezüst-járadék 97.40, 4 százalékos magyar aranyjáradék, Magyar koronajáradék, Osztrák-magyar államvasut 139.20, Bécsi váltóár 84.85, Olasz járadék 103.60, Alt. villamossági Edison 190.50, Gelsenkircheni 194.80, Laurakohó 216.50, Gyengült.

Frankfurt, (Zárlat.) július 6. 4-2 százalékos papírjádék 98.15, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 93.35, Osztrák hitelintézeti részvény 203.40, Osztrák-magyar államvasut 139.10, Északnyugati vasut, Bustiehradi vasut, Londoni váltóár 20.43, Bécsi Bankverein 134.-, Villamos részvény, 3 százalékos magyar kölcsön, 4-2 százalékos ezüstjádék 98.20, Osztrák koronajádék 9.580, Magyar koronajádék 92.90, Osztrák-magyar bank 129.-, Déli vasut részvény 27.80, Elbavölgyi vasut, Bécsi váltóár 848.16, Párisi váltóár 812.75, Union bankrészvény, Alpesi bányarészvény 284.-, Szilárd.

Table with columns: Buza, Kilós, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Rows include Tiszavidéki, Jéhdormegyei, pestvidéki, Bánági, Bácskai.

Table with columns: Egyéb gabonanelemek, 100 kilogramm ára. Rows include Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repce.

Table with columns: Burgonya, Fehér, Rózsá, Sárga. Rows include Dunántuli, N yirégi, Erdélyi, Bányási, Pesti.

Table with columns: Különlételemények, Faj, Pénz, Ár. Rows include díszmészir, szalonna, szilva készlet, heremag.

Table with columns: Allamadosság közkölcsonét, Pénz, Ár. Rows include Magyar aranyjáradék, Koronajáradék, All. kölc. Vaskapucell. ar. a., Horv. nyermény kölc. 100 ft., Horv. szilv. ren.-k. ar. k., M. földteherm. kötv. 4%, Horv. szilv. 4%, Diszál szeged. ny. kölc. 4%, Horv. szilv. 4%, Konv. osztr. adóm. koronaj. 4%, Egyes. osztr. ár. papír. 4 1/2%, Osztrák aranyjáradék, Koronajáradék, All.-sors. 1860. 1000 K 4%, 1864-ből 200 K 4%, 1864-ből 100 K 4%, Bosz.-herc. orsz. k. 1895. 4%, vasúti 1895. 4 1/2%, Bpest. székcs.-f. kölc. 4%, Bpesti. székcs.-f. kölc. 4%.

Table with columns: Zaloglevelek. Elsőbbségek, Pénz, Ár. Rows include Bolvár. tépt. r.-t., Gygyesül. f. v. takp., Korona 4%, Kiszélt. orsz. 100 ft. 4%, 50% évre kor. 4%, M. ngr.-ár. b. szilv. kötv. 4%, járadék-kötv. 4%, záloglevél kölc. 4%, M. All. takp. r.-t. 4%, Magyar földteherm. 41 évre 4%, 80 évre 4%, székcs.-f. talajjav. 4%, M. jelz. hitelb. 100 ft. 4%, ugyanaz 50 évre 4%, forint értékben 4%, 50 évre kor. 4%, kölc. kötv. 50 évre 4%, ugyanaz 50 évre 4%, 50 év vt. 110 ft. 4%, 50 év 100 frank. 4%, ny. kötv. 4%, osztr. felülb. 4%, ny. kötv. kor. 4%, M. leszám. pvtibk 50 évre 4%, M. ikpl. közp. jelz. 4%, kölc. kötv. 50 évre 4%, kölc. kötv. 70 évre 4%, Orsz. közp. hitelsz. kötv. 4%, Osztr.-m. bank 50 év kor. 4%, P. hazai o.k.p. kölc. 4%, 100 K n. e. nyk. kötv. 4%, Pesti m. keresk. bank 4%, 100 K n. e. nyk. kötv. 4%, kölc. kötv. 50 évre 4%, Adria tengerhajóz. r.-t. 4%, Bpesti közúti vasútja 4%, Déli vasut 100 márka 4%.

Table with columns: Takarékpénztárak, Pénz, Ár. Rows include Kassa-oderb. v. 1880. ft. k. 4%, 1880. arany márka 4%, 1891. ezüst ft. 4%, 1891. arany márka 4%, H. osztr. vonal ft. 4%, M. folyam-igb. r.-t. k. 4%, Bankok részvényei, Angol-osztrák bank, Budapesti bányászati r.-t., Első magyar iparbank, Kismel hitelbank, Bpesti érc- és pénztár-egylet, Hazai bank fut. köz. 5%, Hermes magy. Alt. váltóüzlet, Magy. agr. és ár. b. r.-t., M. Alt. hitelbank fut. k. 5%, M. földteherm. fut. k. 5%, M. pénzt. k.p. h. b. r.-t., M. ikpl. közp. jelz.-ia 5%, Magyar teleph. és par. bank, Osztrák hitelint. fut. vég. 5%, Osztrák-magyar bank, Pesti m. keresk. bank, Unionbank, Pécsvárosi takarékpénztár, Budapesti Erzsébetvárosi tak. Budapest-Lipótvárosi bank r.-t., Bpesti tak. sorsj. zálogk. r.-t., Gygyesül. bpesti (városi) k.p., Magy. Alt. takarékpénzt. Pesti hazai első takarékpénzt.

Table with columns: Bistositó-társaságok, Pénz, Ár. Rows include Első magyar Alt. biztosító, Fonórép pesti bizt. int., Magy. leg. és viszont. 5%, Nemzeti baleset biztosító 5%, Pannónia viszontbizt.-intézet, Gőzmozgók, Concordia, Első budapesti, Erzsébet, Luiza, Pesti hengermalom, Pesti molnárak és sütők, Pesti Viktória, Különléte vállalatok, Bpest-sz.-lörinci téglagyár, Egyes. tégl. és cementgy., Eszék. gy. kősz.-hánya 5%, Pécsöm. bány. és kohómű 5%, Kőbányai gőztéglagyár, Kőszénbánya és téglagyár, Lechner rákosi téglagyár, Magyar asztali r.-t., Magyar Alt. kőszénb. r.-t., Magyar kerámiai gyár, Szegedvárosi kőszénbánya 5%.

Table with columns: Pénz, Ár. Rows include Illaki tégl. és mészgyártó, Első m. gazdasági gépgyár, Danubius-hajógyár, Gygy. és gépgyár r.-t., Ganz és társa vasöntő, Magyar helyi fémipar-gyár, Nicholson gépgyár részv. társ., Rimamur. vasmű int. k. 5%, Schlick-féle vasöntő, Franklin-fársulat, Brassói cellulose gyár r.-t., Pesti Alt. villamosági r.-t., Első magyar helyiüzem, Első m. részv.-szövetkezet, Első m. szövetkezet, Első magyar szálloda r.-t., Nimmel vízszántó kom. gy., Gschwindt-féle szövőgyár, Hungária m. tréninggyár, Kármányi bolti szövetkezet, Magyar cukoripar, Magyar vasmű forg. r.-t., Magyar villamosági r.-t., Nemzetk. villamos. társ., Szegedi kenderfontógyár r.-t., Adria tengerhajózás r.-t., Bpesti közúti vasut int. k., Alvoz. fogy., Bpesti vill. városi vasut, Bpesti-pesti-rákosi vill. vas., Déli vasut int. vég., Dunagőzhajózási társ., Kassa-oderbergi vas., Magyar h. a. vasutak, Magyar nyugalom vasut, Osztr.-magy. államv. int. v., Pécs-barcsi vasut.

Table with columns: Sorsjegyek, Pénz, Ár. Rows include Bazilika sorsjegy, Bécs. nyer. kölc. 1874. év, Budavári sorsjegy, Erzsébet ezanatórium sorsj., Józsv. sorsjegy, osztr. felülb., Magyar vöröskereszt sorsj., osztr. felülb., Osztrák vöröskereszt sorsj., Osztrák hitelsorsjegy, Pálffy-sorsjegy, Pénzmekek és váltók, Arany, magyar v. osztr. vort, kor., iri., 20 frankos, 20 márkás, Török aranylira, Nemet D. bankj. (100 mk.), Francia b. (100 frank), Olasz bankj. (100 lira), Párizsi bankj. (100 frank), Román bankjegy (100 lei), Szerb bankj. (100 ezüst dinár), Váltók London (100 font st.), Német bankj. 100 m., Olasz bankj. 100 lira, Páris 100 franki.

Hambur ezüstjádék 27.50, 4 s hitelrészvény, Ola aranyjáradék London,

Páris. járadék 95.-, aranyjáradék 1896. 101.70, 5 százalékos 1890. Kons. amor. Orosz járadék utalvány 19.-, 4 sz. lékos unifi. 165.50, Török hitelintézet gyar jelzőlog Bankue O vasut, Keleti vasut gépgyár 620.-, Tula 42.-, kőszén 614.-, Rand 177.50, 208.43, Tra terdamra (rövid) 5/10, Belgiumra, Váltó Magánkam.

Ü Z I Budapesti Hízott sertés híz (páron) fillér. Közvetlen terjedő szű (páron) 136 fillér. P grammig terjedő szű (páron) 136 fillér. Nehéz (páron) kilogramm volt készült felhajtató elszállítató maradt kész irányzata:

Budapesti 251 d malacz, 55 darab sertés, 523 da malacz, 350 kgr. fiatal közép korona, elnyű 220 kg 126-138 rona. Hó sár irányzata:

Kivonat Kinevezési m. kir. miniszter J. gári iskol. rendes ta. elemi iskola gyei allan. Bnghia Mi. elemi iskola vezetésével pénzügymün.

Hamburg, (Zárlat) július 6. 4 2/3 százalékos czisztjárdék 98.10, 1860. sorsjegy 151.—, Déli vasut 27.50, 4 százalékos Aranyjárdék 97.70, Osztrák hitelrészvény 203.50, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járdék 103.—, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 95.30. Nyugodt.

London, július 6. Angol consol 84 3/8.

Páris, július 6. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járdék 95.20, Osztr. aranyjárdék 97.30, Magyar aranyjárdék 93.—, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 497.—, 4 százalékos Olasz járdék 101.70, Déli vasut elsőbbségi kötv. 303.—, 5 százalékos Marokkói járdék 513.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 94.75, 4 százalékos Kons. amort. román járdék 88.75, 4 százalékos Amort. román járdék 1905. 90.50, 5 százalékos Orosz járdék 1906. 86.70, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 487.—, 4 száz. Szerb járdék 1907. —, 4 százalékos spanyol járdék 93.—, 4 százalékos unifikált török jár. 95.—, Török sorsjegy 165.50, Török dohányszervény 445.—, Osztrák földhitelintézet 1084.—, Osztr. Länderbank —, Magyar Jelzálogbank —, Banque de Paris 1465, Banque Ottomane 686.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 147.— Meridionalvasut 690, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 620.—, Rio Tinto 22.06, Sucrerie d'Egypte —, Tula 428, Thomson Houston 129.—, Uríkányi kőszén 614.—, Chartered 101.—, De Beers —, East Rand 177.50, Jagersfontein 54.75, Transvaal Consols 208.43, Transvaal Land Company 123.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 104.37, Váltó német piacokra (rövid) 3/16, Váltó Bécsre (rövid) pari, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) —, Váltó Svájcra —, Csek Londonra 251.45, Magánkamatláb 3 7/16, szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, július 6-án. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 135—136 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 138—139 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 139—140 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, július 6. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 251 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen — darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás 272 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 523 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 45 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül 104—109 fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 96 104 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 132—136 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig korona, ételsulylevonással 128 138 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — korona ételsulylevonással 126—138 fillérig. — Beltölő süldő — korona. Horvát süldő — korona. A vásár irányzata közepes, az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 6. —

Kinevezések. A kereskedelemügyi miniszter Kohányi Zoltán cs. és kir. sorhajóhadnagyot tengerhajózási m. kir. főfelügyelővé, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Joneszka Jenő lptőrszemti kőszén-állami polgári iskolai segédtanítót a X. fizetési osztályba rendes tanítóvá, Bartha Géza kisbudaki állami elemi iskolai allandó helyettes tanítót a magyarnemeyi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Benghia Miklós okleveles tanítót a kanicsai községi elemi iskolához rendes tanítóvá, a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Bekény Nándor pénzügyminiszteri irodasegédit irodatiszté, Borka

Lajos kaposvári lakost ideiglenes minőségű díjtalan m. kir. pénzügyi számgyakornokká a kaposvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez, a debreczeni itélőtábla elnöke dr. Kövi József máramarosszigeti kir. törvényszéki díjtalan joggyakornokot segélydíjas joggyakornokká, a pozsonyi itélőtábla elnöke ifj. Bohus Péter díjtalan joggyakornokot a vezetésé alatt álló kir. itélőtábla területére díjas joggyakornokká, Tombor László díjtalan joggyakornokot a vezetésé alatt álló kir. itélőtábla területére díjas joggyakornokká nevezte ki.

Athelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kótai István magyarnemeyi állami IV. elemi iskolai tanítót a kisbudaki állami elemi iskolához, Szabó Bertalan nagyszentmiklósi állami elemi iskolai tanítót pedig a nagybecskereki állami elemi iskolához helyezte át.

Pályázatok. A kecskeméti orsz. tan. árvaháznál segédárvaanyai állásra augusztus 1-ig, — Forgácsfalván postamesteri állásra július 28-ig, — a győri törvényeségi fogháznál fogházmesteri állásra 4 hét alatt, — az egrí törvényszéknél aljegyzői állásra két hét alatt adandók be a pályázati kérvények.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for dates (July 6 and July 5) and locations (Inn, Duna, Móra, Vág, Rába, Dráva, Móra, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Iahorozs, Ung). It lists various locations and their corresponding water levels in meters.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1907. július 6-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánk időjárásában néhány foknyi hőemelkedésen kívül változás nem történt. A hőmérséklet maximuma: Csáktornán 32 C°, minimuma: Tatrafüreden, meg Botfalun 8 C° volt.

Tegnap délután 5 óra körül gyenge, távoli földrengést jeleztek a budapesti műszerek.

Prognózis a következő 24 órára:

Nyugat felől zivataros esők és némi hősüléedés várható.

Table with columns for location (Allomás), wind speed (Legnagyobb sebesség), wind direction (A. hőmérséklet), wind force (Celsius származ.), wind direction (Szélirány és erője), wind force (Felhőzet), wind force (Csapadék min.), and temperature (Hőmérséklet max., min.).

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Újságírók Reszvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Felhívás

tisztelt olvasóinkhoz!

Az alanti rovatban felsoroltuk mindazokat a magyar kereskedőket, akik magyar árukat adnak el és akiknek, ha küszöbét átléptük, magyar kereskedő bolijában vagyunk.

Hazafias lelkesedéssel ajánljuk t. olvasóinknak ezen magyar beszerzési forrásokat és felszólítunk minden magyar érzesű embert, hogy a magyarság mostani nagy idejében a magyar kereskedőket támogassa.

Möllinger Zsigmond keféruháza Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Telefon: 12—28. Mindennemű keféruháza, ipari és gazdasági célra. Acélkefék.

Házilipari Cikkek Aracsarnoka Budapest, V., Vadász-utca 7. Izabella főhercegnő 6 cs. és kir. fensége magas védőségével működő pozsonyi házipar-egylet készítményei, erzsébetházai, felsővidéki és temesi himzések, kalotaszegi varrottások, torontáli szőnyegek, népies köedény és agyag-árak.

Magyar élelmiszer szállító részvény-társaság, Budapest, V., Nagykorona-utca 17. sz.

Kern Róbert vasnagyerkeskedése Budapest, iroda V., Lipót-körút 24. szám, raktár V., Váci-ut 20. szám. Dus raktár minden fajta légszuszcsővekből és ösz-szeketők darabokból, kútszővekből, forcszővekből, fűrészővekből, fűtőhengerek, szénsavtartályok, csőklgyók, öntött vascsővek, szivattyúk, kutak, kifolyó állványok. Nagy dus választéku raktár mindenféle hengerelt rud-és idomvasból, hengerelt vasgerendákból és U-vasakból. Vaslemezek, légszusz-, gőz- és vízvezetékli szerelvények teljes választéka. Szerszámgyár, csavar-metvelgők, új javított rendszerű gyorsfűtő és közsűrűlő gépek. Különlegesség: csigafurók.

Gold H. és Fia, cs. és kir. udvari kárpitosok és díszítők, Budapest, VI., Teréz-körút 46.

Ezüst. Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüstárúgyára. IV. ker., Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldisz, tálak, fényítési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben, szabott gyári árákon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

„Hungaria” Műtrágya-, Kénsav- és Vegyipari Reszvénytársaság. Budapest, V., Fürdő-utca 8. Szuperfoszfátot, strassfurti káinitot, stassfurti kálitrágyasót 40 százalékos káli tartalommal, továbbá mindennemű egyéb műtrágyaféleket, azonkívül rézgálicot (98—99 százalékos) szállít elismert kütűnő minőségben legolcsóbban.

Szónácssy Béla papírnemű-telepe és rajzeszköz-gyára Budapest, IV., Molnár-utca 35. Levélpapír-áruház: IV., Ferenciek-tere 9. Gyárt: Iskolai író- és rajzfizeteket, rajztömböket, vázlatömböket, körzőket, rajzeszközöket, tüzelti könyveket. Szabadalmazott „Árpád” rajzeszközök gyártása.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamosági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratim: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos-vasutakat, Bánya-vasutakat, Egenárám, forgóáramú és váltakozó áramú generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikkeit. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Kristály-víz, szénsavval telített ásványvíze hasznos ital étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél. A leg-tisztább és legegészségesebb asztali és borvíz. Hat-hatos szomjcsillapító. — Vidékre és külföldre fuvar-díjmentes szállítás. — Kérjen árjegyzéket. — Szénsav-telítés-nélküli töltés is rendelhető, mely hasonló eny-hesége folytán pótolja a francia Evian és St. Galmier vizeket. Ezernél több kiváló orvos és tanár ajánlja 1904. St. Louis Grand Prix. Külföldi utazáson kér-jen mindenütt Szt.-Lukácsfürdői Kristály-Ásványví-zet! Szt.-Lukácsfürdői Kútállalat Budán.

Alinek találmánya van, az forduljon Török László okl. gépészmérnök hites szabadalmi ügyvivőhöz (Budapest, VII., Kerepesi-ut 30. Telefon 87—02), ki a szabadal-mak, védjegyek és mintacitelmak ügyeit a világ min-den államában a legszakszerűbben intézi el.

Keféruháza, házi tisztítószerek, fésűk, pipera és illatszerek stb. eladása V., Fürdő-utca 7; VII., Erzsébet-körút 36. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szt. Margitszigeti Gyógyfürdő Budapestben. 43 C. kénes hévforrás, Thermal-, iszap-, villamos fény-, mester-séges szénsavas-, forrólég-fürdők, a legmodernebbül berendezett vizgyógyintézet bejárók részére is, jutá-nyos árak, gondos kiszolgálás. — Svéd gyógytorna-terem. — Napfürdő. — Dr. Bulling-féle beléggő-gyógyimód. — Fango-gyógyimód. — Csuz, köszvény, ischias, ízületi bántalmak, emésztőszervi bajok, szív-betegség, vesebántalmak, vérszegénység, ideggyenge-ség ellen. — 150 hold árnyékos, árk. 250 szoba tel-jesen ujonnan átépített és legnagyobb komforttal be-berendezett két szállóházban. Folytonos összeköttetés a fővárossal hajón és villamos vasuton.

Téli fürdőkúra a Szt. Lukácsfürdőben. Természetes forró-meleg, kénes források, iszapfürdők, iszapborogatások, mindennemű thermalis fürdők, vizgyógykezelés, mass-age. Lakás és gondos ellátás. Csuz, köszvény, ideg-, borbajok gyógykezelése és a téli fürdőkúra felől ki-merítő prospektust küld ingyen a Szt. Lukácsfürdő igazgatósága Budapest-Budán.

KÜLÖNFÉLÉK.

Rozmaring.

Kicsi falu mellett vitt el a vonat.
Láttam rozmaringos kis ablakokat.
Lányt, kinek dereka, mint a rózsza ring,
Lenge mint a nádszál, mint a rozmaring.

Délceleg legényt láttam, az utcán haladt.
S megállott a kicsi ablakok alatt.
Meg se kopogtatta, egy hangot se szólt;
Rozmaringos ablak máris nyitva volt.

Nem igen esett sok szó az ajkakon,
Csak úgy nézték egymást nagy hallgatagon...
— Mögöttük száguldva egy világ kering —
Az ő álmuk: két szem s egy szál rozmaring.

Dalla Miklós.

(Sebesültek kezelése a háboruban). Az egészségügyi csapatok a csata folyamán tisztjeik és orvosaik vezérlete alatt gyaloghíntókkal bejárják a csatateret s a sebesülteket és haldoklókat közvetlen a harcvezető mögött lévő segélyhelyekre viszik. E segélyhelyeket nem lehet távol helyezni a harczó csapatoktól; mivel pedig a mostani taktika mellett két ezer méterrel belül tüzelnek az ellenfélre, e segélyhelyek már 2200 m. távolságban felállíthatók. A segélyhelyekről a sebesült ambulancia-kerül; ez ugyan még a tűzvonalban van, de itt már alapos antiszeptikus kezelésnek vetik alá a beteget s a sürgős műtéteket is elvégzik. Még az ütközet alatt egy mozgó tábori kórház helyezkedik el az ambulancia mellett s átveszi a betegeket, hogy így amaz az ütközet menetét ismét követhesse. A tábori kórházakból tovább szállítható sebesülteket kocsin a hadi állomásokon felállított kórházba küldik (hopital d'evacuation). Itt látják el őket végleges kötésekkel, esetleg műtéteket is végeznek rajtuk, s csak ezután szállítják őket vasúton az ország belső részében felállított kórházakba. Franciaországban a közönséges vasúti áruszállító kocsi sebesültek szállítására is be vannak rendezve; a sebesülteket ugyanazon a hordó-ágyon, melyen a csatateréről elvitték, helyezik a vasúti kocsiába. Minden vasúti kocsiiban 18 sebesült helyezhető el, egy vonaton tehát 720 egyén. A vonatok 60 ezer sebesül-

tet képesek lehető rövid idő alatt a csataterékről az ország belsejébe szállítani. Olyan óriási szám, melyre még a jövő véres háborúkban sem fog fölemelkedni a súlyosan sebesültek száma! E vonatokon fűtésről, szellőzésről kellőleg gondoskodva van; sőt vízvezeték és műtőszoba is van. A betegek gondozását orvosok és egészségügyi katonák látják el. Az orvosokat a lött sebek kezelésében kezdettől fogva hosszú időközön át ama téves elv vezérelte, hogy a sebcsatorna a golyótól mintegy meg van mérgezve. E mérgezés ellensúlyozására a mostani katonáorvosok elődei kötőszerek helyett kezükben forró olajjal telt kannákkal járták be a csatateret s bekötés helyett mindenütt forró olajat öntöttek a lött sebekre. E kínos kiégetésre a vérzés ugyan megszünt, de a sebláz s ennek nyomában a halál annál inkább biztosabban bekövetkezett. E barbár gyógyító módtól a véletlen mentette meg a szenvedő emberiséget: Ambrois Paré híres francia sebésznek ugyanis a csataterén kifogyott az olaja, mielőtt még az utolsó néhány sebesültet is így „gyógyította” volna. Lelkiismeretfurdalással nézett másnap a nem gyógyított néhány sebesült után, de nagy meglepetésére valamennyit javultan találta, holott a többi sebesültön a sebláz beállt konstatálta. A Paré ez irányban tett további kísérleteinek eredménye az lett, hogy nem-sokára minden sebesült elhagyta a sebkezelés e régi módját s egyszerűen csak vízzel való kimosásra és bekötözésre szorítkoztak.

(A névjegy története.) Kinában már ősidőktől fogva, de Európában csak a tizenhatodik század óta ismerik a névjegyet. A látszat szerint Velenczében használták először, de az újabb kutatások nyomán kiderül, hogy Németországból került oda és pedig német diákok révén, akik Páduában végezték tanulmányaikat. Ezek a diákok tanulmányaik befejeztével látogatást tettek tanáraiknál, ha nem találták otthon, a látogatójegyüket hagyták nála. Ez a szokás, mely a mai divatnak is megfelelő, mint az a páduai tanárok leveléből látszik, Olaszországban akkoriban újság volt. Rövid ideje Velenczében találtak egy ilyen névjegyet. A páduai Centarini Giacomo tanár 1472. január 5-én, mint valami látványosságot, levél kíséretében egyik barátjának küldte s furcsának találja, hogy mert nem találta otthon tanítványa, azt a nevével ellátott papírost hagyta nála. A névjegy közepén

„Espoir me confort“ aláírással színes czimer látható.

(Fogak ápolása.) Egy kiváló fogorvosnak igen sok eredménytelen disputája volt egy szép, de lusta és türelmetlen paciensiájával, akit semmi ékesszólással nem tudott rábírnai a rendszeres fogápolásra. Végül a következő drasztikus szerhez folyamodott: a macakcsodó hölgy foghézagai közül apró részecskéket kapart elő s az ott vigan tenyésző bakteriumfajokból mesterséges kulturát s végül egy nagyított fényképfelvételt készített. Ezt a nem nagyon gyönyörködítő képet névnap üdvözléssel egy gyöngyvirággal és ibolyával díszített keretben megküldte a renitens hölgynek a következő sorok kíséretében: „Mélyen tisztelt Nagyság! Engedje meg, hogy gyönyörű szájacskájának megelégedett lakói, mai születésnapja alkalmával kifejezzék legőszintébb szerencsekívánataikat, egy-szersmind hálájuk és elismerésük jeléül megküldjék saját jól sikerült csoportképüket.” Ez használt. A szép hölgy még aznap beszerzett egy palackot odolt s attól fogva rendszeresen gondozta a fogait.

(A kínaiak írása.) A közfelfogás szerint a kínai nyelvnek nincsen meghatározott ABC-je, amelylyel minden szót le lehetne írni, hanem úgy tartják, hogy a kínaiaknak 50.000 különböző írásjele van. Egy francia írástudó most megállapítja, hogy a kínai nyelven tulajdonképpen nincs is több 4500-5000 különböző írásjelnél, de ezek is rendszeresen az egyszerűbb írásjelek összetételéből állnak. Ilyen egyszerű írásjel mindössze csak 200 van, úgy, hogy már ezeknek ismerete mellett a kínai szavakat el lehet olvasni. Az írásnak ez a nagymérvű egyszerűsítése, amely különben csak újabb keletű, különösen a könyvnyomdászatban érezteti üdvös hatását, mert most természetesen megközelítőleg sem kell annyi betű, mint régebben.

(A nevetésről.) A nevetés hangjeleit egy angol bölcsész eképen ismerteti: A nyíltszívű ember, ha nevet, tulajdonképpen az „a” betűt hangoztatja, a flegmatikus az „e” betűt az „i”-vel kapcsolja egybe, a bőkezű az „a” betűt az „o”-val egyesíti, a fősvény és kárörvendő: az „e” és „u” betűt vegyíti nevetésébe; azok, kik köztül az egyik az „a” és „ó” betűt, a másik az „e” és „i” betűt hangoztatja: rokonszenveznek egymással és ha két különböző nemhez tartoznak: jó házasságok lehetnek. A kövér emberek többet és jobbizten nevetnek, mint a soványak; aki sohasem nevet, azt jó kerülni, a magában való nevetés: a rossz-akarati jele.

FEKETE PÉNTEK.

— AMERIKAI REGÉNY. —

Írta: THOMAS W. LAWSON.

20

Egy férfi, ki feltétlenül becsületes hirben áll és régi megállapodott birtokos, egy férfi, kiben az emberek megbiznak — ennek fel kellene venni a harcot a new-yorki rablók ellen, akiknek csak az az egyedüli vágyuk, céljuk, hogy vagyont harácsoljanak össze. És atyám ekkor azt mondta, hogy ő, vagyis Wilson John az a férfi, aki erre alkalmas, mert neki apjától, nagyapjától, nagy tisztességes uton szerzett vagyona van és senki nem veheti a szemére, hogy álszenteskedő, nem őszinte ember, aki csak nevet akar magának kivívni. Az ő hirneve még régi és jó, megállapodott a pénzügyi világban és ő reá biztosan hallgatnak a többiek.

Emlékszem, milyen határozottan mondta ezeket a szavakat atyám:

— Mondhatom neked John, már csak ez az ajánlat — mit ez a gazficzkó Reinhart benyújtott — már ez is ártalmára van egy amerikai becsületének.

Még azt is hozzátette, hogy egy cseppet sem határoz, ha Reinhart a millióit lapáttal méri és 30 vagy 40 nagy vállalatnak az igazgatója, s minden évben egy vagyont osztogat el szegényeknek és a templomoknak. Mindennek dacára mégis csak csaló gazember!

— És mindenki gazember — folytatta apa, aki azt állítja, hogy a szállítási társaság tőkét — mely összerakott pénzekből áll — kézbe veszi és megduplázza, vagy ami még rosszabb, ötszöröse vagy tízszeröse emeli.

Ezt csak úgy tudja elérni, hogy az embereket kényszeríti, hogy óriási viteldijakat és teherszállítási díjakat fizessenek, s így aztán a csalással megnagyobbitott tőke után még osztalékokat és tudja Isten, milyen díjakat fizetne.

Atyám és Wilson akkor elhatározták és

megegyeztek abban, hogy semmiesetre sem nyújtanak segédkezt ahhoz, hogy a Wallstreet-klika a mi déli állami lakosainkat kiszípolozza — ez az elhatározás vezette Reinhart és dollár-ördögét a harctérre — ellenünk.

Ezek után, amit elbeszéltem önöknek az atyámról, elképzelhetik, milyen iszonyu helyzetbe került ő. Ha éjjel reá gondolok és elgondolom, mennyire reménykedik, holott nincs semmi reménye, nincs senki körülötte, aki segítsen, senki, akivel a gondjairól beszélhetne és ez a nemesszívű ember minden idejét az anyámnak szenteli és óriási önakarattal chejti előtte a szenvedéseit, — ha ezekre gondolok, azt hiszem, meg kell örülnöm.

— Miss Sands, miért nem engedi meg, hogy én kölcsön adjam ezt az összeget, amely szükséges, hogy az atyját legalább egy időre kisegítse? — kérdeztem a fiatal leánytól.

— Ön nagyon jószágos, mr. Randolph, de mlndezek dacára mégsem érti az édesatyámat. Soha nem görditené le gondjait azon az áron, hogy másra tukmálja őket, még ha azok százszotha rosszabbak lennének is. Nem ismeri a Sandsok régimódi, mélyen gyökerezett büszkeségét.

— De nem tudná-e egy ideig eltitkolni előtte, miképpen tudott rajta segíteni?

Megriadtan nézett reám nagy, kék szemével.

— Mr. Randolph, nem tudnám az atyámat megcsalni. Nem volnék rá képes, még ha az életem függne is ettől a hazugságtól. Ez lehetetlen! Az atyám utálja a hazugságot. Akár férfi, akár asszony, ha hazudik, azt atyám a legalacsonyabb teremtesnek tartja.

Ha az atyámhoz visszatérek, az lesz az első kérdése: mond el gyermekem, mit csináltál? Szinte látom magam előtt, amint ott áll a kocsiút végén a nagy fehér oszlopok alatt. Hallom, amint nyugodt hangon üdvözlöl; Beulah leányom, üdvözöllek újból itthon! Az anyád vár reád a szobájában. Egy percet ne vesztegess, menj, üdvözlölj őt. Azután kijön majd velem az ültvényekhez, megmutatja a jól ismert kedvenceit.

Addig, meg nem ettünk és a vendégek is ott vannak, egy szót sem fog szólni az üzleti ügyekről. Minden Sands, ha hosszabb idő után visszatér, örömmünnepelelyel fogadja.

Csak midőn már anyámnak és hugomnak jó éjt kívántam és ő a könyvtárszobájában oda-huzta a hintaszékemet az ő mély karosszékéhez, s meggyújtottam a szivarját, ekkor a szemembe néz és így szól:

— És most leányom, mondd el, mit csináltál? — Én oly kevéssé gondolnék ekkor valami nem őszinte cselekedetre, amint hogy nem volnék képes arra, hogy a szívét átdőfjem.

Nem, mr. Randolph, nincs más lehetőség, mint csak a 30.000 dollárt kell felhasználni és becsületesen visszanyerni vele azt, amit a Wallstreet atyámtól ellopott. Még ez is sok lelkiismereti furdalást fog okozni, de minden más egyéb dolog lehetetlen.

Ha nem lehet semmit sem csinálni, akkor apa is, mi is, Reinhart gazsága folytán bűnhődünk.

Bob mindezt végighallgatta anélkül, hogy valami megjegyzést tett volna mindaddig, míg Beulah befejezte. Ekkor így szélt:

— Nekem úgy rémlik, hogy a piac olyan átalakuláson megy át, hogy mi is tehetünk majd valamit.

Mindketten tisztában voltunk vele, hogy Bob valami tervvel foglalkozik. Később értésünkre jutott, hogy Beulah az este hosszú levelet írt az atyjának és értesítette a történetéről: hogy majdnem két milliót nyert a spekulációval, de újból elvesztette és a kilátások nem nagyon kecsesgetők. Kérte apját, legyen elkészülve a közelgő szerencsétlenségre. Megígérte, hogy ha december 1-éig kedvező világ nem áll be, hazajön; ott lesz mellette, ha a csapás érni fogja. Még nagyon kérte őt, hogy ezt a csapást viselje el, mint egy Sands és biztosította apját, hogyha a legrosszabb következne be, akkor ő mindig keres annyit, hogy a szegénységet távol tartsa tőlük.

(Folyt. köv.)

S Z I N H A Z A K.

Vasárnap, 1907. július 7-én

Nemzeti Színház

Zárva

M. kir Operaház

Zárva

Répszínház

Zárva

Vígyszínház

Zárva.

Apollo színház

Telefon 68-39.

A vadász leánya (dráma). A kövér ember szenvedése (humoros kép.) Utazás Madeira-ra (eredeti művelet.) Modern utasművészet (Amérikában szenzációs eredetű felvétel.) Anyósom, vagy a valamennyes nő (kacagtató életkép.) **Bernáthgyi kutyák** Előzmény az alpesek között Kezdet 8 órakor.

Királyszínház

Göre Gábor Budapestön.

Látványos fővárosi életkép, onokkol és lánccsal, 9 képben. Irtó Verő György.

Göre Gábor Németh
Lopandó Lúdik Fodák S.
István Árpád Szirmai
Bütykó Elvira Tarnoki L.
Stancsi Szentesy György
Franczi Szegedi E.
Kálea cigány Csizsér
A szanatórium igazgatója Papp
Saroglyás Vágó
Rudi Ráiki
Hanszeorgyáros Körmond
A házasság bolhás Z. Molnár
A cilinderes bolhás Tarnai

Kezdet 8 órakor

Műsor.

Hétfő: Göre Gábor Budapestön.
Kedd: Göre Gábor Budapestön.
Szerda: Göre Gábor Budapestön.
Csütörtök: Göre Gábor Budapestön.
Péntek: Göre Gábor Budapestön.
Szombat: Göre Gábor Budapestön.
Vasárnap: Göre Gábor Budapestön.

Magyar Színház

Zárva.

Előzetes jelentés!

A „Chikago“ mozgó fényképszínház
István-ut 39. (Aréna-ut mellett) ..

folyó hóban megnyílik.

A Két Korona Szálloda

Budapest központján, IX., Soroksári-utca 12.
(a Kálvin-tér és központi vásárcsarnok közelében.)

Az új kor igényeinek megfelelő berendezéssel, u. m. villanyvilágítás s féregmentes rézbutorral, előzékeny kiszolgálással együtt a szobák árai a következők: egyágyas első emeleti utcai szép szoba 3 korona, udvari 1 korona 60 fillér. Havi abonnansoknak udvari 35 korona, utcai 50 korona. Ugyanott elsőrangú vendéglő van izletes jó ételek és italokkal, mérsékelt árak mellett. A IX. ker. függelékének kör állandó körhelyiségével. Becses látogatását kéri.

HERSCH SAMU szállodalajánló és nagyvendéglő több elsőrangú kávéházak tulajdonosa

Karsai Feri

női kalap-különlegességek dírtartó

Budapest, IV., Párisi-utca 3.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát eredeti párisi, francia és angol kalapkülönlegességeit. Vidékre választékos szívesen küldök.

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

gabona- Zsák
burgonya-
faszén-
gyapjú-
kizal-
repor-
behordás-
restaalj-
waggon-
Ponyva

Köteles, zsák-zsinórok, lópokróczok.

«HUNGÁRIA» kettős kézi kőveteketek fűvelgel.

NAGEL ADOLF

BUDAPEST, Arany János-utca 10.

Származás: NAGELA Budapest. Vidéki telefon: 35-92

Előnyös alkalom

!! Harisnya bevásárlásra !!

Tisztelettel értesítem tisztelt vendémeit, hogy a nagyérdemű közönséget, hogy harisnyaraktárunk, mely kizárólag a legújabb gyártmányokból áll, a ház lerombolása miatt feloszlatom és rendkívül leegyszerűsített áron kiárultom. Ajánlom ezen előnyös alkalmat harisnyaszükségletei fedezésére felhasználni.

Alapítvány 1888. Kiváló tiszteltető!

Bérczi D. Sándor

női kézműves nagyiparos

Budapest, VI., ker., Király-utca 4. szám.

Vidékre kiválasztásra is küldök.

ROZSATEJ
kitűnő teint-ápolószert 2 K
balzsamszappan hozzá —.80

OSAN kitűnő fog-ápoló
szájvíz 1 K 70 fill.
Fogpor —.88 K.

TANNINGENE
legjobb hajfestőszert 5 kor.

ANTON J. CZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. L., Wallfischg. 5
Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

Ingóságokat,
butorokat beraktározunk, kívánatra szokra előnyös feltételek mellett pénzelőleget adunk, ugyancsak mindenemű költözötést jutányosan elvállalunk.

III. Braun Testvérek.
József-körút 78. Telefon 86-19.

Kárpitos és diszítő
KOHN FÜLÖP
Budapest, Barcsay-utca 8. sz.
(Erzsébet-körút közelében.)

Ajánlja minden e szakmába vágó munkának legjutányosabb ár mellett való pontos elkészítést.

Elvállal teljes lakberendezést,
a legdrágább angol bőrbutor, régi butorok átalakítását. Független levél és feltevést olcsón eszközölöm. Levelezőlap értesítésre azonnal megjelönek.

Veszek zálogcédulákat
elzálogosított briliánsokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb összegig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem

DEUTSCH ALFRED ÉKSZERKERESKEDŐ
BUDAPEST, Király-utca 34. Petöfi-utca sarok

Michelstädter Utóda
Oskó Géza
BUDAPEST,
IV., Váci-utca 3. sz.

**Cipő-
különlegességei.**

Az asztalárak talpa vésvé.

Zongorák és PIANINOK

a világ első gyáraiból, valamint saját közkedvel gyártmányok, legszolidabban vásárolhatók és bérelhetők

Keresztély
hírnemes
zongoratermésben

Budapest, Váci-körút 21. sz.

Szépségdíjat nyeri okvetlen!

Ha az arc és testápoláshoz használja a **ROGÁTSY-féle magyar pipere borax-ot**

Egy kevés a mosdó v. fürdővizbe hintve Bájos, fiatal, hamvas, rózsás arcbőre lesz. Ruganyos, üde, friss és egészséges a testbőre. Nem lesz ráncza, szeplő májfolt, mitesser, barázda, pörsenés stb. az arcán. Lábizzadást, testizzadást elmulaszt, szem- és torokgyuladást, sebesedést gyógyít, fogat fehériti és épentart, szájbüzt eltávolít. Gyermekepolásnál a kipálást meggátolja és edzi a testet. Nyaralásnál fertőtleníti a talajvizet és puhítja. Fehérneműt a mosásnál fehériti és nem rongja. A vasalásnál fényesíti és simítja.

Egy doboz ára **30 és 75 fillér.**
Próba-doboz **15 fillér.**

10 nagy doboz rendelésnél bérmentve.
Pipere borax gram 1 K. Pipere borax szappan 80 fill.

Kapható minden gyógyszerárban, drogueriarban és fűszerüzletben, készíti:

Rogátsy Kálmán
drogueriarja
Budapest, Rákóczi-ut 10.
Csak Rogátsy névvel valódi.

! INGYEN !
és bérmentve küldi a **Párisi Nagy Áruház**
Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.
képes nagy árjegyzékét
mindenkinek, ki ezt egy levelezőlapra kéri.

WEIGL-FÉLE
KIRÁLY GYÖNGYE
kapható minden elsőrangú kávéházban és k. szinóban.
WEIGL JÓZSEF
bornagykereskedő és termelő Budapest—Bát-Endre.
Iroda és vezérképviselőség: **KÁLLAI JENŐ**
Budapest, David-utca 1. sz.

Gummi és halhólyagokról

árjegyzékét küld ingyen és bérmentve az **„Ideál“ kőtszergyári raktár BUDAPEST,**
VII., Rákóczi-ut 72. (félem.)

Ezen hirdetésre való hivatkozás esetén 20 százalék engedmény. Külön női kiszolgálás.

SZÍNHÁZAK

Vasárnap, 1907. július 7-én.

Főv. Nyári Színház

Délután 3 órákor
Az ördög mátkája.

Este fél 8 órákor

János vitéz.

Daljáték 8 felvonásban. Irta Bakonyi Károly. Zenéjét Helta Jenő vezényelte. Kacsóh Pongrácz

Műsor.

Hétfő: Rip van Winkle.
Kedd: A dolovai nábob leánya.
Szerda: A lowoodi árva.
Csütörtök: János vitéz.
Péntek: Az ember tragédiája.
Szombat: Az ember tragédiája.
Vasárnap: d. u. A drótoslót.
Este: Az ember tragédiája.

Városligeti Nyári Színház.

Délután fél 4 órákor

A bus özvegy.

Paradisziikus bohózat 3 felvonásban Irta: Föld Mátyas. Zenéjét: Faragó Jenő verszövegeire szerzte: Barna Izso.

Széphelyi Róza Láng Etel
Dossinlek Dandilo. Ferenczy K.
Vig Mici. Turcsányi O.
Lajár Ferencz Virágh Jenő
Pisztoly Balambér Bihari Béla
Egy tisztességes nő Dobsa M.
Szép Tóni Vándori E
Pinka Dani Szabó Lajos

Este fél 8 órákor

Ugyanaz.

Cirkusz Beketow

Városliget.
Vasárnap, július 7-én.
2 nagy ünnepi előadás 2
Mindkét előadásban fellépte a csak rövid időre szerződött Csungus csoportnak a világ legnagyobb csodája.

ŐS-BUDAVARA

Friedmann Adolf igazgató.
Ma, vasárnap, július 7-én
Belépődíj este 9 óráig 60 fillér, azontul 1 korona.
A nagy varielő színpadon két előadás: d. u. 6 órákor mérsékelt helyárak. Minden felnőtt egy gyermeket ingyen vihet az előadásra. Este fél 10-ór rendes helyárak. Mindkét előadásban fellépnek:
JOHNSON és DEAN
The Cubans, Great Weiland,
Mr. Doherty, Four Harway's
és az egész szenzációs júliusi műsor.
PARISIANA.
Minden este színpad kerüli Henry Lavedan szenzációs ujdonsága **Az ágy.**
Moulin Rouge. — Kínematográf (új műsor.)
Mérsékelt jegyek minden tőzsdében kaphatók.

Erdélyi minta-vendéglő

Dalszínház-utca 8. szám. (Az Opera mellett.)
Egész éjjel nyitva! — Minden időben friss meleg ételek.
— Női kiszolgálás! — Kellemes szeparék! — Az éjjeli világ találkozó helye!

Bus szalmaözvegyek

Steinerhez jöjjetek!
Ott kincset ér minden falat
Teréz-körút 3. szám alatt.

Vadászok figyelmébe!

Tulhalmozott raktár miatt 20% engedmény.

1 kétsövű lancaster fegyver azelőtt 40 K, most 33 K
1 kétsövű lancattos, kakas között kulcsossal, azelőtt 50 K, most 40 K
1 kétsövű lancattos, kakas között kulcsossal, ezüst betéttel, kis alsó kulcsossal, levehető előagglyal, azelőtt 70 K, most 50 K
1 buldog revolver azelőtt 7 K, most 6 K
Szállítások csakis utánvételel kapható.
Földesi L. Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Világhírű ásványvíz
VICHY
forrásból.
A francia állam tulajdona. — Első orvosi tekintélyektől ajánva.
Vese-, húgy- és hólyagbántalmaknál, köszvény és diabetesnél ajánva.
Celestins: Májködiknél és epekönél, szorosan.
Grand Grille: láznál az altest szervezeteiben.
Hopital: Az összes emésztési zavarnál.
Kapható minden ásványvízkereskedésben és gyógyszerárban
Főraktár: Édeskút L., Budapest, Erssébet-tér 8

TELEFON **István-uti** TELEFON
81-01. **István-uti** 81-01.
szanatorium és vizgyógyintézet
Budapest, VII., Hungária-körút 9: szám,
az István-ut torkolatánál.
Legmodernebb berendezéssel utonnan épült magánvizgyógyintézet sebészeti, női és belsőbajok részére. — Vizgyógyintézet bejáró betegek részére. — Villamos fény-, színes- és napfény. Svéd gyógytornászati — Röntgen. — Nagyon mérsékelt árak. — Állandó orvosi felügyelet. — Kitűnő ellátás.

Toch Manó arany, ezüstműves és ékszerész.
Saját készítményű arany-, ezüst- és ékszerárak.
Budapest, V., Városház-utca 10.
Az udvarban baira átjáróház a Koronaherceg-utcára.
Elvállalok mindennemű arany-, ezüst-ékszer munkák készítését és javítását.
Drágakövek foglalását elvállalom.
Vidéki megbízások pontosan eszközöltetnek.

Sürgösen eladó
150 ffr-os GRAMMOFON most csak 50 forint.
FRIED LAJOS
Aggteleki-u. 2., földsz. 3.

A világ legjobb sérvkötőit, haskötőit, mülábat stb.
készít a KÖRÖSI első specialista tanútanúsított orvosi műkö szerző.
Vitarus Béla
Budapest, Rákóczi-ut 88. szám.
Kom dízet. Bent az udvarban földsz. 5.

Ki akar takarítani!!
Daczára a folytonos áremelkedésnek.
a nagy választékban található árakból a körök kezű cikkeket
női divat kelméket | asztalneműket
vászon árakat | szőnyeg és függönyöket
000 és jó mosó szifonok és delainok 000
Jeszállított árakban áruljuk.
ROSENBERG ÉS QUITT
BUDAPEST, VI. kerület, Király-utca 82. szám.
Alapították 1898. Telefon 528.
Orzási választék. Olcsó árak.

A legújabb rendszerű Hangszer-Hitelosztály megnyílt,
mely minden hitelképes embernek alkalmas ad kezességében zongorát részletfizetésre venni, mert a zongorát egy elkélt bank kifizeti és a vevő a banknak marad adós, anélkül, hogy a részletfizetéseknél szokásos 60-80%-os árfelmérést volna kénytelen fizetni, mert ugyanazon árban kapja az árut mintha készpénzfizetés mellett vásárolná, nemcsak zongorát vagy pianót, de harmoniumot, cimbalmot hegedőt, vagy bármely hangszert.
Reményi Mihály
Általánosan a legrészletesebb kiszolgálásról elismert magyar hangszertelep.
Budapest, Király-utca 58. sz.
Telefon 87-84
Arányzókat minden hangszerről külföldön kérésre.

Ujdonság!
Amerikai Iker fagyaitégek. Egyszerre kétféle fagyalt és lejeggyé vagy parfüm készíthető. Kezdetben egyszerű, könnyű, működése gyors és tartós. Nékielőzetlenül minden háztartásban, cukrászdában, kávéházban és vendég hában.
Liter tartalom
2 4 6 8
10.- 12.50 15.- 20.- 25 ffr.
Leírás és használati utasítás, valamint nagy képes nyári árjegyzéket kérésre ingyen és bérmentve küld.
Kertész Tódor
Budapest, Kristóf-tér.

Ezüst. Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása
Bachruoh A.
cs. és kir. udv. és kamarai ékszerész ezüsttárgyára.
IV. ker., Királyi Pál-utca 13 szám.
1908. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.)
E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényűzői cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben, szabott gyári árakon, melyek minden tárgyon láthatóan jól vannak tüntetve.

ZEPHIR BLOUSE
3.- 350 és 4.- ffr-ért mérték után is megrendelhető
Redlich J. Lipót
uri és női-divat áruházában
VI., Andrassy-ut 58.
Zephir mintákat vidékre bérmentve küldök.

Jól lát?
Ha nem, akkor forduljon bizalommal
HATSCHEK optikushoz, csak Király-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök is legolcsóbban kaphatók.
Ingyen árlervizék bérmentve

Egész finom
uri öltönyök és felöltők
elsőrangú hazai és külföldi kolmekből
mérték után 40 és 50 koronáért
Mechlovits és Fái törv. bej. cég.
Budapest, V., Váci-körút 76 szám.
Pontos kiszolgálás — Kitűnő szabás — Salát műhely. — Vevőink ruháitárát egész évben rendben tartjuk.

GIMBALOM
KEDVELOK MELOTT BARKOL IS
VEMMENEK KERJENEK ARANYZERT
VARGA ÁRPAD
HANGSZER-GYAROSTO
MAKO

ZÉRO Tisztaság, egészség!
Szab. higiénikus klozetvatta.
Végbél Aranyér
Czurbetegeknek
Gyermekegyasoknak
Csecsemőknek
nőkölözhetetlen.
Meggától minden horzsolást és infektiót. Használatban olcsóbb a papirnál!
Kapható mindenütt.
Zéró szab. vattaárugyár Rpest.
TELEFON 87-02.

E hirdetés egyszerű beírt betűkből egy darabkából

Rév név látható a metefü czuk egyes darabkából

Gyó és gépirást vitelt senki mielőtt a Országos E VI., Andrassy közást nem gyors- és gé vonatkozólag titkarsága készséggel mélyesen a díjtalanul min vonatkozólag

Fia kezdő segéd szakmából, f leg Imre, Al

Varn ajánlkozik el toltettek, blo gyolák és alja a legrszolidab let, Kertész-

Gépiró Kereskedelmi végzet, több gyakorlatl gépiró leány, és német lev gyorsírásban ías, egy hely kereskedésbe vétetik. Aján digi működé igyek megje B. 1714" ala és Voglerhe utca 9. al

Fér Feltétlen gyó a párisi v nagy aranyé tetett Dr. szabadalmaz szerkezetet dan, a hatatlan Kiván utasítás 60 beküldése el ponti szék Berger és T utca 39.

Nem álom volt Te megjötté hozzám. Há nyörüségem. csak igazán, sivar az é

Háe Rankfüreden bábó álló ból épült tó potban levő és kerttel, kással, isko egészen a olcsó áron felvilágosítá Pajkos Er leikész At

AI

E hirdetés rovataban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovataban minden szó egyszerű beiktatása közönséges...

szag! ... Todor ...

szag! ... Todor ...

szag! ... Todor ...

szag! ... Todor ...

szag! ... Todor ...

szag! ... Todor ...

szag! ... Todor ...

szag! ... Todor ...

Réthy ... név látható a valódi pe...

Gyors- ... és gépirást vagy könyv...

Fiatal ... kezdő segéd, a rövidaru...

Varrónó ... ajánlkozik elegáns francia...

Gépiróleány. ... Kereskedelmi tanfolyamot...

Gépiro kisasszony. ... ki a magyar és német...

Férfiak! ... Feltétlen gyógyhatást nyujt...

Nem tudom ... álom volt vagy való, de...

Háladás. ... Rankfűreden egy 8 szob...

Legszébb ... és legtrisebb virágok és...

Tartózkodás ... 855 m. a tenger fölött...

Nyaraló ... Zugligetben, elutazás mi...

Csiz-fürdőben. ... Milán-nyaralóban ujonnan...

Nyaralóban ... Törökbalintón 2 vagy 3...

Szép villa ... kiadó Rákospalotán, Villa...

Szemlőhegyen ... 4 szobás villa, telen nyáron...

Megvételre ... keresek egy keszevet haszn...

Sapkakészítő ... jövedelmező mellékesre...

Kajszin-barozk ... elsörendü, befözésre és...

Kir. közjegyző ... helyettes kerestetik, ki a...

Gyakornok ... építési irodába azonnal föl...

Balaton-Fonyódon ... egy gyönyörű fekvésű nye...

Üzleti ... szolgának folyeszünk oly...

Gépirásban ... jártas kisasszony szerkesz...

Segédkönyvelő. ... ki egyszerűbb magyar és...

Gazdasszony ... vidéki földbirtokos uriház...

Nős hivatalszolga. ... ki legfeljebb délutáni 5...

Budapesti ... gépgyári részvénytársaság...

Könyvelő ... felvéteik, azonnal, ki az...

Kajszinbarozkot ... legdivalóbb fajok befözésre...

Siófokon ... egy tágas szoba egész...

Uragsági házhoz ... szorgalmas, ügyes és ünöm...

Balaton-Fonyódon ... egy gyönyörű fekvésű nye...

Üzleti ... szolgának folyeszünk oly...

Nöikalap üzlet ... nagyobb szabásu, jól me...

Polgári iskolai ... fealiskolai és gimnázium...

Magánkutató iroda ... Bákóczy-ut 75. Kényes meg...

Fülbetegek ... kik fülgugásban szenved...

Fénykép-készüléket ... objektív vesz, elad, cserél...

HATSZEK EMIL ... Andrássy-ut 13. főkjia...

Bermálási ... ajándékul legajánlatosabb...

Polgári, gimnáziumi ... kereskedelmi, real, mag...

Zálogcédulákat, ... brillantokat, aranyat, ezl...

Butor : ... Uragsági lakberendezések...

Aki pályáján ... boldogulni akar és ebben...

Építkezéseket ! ... Gyárák lakóházak terve...

Gözcseplőkészlet ... 4 löerejü, olyan, mint az uj...

Gözcseplőkészlet ... 3 löerejü mozgony, kettös...

Gözcseplőkészlet ... 8 löerejü, olyan, mint az uj...

Csemege-juhturó. ... Minden kereskedő, aki még...

Kajszinbarozk ... válogatott legszebb példá...

Fajusi jo gazdasszony ... azonnali belérésre keres...

Házasságot ... közvetít dízskrétan a leg...

Melyik ... ács és kovácsmester vo na...

Kajszin-barozk, ... csakis ananász-fajok, első...

Zöldsegfeleket, ... tököit, karalábét, cukorka...

Balaton Berényben, ... „Magyar-Tenger” szállodá...

Kajszinbarozk ... spanyol megye, óriásikörte...

BUTOR részletfizetésre ... vagy meghatározott időre...

Liszt István ... Bpest, IV. Koronahereg-u. 2...

Dió-kivonat, ... az ősz hajnak festésére.

Macska A. ... Wien, III. Erdberggerände 2.

Saját termésü, ... kitünő, tisztán kezelt...

ó-és peccsenye borok ... nagyobb mennyiségben va...

Winter Adolf ... ügyvédnél

A K A D ... Deák Ferenc-utca 40. sz.

Az ATHENAEUM r.-társ. ... könyvkidóhivatalában:

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR. ... Bevezetésül a hivatalos...

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR. ... Összeállította

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR. ... Összeállította

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR. ... Összeállította

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR. ... Összeállította

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR. ... Összeállította

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR. ... Összeállította

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR. ... Összeállította

A mely bajuszkötőről hiányzik a „Gáspár” név, az silány utánzat.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 286

Ideges és gyengefehetségű

gyermeknek nála szakszertű oktatást és teljes ellátást nyerne. Kelemen Ignác gyógynevelő, Budapest, VII., István-út 29. 26431

Mérnöki műszerek

vesz, elad, cserél, lejtmérők, Planimeter, Teleskop, Goerz—Zeiss—Triäder stb

HATSHEK EMIL

Andrássy-út 13. Fiókja: Erzsébet-körút 38.

Pénzkölcsön

háza, telke, földbirtokokra első, második és harmadik bekebelezésre is, személyhitel

katonatisztek, hivatalnokok, kereskedők, iparosok, tanítók részére esetleg kezes nélkül is gyorsan, olcsón közvetít 500

Kreditor bankiroda

Budapest, VII. Dohány-utca 54. (Válaszbélyeg)

Önök övni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbő gyermekalkás ellen, melynek eredményét a házaitörök ezrei igazolják, diskretnen küldöm 90 fillér magyar levél bélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, S. W. 247. Lindenstr. 50.

Kajszinbaraczkot

minden nagyobb mennyiséget félrelet állapotban megvételre keresek. Ajánlatokat kér Lázár József gyümölcs és szőlőgyökerezkedő Nagymaros Hontmegye.

Gőzcsepítőgépek

lokomobilok, szalmakazalók, benzomotorok, használt, gyárilag javított állapotban, részletfizetésre kaphatók. Csereüzletek kötetnek. Seifried Hugo, Budapest, Katona József-utca 1. szám. 25983

Zálogcédulákat.

brilliantokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb áron veszek. Brilliantokért többet fizetek, mint utonnan kerültek. SINGER JAKAB ékszerkereskedő, Budapest, Király-utca 91. Izabella-u. sarkán.

Modern lakberendezésekhez

szükséges fa és kárpitozott butorok izléses jó kivitelben olcsón kaphatók Markovics B. és Társanál Budapest, VI., Teréz-körút 25. szám. 26696

Ki a YES-OUI-SI

ezüsti lapot megrendelt, jászva minden megerősítés nélkül és öndílan az

angol és francia

nyelveket alaposan megtanulhatja. Edőfzetési ár negyvenévenként minden kiadásra 3 korona. Megrendeléseket előleg és határozott időre küld a kiadóhivatal. Budapest, Andrássy-út 97. szám.

Pénzkölcsönt

készülünk 81 évtől 80 évig köztisztviselőknél, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak a legtöbb esetben kezes nélkül. Ha mégis kezes kellene, díjtalanul gondoskodunk kezeséről. Továbbá készülőnk váltókölcsönt 500 koronától minden hitelképes egyének 1—2 kezesrel. Értéknapra, sorjegyekre, vidéki bankok részvényeire az érték 0.9%-ig folyósítatunk kölcsönöket. Bővebb felvilágosítást levélileg válaszbelégy ellenében díjtalanul nyújt Gerő Tostvén, törvényszéki legbejegyzett hitelvállalata, Budapest, Kerepest-út 30. Telefon 16—42. Ugyanitt 20 Butort kapható a Pénzügyi Tanácsadó, melyben minden kölcsönre névze tájékoztató foglaltatik. 25122

Gimnáziumi,

reál, kereskedelmi, polgári egyéves önkéntességi, bármely erettségű vizsga letéveséshez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanítást kitént philologus és matematikus Egyenkénti oktatás. Tanítványok csak korlátolt számban vétetnek fel. A bámulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. Goitein Heinrich Budapest, VII, Damjanich-utca 29. II. emelet 10

Stenográfia

Díjtalan gyorsírás tanfolyam július havában díjtalanul tanulhat. Gabelsberger rendszerű magyar és német gyorsírászatot, ugyszintén gépirást az összes rendszerű írógépeken az oklevéles gyorsírótanároktól vezetett Stenográfia országos Gabelsberger gyorsíró és gépiróiskolában. Levelező és vitairásu tanfolyamok. Tanítás reggel 7-től este 9-ig. Beiratások egész napon át az intézet helyiségeiben VII., Kazinczy-utca 8. I. 30. Össze nem tévesztendő a Kazinczy-utca 3-as szám alatti Stolce-rendszerű iskolával.

Hölgyek figye mebe.

3 évi jótállással mindenki szerezz meg magának a cs. és kir. szab. Viktoria önműködő kézi hímzőgépet. Ára 8 korona. Pénzt előre beküldöknök egy csinos minta lesz mellé csomagolva. Leírásokat és utasításokat mindeuknek díjmentesen küld a Viktoria hímzőgép-gyár, Budapest, VII., Columbus-utca 23. I. emelet. 26624

Pénzkölcsönök

megszerzésére legjobban ajánlható Barabásy Lajos kölcsönkivitel cég Budapest Rottenbiler-utca 4. (Válaszbélyeg). Közvetít tisztviselői személy és tárcza hitel, állami, közigazgatási és magán tisztviselőnek, kereskedők és önálló iparosoknak előlegeket érlekpapírokra, betéblázásra II. III.-ik helyre és nyugdíjakra valamint lakbérkölcsönöket, továbbá zálogcédulákra is stb.

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szőnyegek, kényseritő körülmények miatt eladó: mahagoni hálószoza 180 frt., íróasztal könyvszekrény, nyel, olajfestmények 2 frt., nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 águ villany 14 frt. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utcai sarokpincze. 26616

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-ÚT 123. TELEFON 62—80.

BUTOR

Fa, vas, réz és kárpitozott butorok, valamint légszesz és villanyos csillárak, legjobb minőségben, rendkívül olcsó áron készpénzért vagy részletfizetésre kaphatók

Basch Soma

butorraktára, 783 Budapest, VI., Kertész-u. 50. sz. (Király-utca sarok.)

Valódi Magyar Szakácskönyv,

rtá Zilahy Agnes. Otödik eljesen átdolgozott, a házi cukrászattal és befőttek készítéséről szóló részzel bővült kiadás. Ára szép bekötésben 3.60 kor. A befőttekről. Gyümölcs, főzelék és saláta épen való eltarthatása. A legújabb tapasztalatok után írta Zilahy Agnes. Ára kövte 1.20 kor.

Singer és Wolfner

kiadása Budapest. VI., Andrássy út 10. Kapható minden könyvkereskedésben is

The Berlitz School

nyelviskola, Erzsébet-körút 15. St. Louis 1904. és Lütich 1905. Grand Prix. Francia, angol, olasz, orosz, német, magyar, spanyol, horvát és román nyelvek tanítása feladattelnek (urak és hölgyek, hölgyek külön is) az illető nemzetiségű tanárok által. Berlitz módszer szerint az első leckeitől fogva a tanulóval csupán a megtanulandó nyelven beszélnek és csak azt hallja. Más tanítókkal, vagy infőzetekkel semminemű összeköttetésben nem állunk. Prospektusok ingyen és bérmentve, beiratás minden időben. Fordítások angol nyelvre 1.20

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvárácsok, kortkörtékek, keramitapok, Kohlheiml, lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,

érettel-bentés vállalkozó Budapest, Nador-u. 72—74. Fiók üzlet Sziget-út 6.

ANYAK

TANÁCSADÓJA

és utmutatója gyermekek ápolásánál

Irta Braidwood Murray P. — Fordította az angol eredeti után

dr. Eröss Gyula

Ára estnos egész vászonkötésben . . . 2 korona.

Kapható az Athenaeum r-társulat kiadóhivatalában, Budapest, VII. kör., Rákóczi-út 54., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Gyorsírás II Gépirás

Magyar és német kereskedelmi levelező gyorsírás, parlamenti gyorsírás. Előkészítő gyorsírás tanári államvizsgára, helyesírás, könyvvitel, kereskedelmi levelező tanfolyamok. Gépirás az összes használatban levő írógéprendszeren. — A tanfolyamok vizsgálatai a parlamenti gyorsíró főnökének előktele alatt, parlamenti gyorsírótanárok bizottsága előtt tartanak meg és közérvenyességgel bíró oklevéllel kapcsolatosak. Az egyesület végzett növendékeit díjtalanul helyezi el. Beiratkozni és telefonon kérdészködni lehet az Országos Női Gyorsíróegyesület előnökségénél VII., Kazinczy-utca 3. sz. I. em. Telefon 24—47.

15 korona

3 maradék

férfi ruha szövet.

szürke, barna és drapp, a maradékok 3 méterese 3 férfi ruhára elegendő, szétküldi utánvétellel

Az Orsz. Posztókv. Áruház. Budapest, Rottenbiler-u. 4. sz. Minták nom küldetnek.

BUTOR

új és használt modern háló-, ebédlő-, url-szoza és szalonberendezéseket, perzsaszőnyegeket veszőnk és eladunk.

GROSZ SÁNDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 11, ezöltő Gyár-utca 2. Az orsz. zeneakadémiaival szembe.

TELEFON 14—09

Polgári árkai

Pontos kiszolgálás! Kiténő szabás! Vidreke mintái küldök, nagyobb rend-lésnél személyesen elincgyek.

Zeliszka János

angol ur szabóterme BUDAPEST, Andrássy-út 56. I. em.

Allandó választék a legolvasatosabb angol és bel-töldi szövetekből.

Ajtók ablakok,

VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használtak és újak olcsón kaphatók

Lefkovits Jakabnál

Bpost, V., Csáky-utca 26. Korall-utca sarok. Lipótkörút közelében.

Urasági

butorokat, szőnyegeket, csillárakat és legelősebb berendezéseket (gyárat és üzleteket is) veszek és eladok. Nagy Zsigmond VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni pliszander vagy másfajta háló, ebédlő, url-szoza és szalonbutorokban. Rézhálószozá, bürgermiturák és kárpitosfélekben Perza, smyrna és más szőnyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokban gáz, villamos stb.-hez. 26597

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá url-szoza, iroda berendezések réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bürgermiturák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 265 Kazinczy-utca sarok.

Eladó föld-

birtokok!

Dunántul 4000, 8000, 1200, 1000, 500 holdas birtokok, minifaszerben felszerelve. Két fekete talajú birtok, a főváros közelében 100 és 900 holdas birtok, holdanként 250 forint, ugyancsak közel a fővároshoz, vasút közelében, 400 és 350 holdas birtok, nagybirtokos urak lakokkal. Nyitraiban 1150 hold gyönyörű kastélytal, 1300 hold birtokos-sal 305,000 forint. Ber-sődban 2000 hold kényelmes élede azonnal átvehető 130 ezer forintért. Szántó 800 hold, rét 60, 1500 hold legelő. Főváros közelében 500 holdas kútnál birtok, 8 szobás villával mindentel 150 ezer forint. Orsban 1200 hold, nagyüzreszt szántó, holdanként 250 frt. Veszpremben 200 hold, felszerelve kastélytal, 115 ezer nyomban átvehető. Főváros közelében egy mintabirtok 1 millió forintért. A confidencia intézet, alapítva 1870-ben. Budapest, VII., Arany-út 58.

Bőrszékikar

bőrszékikar és bőrfaragás.

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2 az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi bőrszékék és karosszékben, jóval olcsóbb áron, mint eddig.

Használt székek átalakítása

bőrszékékre olcsó árakban. Legelősebb bőrbutorok és állványok.

Nagy és Fia

BUDAPEST, Semmelweis-utca 21.

állandó nagy lakberendezési kiállítás. (az egész házban) TELEFON 17—77.

Urasági butorok, új és használt butorok.

Nagy és Fia

Lakberendezési összes tárgyak.

Nagy és Fia

modern butorok: machagoni, palisander, ében- és citromfa.

Nagy és Fia

Angol bürgermitura, francia, olasz stíli butorok.

Nagy és Fia

Valódi perza és smyrna szőnyegek.

Nagy és Fia

Velencei tükrök, üveg, csillárak festmények stb.

Nagy és Fia

CSILLAR ÜZLET. antique butorok és szövetek, szalongszékikar.

Nagy és Fia

Nippe, bronzszobrok olasz faragványok, meiseni és altwien porcellán.

Nagy és Fia

Fiókküzet nincsen össze nem tévesztendő hasonló czéggel.

Nagy és Fia

Vesz és elvállal teljes lakás, szálloda és kastély berendezéseket vidéken is

Nagy és Fia

Allandó butor és antiquitások beszerzése a bécsi, párisi, velencei és romai árveréseken.

Megbizottak a kontinens minden nagy városában.

TANÜGY.

Vajadások:

Darwin fejtegetései között megemlékeznek a lumbricus terrestris, a földi giliszta szerepéről is, melyet a föld termőrétegének, a humusznak készítésében betölt. Ugy magyarázzák a föld kérgének képződését, hogy a lassu kihűléssel egyidejűleg kezdetét vette a kőzetek elmállása. A napfény, az eső, a szél, a hő és a fagy hatása alatt a kőzetek felszíne megrepedezik s leomlik. Az elmállasztott kőzetet az eső a völgybe hordja le, a patak szétárasztja. Nemsokára megindul a hordalék szerves megtermékenyítése, miben a gilisztának van jelentékeny része. A földbe utat vág s a nappalit rendszeren ott tölti. Csak eső után jön napközben a föld felszínére. Ezért hívják esőkukacznak is. Bélsatornáját megtölti földdel, korhadó növényi s állati anyagokkal. Télen mélyen a földbe vonul, honnan tavasszal kerül a felszínre, hogy élelmét éjjelenként megkeresse. E vándorlásai alatt Darwin számításai szerint hat hektárnyi területen mintegy 25.000 kilogramm megemésztett földet hoznak a felületre. Utat nyitnak a növények gyökereinek, az eső leszivárgásának s a légjárásnak. A földi giliszta a föld első agrikulturális munkása.

Ilyen munkái vannak a szellemi életnek is, kik mindannyiszor előállnak, valahányszor az intézmények elavulnak s a változott viszonyok új formákat keresnek magoknak. Missziójuk abban van, hogy tömeges megjelenésekkel figyelmeztessenek a bajra, mint a bakteriumok a kóros állapotra, hogy a hozzáértők fogjanak hozzá a gyógyításhoz. A szervezet ellenálló képessége aztán segít magán. Láz nélkül ugyan nem esik meg a dolog; néha válság, sőt forradalom tör ki: a fontos mégis az, hogy a kulturbesúlya korszakról-korszakra nemesebb formákra talál, hacsak intézményeivel együtt maga a szervezet is el nem jutott a végleges felbomlás állapotára.

Ilyen végleges felbomlás előtt áll mostanában szellemi életünk egyik alapvető intézménye: az iskola. Hogy az iskolával nincs rendjén a dolog, azt hirdetik mi magunk is egynek század óta. Sőt nem rajtunk mult, hogy elavult szervezetébe új élet ne költözzék. Voltak s

vannak rá javaslataink, messzibb jövőbe vágók, mint ameddig a nap-napután fellépő lumbricusaink látni tudnak. S ha a javulás mégsem állott be, annak az a kettős oka volt, hogy a beati possidentes, az intézményekben ülők, kényelmüket a reform-munkával zavarni nem kívánták, másfelől a reform-munkálatokra nem volt előkészítve a talaj.

Az utóbbit teljesítik most azok a támadások, melyek az iskolát érik. Támadják célját, eszközeit, létének jogosultságát. Sőt oda jutottunk, hogy már az intézmények vezetői is elvesztették itéletüket s oly vállalatokba bocsátkoznak, melyek az iskola elvi alapjait rendítik meg. A szabadtanítás pécsi kongresszusának szövege ilyen. Pedig tudva van, hogy ennek a kongresszusnak a rendezői legfőleg, ha kaczerkódnak az elégedetlennel s egyéb társadalmi és iskolai apostolokkal, de távol kívánának állani tőlük.

Rámutatok tehát ezekre a névtelen, vagy legföljebb fajnével jelölt támadókra, kik — mint Darwin lumbricusai a föld kérgét — az iskola újjáalakítására készítik elő a talajt s ekként kellőképp megbecsülendő munkát végeznek. Maga az a tény, hogy lapjaink szívesen nyitják meg hasábjait az iskola támadására, elég bizonyítéka annak, hogy az iskola hibáit általánosan érzik s a még éretlen javító kísérletet is többre becsülik a jelenlegi intézmények szolgái konzerválásánál.

Különösen a héten, az iskolai év bezárásának s a különféle tanári és tanítói közgyűlések tartásának alkalmán volt módunkban gyönyörködni az iskola szolgálmányainak lebecsülésében. Vaktába nyulok egyik-másikhoz, mert valamennyit, összes súlyok-elhajításaikkal, lehetetlen számon tartanom.

Egyik: „Emberkínzás minden vonalon“ cím alatt megállapítja, hogy a huszadik század orvosai, ügyvédei, tisztviselői, tanárai nem tudnak latinul és ha kell is a latin kifejezés nekik, a latin nyelvre nincsen szükségük. „Következőképp a latin nyelvet iskoláink, még a gimnáziumok is, bátran kihagyhatják a tanítási valók sorából. Mikor a latin nyelvel eképp rendbe jön egyik lumbricus barátunk, egy másiknak engedni át a szót, hogy nyomban utána arra tanítson ki bennünket, hogy mi tanulni való maradhat eszerint az iskolában? Mondhatom, hogy nem sok. Tessék saját szavaiból meggyőződni róla. „A tudományoknak majdnem ötven százaléka — mondja II. Lum-

bricus barátunk — haszontalanság. Ilyen tudomány például az algebra, a geometria, a gömbháromszögtan, a fizika és a vegytan háromnegyedrésze, a növénytan, ásványtan, állattan fele, továbbá a pszichológia és logika abban a felfogásban, amint a középiskolai kézikönyvek tanítják!“

Ilyen reformerrel, mint a mi II. Lumbricus barátunk, persze nem lehet komolyan vitatkozni. No még a kéne, hogy szóba álljunk vele, az algebra, a geometria, a Pythagoras tantétele megvetőjével! Fordítok a dolgon. Ha kifirundczvanczigolta az elme hizlalására való fizikát, kémiát, logikát, még mindig meghagyta az iskola művelő eszközét (vulgo: tantárgyul) a vallást, irodalmat, történelmet. Neki hát nemcsak buzgó vallásosnak, hanem kiváló irodalmárnak is kell lenni. Beszéljünk hát irodalmi nyelven vele, egy olyan antik mű alapján, mely a magyarban is indigenátust kapott. Ilyenformán képzelem a vele való foglalkozás kötelezettségét.

II. Lumbricus: A tudományoknak majdnem ötven százaléka haszontalanság.

- En: II. L. elveszté a butykost.
 - II. L.: Haszontalan az algebra
 - En: II. L. elveszté a butykost.
 - II. L.: Haszontalan a geometria . . .
 - En: II. L. elveszté a butykost.
 - II. L.: Haszontalan a gömbháromszögtan.
 - En: II. L. elveszté a butykost.
 - II. L. Haszontalan a fizika 3/4 része.
 - En: II. L. elveszté a butykost
 - II. L.: Haszontalan a kémia 3/4 része.
 - En: II. L. elveszté a butykost.
 - II. L. Haszontalan az állattan, növénytan, ásványtan fele.
 - En: II. L. háromszor egymásután elveszté a butykost.
 - II. L.: Haszontalan a középiskolai kézikönyvek pszichológiája, logikája.
 - En: II. L. duplán elveszté a butykost.
- Mert ha el nem vesztette volna, ihatott volna spirituszából s most meg tudná mondani, hogy a hajdankor melyik két poétája vetekedett egymással, míg egyikök a butykossal együtt a csatát is elveszté? Dionysos ítélte.
- De ki beszél ma Dionysosról, mikor népies mássa: Borban az igazság! értéke is tűnőben van. Kiszorítják helyéből a bódító szerek, az elme mérgei. Ilyen nemzetközi bódító szerül jelentkezik mostanában a Szabadgondolat jel-szava, melynek nevében, ellenmondás türése

Helyesírás.

írta: Raoul Aueraheimer.

Fábris Fülöp, a költő, hazament. Barátnéjánál, Madeleine-nél vacsorázott, utána elszitt néhány cigarettet, mialatt Madeleine felolvasta egyik novelláját. A költő lassan elálmosodott és mert amugy is el kellett távoznia még kapuzárás előtt, hiszen barátnéja özeveg volt — szívesen is ment haza.

Egy év óta mindenfelé együtt mentek, — de az utolsó időben már untatta az asszony. Tagadhatatlanul szép, művelt és jónevelésű volt, de azért Fábrist bántotta, ha néha Madeleine a művészetéről beszélt — főleg tavaszi estéken és vacsora után; arról a művészetéről, melyért ő feláldozta egész életét és amelyet éppen azért meggyűlölt. De az asszony még a tavaszi estéken is minddig erről csevegett.

Főleg ma nem tudott betelni vele.

Az ebédlő tágra nyílt ablakán át látta, mint borítja el a teli hold ezüstös köpenye a város sötét kertjeit, a háztetőket és a tornyokat. Csekély távolságban rejtelmes sötét tömeggé olvadtak, melyből csak néhol csillogott fel ezüstösen egy holdstűtött ablak, vagy palatető.

Míg Madeleine mesélgetett, a költő a nyitott ablakhoz lépett és csukott szemekkel möhön szívia magába a mágikusan villogó levegőt, mely szélesen áradt be a magas ablakon. Madeleine melléje lépett, finom kezével megérintette vállát és halkán megkérdezte:

— Hogyan halad előre a szindarabod?

— Sehogyse! — felelte boszusan.

Kellemetlenül érintette ez a banális kérdés. Tekintete egy szerelmes párt követett. Egy baka meg egy szakácsné sétáltak a nyaraló előtt lévő fasorban. A vacsoránál Madeleine észre-

vette barátja lehangoltságát. Kapott az alkalmon, hogy pszichológus bonczolgatásokkal világítson be a kettőjük lelkébe, amire minden alkalmat felhasznál. Mióta megismerkedtek, már vagy századszor bocsátkozott Fülöp jellemének a magyarázatába. Azután meg a saját lényébe mélyedt különös előszeretettel, végezetül mindkettőjüket modern regények vagy szindarabok alakjaival hasonlította össze. Közben számtalan megfigyeléssel és szellemes reflexzióval fűszerezte a beszédét, ami alaposan elrontotta barátjának a jó vacsora fölött érzett örömet.

Fülöp nem válaszolt, hanem az ablakhoz lépett. Belenézett a fehér holdba, mely az ég kékes-fekete végtelenségében uszott és kereste a szót, a képet, melylyel megörökíthetné az est varázsát.

Amikor a férfi nem szólt semmit, Madeleine kéziratából kezdett el felolvasni.

Ismeretségük kezdetén érdekelték az asszony irodalmi szárnypróbálgatásai; most azonban annál inkább untatták.

Már megszokta, hogy felolvassanak neki, ezért türelmesen hallgatott. Amikor azonban az asszony befejezte felolvasását és a költő kritikáját kérte ki, ez rossz kedvében gorombasággal felelt.

Az asszony alázatosan hallgatta, azután szavát vette, hogy holnap is eljön és magával hozza W.-nek — akitől utóbbi időben sokat beszéltek — legújabb művét. Hideg csókkal bucsuzott el Fülöptől, amit ez alig viszonozott.

A költő így töltötte el estjét barátnőjénél, akiét mindenki irigyelte.

Asított . . .

Az utcza, melyen végiment a sötét fasorok között, úgy festett a bizonytalan holdfényben, mint valami sötét partoktól övezett csillogó folyam.

Szivarra gyújtott és gondolatokba mé-

lyedve a fasorba lépett. Rögön feltűnt előtte a szerelmes pár, aki hallgatagon sétált, egymás kezét fogva. Huszadszor fordultak vissza. A költő a fák árnyékába húzódott és így észrevétlen maradt. A szerelmesek éppen előtte állottak meg és hosszan, bensőségesen csókolták egymást. A leány kacagva mondta:

— Te — mennyire megcsiklandozott a bajuszd . . .

A költő megpödrögte bajuszát és folytatva utját, arra gondolt, hogy miért nem mond Madeleine soha ilyen naív, egyszerű megjegyzést?! Mindig komplikált, mesterkelt — soha sem asszony . . .

Hazafelé menve, folyton neheztelve gondolt Madeleine-re. Rosszkedvében mindenféle csunya tulajdonsággal ruházta fel és készakarva nem vette tekintetbe az asszony kiváló tehetségeit.

Önmagában veszekedett vele, sértegette, megrágalmazta. Hirtelenül észbe jutott, hogy imádojtja az, akit ennyire legyaláz gondolataiban . . .

Imádojt!! gondolta kacagva, jobban ille-nék reá a „gyűlölt“ megnevezés. Ebben a percben tényleg gyűlölte.

A városi vasut állomásánál összeütközött egy karcu fiatal leánnyal, aki sietve jött ki az utcára.

— Bocsánat!

Megemelte a kalapját:

— Megütöttem?!

— Oh dehog — felelt mosolyogva a leány. Még mondott valamit és csalfa mosolya, mely bájos, szép arcocskáját bevilágította, nagyon tetszett a költőnek. A mikor távozni készült, melléje lépett.

— Miért siet oly nagyon szép kisasszony?

— Máris elkéstem — szölt komolyan,

nélkül, garázdálkodik a szellemi lumbricusok csapata. Van-e gondolatuk? ki törődne vele, míg a mindenre jogosító címre hivatkoznak, illetőleg míg frázisaikat szabadon gyárthatják.

A még el nem bódítottak kedvéért érdemes lesz tehát elmondani, hogy egykor volt frissesség a jelszóban. Rómában egy törvényszéki tárgyaláson, Garibaldi fénykorában, a beidézett tanúk sorjában megtagadták az eskütételt. Hiába hivatkozott a bíró a törvény s az eskü szentségére, valamennyi tanu azzal a nyilatkozattal védekezett: Sono libero pensatore, szabad gondolkodó vagyok! A nyilatkozatban az volt a frissesség, hogy a nemzeti egység vágya, Garibaldi célja, áll szembe a felszabadítást ellenző kuriával, az eskü szövegezőjével. Ebben az értelemben hódított a Szabadgondolat világszerte. Természetes azonban, hogy a jelszó veszíti frissességét, mihelyt más térre viszik át. Pedig ez történt különbség nélkül mindenütt, hol nem a nemzeti törekvés került szembe az egyházzal. Így fakult el értelme Franciaországban, Belgiumban, valamint nálunk is. Nálunk voltaképpen ebben a fakó állapotban akarták s akarják szerephez juttatni, noha nyilvánvaló, hogy itt az egyház nemzetellenes érdekekre többé nem kapható, s ami még veszedelmesebb, a Szabadgondolat nemely képviselője a nemzeti érdek jogosságát vitatja.

A magyarországi Szabadgondolat pártfelei a legjobb esetben két hibát követnek el. Először azt, hogy ellődözök puskaporukat, mielőtt valódi ellenfelekre bukkantak volna. Másodszor azt, hogy az értelmi fegyvergyárt, az iskolát gyöngítik, midőn rászabadítják gondolatban szűkölködő csecesemőiket, kik legfőleg a lumbricus szerepét tölthetik be, mint erről fentebb megemlékeztem.

Végzetserü munkájuk, ha a tényleges állapotok tarthatatlanságának kiderítésére vezetnek s a legszélesebb rétegekben éreztetné az iskola olyan átalakításának szükségét, melyben mind tisztábban az igaz foglalná el trónusát s irányítaná a jövő nemzedék gondolkodását, meggyőződését és cselekvését: még köszönettel is tartoznánk nekik.

Ez utóbbi munka, az alkotás munkája Miltonhoz hasonló férfi dolga lesz, ki azt vallotta, hogy nem kell soká tépelődni, hanem hozzá kell fogni a munkához annak, aki látja a célt. E végből hívta Comeniust Angliába. Hogy az angol iskola reformja akkor még sem

jöhetett létre, nem Milton és Comeniuson, hanem a viszonyokon múlt. A forradalom készülőddött, tele erkölcsi, értelmi törekvésekkel; majd diadallal végződött, melyben azonban az iskola nem osztozkodott. A győzedelmes forradalom „kerek fejű” elébe tették az egyház ügyét az iskoláéknak.

Dr. Bokor József.

Tanargyülések.

Szokása az Országos Középiskolai Tanár-egyesületnek, hogy az iskolai év végén tartja meg évi közgyűlését. Beszámolnak a lefolyt év fontosabb egyesületi eseményeiről, értekezéseket tartanak aktuális iskolaügyi kérdésekről, és hogy a hasznost a kellemessel összekössék rendszerint kirándulást tesznek a vidék nevezetesebb helyeire. A gyűléseket ugyanis nemcsak a fővárosban, hanem a vidék egyik-másik kulturális gócpontján szokták tartani s ezzel a város érdeklődését emelni az iskola dolgai iránt.

Ezuttal az országos polgári iskolai egyesület is követte a középiskolai példát. Mindkét gyűlés a héten, július 3. és 4-én folyt le, a középiskolai Fiumében, a polgári Pécsen. A gyűlések megalakulásáról, a szokásos üdvözlésekről s egyéb külsőségről nap-nap után megemlékezünk. Most összefoglaljuk a gyűlések érdemleges részét a következőkben:

Középiskolai egyesület.

A gyűlés vezérszónoka Riedl Frigyes egyetemi tanár volt, ki nemrég hagyta el a budapest-belvárosi reáliskola egyik tanári székét. Szónoklatot tanított ugyan a többek közt, de maga szónoki babérokra nem vágyott. Tépelőddé elme, ki a kérdést, mely előtte felőtött, vagy melyet rábíztak, aggodalmas lelkiismerettel szedi részre. Minden részhez vannak adatai és hozzávetései, csak a végleges megoldás módját hagyja függőben. Az ember fáradságának tartaná ezt az eljárását, melyet a fiumei gyűlésen is követett, ha nem tudná, hogy hallgatóságát akarta kényszeríteni a megoldás utjainak keresésére. Ha pedig a hallgatóság nem mutat hajlandóságot a probléma megfejtésére, akkor a probléma, mint most is, megfejtetlen marad. A probléma ezuttal a magyar középiskola nemzeti művelődési eszménye lett volna, ha az eszményt megtalálták volna.

meglassítva lépteit. — Kikapok az anyámtól. Van kérem órája? — tette hozzá kérdőleg.

A férfi megmondta az időt és a leány megengedte, hogy egy darabig elkísérje.

Utközben érdeklődött a leány életviszonyai iránt.

Eléggé köznapiak voltak. Apja kishivatalnok volt. Özvegy anyjával Hietzingben éldegél és jelenleg, probirmamzell benn a városban.

Főnökétől, vagy a vevők valamelyikétől itt-ott opera-jegyet kap, mint például ma is. Ez volt egyedüli szórakozása.

A költő felírta a lakezimét és megígérte neki, hogy alkalommal ő is küld neki színház-jegyet.

— Az intendáns jó barátom, — mondta hivalkodva.

— Ne mondja, — szólta a leány félénk tekintettel, amely roppantul mulattatta a férfit.

A kapunál bemutatkozott. Ez egyszer a valódi nevet mondta meg. De neve teljesen ismeretlen volt a leány előtt s így nem tett reá semmi hatást. Amikor a házmester csoszogása hallatszott az alacsony gömbölyű kapu mögött, gyorsan átnyitott a költőnek egy szál piros szegfűt. Egész csomót vitt a kezében.

— Amiért elkísért! — mondta kedvesen.

A költő meg akarta csókolni a kezét, de a leány gyorsan elhúzza és bement a kapun. A költő utána nézett...

Fridának hívták. A férfi jókedvben ment hazafelé és folyton azt az egyszerű nevet ismételte. És gondolatban Madeleine mellé helyezte. Frida és Madeleine! Két világ!

Az egyikben az volt meg, ami a másikkól hiányzott. De mivel Madeleine már az övé volt, elhatározta, hogy Fridát meghódítja.

Másnap reggel levelet kapott Madeleine-től, melyben kérte, hogy este ne jöjjön el hozzá! Egy zongoraművész nő barátja jelentette be

látogatását, akinek nagyon rossz nyelve volt. A megígért regényre is figyelmeztette és kérte, hogy küldje el neki az inasával.

E néhány sort választékos irodalmi nyelven fogalmazta meg, épp úgy, mint a többi leveleit. Előkelő, finom, de kissé hideg illattal töltötték be a költő íróasztalának a fiókját. Néhányat kivett belőlük és átfutotta. Olyan hasonlatosság volt köztük, mint egy fának a levelei között. Előkelők, hűvösök és korrektek, formában és tartalomban egyaránt. Soha még egy vesszőt sem felejtett ki. Gúnyos mosolylyal helyezte vissza a leveleket és becsukta a fiókot. Azután bement a városba, két karzati jegyet vásárolt az Operába és az egyiket elküldötte Fridának az üzletbe.

*

Már rég nem volt a karzaton és amikor kissé nehézkesen felment a lépcsőn, úgy érezte, hogy újból fiatal. Itt állt mint gimnázista, ült mint jogász, idejött mint férfi és megszóllította a kis divatruhákat. Ismeretséget kötött, számtalan tapasztalatot szerzett, figyelt meg, melyeket később értékesített. Azután lassacskán alább szállt, hírnevéhez mérten, míg nem Madeleine-vel csakis a földszinten váltott jegyet. Most Fridával újra a karzatra jött, ez pompás dolog volt!

Frida már ott volt és elfogultan köszönt neki.

Mialatt a nyitány szól, jól megnézte a szomszédnőjét. Szegényesen volt öltözve. Kimosolt, fehér batizruha volt rajta.

Semmi ékszer, apró erőves kezeckéin egyetlen gyűrűt sem viselt. Nem éppen kifogástalan barna keztyűt lehunga. De szegényes öltözet nem homályosította el karcsu, bájos alakját, és keresetlenül feltűzött oroszlánszerű

A második értekezés tárgya a művészet kérdése volt a középiskolában. „Ki löport sem szagolt tán éltében, asztal mellett, ha kell, mind nagy vitéz” írja Hübele Balázs elfelejtett írója. Így szaporodott meg a pedagógusok közt is a művészeti szakértők száma, kik pedig atelier-ben talán meg sem fordultak. A fiumei előadó, Csengeri János annyiban kivétel, hogy csinos fordításaival költői érzéséről tett tanubizonyosságot.

A tudósító homályba burkolta Friedrich István indítványait. Nem tudjuk bizony, hogy bokros indítványából mit fogadott el a közgyűlés, mit utasított vissza. A tudósítás itt következik:

Riedl Frigyes előadó abból indult ki, hogy hazánk nincs elszigetelve, a kulturális hullámgyűrűk hozzánk is eljutnak, rajtuk átsapnak és ismét tovább gyűrűznek. De nemesak a tanügyi eszmék, a tanügyi bajok is eljutnak hozzánk. Sokat panaszkodnak miattuk, pedig a bajok külföldön is megvannak. Ilyen általános baj, hogy a tanári állásnak nincs elég tekintélye, hogy nincs megállapodás a középiskolai tanítás anyagára nézve (holt nyelvek kellenek-e?), hogy a tanárképzés gyakorlatilag nincs megoldva. Vannak közös bajok, melyek a külföldön erősebben jelentkeznek (példának okáért a túlterhelés), ellenben vannak olyanok, melyek nálunk nőttek nagyra (ilyen az iskolák zsufoltsága, a tantervbe és a tanterv-változás üdvösségébe vetett hit, a diploma-kultusz, mely a vizsgálatok túlteljesítésével és a képzés elhanyagolásával jár.) Szpecifikus magyar baj, hogy középiskoláinknak az angol, a francia és a német középiskolákkal szemben nincs nemzeti típusa. A nemzeti tárgyaknak ugyan elég óraszámot adunk a tantervben, de ez csak külső megoldás. A nagy nyugati népeknél a középiskola szelleme, eljárása az illető nép fősajátságaihoz simul, mindenik a nemzeti sajátosságokra van építve, mindegyik nemzetnek van középiskolában sajátos művelődési eszménye. A francia a formális képzést tartja szem előtt, az irodalmi szellem uralkodik benne, a francia mindenben az izlés mestere, középiskolája arra tanít, hogy a növendék észszerűen, világosan, tetszetősen tudjon egy témáról tárgyalni. Az angol középiskolában a nép gyakorlati szelleme mutatkozik. Eszménye az a férfi, aki a gyakorlati életben testi, lelki és akaratbeli erővel érvényesül: a művelt, edzett és ügyes gentleman. A németnél a tudományos képzés van kifejlődve: a gimnázium a tudományok előcsarnoka. A középiskolai oktatás a két német tulajdonságra: a türelemre és pontosságra van alapítva. Gyakorlati célt nem ismer. A magyar középiskolának nincs ily önálló nemzeti művelődési eszménye. Középiskoláinknak alkalmazkodnia kellene a magyar nemzet fősajátságaihoz, eszmé-

hajkoronája alatt felcsillogtak gyönyörű szemei, mint két, gyöngyházba foglalt drágakő.

A költő csöppet sem szégyellte a leány szegényes ruháját. Ellenkezőleg! Mulattatta, hogy ő, a híres költő, az ünnepélyesen kivilágított színházban a nép egy szerény gyermeke mellett ül a karzaton. És amikor egy földssinti páholyból, ahol ismerősök voltak, kiváncsian látszóvezték őt meg a társnőjét, azt a bizonyos gúnyos elégtételt érezte, melyet minden művész érez, ha sikerült neki megboszantani egy filisztert.

Fausztot adták, a legszentségtelisebb operát és Frida a megható jelenetnél könyezett. A költő észrevette és meghatva tárgyalt, mint vált el hosszú pillanatok két vastag könyv és mint gurult le gyorsan gömbölyű arcán, rózsás vonalat hagyva maga után a finom arcbőrön. Madeleine még soh'se sirt a színházban. Eléggé raffinált és jóinevelt volt, hogy ez meg ne esék vele.

Négy héttel ezután nagynehezen megkapta az első csókot. Később többet is és végre nem ellenkezett már, hasonlóan a hajóshoz, aki elfáradt a hullámok elleni harcában s elengedte evezőit, átengedi magát a folyam sodrának. Szerette a sápadt, magas homlokú költőt, szenvedő szemeit, büszke száját.

A Madeleinevel való szakítás megtörtént. Minden nagyobb emóció nélkül, sőt egész barátságosan. A szerelmük már túlerőt volt. A költő utóda egy huszártiszt lett.

Madeleine egyszerűen tudomásul vette a híres férfi hűtlenségét. Egy ideig fájdalmat szuggertált magába, változó érzelmekből novellát kovácsolt, melyet a költő szeretetreméltó volt kijavítani és kiadójának közlés céljából beajánlani.

Barátok maradtak.

Csak amikor új boldogságáról mesélt a

nyelhez. Előadásának végén a magyar sajtóságok lélektani megfigyelésének szükségességéről szól. A valódi magyar középiskolát ezek alapján kell megteremteni.

Ezután Pruzsinszky János értekezett a főreáliskoláknak a középiskolákkal való egyenjogúsításáról, a mitől reméli a reáliskolák látogatottságának emelkedését.

Majd az olasz középiskolai reform ismertetése után a tanácskozást holnapra halasztották. A tanárok délután Abbáziába rándultak ki.

Dr. Csengeri János volt az első felolvasó, aki a Művészet a középiskolában címmel tartott előadást, amelyben azt fejtegette, hogy az ifjúságban a szépzésket kellene fejleszteni. Utána dr. Vida Sándor fiemei tanár tartott előadást a Középiskola és a szociológia címmel. Előadásában ismertette a mostani rendszer helytelenségét és hangsúlyozta, hogy a tanulóifjúság tanulókévdét fejleszteni lehetne azzal, hogy a tudományos tárgyakba szociológiát vegyitenek. Azután dr. Aczél fiemei tanár tartott előadást, mire a fölolvások véget értek és az indítványok következtek.

Székely István indítványát, melyben kéri, hogy az összes tanári állások pályázat útján töltsenek be, elfogadták, majd fölolvasták Friedreich István indítványát, amelylyel a magániskolák megrendszabályozását indítványozza. A választmány azt ajánlotta, hogy az indítványt vegyék le a napirendről és az őszszel összeülő választmányi ülésen tárgyalják. Aztán Friedreich egy másik indítványát olvasták föl, amely szerint a középiskolai tanárok egyesületének minden tagja elvállalja az erkölcsi nevelést és közreműködik ennek előmozdításában érdekében és áliást foglalt az ellen, akik ezt gyengíteni igyekeznek. Felhívja az igazságügyminiszter figyelmét a sajtóra, amely a szigorú iskolai vallás-erkölcsi nevelést megnehezíti. A választmány azt indítványozta, hogy ezt a kérdést is bízzák a szeptemberben összeülő választmányra. Aztán Fest Aladár szólalt fel és azt mondta, hogy ez az indítvány tulajdonképpen három részből áll és azt kívánja, hogy az első kétöt ne érintsék, de a harmadikat fogadják el a közgyűlés. A közgyűlés erre Friedreich indítványát a választmányhoz utasította, míg a sajtóra vonatkozó harmadik részt elfogadta.

Ezzel a kongresszus véget ért. A tanárok egy része Velenczébe rándult, a másik rész a kormányzó által rendelkezésükre bocsátott hajón Pórába.

Polgári iskolai egyesület.

Habemus papam! Megvan az elnök, Ballagi Aladár, kiről senki sem tudja biztosan, hogy hogyan került mostani díszes állásába, az egy Donszky Lukácson kívül. Azt azonban még ő sem tudja, hogy mért került oda.

A polgári iskolák tanárainak fejét annyira megtöltötte a hétosztályu polgári iskola vágya, mint Taine ragyogó fejtegetéseiben a jakobinusok szük fejét a forradalom eszméje, a rémuralom borzalmainak szülöje. S amint a vidék Schneider Eulogiusza, ugyanaz, aki azt indítványozta, hogy üssük le a strassburgi münster tornyát, hogy magasságával ne veszélyeztesse az egyenlőség szabadságát, a mi Donszky Lukácsunk fölfedezte, hogy ebbeli vágyukat sikerrel az egy Ballagi Aladár fejébe sikerül beoítani, rögtön lapot indított, vezérévé kinevezte Ballagit, kit azóta csupa szeretetből Alagi Balladár néven is emlegetnek kedélyes ferenczvárosi körökben, s megindította az erélyes akciót a polgári iskolai egyesület vezetősége ellen. Donszky csudálatos lapja meghódította a polgári iskolai köröket, kiket Erreth János pécsi főispán — ígérete szerint — melegen fog ajánlani Apponyi jóindulatába s megválasztották Ballagit. Az eszes Lád Károly, miután teljes tiz esztendőn át a hétosztályos polgári iskola ügyét ápolgatta, az igaz, hogy siker nélkül, fölfelé bukott a tiszteletbeli elnökségbe, azzal az édes hittel, hogy a tapasztalatlan elnöknek ő lesz a tanácsadója.

Az előadásokat a következőkben mutatjuk be:

Rátérve a közgyűlési előadásokra, elsőnek Jakab József (Dobsina) értekezett arról, hogy milyen legyen nemzetünk jövőnd középosztályának iskolája. A sok gyakorlati tapasztalatot magában foglaló előadást érdeklődéssel fogadták. Kívánta a középiskolák négy alsó osztályának egységesítését, hogy a tanuló ne 10, hanem 14 éves korában jusson a pályaválasztás nehéz problémájára elé. A társadalom különböző rétegeinek összeforrása is csak úgy könnyíthetik meg, ha a tudományos és gyakorlati pályákra törekvők 10—14 éves korukban még együtt iskoláznak. Nemzetiségi vidéken még a nemzeti czélok is könnyebben lennének elérhetők.

A hozzászólók közül Földes Gyula a polgári iskolát középfokú iskolának szervezné, mert csak így lehet a magyar társadalom nevelő iskoláinak ideális iskolájává. Reöthy Vladimir (Liptószentmiklós) gyakorlati iskolát akar, a név mellékes Barany Gyula (Szeged) újabb állásfoglalást akar a 7 osztályu polgári iskoláról. Dr. Kovács János (Budapest) ellenzi ezt a javaslatot, mert az egyesület álláspontját már régebben körülírta. Katona Géza (Rimaszombat) helyesli Földes fejtegetéseit. Glücklich Vilma (Budapest) egységes iskolát akar és hibáztatja, hogy a nevelés terén eddig volt egységet a leánygimnáziumok reformjával megbontják. Miklós Gergely (Budapest) a polgári is-

kola legfőbb feladatát abban látja, hogy szolgáltat tegyen az iparnak és a kereskedelemnek. A vita az elnök és előadó zárszavával úgy végződött, hogy az egységes hét osztályu polgári iskola a nemzet produktív részének legyen középiskolája.

Következett a polgári leányiskola gyakorlati irányáról szóló értekezés, amelyet Éhenné Keményffy Katinka (Mezőberény) olvasott fel. Az előadó terve szerint kézi-munka és háztartási tanfolyamokkal kell a polgári leányiskolát gyakorlativá tenni. Kívánta, hogy a polgári leányiskolákban a férfitanárok kizárásával tanítónők tanítsanak. Ezzel szemben Gyöngyössi István (Segesvár), Deák Gyula (Ungvár), Volenszky Gyula (Budapest), Glücklich Vilma (Budapest) azt fejtegették, hogy a harmonikus képzés megkívánja, hogy férfi-tanárok és tanítónők együtt tanítsák a tanulókat. A közgyűlés is így határozott. Azt is kimondották, hogy elítélik a leánygimnáziumnak legújabb reformját, mely már az alsóbb osztályokba is beviszi a klasszikusokat és megrontja a leánygimnáziumok és polgári leányiskolák együttműködését.

Még Rédey Károly (Siklós) értekezett a baranyai ormányságról, mire a gyűlési tanácskozást csütörtökre halasztották.

Csütörtökön elsőnek özv. Zelenka Jánosné (Csongrád) értekezett a nevelésről és a feminizmusról. Különösen hangsúlyozta a kenyérkeresetre való neveléssel szemben a házas nevelést. Nem helyesli a nemi felvilágosítást óhajító törekvéseket. Barátja azonban a tanítónők térfoglalásának egy leányiskolákban, mint az iskola szervezési munkálatainál, az Országos Köznevelési Tanácsban, ahol ugyan a polgári iskolai tanárokat is alig hívják meg, azonban a tanítónőket éppen nem méltatják a tanácsadásra. Ebből következik aztán, hogy nőnevelési iskolaszervezeteink éppen nem ütjük meg a kellő mértéket. A felolvasó tovább menve, azt is hangsúlyozta, hogy a férfitanárok nem alkalmasak a leánynevelés munkájára.

Rosenberg Augustia (Budapest) fejtegeti, hogy a leányokat nem elég házasnak nevelni, hanem kell, hogy kenyérkeresetre is neveltsenek. Volenszky Gyula azt fejtegette, hogy a leányiskola ne különbözzék a családtól; ebben is apa és anya együtt nevelik a gyermekeket, hasonlóképpen a leányiskolában is férfi és nőtanítók együtt fejthetnek csak ki harmonikus működést. Glücklich Vilma (Budapest) a feministák egyesületének egyik vezetője, óvja attól a gyűlést, hogy a nemi felvilágosítás kérdését újságírók útján iléjék meg. E téren — ugymond — nem a hangulatkeltés dönt, hanem a gyermeklélektan, amely megkívánja, hogy a természetrajzi oktatás során a nemi felvilágosítás is megkíséreltessék. Leányaink pályaválasztásának megkönnyítésére kívánja a nők számára mind több és több pályát megnyitását. Ujváry Kamilla (Pécs) azon a nézeten van, hogy a tanítónő és tanár egyaránt szerepet kapjon a leányiskolában. Baranyay

költő, finom arca gonosz kifejezést öltött, mintha előre tudna mindent. De a költő nem törődött vele.

Nyolcz hét után egyszer Frida nem jöhetett el a találkára. Ekkor írta első levelét. Irálya máris olyan volt, mint ahogyan a költő beszélt, ha vele volt, — de levele telve volt helyesirási hibákkal.

Fábris boldogan, elnézően mosolygott és csókoigatta az ügyetlen levélkét, melyben együgyű, hűséges lélek nyilvánult. A helyesirási hibák bántották ugyan, de este, ha karjaiban tartotta és csókolta Fridát, mindent elfelejtett.

Őszszel Frida tízennégy napra elutazott édesanyjával. Naponta nyolczoldalas leveleket írt, tanka badarsággal felt leveleket, hogy a költő alig tudott eligazodni a sok írka-írkan. A levelek telve voltak hibákkal. Sajátszerű helyesirással írt, mely a legesekélyebb összefüggésben sem volt az iskolában tanultakkal. Egy ideig mulatott rajta. De mikor nekilátott, hogy válaszoljon, boszankodott a sok hiba miatt.

Feltette magában, hogy megmondja neki, és megtanítja helyesírásra.

Amikor hazajött Frida, bemutatta neki piros és kék levélkét kijavított állapotban. Frida kaczagva átölelte mind.

A költő is nevetett és megmagyarázta neki az egyes hibákat.

Frida az ölében ült és folyton mondogatta: — Természetes, hogy hibás. Persze, hogy így kell írni... mintha épp oly jól tudna mindent, mint Fábris.

Közben folyton csókoigatta, mignem felhagyott a magyarázataival...

Nyolcz nappal később újra írt neki, ugyancsak azokkal a helyesirási hibákkal.

A költő folyton, fáradhatatlanul javítgatott és eltökélte magában, hogy mindenáron meg-

tanítja helyesen írni. Néha türelmetlen lett és szigoruan bánt vele.

Ez csak mulattatta Fridát. Ha ironikusan bánt vele, elpityeredett, mint egy kis gyermek. A helyesirást azonban még sem tanulta meg.

Hiábavaló fáradsága már-már bántotta a költőt. Műveltségét csak eltűrte, de hogy legesekélyebb hajlama sines a tanulásra, azért neheztelt reá. Idővel észrevette, hogy más irányban is hiányos a nevelése. Hiányzott belőle mindaz, amit az évelig folytatott szellemi nevelés megértel. A nyelvismerekek teljes hiánya is szörnyen bántotta. Fábris szeretett néha beszédébe beleszóni egy francia frazist vagy egy angol közmondást. Idegessé lett ilyenkor, ha kénytelen volt ezeket Fridának szóról-szóra lefordítani.

Dialektusban beszélt, ami még eltűrhető lett volna, ha nem cserélte volna össze a datívuszt az akkuzatívusszal. A félmutait helytelenül képezte és választékosan, egyáltalán nem tudott beszélni. A költő árnyalatok kifejezésében gazdag szokincs felett rendelkezett, ennek köszönhetett mesés sikereit. Végre azt is konsiatálta, hogy Fridának nemesak stílusa, de viselkedése, öltözködése, járása, sőt nevetése sem helyes. Mindenben hibát látott. Mint ahogy egy „s” betűt kifelejtett az írásában, új felejtett el a bluzán egy kapesot bekapcsolni. Izléstelen virág volt a kalapján, riktó szalag a nyakán, avagy lehetetlen nyakkendő a gallérja alatt, vagy hiányzó gomb maradt felvarratlanul. Öltözködésében ezer apróság, melyeket csak akkor veszünk észre, amikor hiányzanak. Elkényeztetett izlését bántották és annyira lehangolták, hogy mindjobban elfelejtette Frida jó tulajdonságait, amelyek első pillanatban elbájolták és amelyek mindvégig változatlanul megmaradtak.

Már-már szégyelleni kezdte Fridát.

A helyesírás sötét árnyékot vetett a szép, bensőséges viszonyra és a költő szomoruan sejtette a vég közeledését.

Még minden szeretőjét meggyűlölte egy időn belül, ez lenne tán Frida sorsa is? Ezt nem akarta, minden áron meg akarta magának menteni a leányt. Meg kellett szenvedni a boldogságért. Elkeseredett harcra kelt Frida kis hibái ellen. Ami nem tetszett neki, energikusan áthuzta, mint azt piros czeruzájával a leveleken tette. Együttlétüket ezental valóságos iskolázás, örökös kintzás, kifogásolás töltötte be.

Néha Frida meguntta ezt és jelenetet provokált. Máskor keservesen sirt és némán, szemrehányóan-fájdalmasan nézett reá, úgy, hogy megsajnálta. Akkor aztán elátkozta szerencsétlen természetét, letérdelt Frida elé, csókolta a kezét és bocsánatot kért.

Ha a leány megbocsátott, még rosszabrá fordult minden. Már pedig Frida mindig megbocsátott. Angyali jóssággal tűrte szeszélyeit és kintzásait, ellenkezés nélkül alávetve magát izlésének és parancsainak. Forró, fáradhatatlan igyekezettel dolgozott művelődésén — de hiába. Ezért a költő még dühösebb lett. Már a leány állását mint „probiermamsell” is kifogásolta.

Szerencsére gyönyörű hangja volt és egy hirneves énektanárnő szívesen elfogadta a szép, energikus leány kiképzését.

Frida nagynehezen beleegyezett, hogy színesző legyen.

Csakhamar nagy kedvet kapott és meglepően haladt. Azonfelül Fábris gimnáziumi tanárt fogadott melléje, hogy a helyesírásra, a nyelvtanra és a francia nyelvre tanítsa.

Frida lasacsán megváltozott. Kezdetben alig észrevehetően, később, amikor már biztosabb lett, mindig szembetűnőbben. Izlésesen öltözködött, beszéde, magaviselete megváltozott sőt végtére a helyesírása, a stílusa is tűrhető

Gyula (Szeged) a feminizmust szükségesnek tartja. Abel Janka (Fogarás) szerint a vallásérköcsi nevelés helyes alkalmazása megoltalmazza a leányokat a félreértéstől. Reóthy Vladimir (Liptószentmiklós) azt fejtegeti, hogy a leánynevelés egyetlen célja csakis a nemes háziasságra és a családi életre való nevelés lehet. A feminizmust a férjhez nem ment leányok találták ki. A nemi felvilágosításnak az iskolába való bevitelét rendőrileg kellene megtiltani. Lomositz József (Temesvár) még arról szólott, hogy a nemi felvilágosítást szükség-szerű korlátoltsággal nem a természetrajzi oktatás fonálán, hanem bizalmas beszélgetés útján kell eszközölni.

A vita nem végződött határozott eredménnyel. Istvánffy Gyula (Brezsnóbánya) tartott ezután felolvasást az iskolai ünnepélyekről. Sokalja a most elrendelt iskolai ünnepeket, amelyek az iskola 200 napos szorgalmi idejéből nem kevesebb, mint 9—10 szorgalmi napot elvesznek. Határozati javaslatot nyújt be arról, hogy a sok ünnep helyett csak két ünnepet tartsanak meg, még pedig egy egy történelmi és egy irodalmi iskolai ünnepet. A napot és az ünneplés alkalmát a tanári testület határozza meg. Egyébként kívánja még a felolvasó, hogy szept. 10-én, Erzsébet királyné halála napján és október 5-én a tanulók ünneplése csak abból álljon, hogy gyászistentiszteleten vegyenek részt. Márczius 15-én pedig hálaadó istentiszteleten jelenjenek meg.

Az előadáshoz többen szólottak hozzá. Igy Zaráy Jenő megelégednek azzal, ha legalább az április 11-iki ünnepiől megszabadulna az iskola és nemzeti ünneppé márczius 15-ikét tennék. Jakab József (Dobsina) pedig szövé teszi az iskolai ünnepek szokásos és ritkán kifogástalan programjait. Végül kimondotta a közgyűlés, hogy a határozati javaslatokat a tett indítványokkal együtt utasítja az igazgatóságához.

Miklós Gergely tanítóképző intézeti tanár értekezett ezután az Országos Tanszermuzeumnak készülő természettani normál-felszereléséről. Az érdekes ismertetés kapcsán kísérletek és bemutatók is voltak.

Tárgyalták még az indítványokat, amelyek közül a fontosabbak ezek voltak:

1. Varga Jenő (Szerbnagyszentmiklós) azt indítványozza, hogy csak polgári iskolai oklevéllel bíró tanár taníthasson a polgári iskolában, s hogy a Pedagógiumot főiskolai rangra emeljék.

2. Földes Miklós (Szeged) azt kívánja, hogy a készülő ipartörvénybe iktassák be, hogy iparos-vagy kereskedőtanonc csak az lehessen, aki legalább a hat elemi- vagy a két polgári iskolai osztályt elvégezte.

3. Nagy József (Móor) szerint a polgári és középiskolai tanárság fizetésbeli aránya legyen 11 : 12.

lett. Könyvekről, szindarabról, képekről önálló és helyes véleményt alkotott és azt még a költővet szemben is fenntartotta. Egy szóval kifejlődött erős egyéniséggé. Külsőleg is. Anélkül, hogy nőtt volna, nagyobbak, szebbnek, szabadabbnak tűnt, vonásai szellemes kifejezést öltöttek, mely eddig hiányzott belőlük.

Fábris, aki még nem felejtette el a multat, boldogan csodálta.

Hol maradt a külvárosi kis leány, akit három évvel ezelőtt megszólitott a villanyos állomáson és haza kísérte? Comme il faut hölgy lett belőle. Finom, bájos virággá fejlődött esodás egyesülése a természetnek és kulturának. Első pillanatra lekötött mindenkit és nagy, fényes jövőt jósoltak neki.

Kinek köszönhetta mindazt? Fábris alkotta ezzé, már nemcsak szeretőjét imádtá Fridában, de saját művét és szellemi erejének produktumát, mely bájos alakot öltött és mindenkitől megcsodáltan haladt a világban... Azért jobban szerette, mint valamennyi elődjét, szerette, imádtá nagy, boldogos költőszíve egész gyöngédségével és erejével.

És ezért úgy érezte, mintha ökölcspást mérnének az arcába, amikor Frida, aki néhány hétre elutazott, egy napon értesítette, hogy már nem szereti és elhatározta, hogy lemond a művészi pályáról s ahhoz a gimnáziumi tanárhoz megy férjhez, aki tanította és azzá változtatta, amivé lett... Kérte a költőt, hogy vigasztalódjék és levelét e szavakkal végezte:

„Ca c'est la vie...”

Négyoldalas, apró betűs, kifogástalanul fogalmazott levél volt.

— És nem volt benne egyetlen helyesírási hiba sem.

4. A soproni polgári iskolai kör indítványozta, hogy a Pedagógiumban a tanárképzés ideje 4 év legyen, továbbá hogy ott csak az egyetemen habilitált tanárok taníthassanak, a hét osztályú polgári iskolai reformot megsürgessék, a tanfelügyelőségek hatását a polgári iskolákkal szemben szüntessék meg és az iskolátogatókat tegyék meg főigazgatókká.

5. A zalamegyei polgári iskolai kör kívánja, hogy a polgári iskolai gondnokságokat töröljék el és a tanárok szolgálatidejét 30-ra szállítsák le.

Az összes indítványokat kiadták az igazgatóságnak.

Végül a választás eredményét hirdették ki. Elnök lett Ballagi Aladár, alelnök Vaszkó György és Baranyai Gyula, szerkesztő Donszky Lukács, titkár Böngér János, jegyző Kolb Lajos és Kellner Fülöp, pénztáros Lázár Kálmán, ellenőr Szenes Adolf, könyvtáros Kerékgyártó Elek, igazgató tanácsosok Kovács János, Vangel Jenő, Reóthy Vladimir és Jó Dezső.

A tanulók tanulmányi előmenetelének ellenőrzése.

Lapozgatva a beküldött középiskolai Értesítők között, érdekes közleményre akadunk a szentesi állami főgimnázium „Értesítőjében”. *Balázsovits* Norbert igazgató tollából jelent meg a fenti cím alatt a szokásos értesítőbeli értekezés, mely méltó arra, hogy érdekességénél és fontosságánál fogva az illetékes körök figyelmét maga felé irányítsa. Az értekezés bevezetésében röviden elmondja az igazgató, hogy mi az iskola feladata és rendeltetése s rámutat azokra a nehézségekre, melyekkel ma a cél elérése érdekében meg kell küzdeni az iskolának. Hivatkozik *Beóthy* Zsoltnak az 1905. évi július 2-án tartott s a tanáregyesületi közgyűlést megnyitó beszédére, mely éppen ezzel a témával foglalkozik, majd így folytatja:

„Ezen elsőrendű tantervi s országos hírtudós, kit a tekintélyes országos tanáregyesület éveken át vezérének választott és tisztelt, bizonyosan fontolóra vette szavait, midőn a mai nevelés és oktatás akadályairól a kormány képviselőjének és az egész országból összesereglett tanárok jelenlétében így nyilatkozott. Fontos kijelentésnek fenti idézésével egyszersmind bebizonyítottunk látom azon állítást, hogy a fentemlített káros külső hatások és akadályok miatt a mai iskola a nevelés és oktatás terén sokkal nehezebb munkát teljesít, amint annak előtte, amikor a szülők és a társadalom részéről határozott támogatásban részesült. A mai iskola feladata tehát nemcsak nevelni és oktatni az ifjúságot, hanem módokat és eszközöket keresni arra nézve, hogy a nevelés és oktatás sikerét veszélyeztető külső káros hatásokat lehetőleg ellensúlyozza és gyengítse; mert minél jobban sikerül az iskolának a káros hatásokat háttérbe szorítani, annál sikeresebb lesz a nevelés és oktatás terén kifejtett munkálkodása.

Az iskola első kötelessége a tanulót mindjárt az első osztálytól kezdve a *kötelesség pontos teljesítésére, kitartásra és a tanulás komoly rendjére szoktatni*. De hogy az iskola ezt a célt elérhesse, szükséges, hogy őt a szülői ház támogassa; mert az iskola csak félmunkát végez, ha a szülők fiaik otthoni munkálkodására és viseikedésére nem fordítanak kellő gondot. Intézetünk tanári kara tehát úgy levén meggyőződve, hogy a szülők jóakaratu közreműködésével nagyobb eredményt érhet el, oly eszközről gondoskodott, mely a szülőket ugyszólva kényszeríti a közreműködésre s a mely szülő tanuló fiának jövőjét szíven viseli s a tanári kar utasításait megsziვეlli, a kívánt eredmény nem marad el. Ez az egyszerű, de hathatós eszköz az u. n. *Ellenőrzőfüzet*, melyet a tanári kar *Schmidt* Győző tanár javaslata szerint és a tankerületi főigazgatóság jóváhagyásával még az 1902-3. tanévben hozott be. E füzetnek az a gyakorlati célja van, hogy abból a szülő napról-napra értesül: a) hogy az egyes tantárgyakból mit és mennyit adott fel a következő órára; b) teicít-e a tanuló, tudta-e a leczkét s bármily tekintetben nem esett-e kifogás alá. Egyébként a füzet leírásából könnyen megérthető annak használati módja. Az *első lap* mutatja a füzet borítékát és címét, pl. április hóra vonatkozólag. A *második lap* pl. április hóra így szól:

1907.

április hó.

Előadási napok száma: 23.

Szünetnapok: 1, 2, 7, 11, 14, 21, 28.

A negyedik tandíjrészlet (15 korona) befizetésének határideje május 1.

A *harmadik lap* a füzet használati utasítását közli. Nevezetesen a kitöltetlen lapok megfelelő rovatait mindennap a tanuló és a szülő vagy szállásadó, esetenként pedig a szaktanár, illetve igazgató és osztálytanár tartozik kitölteni.

A *tanuló* kötelessége: a) a czimlapot — mivel minden óra új füzetet kap — a hó elsején nevével ellátni; b) az órarendet az e célra rovatozott lapra írni; c) a feladott leczkét az illető tantárgy után mindig tentával beírni, ha kell, a tanár utasítása szerint rövidítésekkel; d) hazaérkezve megtekintés és aláírás végett szüleinek vagy szállásadójának átadni; e) felelősor az illető tanárnak átnyújtani, ki felelés után odairja: tudott vagy nem tudott.

Az osztályfőnök által kirendelt *jobb és megbízhatóbb felügyelő tanulók* tartoznak mindennap az első óra előtt meggyőződni, vajjon a lecke rendesen van-e beleírva s aláírta-e az előző napra szóló lapot a szülő vagy szállásadó; erről a felügyelőnek naponként jelentést tesznek az osztályfőnöknek.

A *szülő* vagy *szállásadó* tartozik a tanévben a tanulótól a füzet előmutatását követelni és azt megtekintés után aláírni.

Mindenik *tanár* az előadási óra utolsó néhány percét arra használja fel, hogy feladja a leczkét, sőt az első osztályban cleinte a táblára írhatja, hogy mit irjanak a tanulók lecke czimén a füzetbe. Feleléskor bejegyzi: tudott, jól tudott, kevesett tudott, semmit se tudott s aláírja a nevét. A megjegyzések első rovatába, melyben nagyobb üres hely van hagyva, beírja a tanár a netalán szükséges közlendőket, pl. írószereket nem hozott fel; óra alatt figyelmenlten stb.

Az *ötödik* lapon néhány egészségi szabály van közölve, u. m.: 1. Ügyeljünk a tisztaságra (3 szabálylyal). 2. Óvakodjunk a meghűléstől (6 szabálylyal) stb. Azután következnek az egyes iskolanapokra szóló lapok. Minden lap homlokzatán van rövid közmondás: A munka nem szégyen stb. Ezt a füzetet csak az alsó négy osztálynál kell alkalmaznunk, mert úgy vagyunk meggyőződve, hogy az első osztálytól kezdve négy éven át a tanulók többsége hozzá szokik a renhez és belátja a tanulás és jómagaviselet szükségességét.

Jól tudom, hogy azok a paedagógusok, akik az álhumanizmus és korlátlan liberalizmus elveit az oktatás terén is vallják, nevezetesen, akik az osztályozás, az osztályzatoknak az évi értesítőben való közlésének, az évi vizsgálatoknak és általában a tanulók szorgalmi versenyzésének, tehát a jobb tanulók jutalmazásának is eltörlését hangoztatják, mert jó tanulók jutalmazása és a rossz tanulók osztályzatának közlése ez utóbbiak erkölcsi érzületét szerintük sérti, azok az ellenőrző füzetek behozatalát és használatát is határozottan korlátozni fogják. Aki azonban arra törekszik, hogy egy tanintézet az év végén minél jobb eredményt mutasson fel, arra pedig szüleinek, a tantestületnek és felsőbb tanügyi hatóságnak egyaránt kell törekedni, a nemcsak, hogy nem ellenezheti az ellenőrző füzetet, hanem feltétlenül helyeselni fogja, főképp ha az ellenőrző füzet használata által elért erkményt ismeri.

E célból csak arra az időre hivatkozom, amikor ez intézet igazgatását átvettem s az ellenőrző-füzet még nem volt behozva. Nevezetesen az 1899-1900, 1900-1 és 1901-2-iki iskolaévben még nem alkalmaztuk, nem is ismertük az ellenőrző-füzetet s e három tanévben, az iskolai értesítő adatai szerint, a bukottak száma a következő százalékszámokat tüntették fel:

1899-1900-ban	100	tanuló	közül	megbukott	20.
1900-1901-ben	100	„	„	„	15.
1901-1902-ben	100	„	„	„	25.

Az 1902-3-ik évben hoztuk be az ellenőrző füzetet s azóta a következő eredményt értük el:

1902—3-ban	100	tanuló	közül	megbukott	13.
1903—4-ben	100	"	"	"	11.
1904—5-ben	100	"	"	"	12.
1905—6-ban	100	"	"	"	11.

A most lefolyt tanév eredményét e helyen azért nem közölhettem, mert e sorokat május végén irtam, amikor tehát az eredményt még nem ismerhettem, de ez az eredmény az értesítő végén már olvasható (Az értesítő végén lévő statisztika szerint az 1906—7-ik évben 100-ból 10 tanuló esik a bukottak számába.)

Midőn tehát a fenti kimutatás szerint a bukottak száma az ellenőrzőfüzet behozatala óta határozottan s állandóan apadt, ki tagadhatná az ellenőrzőfüzet használatának kedvező hatását? Hiszen, ha végiglapozzuk a középiskolák értesítőit s számbavesszük a tanév végén elért tanulmányi eredményt, a bukott tanulók száma legtöbbször legalább 20%-ot mutat. Mi ennek az oka? Kétségtelenül a tanulók hanyagsága. Azonban arra való a tanári kar, hogy keressen okot és módot arra, hogy a szükséges szigor mellett és minden engedékenység és elnézés kizárásával a bukott tanulók száma lehetőleg kevesbedjék.

Hátra van még arról is szólni, hogy milyen fogadtatásra talált az ellenőrző-füzet behozatala az érdekelt szülőknél. Határozottan mondhatom, hogy egyetlen szülő sem akadt, aki az ellenőrző füzetet ellenezte volna, sőt legtöbb szülő úgy nyilatkozott, hogy *ennél okosabbat a tanári kar nem találhatott volna ki*. Vannak olyanok is, akik oda nyilatkoznak, hogy bárcsak a felsőbb osztályokban is alkalmaznák e füzetet. A mennyiben minden hónapra új ellenőrző füzetet kapnak a tanulók s ára 20 fillér, igen szívesen fizetik e csekély díjat.

Mint hogy négy évi tapasztalat alapján ismeretlem az intézetünkben alkalmazott ellenőrző-füzet által elért eredményt s ez az eredmény igen kedvezőnek bizonyult, mert a tanuló ifjúság tanulmányi színvonalát határozottan emelte, bátran ajánlhatom az ellenőrző-füzet behozatalát a többi intézetnek is, mert a jó eredmény pontos kezeléssel mellett ott sem maradhat el.

Tanügyi hírek.

Latin-tanfolyam. Hirt adtunk már arról, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter két hétig tartó szünidei tanfolyamot rendeztetett középiskolai tanárok részére a latin nyelv tanításának ügyében. Megírtuk, hogy a tanfolyam megnyílt s ma van munkájának közepén.

Öszintén bevalljuk, hogy ettől a tanfolyamtól nem sok eredményt várunk. A legkedvezőbb eredmény az lehetne, ha a résztvevő 25 tanár megismerkednék a latin tanítás legújabb külföldi irodalmával. A tanfolyamhoz kötött minden egyéb rendeletbeli cél és várankozás pedig meddő marad. A középiskolai tanároknak ugyanis módjukban volt egyetemi éveik alatt bő okulást szerezni a latin nyelv filológiai, valamint pedagógiai feldolgozásáról; a gimnázium revidált tantervének a latin nyelv tanítására vonatkozó Utasítása oly szakszerű és terjedelmes, hogy minden iskolai kívánalmat nemcsak kielégít, de nézetünk szerint, éppen részletességével, túlterhelésre vezet. Ezek alapján a köteleességét teljesítő tanárnak nem kerül nagyobb fáradságába a tárgyára vonatkozó hazai irodalmat figyelemmel kíséreni, esetleg a külföldi irodalom jelesebb termékeit is eredetiben vagy fordításban megismerni, ekként a tanfolyamtól várható legjobb eredményt a tanárok rendes uton is elérhetik. Így vélekedhetett maga a miniszter is, mert különben nem 25 tanárra rendeztette volna a tanfolyamot, hanem legalább is százra, ha tudniillik másként el nem érhető okulást akart volna szereztetni a tanárokkal.

A „nyelvismeretek biztosításával“ azonban, melyet a rendelet szintén célul tűzött, bajos megmondani, hogy mit akar elérni a miniszter. Azt, hogy latinul értsenek és beszéljenek a gimnáziumban, a tanterv célul ki sem tűzi. Annál kevésbé tűzheti ki a két hétig tartó tanfolyam. Még **különbösebb teszi a „nyelvismeretek biztosításá-**

nak“ módját e rendeletnek az a nyilvánvaló törekvése, hogy a tanulók volnának biztosítandók, ama professzorok közvetítésével, kik a tanfolyamon megjelennek. Ezt a per mopsz biztosítást majd megmagyarázzák, ha eddig nem tették, a tanfolyam hátralevő második hetében.

A derék Gerébre, a gyakorlati előadóra az vár, hogy e tanfolyamnak tartalmat adjon. Herodotus fordítójának s a rómaiak története írójának könnyű és élvezetes munka. Megteszi.

Megfigyeléseim az iskolai élet köréből, írta s az ifjúságnak elmondta Héber Bernát. Különnyomat a Barcsay-utcai főgimnázium ez évi értesítőjéből. Hivatásos tanár munkája ez a füzet. Héber Bernát a bölcsőtől kezdve megfigyelte a gyermeket s megtalálja a szavakat benyomásainak irodalmi formában közlésére. Megfigyelései jobbra az iskolai élet körében mozognak. Derék, ügyes professzor. Szeretnék volna, ha többet analizál, mint tette s mint lélekbuvár szerez még érdemeket. Pedig megvan benne a hajlam. Mutatja a középiskola elé tűzött célja: „El akarjuk érni, hogy tanítványaink megismerjék a világot s megismerjék az embert testestől-lelkestől.“ Ennél nagyobb ismeretet egy filozófustól sem lehet várni.

A bártfai fürdő népiszkolája. Bártfáról írják nekünk, hogy a fürdő-részvénytársaság igazgatósága népiszkolát kíván állítani a fürdőtelepen élő 30—40 elemi iskolásnak. Az igazgatóság a fürdő egyik tágas helyiségét jelölte ki iskolatermül, a tanítónak felajánlt egy szobát és konyhát, a község pedig a szükséges fát. Az állam flzesse a tanítót. Ez az ügy egy évi várakozás után még mindig nem jutott dűlőre, mert az állam a tanítónak legalább két szobát s mellékhelyiségeket, az iskola számára pedig önálló épületet kíván. A részvénytársaság igazgatósága most a képviselőházhoz fordult, hogy a minisztériumot engedékeny nyé tegye.

Szerkesztői üzenet.

L. I. Beküldött cikke: „Pár szó a vizsgákról“ nem közölhető. Közintézmények bírálatához nem elég a hallomásból, vagy esetleg autopsziából téltul szerzett tapasztalat. Mindezekből csak gorombaság születik, ha az író biztos áttekintés, az intézmények ideája nem vezeti kritikájában, írói talentuma pedig meg nem óvja a szószátyárságtól, mire különösen a pedagógusok közt van sok eset.

KÖZIGAZGATÁS.

A jegyzők előléptetéséről.

— Beszélgetés a belügyminiszter szakelőadójával. —
Budapest, július 6.

Lapunk egyik belmunkatársa igen érdekes beszélgetést folytatott a belügyminisztérium egy magas állású tisztviselőjével mindazokról az ügyekről, amelyek a községi jegyzők napirenden levő kívánságaira vonatkoznak. Munkatársunknak a beszélgetés során több fontos nyilatkozatot volt alkalma hallani, melyek a kérdéses ügyeket új világításba helyezik, s ezért a községi jegyzők számára érdekes tudnivalókat szolgáltatnak.

— Azok a kívánságok, — szölt a megkérdezett min. tanácsos — amelyeknek a jegyzők ismételtén kifejezést adtak s amelyeket a sajtó is gyakran tárgyalt, természetesen nem kimerítenek a belügyminisztérium, még kevésbé a belügyminiszter előtt. Nem nyilatkozhatik az országban egyetlen megyei jegyzői egyesületnél, hogy kívánsága 24 óra múlva a belügyminiszternek tudomására ne jutna. Hogy szolgálati pragmatikát óhajtanak, éppen olyan jól tudja, mint amely alaposan tájékozottva van ama másik, még nagyobbjelentőségű és mélyebbrelhető kívánságok felől, hogy az előléptetéshez való jogot megakarják szerezni.

— Ha tehát a miniszter figyelme e kívánságokra is kiterjed, — kérdezte munkatársunk — van-e remény rá, hogy azok teljesítése valamikor napirendre kerül?

— A jövőről nem nyilatkozhatom. Ez idő szerint azonban a kérdések még semmi esetre sincsenek annyira megérlelődve, hogy törvényhozási rendezésük előkészületein dolgoznánk. Azonban ismétlem: A jövőről nem nyilatkozhatom.

— Tudomásunk szerint a jegyzők legnagyobb része a községi és a megyei tisztikar közt mai napig fennálló ür áthidalását óhajtja. Nincsenek megelégedve azzal az állapottal, hogy bármilyen nagy gyakorlati képzettségre tesznek is szert évtizedeken át folytatott működésük közben, sőt elméleti készülségüknek is bármilyen értékes bizonyítékait nyujtsák is az irodalomban, tehetségük és tudásuk előtt a községi adminisztráció szűk határán túl soha tér nem nyílik.

— Hogy a községi jegyzők közt feltűnő képzettségű és tehetségű emberek vannak, kik helyüket az adminisztráció magasabb fokain is megállanák és ott igen hasznos szolgálókat tehetnének, ezt a miniszter igen jól tudja. Nekem is tudomásom van róla, hogy minden megye jegyzői közül ki lehetne válogatni egy gárdát, amely a megyei szolgálatban kitűnően érvényesülne. De amíg a *minősítésről* szóló törvény fennáll, amely a megyei tisztikar tagjaitól jogvégzettséget követel és amíg a jegyzői minősítés megszerzéséhez elég a középiskola 8-ik osztályának elvégzése, mit tehet a miniszter? Eltöröltesse a minősítésről szóló törvényt? Ez visszaesést jelentene és így elképzelhetetlen. Andrassy ilyen szegénységi bizonyítványt nemzeti művelődésünkről és igényeinkről semmiesetre sem állítana ki.

— Erre azt hiszem, a jegyzők sem gondolnak. De egészen más dolog egy törvényt eltörölni és más dolog annak a megszorító rendelkezéseiben valamit enyhíteni, A jogvégzettség mint alapkövetelmény czután is fennmaradhatna. De amint az egyetem is adhat doktori diplomát olyanoknak, akik a tudományos irodalom terén magukat kitűntették, a minisztert is föl lehet hatalmazni, hogy a főispán ajánlatára a községi közigazgatási szolgálatban eltöltött bizonyos számú évek után egyes jegyzőket a magasabb szolgálati ágaknál való alkalmazásra minősítsen. Az ilyeneket azután a főispán elsősorban is kiemelhetné tiszteletbeli szolgabírákká, jegyzői állásukban való meghagyásuk mellett. Ezzel az illetők megnyernék azt a jogosultságot, hogy üresedések alkalmával a valódi szolgabírói állásokra is pályázhassanak. És ha soha meg nem választják is őket, a tiszteletbeli szolgabírói czim is sokat érne nekik a társadalomban. Van ennek a kívánatos megoldásnak számottevő akadálya?

— Kétféle osztom a kérdést. Ha azt kérdezzük, kívánatos dolog-e, hogy a jegyzők legtehetségesebbjei a megyei szolgálatba bejuttathassanak? Erre igenlőleg kell felelnem és nem is fogunk találni közigazgatási szakembert, aki e gondolatot elvben ne helyeselné. A jegyző, ha tehetsége van, a községi közigazgatási szolgálatban annyi törvényt megtanul, annyira behatol annak szellemébe és gyakorlati alkalmazásának feltételeit annyira ismeri, hogy megbecsülhetetlen szolgálókat tehetne a megyénél.

Az iskola porát alig lerázott fiatal, tapogatózó szolgabírákhoz képest mindenestre valódi akadémiai tudósként, biztos kézzel nyulhatna bele a közigazgatás minden ágazatába. E tekintetben annyira bizom bennük, hogy még a minisztériumba is be mernék rendelni közülök némelyeket. Így legalább elérnők azt, amit a pénzügyminisztériumban már megvalósítottak, hogy tudniillik a gyakorlati szolgálatban magukat már kitűntetett emberek közt lenne alkalma válogatni a miniszternek, mikor magasabb állások betöltéséről van szó. De ez csak elvi álláspont lehet, mert gyakorlati megvalósításának útját állja a törvény. Már most, hogy a törvény rendelkezésein miképen lenne rés tűhető? erről nem nyilatkozom. Hogy a miniszter egyes jegyzőknek a jogvégzettségi minősítést rendeleti uton elengedje, — mert, ha jól értettem, erről van szó — ehhez ismét törvényes felhatalmazás kellene s ez már igen körülményes dolog, amibe nagyon sokan szólnának bele, amíg törvénynyé válnék. És mi lenne az eredménye a nagy reformnak? A megyékben mai nap divó választói rendszer mellett aligha jutna be csak egyetlen egy jegyző is a megyei tisztikarba. Azok az állásoka törzsökös megyei családok fiaié. Ezen nem lehet változtatni semmiféle törvénnyel. De egy másik különös jelenség is mutatkoznék. A jegyzők tudniillik nem pályáznának a szépen fizetett szolgabírói állásokra. Lévéen az ő jövedelmük — eny-

hén szólva — egy-kétszáz koronával átlag nagyobb. Nem is szólva azokról a jegyzői állásokról, amelyekből alispánok se menne el nótárius uram, bármily szépen hinák és csalogatnák is. A minősítés elengedésének egyetlen eredménye tehát az lenne, hogy a főispán néhány jegyzőt tiszteletbeli címekkel ruházna föl — állásában való meghagyása mellett. Vagyis lennének jegyzők, akik a tiszteletbeli szolgabírói, esetleg főszolgabírói címet viselik. Az erre való törekvéseknek, elismerem, van bizonyos jogosultsága, bár az sem tagadható, hogy némi czimkórságos jellege is van a dolognak. Annyi kétségtelen, hogy sokan az egész reformot cöböl a szempontból itélnék meg és azt kérdeznék a minisztertől, érdemes-e két törvényt megváltoztatni, ha abból nem a közigazgatás javulása következik, hanem egyes jegyzők társadalmi emelkedése?

— Miért kellene két törvényt módosítani? A minősítésről szólni kívül melyik az a másik?

— Az 1886. XXII-ik törvény, amelyik a 75. §-ában (6. alpont) nyíltan kimondja, hogy községi előljáró nem lehet sem állami, sem megyei tisztviselő. Amely pillanatban a jegyzőt, aki községi előljáró, tiszteletbeli szolgabíróvá nevezné ki a főispán, az megyei tisztviselővé válnék, (hiszen ezért történnék az egész) és így nem maradhatna tovább jegyző. Ezt a törvényt is meg kellene tehát változtatni.

— Szóval: a jegyzők bármily módon való előléptetésének számos akadály van. Mindazonáltal vissza kell térnünk ahhoz a két sarkalatos ténykörülményhez, hogy a megyei közigazgatás javításra szorul és hogy a jegyzők gyakorlati szak tudásának a megyei közigazgatás nagy hasznát látná. Ebből nem lehet más következtetést levonni, mint hogy a jegyzőket mégis csak oda kell bocsátani a megyei zöld asztalokhoz. A nyolcz osztályt végzett jegyzőjelölt ma már két évi közigazgatási tanfolyamot jár ki. Valamikor a vidéki jogakadémiákon is két év alatt lehetett végezni és nagyon sok alispánt, ügyvédet stb. ösmerek, akinek sohasem ártott, hogy nem tovább tanult. Ezenkívül van egy végre nem hajtott törvényszakaszunk, mely a magasabb közigazgatási tanfolyamokról szól. Nem lehetne ezt fölláttatni mint akadémiát a két évi alsóbb tanfolyam fölé és azt mondani, hogy amelyik jegyző ezt is elvégzi, jelentkezhetik doktori vizsgára az egyetemen?

— Tessék ennek az eszmének népszerűséget csinálni. Hozzák az urak nyilvánosságra, hátha visszhangra talál. Megvalósításának elvi akadályai nincsenek és emellett inkább végrehajt egy régebbi törvényes rendelkezést, mint sem megváltoztatni kíván valamit. Amellett analógiái vannak a katonai tanfolyamokban, sőt a közlekedési tanfolyamban is. Ismétlem, írják meg önök, s ha a közvélemény valamely alakban mellette nyilatkozik, nem fogok késni, kötelességszerűleg jelentést tenni róla a minisztériumnak.

Ezzel végződött az érdekes beszélgetés. A jegyzőkön most a sor, hogy a fölvetett eszmékről nyilatkozzanak. Az ő érdekük, hogy előléptetésük nagyfontosságú kérdése végre napirendre kerüljön. Egyetlen cikk után ezt elérni nem lehet, de öök, ha a kívánalmat magukévá teszik s annak konkrét alakban kifejezést adnak, céljukat megközelíthetik. Az Egyetértés mindenesetre rajta lesz, hogy e kívánalmak a miniszter tudomására jussanak.

A községi közigazgatás és az állam.

Nézzünk végre a szeme közé annak az állításnak, hogy az állam a maga közigazgatási feladatainak a községekre való áthárításával egyrészt kizsaratja a községeket, mint vagyoni erővel rendelkező erkölcsi testületeket, másrészt kizsaratja a községi jegyzők munkáját.

Mi azt hisszük, hogy nagyon sokan, akik ezt az állítást hangoztatják, maguk sem tudják, hogy mennyire igazuk van, vagy legalább is nem sejtik, mily nagy mértékben van igazuk.

Kíváncsiak vagyunk, vajon jutott-e eszébe valakinek kiszámítani, hogy annak a közel 60 millió koronának, amibe Magyarország 17,000

községének közigazgatása kerül, mily mértékben kellene az államot terhelni és mily mértékben a községeket?

A kiszámítás természetesen nem lenne a legkönnyebb feladat, különösen addig nem, ameddig kulcsot nem találunk hozzá.

Még pedig olyan kulcsot, amelyet a mindkét közigazgatási iránynak (az államinak és a községének) a szakférfiai igazságosnak ösmernének el s amelynek alkalmazásában az elmélet is megnyugodna, előre elősmervén, hogy az azon kulcs szerint kiszámítandó eredmény helyességében meg lehet bízni.

Hibának tartjuk, hogy e kulcs megtalálására eddig nem történt kísérlet. A legközelebről érdekeltek, a községi jegyzők, mikor az állami feladatokkal való túlterhelésükről panaszkodnak, rendszeren felsorolják, hogy mi mindent kell az állami közegek helyett (akik nem léteznek) elvégezniök, de a felsoroláson túl aztán semmit sem tesznek állításaik súlyának növelésére, panaszaiuk kézzelfoghatóvá tételére.

Ott vannak, mint tudjuk, elsősorban az állami adóügyek. Az adóhivatalok csak a nyomtatványokat küldik szét, a tartalmat azokba a községi jegyző írja be, az ő feladata lévén a kivetés, az előírás, az elkönyvelés, végrehajtás, beszédés és nyilvántartás. Az állam csak éppen átveszi tőlük a pénzt és elkölti, anélkül, hogy a községnek vagy a jegyzőnek valamit adna belőle.

Hát a veradó-ügy? Az ujonczállítás, a nyilvántartás satöbbi? A közrendészet, a közegészségügy, az árvaügyek? De még ez is csak egy része az egésznek, mert nincs törvény, amelynek a végrehajtásában a községnek és a jegyzőnek szerepe ne lenne.

Ha mindezeket számításba vesszük és összehasonlítjuk azokkal a teendőkkel, amelyeket a jegyzők közvetlenül a község polgárainak érdekében végeznek, az első tekintetre föltűnik a nagy aránytalanság, de sietünk megjegyezni, hogy itt egy nagyon is csalékony látszatnak esünk áldozataivá. Az összehasonlítást ugyanis nem azzal a munkamennyiséggel kell megtennünk, amennyit a jegyző ma tényleg a község beléletének javára fordít, hanem azzal, amennyit e célra fordítania kellene, ha túlterhelése mellett ideje jutna rá.

A jegyzőnek tulajdonképen ez lenne az igazi hivatása, ezen a téren fejthetne ki oly társadalmi tevékenységet, amelyre ma égetőbb szükség van, mint valaha, a jegyző csak akkor érvényesíthetné tudását, képességeit és hazafias erkölceit, ha ezeknek a feladatainak megfelelően.

Erdemes dolog összeállítani ezeket az ezidőszert nem teljesíthető feladatokat és fölvetni a kérdést, vajjon helyesen jár-e el az állam, helyes politika-e a kormánytól és a törvényhozástól, hogy eme nagy társadalmi jelentőségű szereplésre a jegyzőnek nem enged időt, csak azért, hogy a fizetésekiegészítés óta kegyelemképen odadobott néhány millió korona fejében a 60 millióba kerülő községi közigazgatás egész erejét a maga feladatai javára kiaknázhassa?

A községi jegyzőnek mindenekelőtt a község szellemi vezetőjének kellene lennie és tevékenységének nagyobb részét arra kellene irányítania, hogy mindazokat a gazdasági reformokat, amelyek a község lakosainak anyagi boldogulását előmozdítani alkalmasak, életbe léptesse. Hogy ezek miből állanak, mindnyájan tudjuk a földművelésügyi minisztérium évi jelentéseiből, amelyek, mint egy dugszag kincstár, telve vannak nemcsak új eszmékkel, hanem azok kipróbált alkalmazásainak adataival is. Szó van ezekben új művelési ágak meghonosításáról, a kertgazdasággal való kísérletezésekről, a zöldség- és gyümölcsstermelés eredményeiről, a tejtermelő szövetkezetekről, vajkészítésről, a baromfi-hizlaló-telepekről, a tojáskiviteli szövetkezetekről, az iparnövények műveléséről, komló-, len-, kenderstermelésről, szederlevél-stermelésről és selyemhernyótenyésztéséről, és mindezek hasznairól. Száz millióra megy ez új gazdasági erőforrások kiaknázásának a haszna, de ezer millióra mehetne, ha a kormánynak emberei volnának, akik ezek terjesztésével fokozott mértékben foglalkoznának. Ezek az emberek pedig csakis a községi jegyzők lehetnek, amint hogy az eddig elért eredmény is legnagyobb részben az ő társadalmi tevé-

kenységüknek tudható be. Ott tudniillik, ahol a jegyzőnek elegendő segédmunkaerő van rendelkezésére, a jegyző mindig élére áll a gazdasági irányu mozgalmaknak, ő szervezi a különböző termelési és értékesítő szövetkezeteket, s hogy mennyire rátermettek erre a szerepkörre; mutatja az eredmény, amit a fentemlített évi kimutatásból mindenki kiolvashat.

Valóban semmi sem csodálatraméltóbb; minthogy ily sikerek után miért nem áll maga a földművelésügyi kormány a jegyzőknek a pártjára és miért nem követeli ő a legerélyesebben, hogy a községek oly anyagi támogatásban részesíttessenek, amelynek segítségével az állami feladatok elvégzésére külön munkaerőt alkalmazhassanak, illetőleg segédjegyzőt, hogy így a jegyző tevékenysége legnagyobb részét a község anyagi felvirágozásának előmozdítására fordíthassa?

Biztosíthatjuk a kormányt, hogy a kívándorlásnak egyetlenegy ellenszere van: módot nyújtani a népnek arra, hogy idebent is kereshessen annyit, amennyi a megélhetően felül egy kis vagyonszerzést tesz lehetővé és hogy ennek a litoknak a kulcsa a jegyzők kezében van országátszerte. Mert hiába mutatja ki a földművelési miniszter, hogy milyen jól megy a dolga a földművesnek azokban a községekben, amelyek a magtermelésről átérték a kerti gazdálkodásra és a szövetkezetekben való tömörülés előnyeit kihasználják — a nép azt el nem olvassa, sőt ha hírért hallja is, önmagától meg nem csinálja.

Tessék tehát a jegyzőt abba a helyzetbe hozni, hogy azok számára dolgozzék, akik őt fizetik, az állam számára ellenben dolgozzék a minden jegyzőségben rendszeresítendő segédjegyző. Mindegy 4000 segédjegyzőre lenne így szükség, azoknak a fizetése 1000 koronájával kitenne 4 millió koronát, ezt fizesse az állam. Mert ez lenne a legjobb befektetés, ami az első két-három évben már meghozná a kamatait.

Hogy pedig mennyire jogos a követelés, annak kimutatására egy nagyon egyszerű módot ajánlunk, amelynek segítségével megis találhatjuk a fentebb említett kulcsot is. Minden jegyző készítsen egy munkanaplót és írja be, hogy naponként hány órán át intézett el állami teendőt és hány órán át községi? És majd akkor ki fog derülni, hogy az évi 3000 munkórából vagy 2700-at elvett az állam, a község számára pedig, amely a jegyzőt fizeti, nem maradt több, mint legfeljebb 300.

Vagyis abból a 60 millióból, amibe ma a községeknek a közigazgatás kerül, az állam lefoglal magának 54 milliót, a községek javára esik pedig csak 6 millió, vagyis hogy a községek tisztesen elfizetik a maguk közigazgatását.

Nagyon kicsiny kívánság tehát az a 4 millió, amibe az új segédjegyzői állások szervezése kerülne, a kormány még mindig nyerne mellette 50 milliót, nemis számítva a fentebb jelzett további gazdasági hasznot.

Megüresedett községi orvosi állások.

Kiskér, községi orvosi állás, 1600 korona fizetés. Német nyelv szükséges. Julius 15-ig. Főszolgabírótság *Kula*.

Temesség, körorvosi állás, 1200 korona fizetés, 200 korona lakpénz, 120 korona fuvarátalány. Julius 15-ig. Főszolgabírótság *Temesvár*.

Csikszentsimon, oltmenti körorv. áll, 1560 K, fiz., 180 K lakpénz, 180 K uti át. Jul. 30-ig. Főszolgab. *Csikszentmárton*.

Csikszentmárton, körorv. áll. 1620 K fiz. 240 K lakáspénz, 180 K uti át. Jul. 30-ig. Főszolgab. *Csikszentmárton*.

Balassa-Gyarmat, Mária Valéria közpórházi alorvosi állás, 1400 korona fizetéssel. Julius 10-ig. Alispáni hivatal *Balassagyarmat*.

Péterréve, községi állatorvosi állás, 1000 korona fizetéssel, 40, 80, 1.20 fillér látogatási díj és fuvar, évi 600 koronára menő vágatási díjak. Augustus 15-ig. Főszolgabírótság *O-Becse*.

Biharudvari, körállatorvosi állás, 1000 korona fizetés és látogatási díjak. Julius 11-ig. Főszolgabírótság *Bihar nagybajom*.

Megüresedett községi jegyzői állások.

D rávacsnány, körjegyzői állás, 1600 korona fizetés, 290 korona fuvar-átalány, 120 korona napi-díj-átalány, 80 korona fa-átalány, 77 kor. uroda-

átalány szabad lakás és 3 hold szántó. Julius 8-ig Főszolgabírórság Csáktornya.

Sormás, körjegyzői állás, 1600 korona fizetés. 200 korona lakáspénz, 80 korona iroda-átalány, 280 korona napidíj-átalány és 240 korona különdöntéstartási átalány. Julius 20-ig. Főszolgabírórság Nagykanizsa.

Ibaja, körjegyzői állás, 1600 korona fizetés, szabad lakás és átalányok. Julius 15-ig. Főszolgabírórság Szentlőrinc.

Szigetszentmárton, községi jegyzői állás, 800 korona fizetés, 800 korona állami kiegészítés, 14 hold szántó haszna, 3 szobás szabad lakás. Julius 8-ig. Főszolgabírórság Ráczeke.

Homokmégy, segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Julius 8-ig. Főszolgabírórság Kalocsa.

Raffna, Valeapáj és Furlug községben három segédjegyzői állás, 1000—1000 korona fizetés. Julius 20-ig. Főszolgabírórság Nemetbogsán.

Várpalánka. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Julius 8-ig. Főszolgabírórság Munkács.

Terejova. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Julius 11-ig. Főszolgabírórság Terejova.

Beregkisalmás. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés. Julius 10-ig. Főszolgabírórság Munkács.

Temesszlatina. Községi segédjegyzői állás, 1000 korona fizetéssel július 14-ig. Főszolgabírórság Terejova.

Mehádika. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetéssel július 10-ig. Főszolgabírórság Terejova.

Szotyor. Körjegyzői állás, 1600 korona fizetéssel, lakpénz tárgyalás alatt. Jul. 15-ig. Főszolgabírórság Sepsiszentgyörgy.

Orosháza. Segédjegyzői állás, 1000 korona fizetés, 100 korona lakáspénz és marhalevéldíjak. Julius 10-ig. Főszolgabírórság Orosháza.

Lajosfalva. Aljegyzői állás, 1000 korona fizetés, 100 korona utiátalány. Főszolgabírórság Antal falva.

Ujkécske. 1. adóügyi irnoki állás, 720 korona fizetés; 2. községi végrehajtói állás, 720 korona fizetés; 3. rendőrfelügyelői állás, 720 korona fizetés. Julius 15-ig. Főszolgabírórság Ujkécske.

Magyarrégen, segédjegyzői állás 1000 korona fizetéssel, július 13-ig. Főszolgabírórság hivatal Magyarrégen.

Kornvoréva, segédjegyzői, anyakönyvvezetői állás 1000 korona fizetéssel, 180 korona lakáspénz. Főszolgabírórság hivatal Terejova.

Gyergyószentmiklós, harmadjegyzői állás, 1000 korona fizetéssel, július 10-ig. Főszolgabírórság hivatal Gyergyószentmiklós.

Legenve. Segédjegyzői állás. 1000 korona fizetés. Julius 8-ig. Főszolgabírórság Sátoralja-Ujhely.

Topolya. Községi irnoki állás. 600 korona fizetés. Julius 20-ig. Főszolgabírórság Topolya.

DIVAT.

Divatlevél.

Lazas munka után immár teljesen kifejlődve áll előtűnk a nyári divat és mint egy hű, szép asszony várja a hódítások árját. Nem soká kell már várakoznia, hiszen a fürdő- és nyaralóhelyekről egymásután érkeznek a tulzsfoltosság hírei. Menekül mindenki a hirtelen beállt kánikula elől, megnépesedik minden hely, ahol friss levegőt lehet szívni vagy hűs habokban lubiczkolni. S így természetesen bemutatásra kerülnek az ideai divat összes alkotásai is; mert a sok kicsi, nagy bőrdínd tartalma javarészt ez volt.

Valami feltűnő egyöntetűséget állapít meg az, aki több fürdőhelyen megfordult. Az alj meglehetősen egyszerű, az ujjak japán módra szabottak. A vállon többnyire redőzött részek vannak, közönséges csipkebetéttel. Milliomos hölgyek és kis varróleányok egyaránt viselik ezt a formát, amelyet rendkívül bájosnak kell mondanunk. A vállról leeső vonal, a lengő derék és magas öv mind valami lágy, finom szövetből készülve — rendkívül kedvesek. A „japán“ ujjnak keresztelt ujjat különben egyes kolostornénék már évszázadok óta viselik, mintegy XIII. Lajos korától fogva. Azt hiszem, e rég elporlott, szent asszonyok aikán mosoly suhanna el, ha látnák a mai asszonyok mily büszkén viselik az ő egykori öltözetüket, illetve annak egy részletét. Ebből látjuk, hogy a divat mindig és minden téren a múltból meríti ötleteit.

Ugyanez áll a fejékek, illetve hajviseletek világában is. Látunk itt bizonyos egészséges áramlatot, de valójában veszedelmesen közeledünk a parókához, tekintve a most annyira kedvelt „hajpótlékokat“. Lehetetlen észre nem venni, mily dus

hajuk van jelenleg a nőknek és a sors iróniája folytán éppen azok vannak a legjobban fésülve, akiknek legkevésbé hajuk. Ennek magyarázatát akkor kapjuk, ha a megcsodált frizura összes alkatrészeit ott látjuk az öltözőasztalon. A haj zömét is minden festés nélkül megváltoztathatjuk, mert egyszerűen elrejtjük saját hajunkat a „pótlék“ alá.

A homlokba eső hajdudort, melyet oly sűrűn láttunk az utóbbi évek folyamán, ma már nem viselik. Előtérbe áll a többé-kevésbé dus, kerek dudor, melyet kétoldalt nagyon magas dudor fejez be. Ezek a fülnél rendkívül szélesítik a fejet, míg a tulajdonképeni hajdusz a nyakhoz simul. Jellemző a mostani divatra az a széles hajfonat, mely a nyak fölött emelkedve, körülfogja a fejet és mindkét fül mellett belevész a hajhullámokba.

A hajpótlékok révén, melyek a legváltozatosabb alakban készülnek, látszólag a legművészebb hajduszt is a legkönnyebben elkészíthetjük. Legelső kelléke, hogy a haj szépen legyen hullámozva. Azonfelül alkalmazzák a hajtüket, fésüket, szalagsokrokat és egyéb, hasonló díszeket. A sütővasnak sok a dolga és a szakemberek fennhangon hirdetik, hogy ez legkevésbé sem ártalmas a hajra nézve.

A hajpótlékokat többnyire törtenelemi névre keresztelik. Van, amely Pompadour, Maintenon, Montansier asszony nevét viseli. Így örököltik meg egy-egy híres szépség nevét a divatművészet minden ágában. A fonatos Pompadour-hajviselethez barna szalagsokrokat alkalmaznak a viselő arcának leginkább megfelelő módon. A fésük nagyon különbözők, csaknem minden válfajuk divatos. Széles, magas, alacsony és hosszú az alakjuk. A tömörkedő haj megköveteli őket, mert csupán hajtük segítségével nem tudjuk ezt megerősíteni. A sárga teknőcből készült nyilak is rendkívül divatosak.

Az ékszerésznél készült fésük nagyban emelik a hajdusz szépségét, különösen este alkalmazzák. A modern iparművészet rendkívül kedves és eredeti példányokat hoz forgalomba. Sok nő fekete selyem- vagy bársonyszalagot bogoz a hajába, estére épp úgy, mint nappalra. Mindegyik bizonyos egyéni diszt alkot belőle, kecsesen alkalmazza.

A tollból készült hajduszek is kedveltek. A paradiocsomádár épp oly divatos e célra, mint a rezgő marabout-csomó. A barna nőknek óvatosabbaknak kell lenniök a színeket illetően, míg a szőke hajúaknak tágabb terük nyílik a választásra. A tolldísznek azonban bizonyos tekintetben egyeznie kell a ruha színével. Ez nem zárja ki azt a mindenféle észlelhető tünetet, hogy a tolldísz teljesen elütő, mintegy kiegészítője a ruhának, szóval harmónia van a színek összeállításában.

A divatos hajviseletet illetően nagy vitát látnunk fejlődni. Amilyen hűségesen beszámoltunk annak minden fokozatáról, épp úgy elmondjuk kritikájukat is. A sok hamis haj és más pótlék a szakemberek — illetve érdeknélküli fodrászok — ítélete szerint nagyon is káros a haj egészségére nézve. A hajnak ugyanis első sorban levegőre van szüksége, hogy a fejbőr likacsai közvetítsék a kigőzölgést. Ha pedig eltakarjuk a fejbőrt a természetellenes meleget fejlesztő hajpótlékokkal, a kigőzölgést is elzárjuk ezzel. Bármennyire tagadják tehát egyesek, a mai hajviselet ártalmas is.

Ami pedig a szépségét illeti, arról is suttogunk lehet. Nem mindenki kedveli föltétlenül a körül dudoros haját, melynek hullámaiba szinte belevész a nők arca. Meglátszik ezen — a legjobb művészet mellett is — a csinált, természetellenes dolog, már pedig ezt nem mondhatja szépségnek jóízű ember. Vagy nem voltak-e szépek dédanyáink, melyeknek arcképeit látjuk, hogy egyszerűen fonatba szedték selymes hajukat. Tiszta egyéni felfogás ez, de hogy az akkori nőknek szebb, ápolat hajuk volt a mostaniaknál, az is bizonyos. Övták is minden fölük telhető módon és egy világgért sem áldozták volna fel a pillanatnyi hatás kedvéért. Ezt szeretnők mondani ama nőknek is, akik ma oly büszkén viselik divatos frizurájukat.

A férfiak öv-viseletéről.

Ilyenkor, midőn a kánikula ajtónk küszöbére jutott, mikor a hőség a városban szinte türehtelen már, azt itthon rökedt és a szabadságról már visszatért fővárosi embernek erős fejtörést okoz az öltözködés kérdése. Milyen anyagból is volna a legkönnyebben viselhető öltözet? Vászomból, flanelből vagy selyemből, ez a kérdés. Mikor aztán mindezen öltözetet megcsináltatjuk szabónknál és sorra próbálva azokat arra a kellemetlen felfedezésre jutunk, hogy biz ez a kánikulában mind meleg, akkor egy nagyot gondolva, mintha épp abban a perczen fedezte volna fel az ember a perpetuum-mobilét, ledobja magáról mellényét és nagyott sóhajtván a megkönnyebüléstől felcsatolja az övet abban a hitben, hogy már most fittyet hányt a forróságnak, mosolyogva folytatja sétáját és dolgát.

Pedig ez a megoldás téves. A vékony szövetből készült mellény s különösen a Piquetből vagy vászomból való, semmivel sem terheesebb viselet, mint az öv. A gyakran mosott vászonmellény rendszeren hűvösebb, mint bármily más anyagból való s a felvéve sem teszi a szabad mozgást annyira próbára. Viselhető az teljesen lazán kinekinek tetszése szerint. Ellenben az övet föltétlenül meg kell magunkon szorítanunk, hogy a mellényt helyettesítse, vagyis a nadrág és ing közti határvonalat mintegy maszkirozza, hogy annak némi elfogadható értelmet adjon.

Az így se föl, se le, se félre nem csuszható öv mindenekelőtt felette próbára teszi az ember gyomrát, de, ha ezzel nem is törődnek sokat, az öv-viselet ebben a formában városban a divat követelményeinek sem felel meg. Uri férfit mellény nélkül felövezve városban nem járhat, társaságba nem mehet. Kivéve a kivételeket, hisz olyanok mindég akadnak.

Európai híru nagy államférfiunk Beöthy Ákos bizony keveset hederített a divat-szabályokra, ha melege volt, kigombolta mellényét a két utolsó gombig s ha így sem volt kedve szerint az átlapot, levette a kabátját s panyókára vetve azt, sétálgatott polgártársai között akár Budapesten, akár másutt, neki az teljesen közömbös volt, hogy divatosan van-e öltözve, vagy nem.

Az öv a női divatban igen előkelő helyet foglal el. A legváltozatosabb formákban és kivitelben jelentkezik az, miként a gyorsan változó női ruha szabása megköveteli. Ebben az értelemben a férfiaknál nincs öv-viselet. A férfi-öv „tennis-öv“ név alatt ismeretes, s már a neve az angol tennisjátékhöz, illetve az ahhoz való öltözethez rendeli. A Lawn-tennis kabát és mellény nélkül játszóknak, szükséges tehát, hogy az öv a lengő nadrágot a fürge és folytonos mozgásban biztosan a kellő helyén tartsa, illetve a nadrágtartót kellőleg helyettesítse. Helyénvaló az öv viselete továbbá fürdőhelyeken is, ahol külön divat uralkodik, melynek érdemleges szabálya a kényelem s ahol a pongyolaöltözködés a nap bizonyos ráiban megengedhető. De városban az öv viselete a mellény mellőzésével határozottan etikett elleni öltözködés. A városi ember a tennisjátékon kívül legfeljebb nyári kirándulásain visel övet, a midőn a pongyola ismét előtérbe jut.

Ugy az angoloknál, mint más művelt európai nemzeteknél az öv teljesen mellőzhető, mert a mindennapi öltözködésnek az nem alkatrésze. Az öv mindenütt csak tennis öv lesz a jövőben is. A magyar nemzet még inkább magának valhatná az övet, ha nemzeti viselete egy rokonfajának tekinti azt, mert a nadrágszíj sem más, mint egy keskeny kiadásu öv. Ez az idő azonban egyelőre a múlté, mert mi magyarok is behódoltunk az angol viseletnek.

A Balkán népei azonban kivétel nélkül viselik az övet, mint az ő mai napig is fentartott nemzeti viseletüknek szinte mellőzhetlen kiegészítőjét, sőt ebben az övben ki-ki a saját fegyvertárát is állandóan elhelyezi, miért is az már nem is annyira öv-, mint inkább egy kisebb méretű arzenál.

Pády Aladár.

Váratlan fordulat.

Minapában egy sportkedvelő uri társaság a maga mulattatására és meghitt, bizalmas közönség jelenlétében futóversenyt rendezett a főváros határában. Tizenkét elismert edzett sportférfiu készült mérkőzni a remek díjért, amelyet a nők ajánlottak fel. Szép asszonyok rózsás ujjai-
val himzett ugynevezett kapricpárna volt ez a díj. Oriási négy-
százméteres körterületet tüztek ki a mérkőzők, hogy eldöntsék maguk között, ki a legkitartóbb futó.

A verseny előtti napon egy a társasághoz tartozó fiatalember jelentkezett, hogy a másnapi versenyben szintén részt vehessen. Le akarták beszélni, mert általánosan tudva volt, hogy az illető soha sporttal nem foglalkozott s vézna, gyöngye testalkata sem tette ajánlatossá, hogy ily fárasztó, nehéz versenyben, amely az edzett, gyakorlott és erőteljű duzzadó sport-embereket is próbára teszi, résztvegyen.

Az ifju azonban csökönyösen ragaszkodott tervéhez s másnap tényleg mint komoly mérkőző jelent meg a verseny színhelyén. A mérkőzés megtörtént s eredménye szenzációsan meglepő volt.

A hölgyek díját, a remek himzést a gyöngye vézna ifju nyerte el. Gyönyörűen, csodálatos könnyűséggel tette meg a négy-szeres körfutást, míg a deli, edzett sportférfiak a második és harmadik fordulónál már kidőltek. A dolog mesésnek tetszenék, ha nem volna természetes és igen egyszerű magyarázata.

Ugyanis a nyertes fiatalember a verseny megkezdése előtt alapos bedörzsölést végeztetett magán valódi Diana sósborszesz-szel s így izmai felette nagy rugékonyságot és fáradságnak ellenálló képességet nyertek.

Igy érte el, hogy míg erőteljes, izmos versenytársai tikkadtan dőltek ki, ő játszva vitte el a gyönyörű versenydíjat.

Borosznó gyógyfürdő

Zólyomgyógyászat. Vasúti állomás. Posta, távirás, telefon a fürdőtelepen. Mértőföldre terjedő fenyvesekölő körülvett szél- és pormentes völgyben. **Glauher sósforsásai** kiváló hatásúak minden betegségeknek, melyeknél **karlsbadi kurát** kell használni (gyomor, bél, máj, opebajok, cukorbetegségek stb.). Ujjonnan berendezett **vizgyógyintézet**. Kneipp-kurára alkalmas rét és patak. Szénsav és fényfürdők. Fürdőorvos Wiesinger Frigyes dr. Budapestről. Száznál több tiszta, száraz vendégszoba. Jó konyha házi kezelésben. Gyomor és cukorbetegség részére diétetikus konyha. Olcsó árak. Képes prospektust szívesen küld a tulajdonos: **Rosenauer Lajos** Beszterce bányán.

BUTOR
Készpénzért vagy részletfizetésre leggyutányosabb áron
EHRENTREU és FUCHS testvéreké
Budapest, VI., Teréz-körút 3F. sz.
Telefon 88-59.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

TARCSA

gyógyfürdő Vasme-
gyésen. Glauherad-
tartalmu szénsav-
dus vassforrások.
Természetes szénsavas (acozól) és vasas valamint vasláp (moor-fürdők). A tarcsai vasláp mely a Franzensbadéhoz hasonlító. Dr. Hankó inr. a tudományos akadémia tagjának vegy-elemzése szerint Magyarországban a legjobb, sőt a világban is Marienbadit is jóval felülmúlja úgy a vas tartalommal, mint szerves alkotórészekben. Ujjonnan épült modern hideg-vizgyógyintézet forró és meleg osztályokkal. Képviselet beren-
dezett olcsó lakások, vendéglőben tisztes és pártatlan olcsó étkezés, új kávéház és tejesmájk, villanyvilágítás térszere, szép kirándulások, kellemes hőves éghajlat, gyógyszerár. Állandó fürdő-orvosok Dr. Barta Kornél v. tanársegéd és Dr. Olfok Gyula a vizgyógyintézet vezetője. A női szorvek bántalmait, sápkor, vérszegénység, ideges bántalmak, szivbajok, cianosis (rheuma) megbetegedések, továbbá a légzési, emésztési- és vize-
ti szervek bajai ellen kiváló orvosi tekintélyek ajánlják.
Évad május hó 19-től szeptember hó végéig.
Első- és utószobában tetemesen olcsóbb árak. Tarcsai Király forrás igen kedvelt borsó- és húrtes bántalmaknál kiváló hatású. Lakás- és aszníviz megrendelések a fürdőigazgatósághoz intézendők. Kiváratna prospektus. Vasúti Állomás posta és tá-
virás helyben. Budapestről és Győről Tarcsa fürdő fől-
irata közvetlen I. II. osztályú kocsik közlekednek naponta oda és vissza.

6 évi jótállással 6
ÓRÁK
arany- és ezüst-lánczok,
ÉKSZEREK
CSEKÉLY
RÉSZLET- és
FIZETÉSRE.
DIAMANT S.
BUDAPEST,
JÓZSEF-KÖRUT 9. szám
az udvarban.
Képes árjegyzék ingyen.
Csekély részletfizetésre.

Kirándulás Balatonra.

Hogy a székesfőváros közönsége a Balatont és a bala'oni menti fürdőhelyeket olcsón és egy-egy ünnepnapon kirándulás körében is felkereshesse, a déli vaspályatársaság július és augusztus hónapokban minden ünne-
pés vasárnapon Budapestről Balaton-Szt.-Györgyre és vissza KÜLÖN vonalakat jart, melyek I., II. és III. oszt. kocsikat visznek. Ezen vonatok Budapest déli vaspályá-
udvarról minden ünne- és vasárnapon reggel 5 óra 50 perczkor indulnak. Siófokra d. e. 8 óra 20 perczkor és Balaton-Szt.-Györgyre 10 óra 25 perczkor érkeznek. A visszaút Balaton-Szt.-Györgyről este 6 óra 45 perczkor és Siófokról este 8 óra 35 perczkor, a megérkezés Budape-
st d. v.-ra pedig este 11 óra 30 perczkor történik, úgy hogy a kiránduló közönség majdnem az egész napot a Balaton kies partján töltheti. E vonatokhoz rendkívül mérsékelt menetdíj jegyek, egy napi érvényességgel adtat-
nak ki, így például egy menetdíj regg Budapestről Sió-
fokra és vissza az I. osztályban 10.10, a II. osztályban 6.70 és a III. osztályban 4.20 koronában kerül.
A különvonatokhoz a Kálvin-térről 4 óra 50 percz-
kor reggel külön villamos kocsik indítottak a Margit-
hidon át a déli vasút irányábaig.

Balaton kirándulási jegyfüzetek.
A balaton, nevezetesen a síófoki és balatonfüredi kirándulások megkönnyítése és olcsóbbá tétele czéljából a múlt évben elterjedtetett u. v. kirándulási jegyfüzetek árait ezidén lényegesen lecsökkentették.
Ezen jegyfüzetek, amelyek július és augusztus hó-
napokban lesznek kiadva, magukban foglalják az egy napi kirándulásra szükséges vasúti és hajózási jegyeket, élel-
mezési szelvényeket és fürdőjegyet. Ily füzetek a déli vasút pályaudvarán a személypenztárnál, a déli vasút városi irodájában (Nádor-utca 10.), a Pollák E. és társa-
léle szállító cégégnél (Sas-utca 18.) és a menetjegyiroda-
ban (Vigadó-tér és Royal-szálló) kaphatók.

SZOBRÁNCZ-gyógyfürdő Ungmegyében.

Glauheresés, hideg, kénes, sos viz.
Gyomor- és májbetegség magyar Karlsbadja.
Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig. Elődény: május 16-tól június 15-ig. Utóidény: augusztus 16-tól szeptember 15-ig. 80% árengedménnyel a lakosoknak.
Ezen a maga nemében páratlan gyógyvíz, mint ivógyó-
mód biztos gyógyít nyújt gyomor- és hólyagjánál u. alhasbajok-
nál, epebajok és epökövek oldásánál, vértórtásoknál, sze-
dülések, hűdés, gutaiféle rohamoknál vértelvonás, felszívó-
hat, csúszos és közvényes bántalmaknál a kör okozta erjedési
termékekre, elakadásokra az izületekben azok oldására és ki-
kúszóbbítására hat. Kövérség, szivóhajtásodás ellen, cukorbeteg-
ségeknek, vesebajoknak úgy a cukor- mint a fehérjehiányt
gyorsan és kedvezően helyreállítja.
Mint fürdő különféle izüdmányokat, daganatokat, izülett és
csontbántalmakat, csontszáraz kedvezően osztálja. Gyógykéros da-
ganatok, fekélyek ellen, méh és méh közötti izüdmányok, has-
baj izüdmányok felszívódását elősegíti, a legkifolyóbb ma-
kacs izüdt hőbetegségek ellen hamulatos gyorsan hat.
Vasúti állomás: az Alföldről és Pesti felől jövőeknek Ung-
vár, a felvidék és illetve Kassa felől jövőeknek Nagy-Biháry,
honnan kényelmes harkocson 1 és 1/2 óra alatt elérhető. Va-
daszterület magas vadakra.
A víz otthon is sikeresen használható. Ár: egy nagy láda
40 függel 14 kor. kis láda 20 függel 8 kor. A víz a vasúton
szállítási kedvezményben részesül.
Megrendelések és tudakozások: „Szobráncz gyógyfürdő
igazgatóságának Szobráncz gyógyfürdő” czimű című
roska- és távirás-állomás helyben. A fürdő igazgató-orvosa
Dr. Rusnay Gábor Lajos. A FÜRÖDGAZGATÓSÁG.

Világhírű regények

nyaralóknak és fürdőzőknek
= alkalmas olvasmányok: =

- About Edmond: A csontkafülű ember. K —.60
- Balsac Honoré: Grandet Eugénia. —.80
- Daudet E.: A férj. —.80
- Ebers Gy.: Egy szó. —.1—
- Farina Salvatore: Két szerelem. —.60
- Gauthier Th.: A lélekesőre. —.40
- Hardy Tamás: Otthon a szülőföldön. —.2.40
- Malot Hector: Pompon. —.1—
- Patapenko N. J.: Szerelem. —.60
- Theuriet A.: Aurélia néni. —.80

E művek az «Olcsó Könyvtár»-ban jelentek meg.
Minden regény külön is megszerezhető!

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részv. társ.-nál, Budapest,
VI. ker., Andrásy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

BERENYI KÖNYV-ÉRTÉKESÍTŐKNEK

legnagyobb helyen és idült folyóiratnál befejeződéskor nélkül
legbiztosabb gyógysernek a
SANID TOKOCSKAR
bizonyítanak. Egy dobozt (100 labdas) használati utas-
tással 6 kor. utószobát mellélt. Kezdődő gregeség és impo-
tenciának szenvedő férfiak számára a híres Dr. BERENYI-féle
erőoldásosok. 1 füveg ára 10 korona, küld a
BERENYI RIGALY 570 gyűjtőár, Budapest
V., Márcskő-tér, 8. sz.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek
Akk bármily
nem betegségben szenvednek
mint húgyvese és hólyagbajok, húgyvesztések, vizeletlét zava-
rok, éjjeli nyugtalanság, széklet és hólyagbajok bántalmak (syphi-
lis), az ünterővés utóhatásait fellépő idegbajok, korai férfi
erő elgyengülés, bármily bántalmak stb. nőknél fehérleány
mél bántó, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szigo-
osan befolyásos és legkifolyóbb gyógymóddal
jogva legjobban ajánljuk
Dr. Garai Antal
7. os. és kir. osztály 10 orvos országos híré és a legelőbb 82
éve fennálló rendelő intézet
Budapest, VI. ker., Andrásy-út 24. sz.
Tendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyvese és hó-
lyag bajok vizsgálata villamos húgyvezetékűk segítségével.
Védőkár levelekre kimerül 5 választ és ezekreztől tanácsot nyer-
nek, gyógyászattal gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.
Nőknek külön váróterem.

AGRARIA

Kérje minden gazda az összes

Gazdasági gépek árjegyzékét

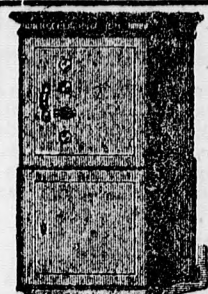
Levelezim:

AGRARIA

Budapest, Váci-ut 2. sz.

AGRARIA

ekék, vetőgépek, gözcséglők, motorok stb.-ről

Pénzszekrények

egy darabból álló köpennyel legelőnyösebben beszereshetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM

cég pénzszekrénygyártalmak és trezoroptóni üzeteinek magyarországi vezérképviselőtől:

NEY és EPSTEIN cégél, BUDAPEST, VI., Podmaniczky u. 4.

Képviselek minden városban keresetnek.

ÁRJEGYZÉK ÉS TERVEK DILLENTESEN.

Régi szerkezetűket esereképen átveszünk.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED cég

fénykép- és optikai osztálya

Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 30. szám.

V. SZÁMU KÜLÖN MINTA.

A létező legkisebb méretű kamara.

9x12 cm-es lemez vagy 8x10 1/2 filmcsomag felvételekre.

Méretel: 14.5 x 11.5 x 3 cm.

Súlya: kb. 750 gr.

Ezen kamara megfelel minden igénynek, amelyet egy modern fényképkészítők iránt támasztanak. A készülék előtérbe négy irányban eltolható. Elhajlítható brilliás keret és vízszintmérő, kétfős bilincset úgy, hogy a határ lényegesen csökkentsék a készülő eredményt használható. Legnépszerűbb kivétel, alumínium felület, amelyen a kétfős kihuzat van elhelyezve. Valódi bőrfelület, elsőrendű maróanyagból készült, finoman nikkelazott fémrészek. Bausch és Lomb-féle, 1/8 m. porozó szabályozható szűrő, mely hosszú és rövid időtartamokra is alkalmas. A készülék zárt állapotban kényelmesen a zsebben hordozható.

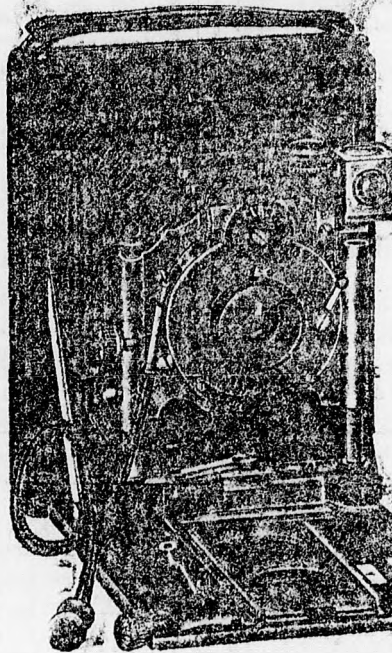
Ára, beleértve 3 dbt. fényképet, 150 K, haon Extra-rapidplánnal, részlet 7.50 K.

Finom Ritzszel-féle smektámmal F: 8

180.- kor.,

hávi részlet

9.- korona.

Képes árjegyzék fényképkészítők v. külön látcsövekről ingyen és bérmentve.

Szálloda

Az „ARANY BÁRÁNYHOZ”
BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4
Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé.
2 percznyire az Operától és Kärntnerstrassétól.
Világos szobák, Világos szobák.

Perfekt

könyvelő órai foglalkozást keres Berkovits Béla VI, Sziv-utca 28. III. 34.

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetés Miskolcz.

Pályázati hirdetés.

1931. A magyar kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége nyilvános versenytárgyalást hirdet a satoraljai helyi áruraktár bővítésére.

A törv. az amlati költségvetés, valamint az ajánlati minta a pályázati feltételek, nemkülömben az építési szerződés tervezete Miskolczon a magyar királyi államvasutak üzletvezetősége építési és pályafentartási osztályban (Szemeru-utca 29. sz. I. emelet) valamint a satoraljai helyi osztálymérnökség irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A jogérvényesen kiadott ajánlatok legkésőbb 1907 évi július hó 12-én déli 12 óraig alulirott üzletvezetőség titkárságánál (Szemeru-utca 29. sz. I. emelet) nyújthatók be lepecsételt boríték alatt.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ívenként 30 filléres bélyeggel ellátva, összefűzve, lepecsételve és következő felirattal kell benyújtani: „Ajánlat a satoraljai helyi áruraktár bővítésére”.

Csakis költségvetésben foglalt összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vételni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1907. évi július hó 11-én déli 12 óraig 1000 kor. azaz egyezer korona bantpénzt kell a magyar királyi államvasutak miskolczi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban letenni. Az értékpapírok a budapesti, illetve bécsi tőzsdén legutóbb jelezett 14 nappal nem régebbi árfolyam szerint, de a növekedést meg nem haladó értékben fogadtatnak el.

Takarékpenztári betétkönyvek bantpénzzel nem tehetőek le.

Posta után beküldendő ajánlatok és bantpénzek érvény mellett adandók fel.

A bantpénz lefizetéséről szóló letétjegy az ajánlatához nem csatolandó.

Ugy az ajánlatban, mint a költségjegyzékben előforduló végösszegek számmal és betűvel irandók ki.

Az ajánlat és mellékleteinek aláírása két tanu előttemzése mellett történjék.

Szóban forgó munkára csakis magyar állampolgárok pályázhatnak. Az ajánlatok között a szabad választási jogot a magyar királyi államvasutak miskolczi üzletvezetősége magának tartja fenn.

Ajánlattevők a pályázat eredményéről, illetve ajánlatuk el, vagy el nem fogadásáról a pályázat határidejének lejártá után két hét alatt értesítettetni és letett bantpénzeik kiszolgáltatni fognak.

Miskolcz, 1907. június hó 27-én.

6 évi jótállással 6

ÓRÁK

arany- és ezüst-lánczok, ÉK SZEREK

CSEKELY RÉSZLET- FIZETÉSRE.

KOCH J.

BUDAPEST, IX., FERENCZ-KORUT 41. SZ.

Képes árjegyzék ingyen.

Csekely részletfizetésre.

Midennemű férfi és női

nemi betegségek

ugyszintén vér-, bőr-, ideg-bajok, bupakor (Syphillis és férfigyengesség impotentia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk

DR. KAJDACSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

rendelő-intézetét

Budapest, VI., Andrassy-ut 13. sz.

Rendel 9 órától 4-ig és este 7-ig. — Levelekre válaszol, egyetemesrekről gondoskodik. Levél útján is biztos siker.

Déli vasut.

A folyó évi május hó 1-től érvényes új balatontavi fürdővad-díjszabás mindazon menetkedvezményeket tartalmazza, a melyek a balatonmenti fürdőhelyek látogatóinak az előző évben rendelkezésére állottak. Ilyenek: 1.) Az egész furdődénvre, azaz I. évi szeptember hó végéig érvényes menettérti jegyek, meg pedig Budapest d. v., Budapest keleti pályaudvar, Székesfehérvár, Nagy-Kanizsa és Csáktornvára a balatonmenti állomásokra és vissza. 2.) Egy napra érvényes menettérti-jegyek a balatontavi állomások egymasközti forgalmában. 3.) Szintén egy napig érvényes, rendkívül mérsékelt menettérti-jegyek a július és augusztus hónapokban ünnep- és vasarnap közlekedő különvonatokhoz a balatontavi fürdőhelyekre és vissza. 4.) 20 menetire szóló bérletjegyek Budapest d. v., valamint Siófok, Balaton-Földvár, Bozár és Fonyód-fürdőtelep közti forgalomban. 5.) Időleges jegyek é. p. egy óra szólók, vagy pedig az egész furdő idény tartamára szólók Budapest d. v. és Siófok, továbbá Budapest d. v. és Balaton-Földvár közti forgalomban. 6.) Hajómenettérti jegyek, melyek az 1, 3 és 4. alatti menetjegyekkel kapcsolatosan adhatók ki, végül 7.) Az utipodgyász közvetlen továbbítása, mely küldemények Budapest d. v. és Budapest keleti pályaudvar állomásokon kívül a déli vasut városi irodájában (V. Nádor-utca 16) valamint a déli vasut szállítójaránál (Pollák B. és társa, V., Sas-utca 16) is közvetlenül feladhatók. Az utóbbi szállító-cég egyuttal ily podgyázküldeményeknek a lakásokból való elhoztaláról, valamint a megkerkező podgyászhoz házhöz való szállításáról is gondoskodik.

Teljes közlőműberendezések

valamint egyes alkötörészek, Gyűjtőkesésű, valamint Kellár-berendezésben

IPAR- és MEZEI VASUTAK

m. p. sínek, kocskák, váltók, fordítók, kocsivalalkötörészek stb.

Motorok és lokomobilok

benzin-, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek

valamint szerszámok, szerszámgépek, vas- és gépészeti cikkek használt és új állapotban kiválóan előnyösen beszereshetők

SCHLESINGER ALAJOS-nál

BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRUT 30. SZÁM.

Báró Kozmítza Miklós (ezelőtt MATTONI H.)

Erzsébet Királyné Sósfürdője Budapest • Kelenföldön.

Telefonszám 40-84. Ezen fürdőgyógyhely — mely különösen női bajokban, továbbá alhasi és általános vérbőségekben, verőzéri pangások esetén, máj- és lépajokban, aranyérbben nemcsak hazánkban, de a külföldön is unikumot képez, — az új tulajdonos által óriási áldozatokkal egészen újonnan renoválva és bővíttve, gőzfűtéssel és villamos világítással, zárt és üvegezett fürdőtolycsával, női pihenő helyekkel lett ellátva, de a 3 vendégszobákban is a legszebben és legkényelmesebben lettek berendezve, úgy hogy ezen gyógyhely nemcsak a nyári idény alatt, hanem egész éven át, tehát télen is használható.

Az ivókúra ingyenes s e tekintetben a keserűvíz-források legjobbjai, a Király, Deák Fejencz, Szent-Isván, Erzsébet királyné források vizei állanak a t. cz. közönség rendelkezésére.

A vendégszobák árai mérsékeltek.

A t. cz. közönség szórakozására szolgálunk: fürdő zene naponta délelőtt 0-11 óráig, délután 4-5 óráig; továbbá a társalgó teremben az összes napilapok és illusztrált heti lapok, könyvtár és zongora.

A fürdőben állandóan egy női orvos látja el az orvosi feendőket.

A vendéglő Takács János vendéglősnek fővárosszerte ösmert kitünő vezetése alatt áll.

Villamos és telefon-állomás,

Fürdőprospektus kívánatra postafordultával bérmentve küldeték

SZABADALMAKAT védjegyeket és mintaoltalmat

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PÁSZTOR (bej. czég) BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körút 17. szám. Fűlvilágítás díjazalan. 23870 TELEFON 24-20.

Várady Béla

főherbégi udvari szállító — angol férfiszabó Budapest, IV., Kishíd-utca 9. sz.

Műhelyében fürdőhelyi és tengerparti Flanell-öltözetek, „shantung” selyem-ruháknak a legfinomabb mosható szöveteiből mérekszertint készülnek. Uszóruhák, fürdőköponyegek dus választékban. Szövet-minták kívánatra bérmentve

Gummi övszerek

legbiztosabb vegy-tiszta francia, angol és amerikai gyártmányú különlegességek: 12 db. fin. min., kisebb — 1. — 1.50 — 2. — 2.50 — 3. — 3.50 — 4. — 4.50 — 5. — 5.50 — 6. — 6.50 — 7. — 7.50 — 8. — 8.50 — 9. — 9.50 — 10. — 10.50 — 11. — 11.50 — 12. — 12.50 — 13. — 13.50 — 14. — 14.50 — 15. — 15.50 — 16. — 16.50 — 17. — 17.50 — 18. — 18.50 — 19. — 19.50 — 20. — 20.50 — 21. — 21.50 — 22. — 22.50 — 23. — 23.50 — 24. — 24.50 — 25. — 25.50 — 26. — 26.50 — 27. — 27.50 — 28. — 28.50 — 29. — 29.50 — 30. — 30.50 — 31. — 31.50 — 32. — 32.50 — 33. — 33.50 — 34. — 34.50 — 35. — 35.50 — 36. — 36.50 — 37. — 37.50 — 38. — 38.50 — 39. — 39.50 — 40. — 40.50 — 41. — 41.50 — 42. — 42.50 — 43. — 43.50 — 44. — 44.50 — 45. — 45.50 — 46. — 46.50 — 47. — 47.50 — 48. — 48.50 — 49. — 49.50 — 50. — 50.50 — 51. — 51.50 — 52. — 52.50 — 53. — 53.50 — 54. — 54.50 — 55. — 55.50 — 56. — 56.50 — 57. — 57.50 — 58. — 58.50 — 59. — 59.50 — 60. — 60.50 — 61. — 61.50 — 62. — 62.50 — 63. — 63.50 — 64. — 64.50 — 65. — 65.50 — 66. — 66.50 — 67. — 67.50 — 68. — 68.50 — 69. — 69.50 — 70. — 70.50 — 71. — 71.50 — 72. — 72.50 — 73. — 73.50 — 74. — 74.50 — 75. — 75.50 — 76. — 76.50 — 77. — 77.50 — 78. — 78.50 — 79. — 79.50 — 80. — 80.50 — 81. — 81.50 — 82. — 82.50 — 83. — 83.50 — 84. — 84.50 — 85. — 85.50 — 86. — 86.50 — 87. — 87.50 — 88. — 88.50 — 89. — 89.50 — 90. — 90.50 — 91. — 91.50 — 92. — 92.50 — 93. — 93.50 — 94. — 94.50 — 95. — 95.50 — 96. — 96.50 — 97. — 97.50 — 98. — 98.50 — 99. — 99.50 — 100. — 100.50 — 101. — 101.50 — 102. — 102.50 — 103. — 103.50 — 104. — 104.50 — 105. — 105.50 — 106. — 106.50 — 107. — 107.50 — 108. — 108.50 — 109. — 109.50 — 110. — 110.50 — 111. — 111.50 — 112. — 112.50 — 113. — 113.50 — 114. — 114.50 — 115. — 115.50 — 116. — 116.50 — 117. — 117.50 — 118. — 118.50 — 119. — 119.50 — 120. — 120.50 — 121. — 121.50 — 122. — 122.50 — 123. — 123.50 — 124. — 124.50 — 125. — 125.50 — 126. — 126.50 — 127. — 127.50 — 128. — 128.50 — 129. — 129.50 — 130. — 130.50 — 131. — 131.50 — 132. — 132.50 — 133. — 133.50 — 134. — 134.50 — 135. — 135.50 — 136. — 136.50 — 137. — 137.50 — 138. — 138.50 — 139. — 139.50 — 140. — 140.50 — 141. — 141.50 — 142. — 142.50 — 143. — 143.50 — 144. — 144.50 — 145. — 145.50 — 146. — 146.50 — 147. — 147.50 — 148. — 148.50 — 149. — 149.50 — 150. — 150.50 — 151. — 151.50 — 152. — 152.50 — 153. — 153.50 — 154. — 154.50 — 155. — 155.50 — 156. — 156.50 — 157. — 157.50 — 158. — 158.50 — 159. — 159.50 — 160. — 160.50 — 161. — 161.50 — 162. — 162.50 — 163. — 163.50 — 164. — 164.50 — 165. — 165.50 — 166. — 166.50 — 167. — 167.50 — 168. — 168.50 — 169. — 169.50 — 170. — 170.50 — 171. — 171.50 — 172. — 172.50 — 173. — 173.50 — 174. — 174.50 — 175. — 175.50 — 176. — 176.50 — 177. — 177.50 — 178. — 178.50 — 179. — 179.50 — 180. — 180.50 — 181. — 181.50 — 182. — 182.50 — 183. — 183.50 — 184. — 184.50 — 185. — 185.50 — 186. — 186.50 — 187. — 187.50 — 188. — 188.50 — 189. — 189.50 — 190. — 190.50 — 191. — 191.50 — 192. — 192.50 — 193. — 193.50 — 194. — 194.50 — 195. — 195.50 — 196. — 196.50 — 197. — 197.50 — 198. — 198.50 — 199. — 199.50 — 200. — 200.50 — 201. — 201.50 — 202. — 202.50 — 203. — 203.50 — 204. — 204.50 — 205. — 205.50 — 206. — 206.50 — 207. — 207.50 — 208. — 208.50 — 209. — 209.50 — 210. — 210.50 — 211. — 211.50 — 212. — 212.50 — 213. — 213.50 — 214. — 214.50 — 215. — 215.50 — 216. — 216.50 — 217. — 217.50 — 218. — 218.50 — 219. — 219.50 — 220. — 220.50 — 221. — 221.50 — 222. — 222.50 — 223. — 223.50 — 224. — 224.50 — 225. — 225.50 — 226. — 226.50 — 227. — 227.50 — 228. — 228.50 — 229. — 229.50 — 230. — 230.50 — 231. — 231.50 — 232. — 232.50 — 233. — 233.50 — 234. — 234.50 — 235. — 235.50 — 236. — 236.50 — 237. — 237.50 — 238. — 238.50 — 239. — 239.50 — 240. — 240.50 — 241. — 241.50 — 242. — 242.50 — 243. — 243.50 — 244. — 244.50 — 245. — 245.50 — 246. — 246.50 — 247. — 247.50 — 248. — 248.50 — 249. — 249.50 — 250. — 250.50 — 251. — 251.50 — 252. — 252.50 — 253. — 253.50 — 254. — 254.50 — 255. — 255.50 — 256. — 256.50 — 257. — 257.50 — 258. — 258.50 — 259. — 259.50 — 260. — 260.50 — 261. — 261.50 — 262. — 262.50 — 263. — 263.50 — 264. — 264.50 — 265. — 265.50 — 266. — 266.50 — 267. — 267.50 — 268. — 268.50 — 269. — 269.50 — 270. — 270.50 — 271. — 271.50 — 272. — 272.50 — 273. — 273.50 — 274. — 274.50 — 275. — 275.50 — 276. — 276.50 — 277. — 277.50 — 278. — 278.50 — 279. — 279.50 — 280. — 280.50 — 281. — 281.50 — 282. — 282.50 — 283. — 283.50 — 284. — 284.50 — 285. — 285.50 — 286. — 286.50 — 287. — 287.50 — 288. — 288.50 — 289. — 289.50 — 290. — 290.50 — 291. — 291.50 — 292. — 292.50 — 293. — 293.50 — 294. — 294.50 — 295. — 295.50 — 296. — 296.50 — 297. — 297.50 — 298. — 298.50 — 299. — 299.50 — 300. — 300.50 — 301. — 301.50 — 302. — 302.50 — 303. — 303.50 — 304. — 304.50 — 305. — 305.50 — 306. — 306.50 — 307. — 307.50 — 308. — 308.50 — 309. — 309.50 — 310. — 310.50 — 311. — 311.50 — 312. — 312.50 — 313. — 313.50 — 314. — 314.50 — 315. — 315.50 — 316. — 316.50 — 317. — 317.50 — 318. — 318.50 — 319. — 319.50 — 320. — 320.50 — 321. — 321.50 — 322. — 322.50 — 323. — 323.50 — 324. — 324.50 — 325. — 325.50 — 326. — 326.50 — 327. — 327.50 — 328. — 328.50 — 329. — 329.50 — 330. — 330.50 — 331. — 331.50 — 332. — 332.50 — 333. — 333.50 — 334. — 334.50 — 335. — 335.50 — 336. — 336.50 — 337. — 337.50 — 338. — 338.50 — 339. — 339.50 — 340. — 340.50 — 341. — 341.50 — 342. — 342.50 — 343. — 343.50 — 344. — 344.50 — 345. — 345.50 — 346. — 346.50 — 347. — 347.50 — 348. — 348.50 — 349. — 349.50 — 350. — 350.50 — 351. — 351.50 — 352. — 352.50 — 353. — 353.50 — 354. — 354.50 — 355. — 355.50 — 356. — 356.50 — 357. — 357.50 — 358. — 358.50 — 359. — 359.50 — 360. — 360.50 — 361. — 361.50 — 362. — 362.50 — 363. — 363.50 — 364. — 364.50 — 365. — 365.50 — 366. — 366.50 — 367. — 367.50 — 368. — 368.50 — 369. — 369.50 — 370. — 370.50 — 371. — 371.50 — 372. — 372.50 — 373. — 373.50 — 374. — 374.50 — 375. — 375.50 — 376. — 376.50 — 377. — 377.50 — 378. — 378.50 — 379. — 379.50 — 380. — 380.50 — 381. — 381.50 — 382. — 382.50 — 383. — 383.50 — 384. — 384.50 — 385. — 385.50 — 386. — 386.50 — 387. — 387.50 — 388. — 388.50 — 389. — 389.50 — 390. — 390.50 — 391. — 391.50 — 392. — 392.50 — 393. — 393.50 — 394. — 394.50 — 395. — 395.50 — 396. — 396.50 — 397. — 397.50 — 398. — 398.50 — 399. — 399.50 — 400. — 400.50 — 401. — 401.50 — 402. — 402.50 — 403. — 403.50 — 404. — 404.50 — 405. — 405.50 — 406. — 406.50 — 407. — 407.50 — 408. — 408.50 — 409. — 409.50 — 410. — 410.50 — 411. — 411.50 — 412. — 412.50 — 413. — 413.50 — 414. — 414.50 — 415. — 415.50 — 416. — 416.50 — 417. — 417.50 — 418. — 418.50 — 419. — 419.50 — 420. — 420.50 — 421. — 421.50 — 422. — 422.50 — 423. — 423.50 — 424. — 424.50 — 425. — 425.50 — 426. — 426.50 — 427. — 427.50 — 428. — 428.50 — 429. — 429.50 — 430. — 430.50 — 431. — 431.50 — 432. — 432.50 — 433. — 433.50 — 434. — 434.50 — 435. — 435.50 — 436. — 436.50 — 437. — 437.50 — 438. — 438.50 — 439. — 439.50 — 440. — 440.50 — 441. — 441.50 — 442. — 442.50 — 443. — 443.50 — 444. — 444.50 — 445. — 445.50 — 446. — 446.50 — 447. — 447.50 — 448. — 448.50 — 449. — 449.50 — 450. — 450.50 — 451. — 451.50 — 452. — 452.50 — 453. — 453.50 — 454. — 454.50 — 455. — 455.50 — 456. — 456.50 — 457. — 457.50 — 458. — 458.50 — 459. — 459.50 — 460. — 460.50 — 461. — 461.50 — 462. — 462.50 — 463. — 463.50 — 464. — 464.50 — 465. — 465.50 — 466. — 466.50 — 467. — 467.50 — 468. — 468.50 — 469. — 469.50 — 470. — 470.50 — 471. — 471.50 — 472. — 472.50 — 473. — 473.50 — 474. — 474.50 — 475. — 475.50 — 476. — 476.50 — 477. — 477.50 — 478. — 478.50 — 479. — 479.50 — 480. — 480.50 — 481. — 481.50 — 482. — 482.50 — 483. — 483.50 — 484. — 484.50 — 485. — 485.50 — 486. — 486.50 — 487. — 487.50 — 488. — 488.50 — 489. — 489.50 — 490. — 490.50 — 491. — 491.50 — 492. — 492.50 — 493. — 493.50 — 494. — 494.50 — 495. — 495.50 — 496. — 496.50 — 497. — 497.50 — 498. — 498.50 — 499. — 499.50 — 500. — 500.50 — 501. — 501.50 — 502. — 502.50 — 503. — 503.50 — 504. — 504.50 — 505. — 505.50 — 506. — 506.50 — 507. — 507.50 — 508. — 508.50 — 509. — 509.50 — 510. — 510.50 — 511. — 511.50 — 512. — 512.50 — 513. — 513.50 — 514. — 514.50 — 515. — 515.50 — 516. — 516.50 — 517. — 517.50 — 518. — 518.50 — 519. — 519.50 — 520. — 520.50 — 521. — 521.50 — 522. — 522.50 — 523. — 523.50 — 524. — 524.50 — 525. — 525.50 — 526. — 526.50 — 527. — 527.50 — 528. — 528.50 — 529. — 529.50 — 530. — 530.50 — 531. — 531.50 — 532. — 532.50 — 533. — 533.50 — 534. — 534.50 — 535. — 535.50 — 536. — 536.50 — 537. — 537.50 — 538. — 538.50 — 539. — 539.50 — 540. — 540.50 — 541. — 541.50 — 542. — 542.50 — 543. — 543.50 — 544. — 544.50 — 545. — 545.50 — 546. — 546.50 — 547. — 547.50 — 548. — 548.50 — 549. — 549.50 — 550. — 550.50 — 551. — 551.50 — 552. — 552.50 — 553. — 553.50 — 554. — 554.50 — 555. — 555.50 — 556. — 556.50 — 557. — 557.50 — 558. — 558.50 — 559. — 559.50 — 560. — 560.50 — 561. — 561.50 — 562. — 562.50 — 563. — 563.50 — 564. — 564.50 — 565. — 565.50 — 566. — 566.50 — 567. — 567.50 — 568. — 568.50 — 569. — 569.50 — 570. — 570.50 — 571. — 571.50 — 572. — 572.50 — 573. — 573.50 — 574. — 574.50 — 575. — 575.50 — 576. — 576.50 — 577. — 577.50 — 578. — 578.50 — 579. — 579.50 — 580. — 580.50 — 581. — 581.50 — 582. — 582.50 — 583. — 583.50 — 584. — 584.50 — 585. — 585.50 — 586. — 586.50 — 587. — 587.50 — 588. — 588.50 — 589. — 589.50 — 590. — 590.50 — 591. — 591.50 — 592. — 592.50 — 593. — 593.50 — 594. — 594.50 — 595. — 595.50 — 596. — 596.50 — 597. — 597.50 — 598. — 598.50 — 599. — 599.50 — 600. — 600.50 — 601. — 601.50 — 602. — 602.50 — 603. — 603.50 — 604. — 604.50 — 605. — 605.50 — 606. — 606.50 — 607. — 607.50 — 608. — 608.50 — 609. — 609.50 — 610. — 610.50 — 611. — 611.50 — 612. — 612.50 — 613. — 613.50 — 614. — 614.50 — 615. — 615.50 — 616. — 616.50 — 617. — 617.50 — 618. — 618.50 — 619. — 619.50 — 620. — 620.50 — 621. — 621.50 — 622. — 622.50 — 623. — 623.50 — 624. — 624.50 — 625. — 625.50 — 626. — 626.50 — 627. — 627.50 — 628. — 628.50 — 629. — 629.50 — 630. — 630.50 — 631. — 631.50 — 632. — 632.50 — 633. — 633.50 — 634. — 634.50 — 635. — 635.50 — 636. — 636.50 — 637. — 637.50 — 638. — 638.50 — 639. — 639.50 — 640. — 640.50 — 641. — 641.50 — 642. — 642.50 — 643. — 643.50 — 644. — 644.50 — 645. — 645.50 — 646. — 646.50 — 647. — 647.50 — 648. — 648.50 — 649. — 649.50 — 650. — 650.50 — 651. — 651.50 — 652. — 652.50 — 653. — 653.50 — 654. — 654.50 — 655. — 655.50 — 656. — 656.50 — 657. — 657.50 — 658. — 658.50 — 659. — 659.50 — 660. — 660.50 — 661. — 661.50 — 662. — 662.50 — 663. — 663.50 — 664. — 664.50 — 665. — 665.50 — 666. — 666.50 — 667. — 667.50 — 668. — 668.50 — 669. — 669.50 — 670. — 670.50 — 671. — 671.50 — 672. — 672.50 — 673. — 673.50 — 674. — 674.50 — 675. — 675.50 — 676. — 676.50 — 677. — 677.50 — 678. — 678.50 — 679. — 679.50 — 680. — 680.50 — 681. — 681.50 — 682. — 682.50 — 683. — 683.50 — 684. — 684.50 — 685. — 685.50 — 686. — 686.50 — 687. — 687.50 — 688. — 688.50 — 689. — 689.50 — 690. — 690.50 — 691. — 691.50 — 692. — 692.50 — 693. — 693.50 — 694. — 694.50 — 695. — 695.50 — 696. — 696.50 — 697. — 697.50 — 698. — 698.50 — 699. — 699.50 — 700. — 700.50 — 701. — 701.50 — 702. — 702.50 — 703. — 703.50 — 704. — 704.50 — 705. — 705.50 — 706. — 706.50 — 707. — 707.50 — 708. — 708.50 — 709. — 709.50 — 710. — 710.50 — 711. — 711.50 — 712. — 712.50 — 713. — 713.50 — 714. — 714.50 — 715. — 715.50 — 716. — 716.50 — 717. — 717.50 — 718. — 718.50 — 719. — 719.50 — 720. — 720.50 — 721. — 721.50 — 722. — 722.50 — 723. — 723.50 — 724. — 724.50 — 725. — 725.50 — 726. — 726.50 — 727. — 727.50 — 728. — 728.50 — 729. — 729.50 — 730. — 730.50 — 731. — 731.50 — 732. — 732.50 — 733. — 733.50 — 734. — 734.50 — 735. — 735.50 — 736. — 736.50 — 737. — 737.50 — 738. — 738.50 — 739. — 739.50 — 740. — 740.50 — 741. — 741.50 — 742. — 742.50 — 743. — 743.50 — 744. — 744.50 — 745. — 745.50 — 746. — 746.50 — 747. — 747.50 — 748. — 748.50 — 749. — 749.50 — 750. — 750.50 — 751. — 751.50 — 752. — 752.50 — 753. — 753.50 — 754. — 754.50 — 755. — 755.50 — 756. — 756.50 — 757. — 757.50 — 758. — 758.50 — 759. — 759.50 — 760. — 760.50 — 761. — 761.50 — 762. — 762.50 — 763. — 763.50 — 764. — 764.50 — 765. — 765.50 — 766. — 766.50 — 767. — 767.50 — 768. — 768.50 — 769. — 769.50 — 770. — 770.50 — 771. — 771.50 — 772. — 772.50 — 773. — 773.50 — 774. — 774.50 — 775. — 775.50 — 776. — 776.50 — 777. — 777.50 — 778. — 778.50 — 779. — 779.50 — 780. — 780.50 — 781. — 781.50 — 782. — 782.50 — 783. — 783.50 — 784. — 784.50 — 785. — 785.50 — 786. — 786.50 — 787. — 787.50 — 788. — 788.50 — 789. — 789.50 — 790. — 790.50 — 791. — 791.50 — 792. — 792.50 — 793. — 793.50 — 794. — 794.50 — 795. — 795.50 — 796. — 796.50 — 797. — 797.50 — 798. — 79

A jó szabás

a Koch-féle nagy

siker titka!

- Divatos, könnyű, angol bélés nélküli sacco-öltöny 50,40, 36-os K 29.—
- Lüster sacco-öltöny, igen könnyű és kellemes . . . 24.—
- Lüsterkabát irodai célokra „ 6.—
- Mosóöltöny „ 10.—
- Fehér nadrág „ 6.—
- Tennis-nadrág „ 9.—
- „Record“ pehely könnyű nyári gummiköpeny, 15 cm széles táskában „ 21.—

csakis **KOCH** Testvéreknel,
Budapest, legnagyobb férfi-, nő- és gyermek-ruha-áruháza
Károly-körút 26.

ABBAZIA

GRAND HOTEL BRISTOL

Ujjonnan épült, minden kényelemmel berendezett, elsőrangú fényes szálloda. Nagyszerű szobák, lift, központi fűtés, villamos világítás, telefon, melegvíz-vezeték stb. A délre és keletre nyíló összes szobák erkélyvel ellátva. Kávéházi ékező, olvasó- és zenetermek. Pompás kilátás a Quarnero egész vidékeire.
A Bristol-szálloda igazgatósága

RUDOVITS W. tulajdonos.

Rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratok Budapest—Vác és Nagymaros között.

Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. évi június hó 16-ával kezdődőleg további intézkedésig minden vasár és ünnepnapon rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratokat tart lenn Budapest—Vác—Nagymaros között.

Indulás Budapest—Petőfiteről	8:00 órakor délelőtt és	2:30 órakor délután
„ —Bathya nyírtől	8:05 „ „ „	2:35 „ „ „
„ —Obudáról	8:20 „ „ „	2:40 „ „ „
Erkezés Vácra	10:00 „ „ „	4:30 „ „ „
„ Nagymarosra	11:40 „ „ „	5:30 „ „ „
Indulás vissza Nagymarosról	11:30 „ „ „	8:00 „ „ „
„ Vácra	12:15 „ „ „	8:45 „ „ „
Erkezés Budapest Obudára	1:10 „ „ „	9:40 „ „ „
„ Battyhánytérre	1:25 „ „ „	9:55 „ „ „
„ Petőfiterre	1:30 „ „ „	10:00 „ „ „

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjjal a következők:
Budapest—Vácra vagy megfordítva I. hely —40 fillér. II. hely —30 fillér
 „ Nagymarosra „ I. „ —1.— „ II. „ —70 „
Vácra „ I. „ —60 „ II. „ —40 „

Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonaszülők és katonai hivatalnokok az I-ső osztályon féláron, katonák (szolgálatban) II. osztályon féláron; a magy. kir. állami és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon II. osztályú jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet és térítijevet adnak ki:

Es pedig: Budapest—Nagymarosra és vissza I. hely 1,50 fill. II. hely 1,20 fillér
 „ Vácra „ I. „ —,90 „ II. „ —,75 „

Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott tornaszobát közlekedik, melyen a közönség első elől is védve van. A hajón jó vendéglő van felül árakkal és pontos vizsgálattal Nagymaros és Visegrad között csavargószobát közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötő helye felett van. Ha a járatokat bármely okból abban kellene hazyni, úgy arról a társulat idejekorán híde est fog közölni.

DIESEL-motorral
a tényleges lóerő
óránként csak 1 fillérbe kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségtérítéssel
közvetlenül szolgálunk

Fegyver- és Gépgyár R.-t.
Budapestben.

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

GEREBEN BELA KRISTOF-TÉR 2

Párizsi világtállítás „Grand Prix“ 1900.
KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Árak: 1 dohoz 1 kor. 40 fillér, fél dohoz 70 fillér.

50 év óta használatos a legjobb istállóban éltvágytelenség és rossz élemlés esetében, tehénknél a tej javít sára és a tej gyarapítására.

Valódi csak ezen védjeggyel:
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész,
Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és
VI. kerület, Andrássy-ut 28. szám.

MÜLLER J. L.-féle

fejleménytelen, a legkényelmesebbet lehetővé teszi és épen tartja.
Ez a tubus 50 fillér, nagy 1 korona

MÜLLER J. L.
sz. és ikt. adriai szállás
Bpest, Károly-körút 2.
Mindenféle kávéházak.

Szegény és Gazdag

eggyaránt vegye meg azonnal, amint módját ejtheti a hirneves

ALFOLDI FEHER KERESZTES

SÓSBORSZESZT,

mely felülmul minden más gyártmányt és mert

szegény és gazdag

fáradt teste okvetlen megkívánja, hogy az

Alföldi Fehér Keresztes Sósborszeszszel

masszirozzák.

Ezen sósborszeszszel való bedörzsölés által rögtön elmúlik a meghűléstől, hőségtől és megerőltetés-től keletkezett fájdalom. Ugy szintén hatásos szer fogfájás, főtájás, csontfájdalom, hátfájás, derékfájás, izomfájás, nyilalás, oldalszurás és szaggatás. Különös és éppen ezért kedvelik az **alföldi fehér keresztes sósborszeszt**, mert azonnal a használatba vételkor már csillapítja a fájdalmát.

Az alföldi fehér keresztes sósborszesz ezért nyerte

a „Házibarát“

elnevezést, mert ha cseppenkint cukorra vagy vízbe téve használják, az étvágyat gerjeszti, az emésztést elősegíti és ha véletlen gyomorfájása van az illetőnek, annak fájdalmát csillapítja.

Kivánatra mintaládákat postán utánvét mellett is szállítunk.

Egy üveg ára 2.— korona.

Fél üveg ára 1.— korona.

Vigasztal a bajban, buban és bánatban, mért ő a nélkülözhetetlen

„Házibarát“.

Kérjük, ha ezen hirdetésünket elolvasta

próbáljon bárhol,

mert ma már **Magyarország** minden városában — falujában feltalálható

a „Házibarát“

az alföldi fehér keresztes sósborszesz egy üveggel venni és meg fog győződni, hogy a mi hirdetésünk a tiszta igazság, **Az igazság pedig győz.**

Negyed üveg ára 40 fillér.

Egy kis üveg ára 30 fillér.

Mindenütt kapható, de kérjük világosan alföldi fehér keresztes sósborszeszt kérni a bevásárlás alkalmával.

Egyedüli gyártója:

Az Első Alföldi Cognacgyár R.-T. Kecskeméten.

Minden posta utánvetés rendeléshez a hirneves ALFÖLDI COGNACGYAR hirneves kecskeméti különlegességeiből a rendelés nagyságához mérten 1-5 üvegig ajándékozunk.